

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

MAGISTRSKA NALOGA
ŽENSKA PROSTITUCIJA V SLOVENIJI DANES

Mentorica: doc. dr. Lea Šugman Bohinc

Kim Mencinger

Ljubljana, 2016

PODATKI O MAGISTRSKI NALOGI

Ime in priimek: Kim Mencinger

Naslov naloge: Ženska prostitucija v Sloveniji danes

Kraj: Ljubljana

Leto: 2016

Število strani: 119

Število slik: 0

Število tabel: 3

Število grafov: 0

Število bibl. opomb: 0

Število prilog: 5

Mentorica: doc. dr. Lea Šugman Bohinc

Ključne besede: prostitucija, prostitutke, slovenska zakonodaja, dekriminalizacija, zvodništvo, trgovina z ženskami, izkušnje na področju prostitucije, stigmatizacija, stanje v Sloveniji, preventiva in kurativa

Povzetek:

V magistrski nalogi sem želela dobiti vpogled v žensko prostitucijo na slovenskem. Zanimalo me je predvsem trenutno stanje. Iz raziskovanja nastanka prostitucije in zgodovine razvijanja le-te, iz spoznavanja definicij in terminologije, spoznavanja vseh udeležencev v spolnih storitvah, ter na podlagi zakonske ureditve, socialnega, ekonomskega in zdravstvenega stanja žensk z izkušnjami prostovoljne ali prisilne prostitucije, sem se soočila predvsem s stereotipi in predsodki družbe. Določanje moralnega in normalnega pa igra pri takšni temi največjo vlogo oz. je prav to razlog, da je prostitucija še vedno tabu tema.

Ideja magistrske naloge je ugotoviti, kako je prostitucija vpeta v vsakodnevno življenje. Želela sem čim boljši vpogled, zato sem s pomočjo vprašalnikov in intervjuja skušala dobiti informacije s strani strokovnjakov, ki nudijo psihosocialno pomoč ženskam z izkušnjo prostitucije in s strani strokovnjakov z Generalne policijske uprave, ki se ukvarjajo z morebitnimi kaznivimi dejanji, ki so del prostitucije (npr. zvodništvo in trgovina z ženskami z namenom prisilne prostitucije), ter se spoznajo na zakonske ureditve področja. Dragocene pa so tudi izkušnje, ki jih je za magistrsko nalogo podelila posameznica, ki prihaja iz Madžarske, vendar živi v Sloveniji, kjer se prostovoljno in samostojno prostituira.

Prostitucija je in bo še dolgo tema diskurzov: tema viktimizacije in deviktimizacije, tema ilegalnega in legalnega, tema diskriminacij, tema enakovrednega in enakopravnega dela.

Title: Female prostitution in Slovenia today

Key words: prostitution, prostitutes, Slovenian legislation, discrimination, pimping, trafficking of women, experiences with prostitution, stigma, the situation in Slovenia, prevention and treatment

Abstract:

The aim of this Thesis is to offer an overview of female prostitution in Slovenia, with an emphasis on the current state of this issue. Based on the research regarding the emergence of prostitution and the history of its development; getting to know the necessary definitions and terminology; becoming familiar with all the participants involved in sexual services; and by observing and comparing legal regulations as well as the social, economic, and health status of women participating in voluntary or forced prostitution, I was mainly faced with our society's stereotypes and prejudice. This proves that determining and clearly defining the lines between morality and normality are still one of the most important aspects of this problem, as well as the reason why prostitution is still viewed as a taboo topic.

The goal of this Thesis is to determine how prostitution is intertwined with everyday life. In order to obtain the best possible results surveys and interviews were carried out to collect all the necessary information from experts who offer psychosocial aid to women who have experienced prostitution, and experts from the General Police Directorate, who deal with alleged criminal offences pertaining to prostitution (such as: pimping, trafficking of women with the intention of forcing them into involuntary prostitution, and so on) and have legal knowledge regarding the issue. Other valuable information analysed and presented in this thesis was gathered from an anonymous source: a Hungarian woman currently living in Slovenia, who voluntarily and independently engages in prostitution.

Prostitution is and will continue to be a topic of discussion: the issue of victimisation and anti-victimization, the issue of what is illegal and legal, the issue of discrimination, and the issue of equal work.

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

MAGISTRSKA NALOGA

ŽENSKA PROSTITUCIJA V SLOVENIJI DANES

Mentorica: doc. dr. Lea Šugman Bohinc

Kim Mencinger

Ljubljana, 2016

Predgovor

Za raziskovanje prostitucije sem se odločila predvsem zato, ker je v kraju, kjer živim, veliko nočnih klubov, igralnic, raznih masažnih salonov in centrov z namenom nudenja spolnih uslug. Prav tako je v mestu vedno več deklet iz vzhodnih držav, za katere se domneva, da niso le maserke, plesalke ali natakarike. Prisotna je torej nekakšna vsesplošna vednost družbe o »resnici«, vendar o tem nihče ne želi govoriti. Prostitucija torej ostaja tabujska tema. Je namreč del družbenega podzemlja, in čeprav je bila dekriminalizirana, očitno še vedno ostaja pod nadzorom organiziranega kriminala in družbeno nesprejemljiva. Glavni vzroki za razširjenost pojava so namreč prav tabuiziranje teme, ignoriranje pojava v družbi in brezbržnost družbe (Stare 2007: 41).

Ker v Sloveniji prevladuje ženska heteroseksualna prostitucija (Šori 2005: 64), sem se osredotočala na žensko prostitucijo in prostitutke. Naj obrazložim, da se v teoriji velikokrat ponavljajo isti avtorji, saj je na temo prostitucije v Sloveniji zelo malo literature. V teoretičnem delu sem najprej podrobno spoznala področje: soočila sem se s terminologijo, kjer sem razložila pomen pojava skozi zgodovino, nato sem se posvetila vsem udeležencem v prostituciji, jih naštela in predstavila, potem pa je sledila razlaga vrst in oblik prostitucije, kjer sem izpostavila prisilno in prostovoljno prostitucijo ter zvodništvo in trgovino z ženskami z namenom nudenja spolnih storitev. V naslednjem poglavju sem opisala žensko prostitucijo na Slovenskem in trenutno stanje na tem področju. Izpostavila sem statistične podatke o prostituciji iz leta 2015, razložila zakonsko ureditev področja, kjer sem se posvetila dekriminalizaciji ter slovenskim zakonom in predpisom. Naštela in opisala sem še društva in organizacije, ki delujejo v Sloveniji, ter izpostavila Društvo Ključ kot edino specializirano za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi, to so največkrat ženske, ki so preživele prisilno prostitucijo, Slovensko Karitas, ki žrtvam trgovine z ljudmi nudi krizno namestitev, ter Medresorsko delovno skupino za boj proti trgovini z ljudmi. Nato sem teoretični del namenila zgodbam žensk z izkušnjo prostitucije, kjer sem opisala razloge za vstop v prostitucijo, pozitivne in negativne izkušnje, ki jih pri temu delu dobijo, ter posledice prostituiranja. Na koncu sem povzela še socialno delo na področju prostitucije, vendar nisem naletela na nič oprijemljivega, kar bi se dalo uporabljati v praksi in pri pomoči ženskam z izkušnjo katere koli oblike prostitucije.

V empiričnem delu sem poskušala z intervjujem z višjim kriminalističnim inšpektorjem specialistom na oddelku za kriminalne združbe in vodjem sektorja za organizirano kriminaliteto in kriminalističnim inšpektorjem iz generalne policijske uprave pridobiti

informacije o situaciji na Slovenskem, o zakonodaji, o načinu in postopkih dela ter o preventivi in kurativi policistov in kriminalistov. Z vprašalniki pa sem želela spoznati perspektive strokovnih delavk, ki delajo z žrtvami prostitucije pri Društvu Ključ in Slovenski Karitas. Želela sem predvsem spoznati načine preprečevanja te problematike in nudenja pomoči. Raziskala sem, kaj zaposleni, pristojni za delo na tem področju, počnejo preventivno z namenom preprečevanja zlorab prostitucije in ostalih kaznivih dejanj ter kakšni so ukrepi, nudena oskrba in psihosocialna pomoč ženskam, ki so ujete v začarani krog prostitucije. Vključila sem tudi perspektivo ženske, ki svoje telo nudi za spolne storitve. Z vprašalnikom sem želela izvedeti, zakaj se je odločila za prostitucijo, kakšne izkušnje ima in kakšne posledice doživlja, povprašala pa sem jo tudi o socialnem, zdravstvenem in ekonomskem statusu.

Z nalogo sem želela opozoriti na pomanjkljivosti zakonske ureditve, stereotipe, predsodke in diskriminacijo ter seveda tudi na morebitne pozitivne plati prostituiranja in njene morebitne legalizacije. Z dekriminalizacijo se problematika namreč ni rešila. Ostaja še veliko neodgovorjenih vprašanj glede položaja prostitutk. Odkar je bila dejavnost dekriminalizirana, se na področju prostitucije ni veliko spremenilo, zato sem skušala v magistrski nalogi ugotoviti, koliko je storjenega na tem področju, in ugotoviti, ali je bil vzpostavljen institucionalni mehanizem, ki bi pripomogel k izboljšanju socialnega, zdravstvenega in ekonomskega položaja deklet.

Namen naloge je torej pridobiti vpogled v trenutno stanje in situacijo ter strokovno utemeljiti sporočilo bralcem, da je potrebno spregovoriti tudi o tabuiziranih temah. Namen je spodbuditi nadaljnje delo na tem področju – v mislih imam predvsem več ozaveščanja in več preventive v obliki raznih predstavitev in delavnic za vse skupine populacije ter izboljšanje (so)delovanja institucij, ki delujejo na področju ženske prostitucije z namenom učinkovite in celostne zaščite žrtev. Tukaj pa moram glede na ugotovljene rezultate omeniti izboljšanje sodelovanja centrov za socialno delo ter izobraževanje socialnih delavcev, da bodo znali postopati v primeru dela s prisilnimi prostitutkami, saj se je izkazalo, da ne poročajo o morebitnih žrtvah, prav tako v Sloveniji ni posebnih socialnodelovnih metod na področju reševanja (prisilne) prostitucije.

Z magistrsko nalogo sem bliže svojim ciljem. Biti socialni delavec ni poklic, temveč poklicanost. Je način življenja. Je želja po pomoči tistim, ki nas potrebujejo, je želja po

boljšem jutri. To raste v meni že od malih nog. Za nekatere sem sanjava, a sama pravim, da je v sanje potrebno verjeti. Svet zahaja v krute situacije in menim, da bomo socialni delavci vedno bolj potrebni. In to prav taki, ki si bomo kljub črnim oblakom upali sanjati o soncu ...

Zahvaljujem se vsem, ki ste mi stali ob strani na študijski poti.

Zahvaljujem se doc. dr. Lei Šugman Bohinc za nadaljevanje mentorstva in vso pomoč pri pisanju. Zahvaljujem se dr. Vladki Tucovič in profesorju, lektorju Nejcu Rožmanu Ivančiču za lektoriranje besedila ter prevajalki Tanji Višnar za pomoč pri prevodu.

Še posebej se zahvaljujem višjemu kriminalističnemu inšpektorju specialistu na oddelku za kriminalne združbe Damijanu Roškariču in vodji sektorja za organizirano kriminaliteto kriminalističnemu inšpektorju Tomažu Peršolji z generalne policijske uprave za sodelovanje v izčrpnem intervjuju. Hvala za vajn čas in trud, za bogate informacije in pomoč. Prav tako se zahvaljujem strokovni delavki Nini Stenko Primožič s Slovenske Karitas in strokovni delavki Poloni Kovač z Društva Ključ za vpogled v delovanje nevladnih društev, specializiranih za področje prostitucije na Slovenskem.

Hvala tudi ekspertinji, da se je opogumila in kot edina rešila vprašalnik ter s tem pripomogla k neprecenljivemu vpogledu v življenje prostitutke.

Kazalo

1. TEORETIČEN UVOD	8
1.1 TERMINOLOGIJA	8
1.1.1 Razvoj pomena prostitucije skozi zgodovino	9
1.1.2 Udeleženci	16
1.1.3 Vrste in oblike prostitucije	28
1.2 ŽENSKA PROSTITUCIJA NA SLOVENSKEM	35
1.2.1 Dekriminalizacija	38
1.2.2 Slovenski zakoni in predpisi	41
1.2.3 Društva in organizacije	45
1.3 ZGODBE ŽENSK Z IZKUŠNJO PROSTITUCIJE	49
1.3.1 Razlogi za prostitucijo	49
1.3.2 Pozitivne in negativne izkušnje s prostitucijo	52
1.3.3 Posledice prostitucije	55
1.4 SOCIALNO DELO NA PODROČJU PROSTITUCIJE	58
2. PROBLEM	64
1.1 Raziskovalna vprašanja	64
3. METODOLOGIJA	66
3.1 Vrsta raziskave	66
3.2 Teme kvalitativnega raziskovanja	67
3.3 Merski instrumenti	68
3.4 Opredelitev enot raziskovanja	68
3.5 Načrt zbiranja podatkov	69
3.6 Načrt obdelave gradiva	69
3.7 Načrt diseminacije rezultatov	69
3.9 Časovno terminski načrt	70
4. REZULTATI	71
4.1 Sodelovanje z uporabnicami	71
4.2 Pogostost prostitucije	72
4.3 Starost prostitutk	74
4.4 Migracije deklet	74
4.5 Oblike prostitucije	75
4.6 Razlogi za vstop	77
4.7 Posledice ukvarjanja s prostitucijo	78

4.8 Načini in metode dela	79
4.9 Oblike pomoči	84
4.10 Učinki zakonodaje	85
4.11 Zvodništvo	91
4.12 Oblike preventive	92
4.13 Izkušnje strokovnjakov	94
5. RAZPRAVA	97
6. SKLEP	109
7. PREDLOGI	112
8. LITERATURA IN VIRI	113
8.1 Internetni viri	115
8.2 Viri prilog	118
9. PRILOGE	120
9.1 PRILOGA 1: Podrobnejši opis društev, organizacij in njihovih nalog	120
9.1.1 Slovenska Karitas	120
9.1.2 Društvo Ključ	121
9.1.3 Medresorska delovna skupina	124
9.2 PRILOGA 2: Vprašalniki in intervju	126
9.2.1 Vprašalnik za dekleta z izkušnjo prostitucije	126
9.2.2 Primer italijanskega vprašalnika	129
9.2.3 Intervju s kriminalistoma	130
9.2.4 Vprašalnik za Slovensko Karitas	143
9.2.5 Vprašalnik za Društvo Ključ	146
9.3 PRILOGA 3: Kodiranje vprašalnikov s strokovnjaki	149
9.3.1 Kodiranje intervjuja s strokovno delavko in vodjo projektov Polono Kovač – Društvo Ključ	149
9.3.2 Kodiranje intervjuja s strokovno delavko Nino Stenko Primožič – Slovenska Karitas	152
9.3.3 Kodiranje intervjuja z višjim kriminalističnim inšpektorjem specialistom v oddelku za kriminalne združbe, Damijanom Roškaričem, in vodjem Sektorja za organizirano kriminaliteto, kriminalističnim inšpektorjem Tomažem Peršoljo – Generalna policijska uprava	156
9.4 PRILOGA 4: Določitev enot kodiranja – strokovnjaki na področju trgovine z ljudmi in prisilne prostitucije	167
9.5 PRILOGA 5: Osno kodiranje	216

Kazalo tabel

Tabela 1.1 Število žrtev trgovine z ljudmi v letu 2015.....	37
Tabela 1.2 Objava delovnega mesta za erotično maserko.....	40
Tabela 1.3 Dokumenti nujni za obravnavo (prisilne) prostitucije in/ali trgovine z ljudmi	43

1. TEORETIČEN UVOD

1.1 TERMINOLOGIJA

Preden začnem s pojasnjevanjem pomenov in definicijami, je nujno predstaviti podatke, zaradi katerih se mi še toliko bolj zdi, da je potrebno problematiko prostitucije vzeti bolj resno in jo začeti tudi bolj resno obravnavati. Po nekaterih ocenah (Popov 2002: 17–18) naj bi bilo na svetu več kot sedemintrideset milijonov prostitutk. Več kot dve tretjini deklet in žensk je v to delo prisiljenih in so žrtve trgovine z ljudmi. Prostituiralo naj bi se že prek deset milijonov mladoletnic. Združeni narodi pa predvidevajo, da prinese trgovina z ljudmi kriminalnim združbam po svetu sedem milijard dolarjev letnega dobička.

Prostitucija je, kot kažejo enormne številke, očitno zelo vpeta v naše življenje, pa naj si to še kako prikrivamo. Če se o prostituciji že piše oz. govori, pa večina prispevkov medijev prostitutke marginalizira, predstavljene so na straneh črne kronike, bistvo prostitucije – to je trgovanje z ženskami za namene prostitucije in z njimi povezana izguba široke palete temeljnih človekovih pravic – pa je bralcem, poslušalcem in gledalcem prikrito (Stare 2007: 39).

V Enciklopediji Slovenije (1995: 380) je prostitucija definirana kot »opravljanje spolnih odnosov za plačilo«. Po SSKJ-ju je prostitucija »opravljanje spolnih odnosov za denar«, prostitutka je »ženska, ki se (poklicno) ukvarja s prostitucijo«, glagol prostituirati se pa pomeni »opravljati spolne odnose za plačilo«

Pagon (2002: 271) piše, da bi prostitucijo »lahko definirali kot darovanje seksualnih storitev za denarno nadomestilo«. Zaviršek (1994: 118) meni, da se prostitucija »nanaša na seksualne storitve za finančne nagrade in dejanja, ki se nanašajo neposredno na to, kot na primer dejavnosti javnih hiš ali preživljanje z zvodništvom«, ter da je prostitucija še vedno »družbena oznaka za ravnanja, ki bolj ali manj močno kršijo tradicionalne predstave o morali in nramnosti« (prav tam: 116).

Naj na kratko povzamem: pri prostituciji pride do neposrednega stika med ponudnico in stranko s celim telesom ali le z delom telesa, na primer z roko ali usti (Popov 2008: 151). V nadaljevanju bom skušala razložiti, kaj prostitucija pomeni, saj se premalo ljudi zaveda, da to ni le normalna sodobna seksualna industrija.

1.1.1 Razvoj pomena prostitucije skozi zgodovino

Definicij prostitucije je toliko, kot je avtorjev, ki o prostituciji govorijo, pišejo in premišlujejo. Definicije so se oblikovale in preoblikovale vzporedno z družbenimi spremembami in posledično s spremembami načina razmišljanja o spolnosti (Popov 2008: 23). Veliko avtorjev zagovarja stališče, da je prostitucija celo »izum« civilizacije, torej čim višja je stopnja civilizacije, tem več je prostitucije (prav tam).

1.1.1.1 Od boginje Afrodite do hudičev in čarovnic

Bataille (2001: 129 v Popov 2008: 24) pravi, da je bilo krščanstvo tisto, ki je razmejilo prostitucijo kot nekaj življenjsko samoumevnega in kulturno sprejetega od obsojane prostitucije danes. O tovrstnih spolnih praksah v obdobju pred krščanstvom niso razmišljali kot o prostituciji, saj tega pojma niso poznali, še zlasti pa ga niso poznali v današnjem pomenu besede.

Popov (prav tam 23–24) piše, da prostitucijo v sodobnem pomenu besede poznamo od začetka urbanizacije in uveljavljanja tržne ekonomije, sprva pa so jo imenovali »menjava«. Da je šlo za »menjavo«, priča to, da so ženske, ki so jih takrat imenovali tempeljske ali religiozne prostitutke (npr. Amonove svečenice v Starem Egiptu), v zameno za spolnost dobivale darila, ne pa plačila.

V antični Grčiji so strogo ločevali med ljubeznijo in zakonom (Popov 2008: 100–101). Žena je bila last moškega, njena naloga je bila rojevanje, za zadovoljitev seksualnih užitkov pa so moški imeli mreže javnih hiš. Že takrat so glede spolnosti veljali dvojni standardi in dvojna morala. Prostitutke so bile pod zaščito boginje ljubezni Afrodite in strukturirane po naslednjih kategorijah od najbolj do najmanj cenjenih:

1. **hetere:** ugledne, vzdrževane družice in spremljevalke vojskovodij, politikov, pesnikov, filozofov
2. **auletride:** najpogostejše tujke – piščalkarice, trkalkarice, plesalke, zabavljačice
3. **konkubine:** sužnje premožnih moških, ki so opravljale hišna dela in spolno stregle svojemu gospodarju
4. **dikteriade:** javne ženske brez državljanskih pravic, zelo stigmatizirane, namenjene vsem slojem, zaradi dostopnosti tudi najrevnejšim

Tudi v antičnem Rimu (prav tam: 101) je veljalo, da je vladal patriarhat. Moški so lahko počeli, kar jih je bilo volja; ženo, ki je prešuštovala, pa je mož lahko celo ubil. V času vladavine cesarja Trajana so cenili tako prostitucijo kot homoseksualnost in menili, da »prostitucija varuje svetost domačega ognjišča«, zato je prostitutke čuvala boginja Venera, ki je bila zaščitnica zakonske zveze in hkrati prostitucije. Tudi v Rimu so bile prostitutke strukturirane, in sicer po naslednjih kategorijah od najbolj do najmanj cenjenih:

1. **delicate ali famose:** rafinirana oblika prostitucije; pripadale so dobro stoječim družinam
2. **plesalke:** povečini Španke, sužnje, ki so jih kupovali in prodajali za spolne užitke
3. **bastuarije:** javne ženske, ki so bile na voljo celo na pokopališčih, brez družbeno priznanega dostojanstva in zelo stigmatizirane

Rimljani so kot prvi registrirali prostitutke. Imeli so zakon, ki je ločeval med čistimi in nečistimi ženskami. Nečiste so bile brez časti, izbrisa iz registra prostitutk pa niso poznali. Delovale so v posebej določenih četrtih, namenjenih prostituciji. Imeli so bordele, poznali pa so tudi javno prostitucijo, ki se je odvijala na hodnikih aren, v gledališčih in zasebnih hišah. Lahko bi rekli, da je bila predhodnica današnje ulične prostitucije, ki pa jo bomo podrobneje spoznali v naslednjih poglavjih.

Potrebno je povedati, da se je že v 15. in 16. stoletju začela oblikovati politika zaščite in higiene ter preprečevanja spolnih bolezni (sifilisa in gonoreje) in da se je že takrat začelo moralizirati o prostituciji (Pajnik 2008: 16). Popov (2008: 102) piše, da sta se vera in družba po uveljavitvi krščanstva usmerila v »zagotavljanje nadzora nad človekovo spolnostjo«. Nujna je bila monogamija, seksualna dejavnost pa je bila rezervirana le za moškega in žensko (heteroseksualnost), ki sta seveda morala biti poročena. Ker pa se jih je kljub vsemu še vedno veliko »izmuznilo« družbenemu nadzoru, je Cerkev prostitucijo poimenovala za »koristno zlo« in razvila sistem nadzora v obliki spovednice, kjer so duhovniki uravnavali spolno življenje vernikov in jih zasliševali. Ker pa je bil ta sistem nadzora premalo učinkovit, so si v srednjem veku izmislili hudiča in ga kasneje povezali z žensko, saj je bila nižje vrednotena od moškega in zato seveda kriva za grešno seksualnost. Tudi vse najhujše čarovnice, ki so takrat zgorele na grmadah, so bile zgolj dekleta in ženske, ki so bile zelo pametne, lepe in ženstvene ter se jim moški niso zmogli upreti.

1.1.1.2 Sedanje definicije

Prav v 19. stoletju se je začelo razvijanje pomenov in definicij prostitucije, na katerih slonijo tudi današnje. Popov (2008: 25) v svoji knjigi piše, da so v 19. stoletju prišli do spoznanja, da je »prostitucija nedovoljeno spolno občevanje«, saj je »prostitucija dajanje svojega telesa v najem za opolzke namene«. Pajnik (2008: 21) piše, da je v sredini 19. stoletja z razvojem družboslovnih znanosti prostitucija obveljala za »družbeno zlo«. O tem pričajo razni novinarski članki, medicinska poročila in policijske statistike. V 18. in 19. stoletju so prostitucijo zakonsko prepovedali z namenom varovanja družbe pred deviantnimi pojavi (prav tam: 11). Vzroke so iskali tudi v »značajskih lastnostih posameznic, ki so tako postale deviantne, nemoralne in kot takšne prinašale zaton vrlin, kot so red, ustrežljivost in družinska stabilnost« (prav tam: 23). Nadzirali so vse ženske revnega sloja in tudi tiste, ki so jih označili za promiskuitetne. Zanašali so se na statistične podatke, ki so kazali na naraščanje mladoletne prostitucije, večje število bordelov in spolnih bolezni (prav tam: 27).

Sredi 19. stoletja so se prostitutke v kontinentalni Evropi morale registrirati in se omejiti zgolj na delo v javnih hišah, vendar se jih je veliko odločilo, da se ne bodo registrirale in se bodo raje prostituirale naskrivaj – registracija je namreč prinesla stigmo, saj je bil izpis iz registra skoraj nemogoč, prav tako pa so jim določevali, kje smejo živeti (ne v bližini šol, cerkva ipd.), kako se oblačiti in vesti, dvakrat tedensko so morale na zdravniški pregled, niso smele hoditi v lokale, gostilne, gledališča, na koncerte, po mestu pa so se smele zadrževati do 23. ure (prav tam: 29).

S svojimi raziskovanji je ob koncu 19. stoletja avstrijski nevrolog in psihiater Sigmund Freud (Popov 2008: 102–103) »prepoznal seksualnost kot jedro vsega človekovega doživljanja«, razkril »povezave med spolnostjo in osebno identiteto in hkrati pokazal, da so te povezave zapletene«. Vendar je zaradi prevladujoče krščanske morale v družbi še vedno »veljala razlika med čisto spolnostjo v zakonu in erotičnostjo ali strastnostjo zunajzakonskih razmerij«. Erotičnost in strastnost sta bili seveda nekaj slabega, nekaj, kar zamegli naš um. Po drugi strani pa se je zdelo, da lahko občutek strasti dosežejo le zunaj zakona. Kot da jih vabijo, naj poskusijo. Kot da prostitutke morajo biti.

V razvoju prostitucije na Slovenskem je znana zakonodaja iz Kraljevine Jugoslavije v 20. stoletju, ideja o ureditvi prostitucije pa se je na naših tleh začela pojavljati že v drugi polovici 19. stoletja. Grošelj (2006: 454–455) piše, da je tudi pri nas ideja nastala »iz skrbi za

zdravstveno stanje njenih prebivalcev«. Tako so npr. 15. februarja 1897 odprli javno hišo v Zvonarski ulici v Ljubljani, prostitutke pa so lahko svojo dejavnost opravljale le tam. Hiše niso smeli obiskovati gojenci učnih zavodov in komaj odrasli mladeniči; v njej niso smela delati slovenska dekleta, zato so tam bile zaposlene le tujke. Maja 1904 so hišo zaprli, saj je bila njena lastnica osumljena trgovine z ljudmi. Vsa dekleta so poslali z vlakom v njihove rodne kraje. Vendar je bila prostitucija v Ljubljani v primerjavi z ostalimi večjimi slovenskimi mesti uzakonjena dokaj pozno (v Mariboru in v Celju že v 80. letih 19. stoletja), v primerjavi z evropskimi mesti pa še kasneje. Istega leta (1904) so sprejeli t. i. »Navod«, kamor so vpisovali ženske, ki so se želele ukvarjati s prostitucijo. Torej je bila registracija potrebna tudi pri nas. Imele so redne zdravniške in policijske nadzore. Svojo dejavnost so nato lahko opravljale tudi privatno, vendar so morale imeti ob sebi zdravstveno knjižico. Moški (stranke) pa niso bili deležni nikakršnih pregledov, kaj šele zdravstvenih pregledov za spolne bolezni. Tudi za Slovenke so veljala stroga pravila: ženske, ki so se ukvarjale s prostitucijo, so lahko ostajale zunaj do 22. ure, vendar so se morale lepo, nevsiljivo in spodobno vesti. Tudi v naših krajih ta dekleta niso smela živeti v bližini cerkva, šol, obljudenih ulic. Prav tako niso smele sodelovati z zvodniki. Grošelj (prav tam: 457–458) opisuje, da se je veliko žensk s prostitucijo ukvarjalo le začasno oz. je to bila postranska dejavnost, zato se niso želele registrirati kot »profesionalne« prostitutke. V tistih časih so bile v Sloveniji prisotne predvsem ulična, hotelska in gostilniška prostitucija. Redke ženske so delale doma oz. v stanovanjih, saj je bilo preveč rizično. Avtorica (prav tam: 456) nadaljuje, da je bilo med prvo svetovno vojno in po njej na Slovenskem vse več prostitutk, predvsem so se prostitucije posluževale ženske, ki so bile slabo plačane ali brezposelne. V času vojne je bilo kljub preganjanju toliko spolnih bolezni, da je bila bolna že skoraj vsaka druga ženska med dvajsetim in štiridesetim letom (prav tam: 462). Začeli so opozarjati na glavne vzroke prostitucije, predvsem na socialne: natrpan trg dela, pomanjkanje služb in visoko število težavnih služb (Pajnik 2008: 20).

Proti koncu 19. stoletja je t. i. protibordelsko gibanje pripomoglo, da so po Evropi začeli odpravljati ulično prostitucijo in zapirati bordele (Pajnik 2008: 32). Pajnik (prav tam: 34–35) piše, da se je položaj prostitutk še poslabšal: ostale so brez doma in dela, bordele pa je zamenjalo zvodništvo, ki se je uvedlo kot posel in so ga v večini vodili moški, ki so organizirali prostitucijo. Posledično se je stopnjevala ekonomska odvisnost od zvodnikov v nasprotju s samostojnim preživetjem, imele so socialno negotov položaj, prihajalo je do nasilja, delovni pogoji so bili slabši. Tako je prostitucija dobila »novega« udeleženca – zvodnika in začela še bolj siliti v podzemlje ter tako postajati vedno bolj nevidna.

Zlasti feministke so pričele z nasprotovanjem nastali situaciji. Opozarjati so začele na neprimernost policijskega nadzorovanja in postopanja, zdravniških pregledov ter registriranja, zaradi česar so prostitutke pristale na družbenem dnu kot nezaželeni. Posledično je, kot sem že napisala, nastalo veliko družbenih predsodkov in stigmatizacije. Feministke so zagovarjale tudi dvig starostne meje s 13 na 16 let, saj je bilo po njihovem mnenju šele takrat mogoče govoriti o prostovoljnem seksualnem razmerju. Čeprav so se trudile izboljšati položaj žensk v prostituciji, pa so hkrati začele predstavljati žensko kot žrtev, kot pasivno osebo, ki jo je treba zavarovati. (Pajnik 2008: 34–38)

V 70. letih 19. stoletja je bila zaznana tudi prva trgovina z ljudmi. Šlo je za migracijo revnejših žensk, ki so jih iz angleških mest vozili v bordele v obmorskih mestih po Evropi. Podoben trend je znan tudi danes, ko v turistični sezoni prostitutke migrirajo v obmorska letovišča. Škandal, ki je takrat razburkal javnost v Angliji, je bila prodaja petih devic aristokratom. To je bil apel po zaostrovanju zakonodaje in radikaliziranju represivnih politik, tako moralističnih združenj kot tudi represivnih in zdravniških organov. Začelo se je ločevanje na uboge bele sužnje kot žrtve ter na še vedno umazane prostitutke. »Prostitucijo so razmejili od trgovanja z ljudmi tako, da so jo obsodili za nemoralno dejavnost in hkrati zagovarjali politike boja proti trgovanju.« (Pajnik 2008: 36–39) Ta miselnost je prisotna še danes.

Grošelj (2006: 459) piše, da so v tistem obdobju o trgovini z dekleti tudi na naših tleh prejeli veliko prijav, kar pa je bilo nasprotno številu prijav prostitucije. Zaradi trgovanja z ljudmi je bila, kot sem že napisala, zaprta tudi prva javna hiša v Ljubljani. V tem obdobju pri nas ni obstajala nobena organizacija, ki bi se ukvarjala izključno z bojem proti trgovini z ljudmi in prisilni prostituciji. Sta pa obstajala zavoda Sv. Nikolaj in Sv. Marta, ki sta skrbela za zaščito (izključno) žensk in deklet in jim nudila moralno in denarno pomoč.

Na koncu 19. stoletja in začetku 20. stoletja so začeli še podrobneje preučevati elemente prostitucije in ugotovili, da svojih teles ne ponujajo le ženske, ampak tudi moški. Niso pa še zmogli oz. še niso hoteli prepoznati, da so v prostitucijo vpleteni tudi uporabniki/uporabnice, klienti/klientke in seveda zvodniki oz. zvodnice. Udeležene bomo podrobneje spoznali v naslednjem poglavju. (Popov 2008: 25)

Grošelj (2006: 459) piše, da je tudi o zvodništvu na Slovenskem v začetku 20. stoletja bolj malo napisanega, kar pa ne pomeni, da ga ni bilo – moški so zagotovo že takrat dobro izkoristili možnosti ilegalnega poslovanja. Po letu 1919 je bila prostitucija na Slovenskem prepovedana, kriminalizirana in posledično skrivna (prav tam: 456), zato se je začelo postavljati vprašanje, zakaj zvodništvo ni dovoljeno, če je bila prostitucija do leta 1919 namreč dovoljena. Prav tako se postavlja tudi vprašanje dvojne morale (prav tam: 459), saj so se, kot se kaže v zapisih, s prostitucijo ukvarjale le ženske, zvodniki in policisti pa so bili le moški. V tistem obdobju je vladal strogo moški svet, v katerem so, ironično, »ti isti moški obiskovali prostitutke« (prav tam). Kot pravi Mršević (2001: 7 v Popov 2008: 49) je bila družbena vloga prostitucije ta, da ustvarja družbeno dno – prostitutke so bile na dnu, moški pa nad njim. Prostitucija je bila in še vedno je nekaj, »kar nastaja iz družbenega razmerja moči, za katerega je značilna moška dominacija« (prav tam).

V drugi polovici 20. stoletja je G. R. Scott ponudil novo definicijo (Popov 2008: 25–26), ki so ji sledili seksualna revolucija in seksualna odprtost ter uveljavljanje različnih seksualnih življenjskih slogov: »Prostitutka ali prostituiranec je oseba, ki se za kakršnokoli plačilo spolno predaja različnim osebam nasprotnega ali istega spola in ki ji/mu je to udejstvovanje poklic ali pa postranska zaposlitev.« Nadaljevali so tako daleč, da so prišli celo do definicije, ko je prostitucija že, »kadar kaj narediš za denar, česar ne bi naredil nikoli, če za to ne bi bil plačan.« (prav tam)

Pajnik (2008: 8–9) piše, da se je v času seksualne revolucije, torej v 70. letih prejšnjega stoletja pojavila tudi nova besedna zveza – seksualno delo. Z njo so poimenovali komercialne seksualne storitve, predstave in/ali produkte v zameno za materialno zamenjavo. Ženske in moške pa so poimenovali seksualne delavke in seksualni delavci. V sodobnosti avtorji ta termin povezujejo s seksualno industrijo, kamor spadajo prostitucija, striptiz, erotični ples, telefonski seks, pornografija in seveda trgovanje z ljudmi z namenom seksualnega izkoriščanja.

Linda Cusick (v Popov 2008: 40) pravi, da je seksualna interpretacija v glavah igralcev in oba (povpraševalka/povpraševalec in ponudnica/ponudnik) se morata strinjati, da gre za spolnost, in v njo privoliti oz. da se en udeleženec zaveda interpretacije drugega in privoli, da svojo interpretacijo prostovoljno prilagodi drugemu. Vedeti morata, da se o seksu pogovarjata kot o delu, ki zahteva plačilo (najpogosteje denar). Ne gre za prodajo telesa in ne za prodajo

ljubezni. Gre za prodajo spolnosti oziroma spolne storitve. Le tako gre za seksualno delo s privolitvijo.

Pomen in razlaga seksualnega dela je nasprotno pojmovanju prostitucije kot nasilja (prav tam: 11). Je nasprotje mnenju Andree Dworkin, ki je bila nekaj časa tudi sama prostitutka in je poudarila (prav tam: 41), da seksualno delo ni prostitucija. Prostitucija je zanjo »golo dejstvo, je vsakodnevno nastavljanje na cesti ali kje drugje in vse, kar sodi zraven. Od ogroženosti prek travmatizacije do stigmatizacije in tako naprej« (prav tam). Opozarja, da je prostitucija »kruta in nelepa stvarnost, ki jo je treba analizirati kot tako« (prav tam). Prostitucija je po njenem mnenju nasilje, o tem pa več v poglavju o posledicah prostitucije.

Pajnik (2008: 15) meni, da je prevladujoče označevanje prostitucije pogosto poenostavljeno, češ da je to naravni in družbeni fenomen – najstarejša obrt, kot radi rečemo. Nekaj, kar je obstajalo in bo vedno obstajalo, ne glede na družbene razmere in ne glede na prostor in čas. Takšno razmišljanje se ujema s predstavami o »naravni« potrebi potešitve (predvsem moške) seksualnosti. Ne prepozna pa se nešteto družbenih in kulturnih kontekstov, ki prostitucijo v bistvu vzpostavljajo (prav tam):

- ekonomske okoliščine v določeni družbi
- normativne seksualne prakse
- odnose med seksualnostjo in identiteto
- pomen in strukturiranje prostitucije v zgodovinskih okoliščinah
- pravne norme
- regulacija in marginalizacija seksualnosti
- politika izključevanja
- rasizem
- seksizem
- nacionalizem
- regulacija trga dela
- migracije
- ekonomska in socialna neenakost
- razredne delitve
- družbene konstrukcije spolnosti

Pri obravnavi prostitucije v sedanjosti ne smemo pozabiti na čase intenzivnega podružabljanja prostitucije in njenega tlačenja v družbene okvire sprejemljivega oz. nesprejemljivega. Toda ali obstaja razlika med položajem žensk v prostituciji danes in v antiki?

Peršak (2010: 154) poda pogost primer, ko se lepo mlado dekle poroči z bistveno starejšim moškim, ki je seveda bogat. Mar tukaj ne gre za dober zaslužek? Ne gre za preživetje? Za seks z moškim, ki ga mogoče sploh ne ljubi? Da ne omenjam žene, ki po dolгих letih zakona vztraja pri svojih »dolžnostih« do moškega, saj ji ta nudi dom, finančno pomoč in je za nameček še oče njunih otrok. To mlado dekle, ki je pridobilo »financerja«, je vzor vsem ostalim mladim dekletom. Je vzor uspešne ženske, ki se je dobro »unovčila«. Postane vzornica, spoštovana in uspešna ženska. Ali je med to gospodično in »navadno prostitutko« res razlika v kvaliteti ali le v kvantiteti? Peršak (prav tam) piše, da dokler prostitucija ni javno deklarirana in javno znana ter dokler se osredotoča samo na enega moškega in ne na kopico moških, je vse v najlepšem redu. Ženska je ali neomadeževana žena in/ali mati ali pa »kurba«. Če pa je že prostitutka, potem mora biti žrtev revščine, patriarhalnosti ali pa je popolnoma nemoralna, kriminalna, družbeni izmeček, neženska – skupek mitov in stereotipov. Nadaljuje, da so bile prostitucija in prostitutke vedno predmet deviktimizacije in viktimizacije. Tisti, ki so prepričani, da je prostitucija zlo, so prostitutkam pogosto odrekli status žrtve, manjši pa je odstotek »tistih, ki želijo deviktimizirati prostitutke v prepričanju, da gre za prostovoljno, izbrano delo in da bi jih bilo zato treba obravnavati kot spolne delavke, v vsem enakopravne drugim delavkam« (prav tam: 158).

1.1.2 Udeleženci

Definicije iz preteklosti so dolgo časa omejevale, kdo vse je lahko bil udeleženec v prostituciji. Tako je denimo veljalo, da so bile prostitutke lahko le polnoletne ženske, v večini so bile zasvojenke, umsko prizadete ali nimfomanke, obubožane in grde. Povpraševalci pa so bili ubogi, seksualno sestradani, zdravi, polnoletni poročeni moški. To, da so poročeni, je bila nekakšna olajševalna okoliščina za obiskovanje prostitutk. (Popov 2008: 36–37)

Da so strokovnjaki ugotovili in zapisali, da obstajajo tudi zvodniki, so, kot sem napisala že v zgornjem poglavju, potrebovali veliko več časa. Prostitutke, stranke in zvodniki se pogosto štejejo za edine udeležence, vendar Laura Maria Agustin meni, da so v posel udeleženi tudi zapeljevalci, lastniki ali najemniki bordelov, nočnih klubov, izložbenih oken (window prostitucija), seksualnih kabaretov, mnogih masažnih in frizerskih salonov, savn, wellnes

klubov, lastniki agencij za spremstva, agencije za hostese, lastniki in najemniki hotelov, zasebnih stanovanj, restavracij, trgovin s seksualnimi pripomočki, nekateri časopisi in revije, ki oglašujejo nudenje spolnih storitev itd. Avtorica eseja *Delo v evropski seksualni industriji: Možnosti migrantov* sem prišteva še taksiste, varnostnike, natakarike, sobarice, snažilke in se sprašuje, ali potemtakem v ta posel spadajo tudi zdravniki, ki opravljajo redne zdravniške preglede, pravniki, ki urejajo dokumente in dekleta zastopajo, računovodje, ki opravljajo računovodska dela za bordele, hotele, savne, masažne salone ... (Popov 2008: 152–153)

Popov (2008: 152) razloži, da so motivi in razlogi vsakega udeleženca v prostituciji zelo različni, »spreminjajo se od človeka do človeka, od kraja do kraja, od države do države, od situacije do situacije in ne nazadnje s časom, preživetim v prostituciji«. Ključni pomen razumevanja pojava je razumevanje raznovrstne stvarnosti. Odnosi med udeleženci pa so po večini izkoriščevalski in nepošteni.

Ker povpraševanje in ponudba učinkujeta drug na drugega, je pomembno proučevati oba elementa – vsakega zase in oba skupaj. Nima smisla ugotavljati, kaj je bilo prej – ali ponudba ali povpraševanje, lahko pa se vprašamo, v kakšnih okoliščinah je bilo povpraševanje večje od ponudbe in obratno. V sedanjem obdobju močno povečane prostitucije bi bilo resnično zanimivo vedeti, kaj spodbuja njeno udejanjanje. (Popov 2008: 36–37)

1.1.2.1 Prostitutke, seksualne delavke, ponudnice

Prostitutke so po eni strani zaničevane, po drugi strani dobro plačane. Po eni strani preganjane, po drugi strani jim je dovoljena siva ekonomija kot nikomur drugemu. Poleg spolnih storitev, ki jih ponujajo, pa prostitutke niso le to, ampak nekatere opravljajo tudi delo socialne službe, saj se »s strankami pogovarjajo, prisluhnejo njihovim težavam« (Pajnik 2008: 123). Večkrat se imajo za socialne delavke, moški pa so torej njihovi uporabniki, ki jim tako ali drugače pomagajo. Tudi stranke jih velikokrat pohvalijo, saj menijo, da opravljajo »družbeno koristno delo« (prav tam).

Pajnik (prav tam: 96–99) je opravila intervjuje z moškimi, ki hodijo k prostitutkam in imajo različne izkušnje. Nekateri pravijo, da se srečujejo z mlajšimi ženskami, ki so stare od dvajset do petindvajset let, a tudi s starejšimi, ki jih imajo že petinpetdeset. Eden ima izkušnje le z dekleti, starejšimi od trideset let. Nekateri so študentke, druge so končale srednjo šolo ali

fakulteto, nekatere so zaposlene, druge pa se ukvarjajo zgolj s prostitucijo. Veliko jih ima partnerje in otroke.

»Prostitucijo opredeljujejo tudi po spolu določene prakse potrošništva, preobremenjenosti žensk v družinskem okolju, neenak položaj na trgu dela, ne nazadnje tudi neenakopraven plačni sistem in velike socialne razlike.« (Prav tam: 100). Kot je povedala ena od intervjuvank, ki se ukvarja s prostitucijo (prav tam), so ženske v seksualnosti »nadvladale« in to izkoriščajo.

Zaviršek (1994: 122) piše, da so prostitutke heterogena, netipična in težko dosegljiva skupina. Dobro poznajo stereotipe in jih tudi uporabljajo, zato da ohranijo zasebnost, identiteto in si zmanjšajo občutek slabe vesti in krivde (Popov 2008: 195). Tudi Zaviršek (1994: 122) piše o tem, da ženske prihajajo iz različnih družbenih slojev in se razvrščajo v različne kategorije prostitutk (od elitnih prostitutk do deklet na klic). »Prihajajo iz različnih socialnih okolij, z različno stopnjo izobrazbe, različno stopnjo inteligence, različnimi stopnjami duhovne razvitosti in zelo različnimi razlogi, zakaj so se znašle v prostituciji.« (Popov 2008: 159)

Ker smo unikatni in neponovljivi ter imamo vsak svojo zgodbo, lahko preprosto brez obsojanja in »predalčkanja« strnemo, da so razlogi, zakaj se nekatere ženske odločijo za to dejavnost, zanje dovolj razumljivi in tehtni, da so se odločile za ta korak.

Poimenovanj žensk, ki se ukvarjajo s prostitucijo, je raznoliko. V prejšnje poglavju smo lahko prebrali, da naš slovar ne zajema podrobnega opisa prostitutke, temveč zgolj suhoparno obrne besede: prostitutka -e ž (u) ženska, ki se (poklicno) ukvarja s prostitucijo, vlačuga. Seveda je na koncu »razloženo«, da so to vlačuge, da bomo »lažje razumeli«. Popov (2008: 154–156) piše, da imajo dekleta pogosto v družbi zasmehovalna, cinična in žaljiva imena. Po mojem mnenju je to lep primer, kako družba konstruira »normalno« (predvsem žensko) spolnost. S kakšno pravico lahko nekdo primerja prostitutko z vlačugo? V čem sta si isti oz. različni? Kaj pa osebe, ki se odločijo za odprto razmerje in imajo posledično več partnerjev naenkrat? Sprašujem se, ali je vse, kar odstopa od »normale«, tudi nemoralno in je to potrebno takoj označiti za nekaj slabega. Japonci in Iračani ne poznajo naših izrazov, kot so cipa, vlačuga, kurba, ali pa angleškega izraza »whore« in nemškega »die Hure«. Uporabljajo le izraz »začasna žena«. Prostitutka je sicer eno od najstarejših poimenovanj, vendar se ga ženske izogibajo zaradi socialne in moralne stigme. Kot sem napisala v prejšnjem poglavju, so v času

gibanj za pravice prostitutk ženske raje začeli klicati seksualne delavke, njihovo delo pa seksualno delo. Šlo naj bi za komercialni seks, ki predstavlja dejavnost, s katero je mogoče služiti denar za življenje kot pri kateri koli drugi zaposlitvi in delu. To delo je enakovredno vsakemu drugemu delu. Skušali so odpraviti stigmo, uveljaviti delavske pravice, zagotoviti varnost seksualnih delavcev in pravico do varnega delovnega okolja. Ker pa pojem presega vsebino dela, je danes ta izraz v uporabi za vsa dela, povezana s seksualno industrijo, in ne zgolj za prostitucijo. Ker je kljub vsemu to bila, je in še vedno bo, ekonomska dejavnost, pa so sedaj večkrat oklicane kot ponudnice spolnih storitev.

1.1.2.2 Stranke, klienti, povpraševalci

Raziskave se osredotočajo na ženske, jih selekcionirajo, analizirajo, medtem ko so raziskave o povpraševalcih zelo redke. Prostitucija je sinonim za prostitutke, stranke pa so skrite, nepoznane in brez imena. Stranke o svojih obiskih in izkušnjah zelo redko govorijo z drugimi ljudmi. Prav tako nisem zaznala nobenih raziskav o ženskih strankah, kjer bi šlo torej za ponujanje lezbičnih ali biseksualnih spolnih storitev. Kaj šele o transseksualcih. Da so stranke skrita populacija, priča tudi to, da je le Švedska razvila model, po katerem so klienti kriminalizirani (Šori 2005: 74). Zaradi premajhnega števila raziskav ugotovitve ne morejo biti posplošene, vendar bom vseeno naštel nekaj zanimivih ugotovitev. V raziskavi avtorice Cecilie Høigård iz leta 1992 (Høigård in Finstad 1992: 27) je bil zajet vzorec 1000 moških iz Norveške z izkušnjami s prostitucijo, starejših od 15 let. Na vprašanje glede števila spolnih odnosov s prostitutkami so največkrat (29 %) odgovorili, da so imeli štiri do deset plačanih spolnih storitev. Aritmetična sredina je pokazala sedem spolnih odnosov s prostitutkami. Sledita dva do trije spolni odnosi (26 %) in nato en spolni odnos (25 %) s prostitutko. 10 % moškim je bilo število izkušenj neznano. Zanima me, kakšno število bi graf pokazal 23 let kasneje, ko so družbene in ekonomske razmere drugačne. Prav tako me zanima, kakšne rezultate bi dobili v Sloveniji. Po klepetu z nekaj poznanimi mladimi moški (starimi med 25 in 35 let) o tem, ali obiskujejo prostitutke, sem ugotovila, da sami tega ne počno. Slišali pa so za primere, da določeni moški obiskujejo lokale v Avstriji, kamor uradno hodijo s prijatelji dopustovat za vikend in si tam privoščijo tudi spolne storitve. Obisk prostitutke pa je za nekatere obvezen na Nizozemskem, kjer je prostitucija legalizirana in v rdečih četrkih lahko dostopna. Večina teh moških naj bi imelo partnerke, ki za te izkušnje seveda ne vedo.

Avtorici (prav tam: 31–33) sta ugotovili, da obstajajo različne stranke različnih starosti in statusov, glede na raziskave pa jih delita na tri najbolj pogoste skupine:

- 1) **Samski moški**, ki si primarno želijo zgolj družbo, seks jim je le postranski. Veliko jih je osamljenih, prestrašenih, imajo težave s komunikacijo, imeli so neprijetne izkušnje ali pa po lastnem mnenju nimajo dovolj znanja. Pravijo, da lahko dobijo žensko le tako, da si jo kupijo.
- 2) **Mladi poročeni moški**, ki so sicer zadovoljni z ženo in seksualnim življenjem, vendar si želijo bolj pestrega, razigranega in razburljivega seksa, ki ga lahko dobijo od prostitutk. Prostitucijo odobravajo, prav tako se jim ne zdi sporno, da so poročeni, imajo otroke in občasno hodijo še k prostitutkam.
- 3) **Starejši poročeni moški**, ki niso zadovoljni s spolnim življenjem ali pa so jim ostali zgolj spomini na seks s ženo. Niso kar tako zadovolj(e)ni in znajo biti izbirci pri izbiri prostitutk ter načinu njihovega obnašanja in storitev. Veliko jih je nervoznih in med seksom se morajo spominjati na svojo ženo in na to, kako lepo je bilo z njo. Pri njih je značilen fenomen, da si želijo svojo žensko kot ženo in mater svojih otrok, prostitutko pa za olajšanje spolne napetosti. Gre za lajšanje vesti in prikrivanje resnice. Seksualnost je zanje grda in umazana, zato tistih, ki jih resnično ljubijo, ne morejo »umazati« z isto strastjo – njihove žene so »čiste in nedolžne«.

Dodajata, da so poleg teh treh skupin zelo pogosti povpraševalci v obmorskih mestih tudi mornarji oz. pomorščaki, ki preživljajo mesece na ladjah. Vzporednice lahko potegnemo tudi z vojaki v času vojn in z drugimi poklici, ki od moških terjajo, da so dalj časa odsotni od doma in/ali žensk.

Tudi Sven-Axel Månsson (v Popov 2008: 195) se je pri proučevanju področja prostitucije dokopal »do treh sklopov motivov, ki vplivajo na socialno-psihološko podobo različnih vrst strank«: 1) radovednost in želja po seksualni spremembi, 2) osamljenost in težave z vzpostavljanjem razmerja z žensko in 3) težave v razmerjih s partnericami oz. ženami.

Intervjuvane ženske (Høigård in Finstad 1992: 35–36) pravijo, da so stranke raznolike: od podjetnežev do delavcev, od nasilnežev, do izredno prijaznih moških ... Nekatere pa svoje stranke razlikujejo zgolj glede na to, ali želijo seksati s kondomom ali brez. Prisilne prostitutke so razočarane, ker so med strankami tudi zdravniki in policisti, ki bi jih pravzaprav morali ščititi. Veliko žensk se strinja, da so bogati in ugledni povpraševalci najslabši – tako po

obnašanju kot tudi po plačilu. In prav takšnih naj bi bilo po njihovem pripovedovanju največ, saj si revni ljudje prostitutk ne morejo privoščiti.

Kakšna pa je fizična podoba strank? Študije (prav tam: 36–39) so pokazale, da je bila zgodovinska prispodoba grdega, umazanega, debelega in nasilnega moškega zamenjana s podobo povprečnega moškega. Gre le za eno razliko, ki jo opažajo ženske, in sicer, da samski moški, ki obiskujejo prostitutke, (povečini) sploh niso grdi, ampak se tako le počutijo. Samopodoba je namreč skupek karakterja, osebne zgodovine in izkušenj. Kadar gre za pomanjkanje samozavesti in občutka neprivlačnosti, moški izgubijo tudi pogum, da bi nagovorili in osvojili »pravo« dekle. Vendar prostitutke pravijo, da se lahko zaradi tega moški začnejo vrteti v začaranem krogu. Zanašajo se na denar in prostitutke, razdalje med njimi in »pravimi« ženskami se povečujejo, samozavest pa je vedno manjša. Na dolgi rok je takšen odnos uničujoč. Ženske, ki se ukvarjajo s prostitucijo, omenjajo, da imajo moški, ki se znova in znova vračajo po plačljivi seks, sčasoma težave s službo in financami, socialna mreža pa se jim zmanjša. Janice G. Raymond (v Popov 2008: 201) pravi celo, da so žrtve pravzaprav takšni moški, ne pa prostitutke. Zaključimo lahko tako, da veliko »normalnih« moških kupi seks, nima pa ravno vsak izkušenj s prostitucijo.

Kot sem že zgoraj omenila, v Sloveniji uradnih empiričnih podatkov o številu strank ni (Pajnik 2008: 117). Naštela bom nekaj primerov slovenskih strank in nekaj primerov izkušenj slovenskih spolnih delavk, s katerimi je Pajnik (prav tam: 118–119) opravila pogovore. Dekleta pravijo, da so stranke stare med tridesetim in petdesetim letom oz. da ima večina okrog štirideset let; stranke so poročene, samske, nekatere imajo otroke in so različno izobražene; povpraševalci so poslovneži, ki zaslužijo veliko denarja; moški, ki pridejo tudi nekajkrat na mesec k isti prostitutki in lahko postanejo od nje odvisni; poslovneži, ki jih vzburja že misel na to, da lahko kupijo vse, tudi ženske; stranke so lahko zgolj »radovedneži«, ki prostitutko obišejo samo nekajkrat v življenju ali le enkrat; moški, ki prostitutko obišejo, ker želijo imeti izkušnjo fetišizma, ki ga s partnerko ne morejo ali ne želijo izkusiti; lahko so tudi »asocialni klienti«, ki normalne zveze niso sposobni oz. jo prekinejo še pred prvim spolnim odnosom; povpraševalci so tudi hendikepirane osebe; moški, ki se predstavljajo kot žrtve (žena se me ne dotakne, zelo trpim ipd.), ali pa moški, ki igrajo »plejboje« (glej, čez uro sem naročen že pri drugi ipd.); stranke so tudi mladi fantje, ki prostitutke najamejo za zabave. Ženske poznajo tudi moške, ki iščejo prostitutke z namenom, da bi jim pomagali; moške, ki kupujejo seksualne storitve samo zato, ker si jih preprosto lahko privoščijo (»čista oblika

potrošništva«); nekateri iščejo žensko družbo samo za pogovor, ki ga nato celo plačajo; nekateri prostitutke pokličejo le po telefonu; stranke so lahko tudi pari, torej mož in žena ali partner in partnerica. Pajnik (prav tam: 120) nadaljuje, da so tako povpraševalci kot ponudnice bolj naklonjeni srečevanju s tistimi, ki jih že poznajo. Po mojem mnenju tako ustvarijo odnos, ki daje občutek varnosti. Pajnik (prav tam) nadaljuje, da stranke v večini vseeno razmišljajo o lastnih potrebah, ne pa o potrebah prostitutk. Nekateri moški iščejo tudi »več kot le seks«, vendar jih je večina mnenja, da je ponudnicam pomemben le denar. Partnerstvo imajo nekateri za breme, plačana seksualnost pa se idealizira, saj ni nobenih obveznosti – »dobijo natanko to, kar so hoteli dobiti, in takrat, ko so to hoteli« (prav tam: 121). Respondenti v raziskavi (prav tam: 122) so povedali, da sta razloga za uporabo prostitucije nezadovoljstvo in razočaranje v spolnosti, nekateri pa so navedli še neurejene razmere v družini in celo psihološke motnje. Lahko so tudi seksualno odvisni ali pa jih privlačita tveganje ter prepričanje, da je seks s prostitutko »drugačen«. Po drugi strani pa so stranke tudi moški, ki menijo, da je seks vseeno lepši z žensko, ki ti je blizu, saj v prostituciji ni niti malo čustev. Šori (2005: 76) je intervjuval moškega (stranko), ki je zase naštel naslednje motive za obisk prostitutk: radovednost, raznolikost, pridobivanje izkušenj – seksualnih in tudi družbenih –, saj gre za spoznavanje enega izmed obrazov družbe in seveda občutek, da si lahko privoščiš žensko.

Koriščenje prostitucije je večkrat zasmehovano in prezirano, saj plačevanje spolnih uslug za nekatere pomeni neuspeh v življenju, za druge pa je to ugled, saj so si sposobni »privoščiti« spremljevalko (Šori 2005: 75). Takšni odnosi so »ne glede na zgodovinska obdobja in kulturna okolja zaznamovani predvsem s pravico moškega do posedovanja ženskega telesa« (Popov 2008: 195). Prostitucija je torej »posledica moškega povpraševanja in je tudi edina kriva za obstoj trgovine z ljudmi, zlasti ko gre za ženske in dekleta, ki jih silijo v delo na področju seksualne industrije« (prav tam: 199). Šori (2005: 77) je strnil, da gre pri strankah v večini za brezbržnosti v smislu: če si lahko vzamem, si bom vzel, ali pa za povečevanje prostitucije kot posla, v katerem se veliko zasluži. Vendar so med strankami tudi moški v stiski, nesrečni in nezadovoljni s svojim spolnim življenjem in tudi s spolno orientacijsko prakso. Dekleta so v tem primeru nekakšne terapevtke, ki jim pomagajo in s tem olajšajo trpljenje.

1.1.2.3 Zvodniki

V zakonodaji ni nobenega opisa zvodnika in zvodništva. Zvodnik je tisti, ki opravlja zvodniška dejanja. Kakšna? Definirana in kriminalizirana so zgolj dejanja nedefiniranih storilcev nedefiniranih kaznivih dejanj. Zvodništvo je torej kaznivo dejanje, nikjer pa ni pojasnjeno, kaj se šteje za zvodništvo in kdo je pravzaprav zvodnik. Iz tega lahko sklepamo, zakaj je tako malo oseb odkritih, spoznanih za krive in obsojenih. (Popov 2008: 183)

Popov (prav tam: 186) piše, da so na univerzi v Essexu v Veliki Britaniji pri preučevanju prostitucije sestavili takšno definicijo zvodništva: »Na splošno je zvodnik nekdo, ki ponuja varovanje in delo prostitutkam oziroma prostitutom v zameno za dogovorjeno vsoto denarja ali za določeno količino njenega ali njegovega zaslužka.« Pri prisilni prostituciji pa se zvodnike pogosto poimenuje kot izkoriščevalce (prav tam).

Ljudje se v zvodniški posel spuščajo predvsem zaradi denarja, zgodb o razlogih za odločitve za zvodništvo pa je nešteto različnih, tako kot je nešteto različnih zgodb pri ponudnicah. Da je denar v igri, dokazuje to, da lahko zvodnik po ocenah Interpola v Evropi z eno samo prostitutko zasluži več kot 145.000 ameriških dolarjev na leto. Za njih velja tudi poseben pravni in moralni status, saj so v vseh državah sveta kriminalizirani. Danes so zvodniki večkrat organizirani v kriminalne mreže, ki se poleg trgovanja z ljudmi in prostitucijo ukvarjajo tudi z drugimi kriminalnimi posli. Vendar se je treba spomniti, da so nekdam to vlogo igrale tudi osebe z vrha družbene lestvice in celo cerkveni dostojanstveniki. (Prav tam: 178–179)

Zvodniki so v širšem pomenu osebe, ki »ustvarjajo možnosti za izvajanje prostitucije bodisi tako, da jo omogočajo posredno ali neposredno, ali pa tako, da ne naredijo dovolj ali nič proti njej oziroma proti negativnim pojavom v njej, ali mislimo le na tiste, ki se z njo okoriščajo posredno ali neposredno« (prav tam: 180). Zvodniki v ožjem pomenu besede pa so ljudje, »ki so neposredno vpleteni v posel in so v stiku s ponudnicami oziroma ponudniki spolnih storitev, pogosto pa tudi s strankami, ponudnice oziroma ponudnike pa novačijo, jih v prostitucijo na različne načine silijo, jih neposredno nadzorujejo, na različne načine zlorablajo, jim pobirajo del dohodka ali kar vsega in tako naprej« (prav tam: 180). To pomeni, da imajo popoln nadzor nad njihovim delom in tudi življenjem.

Vendar imajo zvodniki različne vloge in nekaterih oseb skorajda ni mogoče šteti za zvodnike – so nekakšni menedžerji, zaščitniki itn. Interpretacije o zvodnikih so delne, včasih pa temeljijo zgolj na stereotipih. Za mnoge so zvodniki sinonim za nasilneže, posrednike, brezčutneže, brezobzirneže in izkoriščevalce (Popov 2008: 178). Vse zvodnike se pogosto meče v isti koš, čeprav tuje raziskave opozarjajo na njihovo večdimenzionalnost. Norveška raziskava je tako odkrila, da je zelo malo (približno ena petina) prototipskih oz. klasičnih zvodnikov (Peršak 2010: 160). Pred kratkim opravljena raziskava v Romuniji pa je npr. pokazala, da je kar nekaj žensk, ki hkrati opravljajo poklic prostitutke in poklic zvodnika (prav tam).

Poleg moških zvodnikov pa obstajajo tudi ženske, ki skrbijo za spolne delavke. Ženskam, ki skrbijo za posel in organizacijo, pravijo »madam«, zvodniki lahko sodelujejo tudi v paru ali pa delujejo kot agencije (Pajnik 2008: 114). V večini gre za moške (Popov 2008: 190), zato pišem predvsem o njih.

Zvodnike delimo na vidni in nevidni del prostitucije. V **nevidnem delu** so ugledni ljudje, ki jih nikoli ne bi povezali s prostitucijo. So družbeno vplivni in nedotakljivi, povečini pa »se v vidnem vsakdanu držijo tako imenovanih legalnih poslov in z njimi prikrivajo ilegalne« (Popov 2008: 181). Sodijo na najvišja mesta hierarhične lestvice zvodnikov in prostitucija jim prinaša velike oz. največje dobičke.

V **vidnem delu** prostitucije pa so zvodniki z dna lestvice. Vedno so na očeh ponudnikov, strank in drugih vpletenih. Ti zvodniki niso moteči, to službo opravljajo kot najeta delovna sila ali pa kot samostojni podjetniki. Do problema lahko pride le takrat, ko svoje posle razširijo na območje, ki ga nadzirajo drugi zvodniki ali organizirana združba, oziroma da te posle razvijejo do takšne mere, da so mikavni za druge organizirane združbe, ki želijo nato posel prevzeti. (Prav tam: 181)

Joe Parker, ki je objavil svoj prispevek z naslovom »Kako deluje prostitucija«, deli zvodnike na tri glavne tipe (prav tam: 189): medijske, poslovne in cestne. **Medijski zvodniki** se ukvarjajo z reklamami, revijami, filmi, programi. **Poslovni zvodniki** ustvarjajo dobiček iz seksualne industrije tako, da niso izpostavljeni tveganju sodnega pregona. Ponujajo delo eksotičnih plesalk in hostes, ki so potencialne kandidatke za bolj neposredno delo v prostituciji. Ponujajo spolne storitve poslovnežem, politikom, športnikom in drugim slavnim

osebnostim. **Cestni zvodniki** pa so tisti »klasični« zvodniki, ki jih poznamo iz filmov in spadajo med manjše sadistične kriminalce. Ta tip zvodnikov je obstajal prvi. Opravljajo najbolj »umazano delo«: od terorja in pretepanja do umorov. Takoj izvedejo kakršnekoli ukrepe, ki so potrebni za nadzor seksualnih delavk. Največkrat jih nadzorujejo s pomočjo psihološke manipulacije – ali jih čustveno navežejo nase ali pa poskrbijo za odvisnost od mamil. Posla se naučijo v zaporu ali pa od družinskih članov, prijateljev ipd. Predstavljajo se kot prijatelji, možje, bratje, možje prostitutk, zato da lažje prikrijejo nasilje in skrajno ustrahovanje. Največkrat izkoristijo dekleta svoje rase in svojih let. Prav cestni zvodniki so največja nevarnost za prostitutke.

Prostitutke delijo svoje zvodnike le na dobre ali na slabe. Dobri zvodniki, ki so sicer redki, imajo dobre poslovne običaje, dogovorijo se za pošteno delitev dohodka, s prostitutkami pa ohranjajo čisto razmerje. Slabi zvodniki pa so tisti, ki prostitutkam vzamejo večino denarja ali pa kar vse, so nasilni ipd. (Prav tam: 154)

Zvodništvo je prisotno tudi v Sloveniji, vendar ne obstaja podatek, koliko ga je, kdo ga izvaja, katerim slojem pripadajo ljudje, ki ga izvajajo, kolikšen delež prostitucije nadzirajo, koliko in katere vrste nasilja izvajajo, katere vloge imajo, ali so med seboj povezani in kje vse je zvodništvo prisotno. Popov (2008: 191) pravi, da ni vseeno, ali gre za podatke, zbrane v Ljubljani, Mariboru in Celju ali pa na primer na Obali, razlika je v tem, ali so podatki izbrani v »mobitel prostituciji« ali pa na obmejnem pasu na Primorskem, kjer je veliko nočnih lokalov, kjer delujejo predvsem tujke kot eksotične plesalke in so le domnevno ponudnice spolnih storitev. Pri nas zbrani podatki so večinoma posredno izbrani po nezanesljivi metodologiji.

Šori (2005: 65) v svoji diplomski nalogi piše, da se z zvodništvom pri nas srečujemo pri vseh oblikah prostitucije in da so v primerih, v katerih posreduje policija, v večini vpleteni tudi posredniki. Pred nekaj leti so primere zvodništva obravnavali predvsem v nočnih lokalih, v današnjih dneh pa se ta dejavnost seli v stanovanja. Stranka, s katero je Šori izvedel intervju, je dejala, da imajo že skoraj vsa dekleta zvodnike – če jih nimajo takoj ob začetku, pa jih prej ali slej najdejo zvodniki sami.

Dejstvo, da se dekleta in zvodnike odkrije šele ob prijavi in posredovanju policije, priča o tem, da je očitno premalo storjenega v preventivi. Sprašujem se, ali dekleta sploh komu

povedo, kaj se dogaja, in ali sploh vedo, koga lahko prosijo za pomoč. Poraja pa se mi tudi vprašanje, ali dekleta sploh čutijo oz. vedo, da je nekaj narobe.

Novinar Max Modic je veliko svojih prispevkov namenil prav seksualni industriji na Slovenskem. V njegovem članku in intervjujih (Internetni vir 1) lahko beremo, kako negativno definicijo in status v družbi ima zvodnik. Tega poimenovanja se zato vsi otepajo, saj opravljajo delo zvodnika, ki je po zakonu kaznivo dejanje. Olepšujejo svoje delo in iščejo dokaze, da niso zvodniki, oziroma pojasnjujejo, v čem se razlikujejo od tistih »ta pravih« zvodnikov. Modic je v svojem članku v Mladini (prav tam) pred desetimi leti objavil intervju z gospodom, ki je imel v najemu več lokalov, med drugim tudi nočni bar z artističnim programom (strežba »zgoraj brez«, striptiz, animacije ipd.) za zaključene družbe. Izmenično je program izvajalo devet žensk. Najemnik lokala jih je najel za nedoločen čas, prihajala pa so iz Ukrajine, Rusije in Bolgarije. Najmlajša je bila takrat stara triindvajset, najstarejša pa petintrideset let. Najemnik je povedal, da so imele vse ženske »urejena delovna dovoljenja, pogodbe o zaposlitvi in šesturni delovni čas. Sedem od devetih žensk sporazumno s svojim delodajalcem izven rednega delovnega časa po potrebi in glede na povpraševanje po tovrstnih storitvah opravlja tudi dejavnosti, ki jih opis del in nalog barske plesalke načelno ne zajema. To so erotična masaža in vse klasične oblike spolnih uslug. Ženske pridejo tudi na dom ali v hotelsko sobo.« Največkrat jih pripeljejo na dom oz. v hotel, zato najemnik potrebuje »dobro organizirano navezo profesionalnih ali začasnih taksistov ter zanesljivega kadra na recepciji«. Receptorji morajo znati stranko napotiti v pravo sobo, biti morajo diskretni, na koncu pa dobijo določen odstotek plačila oz. neobdavčenega zaslužka. Stranke morajo plačati med sto in sto petdeset evri, celovečerno oz. celonočno druženje pa tristo evrov. Čeprav je omenjal, da cene padajo in da bodo z odprtimi mejami iz leta v leto spolne storitve vedno bolj poceni. Povedal je še, da organizacijski stroški niso ravno majhni, če želi, da vse poteka brez komplikacij. Držati mora tudi nek nivo. Zato pol pobere on, pol ostane za spolne delavke. Meni, da spolne delavke nimajo razloga za nezadovoljstvo. Nadaljuje, da zaposlenim ženskam, »ko odbijejo stroške za hrano, nastanitev in garderobo /.../ od plače, procentov od prodane pijače in zaslužka od storitev v prostem času – to pomeni tri, največ štiri stranke na teden – na koncu meseca ostane več kot 1200 neobdavčenih evrov zaslužka«. Dejal je, da je to zelo dobra plača, saj ženske v Ukrajini (če sploh dobijo službo) delajo osem ur na dan za petdeset dolarjev mesečno. Sam najemnik se ni imel za zvodnika in je trdil, da na Slovenskem ni zvodnikov v pravem pomenu besede, sploh pa ne tako okrutnih, kot si jih predstavljamo. Sebe je imel v prvi vrsti za poslovneža, ki se med drugim ukvarja tudi z organizacijo

seksualnih storitev. Tudi ostali, ki jih je poznal, so bili po njegovem poslovneži in so ravnali korektno. Dejal je, da pri njegovi dejavnosti ni oškodovanih, prav tako ni nobenih pritožb in tožb. O Sloveniji je govoril kot o raju v primerjavi z Italijo, Francijo ali Veliko Britanijo, saj v teh državah gospodari albanska mafija. »V Londonu je več kot osemdeset odstotkov ilegalnih bordelov v rokah Albancev. Pri njih pa ni šale. Njihove ženske, ugrabljene ali odkupljene po južnem Balkanu ali vzhodni Evropi, nimajo nobenih dokumentov, ker so jim vse pobrali. Ženske imajo do štirideset strank dnevno, zvodnik pa jim za vsako rundo pobere tudi do petdeset funtov, se pravi vse. Samo stran od Albancev. Suženjsko razmerje.« Nadaljeval je z retoričnim vprašanjem, ali to, da imajo »njegove ženske urejene pogodbe, da imajo potne liste pri sebi, da se v prostem času sprehajajo po mestu in da jim ostane več kot tisoč evrov na mesec, izgleda kot suženjsko razmerje«. Prav tako je dejal, da ne verjame v to, da pri nas Vzhodnjakinje silijo v ta posel: »Daj no, ne moreš zapeljati in zavesti pol milijona žensk, kolikor naj bi jih emigriralo samo iz Ukrajine. Saj dobro vejo, s čim se največ zasluži.« In doda, da naj bi nekatere ženske že takoj na začetku delovnega razmerja kar sama od sebe vprašala, kako bi lahko to dejavnost nemoteno opravljala. Seveda pa ne izključuje zlorab, za katere meni, da se dogajajo v vsakem poklicu. Sprašujem se, kaj bi na njegove besede porekle same spolne delavke. Menim, da se ženske mogoče res zavedajo, da se podajajo v seksualno delo, vendar imam občutek, da ne vedo, kakšni bodo pogoji in razmere v katerih bodo delale.

Modic je opravil tudi intervju s slovensko madame, ki sodeluje z dekleti za spremstvo (prav tam). Stranke jih lahko najamejo za določeno priložnost, za določen dan ali vikend. Cene se »začnejo pri petsto evrih za priložnostno spremstvo in končajo pri tisoč petsto evrih za vikend, ki se začne v petek zvečer in konča v nedeljo popoldne. Dekle v času spremstva nima nobenih stroškov, vse stroške za pijačo, večerje, prireditve in podobno nosi stranka. Tarife so enake tako za Slovenijo kot za tujino. Če dekle potuje v tujino, potne stroške plača stranka.« Cena vključuje tudi spolne usluge, ki pa se jih skoraj petina strank po njenem mnenju ne poslužuje, ampak se z dekletom najpogosteje raje »postavljajo v družbi, pred kolegi ali pred poslovnimi partnerji. Dekle jim daje kredibilnost in samozavest. Ko so z dekletom sami, se zadovoljijo z opazovanjem njene golote, dotikanjem, božanjem, masturbiranjem.« Njihove stranke so povečini menedžerji, poslovneži, diplomati, tudi poslanci. Svojega posla in storitev madame ne oglašuje, z dekleti pa komunicira le ona. Dekleta dobijo štirideset odstotkov plače, od strank lahko sprejmejo le darila, ne pa denarja. Tudi intervjuvanka se nima za zvodnico, temveč za učiteljico, »ki svoje učenke uči tisto, kar vzgojno-izobraževalni sistem preskoči: kako na diskreten način dobro zaslužiti.«

Modic v Mladini (prav tam) omenja še dva primera zvodništva, in sicer družinsko podjetje, kjer žena nudi spolne storitve, njen mož pa skrbi za organizacijo. O tem, da drugi seksajo z njegovo ženo, ne razmišlja, ampak mu je pomemben le denar, ki priteka v družinski proračun. Stranke ne vedo, da sta poročena, garsonjero, kjer nudita usluge, pa preventivno zamenjata vsakih šest mesecev. Tudi on se nima za zvodnika, saj sodeluje le z eno žensko, ki je celo njegova žena, ta pa se prostovoljno prodaja. Ves zaslužek pobere ona, denar pa nato pristane v družinskem proračunu. Po njegovem to niso metode, po katerih slovijo zvodniki. Drugi primer pa je primer mlajšega invalidskega upokojenca, ki daje svojo garsonjero v najem dekletom, ki se ukvarjajo s prostitucijo. Trenutno ima pet deklet v najemu in želi si jih še več, vendar mu policija redno trka na vrata. Pravi, da mu zaenkrat na srečo še niso uspeli dokazati nobenega kaznivega dejanja. Najemnine mu dekleta ne plačujejo, stroške skupnega gospodinjstva si delijo, s puncami pa je zmenjen, da včasih spijo tudi z njim ali pa s kakim njegovim prijateljem. Poleg tega posname kak erotični film za domačo uporabo – ali posname punce med samozadovoljevanjem ali pa se jim pridruži še kak njegov prijatelj, ki lahko film nato odnese domov. Upokojenec prijateljem seveda računa material in čas. Dekletom sicer ne išče strank, to počnejo samostojno, on jim nudi le prostor za opravljanje storitev. Pri vsaki stranki jim zaračuna 30 % plačila za stroške vzdrževanja. Tudi on se nima za zvodnika, vendar se zaveda, da je za državo zvodnik že zato, ker prostitutkam oddaja stanovanje. Meni, da je prostitucija sestavni del življenja in bi jo morali čimprej legalizirati. Na koncu še doda, da bo zagotovo prvi, ki bo registriral javno hišo takoj, ko bo naša zakonodaja to dovoljevala.

1.1.3 Vrste in oblike prostitucije

Prostitucija se v našem okolju pojavlja v različnih oblikah. Tukaj jih nekaj naštevam (Pajnik 2008: 107–112):

- prostitucija v nočnih klubih oz. barska prostitucija
- stanovanjska prostitucija
- dnevna prostitucija
- »mobi prostitucija«
- prostitucija v masažnih salonih oz. erotična masaža
- »escort« oz. elitna prostitucija, prostitucija za spremstvo ali spremljevalni servisi
- hotelska prostitucija
- prostitucija za droge

- prostitucija otrok in mladoletnic/mladoletnikov
- moška prostitucija
- transspolna prostitucija
- istospolna prostitucija
- prostitucija v zaporih
- ulična prostitucija
- prostitucija v azilnem domu

Šori (2005: 63) pa dodaja, da so v Sloveniji prisotni še:

- bordeli, ki so predvsem ilegalni (od leta 1934 so namreč prepovedani in jih uradno nimamo več) in delujejo po različnih stanovanjih, kjer dela po več oseb skupaj, stroški so veliki, saj zajemajo nočitev, pijače, obleke, kondome, uporabo posteljnine, brisač in higienskih pripomočkov; podobno funkcijo imajo tudi nekateri masažni saloni in nekateri nočni lokali ter hoteli
- agencijske ponudbe, ki se skrivajo za ženitnimi posredovalnicami ali pa ponujajo le zasebne zmenke; vzpostavljene imajo številne zaščitne mehanizme, da jih policija ne bi mogla obtožiti prostitucije

Pajnik (2008: 107–109) piše, da se v Sloveniji prostitucija dogaja v nočnih klubih in v zasebnih stanovanjih. Tema oblikama rečejo tudi »barska prostitucija« in »stanovanjska prostitucija«. Med seboj ju zelo razlikujejo tako stranke kot prostitutke. Z ločevanjem skušajo predvsem legitimizirati lastni položaj oziroma dejavnosti. »**Stanovanjska prostitucija**« naj bi veljala za »drugo vrsto prostitucije« ter za »skrito obliko prostitucije«. Tovrstna stanovanja najdemo tako v urbanih kot v ruralnih okoljih. Delovni pogoji so različni, prav tako lahko v stanovanju dela ena sama ženska ali pa skupina žensk. Nekateri so samoorganizirane, druge imajo posrednike. Vsa prostitucija v barih ni nujno prisilna, prav tako tudi vsa prostitucija v zasebnih stanovanjih ni nujno prostovoljna. »**Barska prostitucija**« je med moškimi manj priljubljena, saj je »na robu legalnosti«, prav tako pa Pajnik piše, da intervjuvanci omenjajo previsoke cene pijač. Torej si obisk takega kluba ne more privoščiti vsakdo. V Sloveniji je približno sedemdeset nočnih klubov, kjer posameznice nudijo spolne storitve. Obiskujejo jih povečini tujci in moški v skupinah. V prvi vrsti je namen obiska še vedno striptiz. Nočni lokali pokažejo najbolj surovo plat prostitucije. Nekateri intervjuvanci v omenjeni knjigi pravijo, da naj bi se z barsko prostitucijo večinoma ukvarjale žensk, ki pridejo v Slovenijo iz

drugih držav. Vendar obstajajo tudi nasprotna mnenja – da tujke delajo predvsem v zasebnih stanovanjih, kjer so še posebej ranljive za nasilje. Intervjuvanci poleg teh dveh vrst omenjajo tudi »**mobi prostitucijo**«, ki je v bistvu oglaševanje telefonskih števil v raznih časopisih in revijah. Preko ene telefonske številke lahko dela več posameznic, prav tako je možno, da tista, ki odgovarja na klic, ni prostitutka. Večina žensk, ki delajo same, stranke pridobivajo preko mobilnih telefonov. To je danes medij, ki najbolj hitro omogoča komunikacijo in prenos sporočil. Omenjajo tudi **prostitucijo v masažnih salonih** in v hotelih. Erotična masaža je na hitro in po domače povedano »masaža do konca«. **Hotelska prostitucija** omogoča srečanja v hotelskih barih ali pa deluje s pomočjo receptorjev, ki gostom priskrbijo žensk. Znana oblika v Sloveniji je tudi »escort prostitucija« oziroma **prostitucija za spremstvo**, ki je namenjena predvsem bogatejšim, podrobneje pa sem jo opisala v poglavju o zvodnikih. **Prostitucija za droge** je najcenejša, z njo se po mnenju intervjuvancev ukvarjajo osebe najnižje na družbeni lestvici. To prostitucijo povezujejo s slabimi delovnimi pogoji in tudi slabo seksualno storitvijo. Do te oblike je največ predsodkov. Prodajajo se za denar ali pa neposredno za drogo. S to obliko prostitucije se ukvarja tudi veliko moških.

1.1.3.1 Prostovoljna in prisilna prostitucija ter trgovanje z ljudmi

Zelo težko je ločiti med prostovoljno in prisilno prostitucijo, še težje pa je določiti mejo med prisilno prostitucijo in trgovanjem z ženskami z namenom spolnega izkoriščanja oz. prisilne prostitucije (Skutnik 2011: 22). Pajnik (2008: 73) piše, da je poglobljena razlika med prostovoljno in prisilno prostitucijo v tem, ali si nekdo izbere prostitucijo kot poklic ali ne. V mnogih raziskavah (Skutnik 2011: 22) se prostitucija ločuje od trgovine z ljudmi, saj je slednja prepovedana v vseh državah sveta, prostitucija pa je ponekod tudi dekriminalizirana in celo legalna. Vendar pa nekateri menijo, da je prav vsaka prostitucija (prisilna ali prostovoljna) in posledično tudi trgovanje z ljudmi kršenje človekovih pravic, prostitucijo pa opredeljujejo tudi kot obliko seksualnega izkoriščanja, saj gre pri tej dejavnosti za »podrejenost žensk kot skupine« (Pajnik 2008: 73). Sama ločujem prostovoljno prostitucijo od prisilne in tudi v magistrski nalogi bosta ločeno obravnavani.

Prostitucija in trgovanje se prepletata »v primerih, ko je prostitucija posledica oziroma namen trgovanja z ljudmi« (Skutnik 2011: 22). Prav prisilna prostitucija je namreč del procesa trgovanja z ljudmi (Pajnik 2008: 113). »Spolno izkoriščanje, prisilna prostitucija in izkoriščanje prostitucije so še vedno najpogostejše zaznane posledice, prepoznane kot trgovina z ljudmi« (Internetni vir 2). »Kupovanje in prodajanje ljudi je v vseh državah kaznivo, trgovci

z ljudmi pa se s tem poslom ukvarjajo zaradi velikih dobičkov« (Čurin 2006: 21). Čurin (prav tam: 11) trgovino z ljudmi opredeljuje kot vsako obliko »rekrutiranja, prodaje ali prenosa ranljivih posameznikov ali skupin (znotraj ali izven države) z namenom izkoriščanja (izkoriščanje v obliki prostitucije, prisilnega dela, suženjstva ali podobne prakse in tudi prenosa organov za dobiček). Temelji na plačilu ali drugem nadomestilu ter na uporabi fizičnega ali drugega nasilja, prevari, goljufiji, tako da se doseže soglasje ali nadzor nad žrtvijo.«

Približno 80 % vseh ljudi, s katerimi se trguje, je žensk, 70 % pa so jih je izkoriščanih z namenom prisilne prostitucije (Kovač 2013: 14). Stare (2005: 39–40) našteva naslednje osnovne elemente trgovanja: 1) novačenje in prevoz oseb, 2) uporaba sile in prisile ter 3) izkoriščanje in zloraba. Šalamon (v Čurin 2006: 108–109) pravi, da jih tisti, ki ženske spravijo na začetek poti v prisilno prostitucijo, bodisi kupijo ali ugrabijo, potem pa prodajo. Zasužnjevanje poteka preko fizičnih in psihičnih oblik prisile. Ženskam, potem ko so pripeljane v državo končne destinacije, odvzamejo potne liste in jim povedo, da bodo morala opravljati spolne storitve. Tiste, ki se upirajo, pretepajo in posiljujejo ter jih zaprejo v kak temačen, smrdljiv, neurejen prostor, dokler si ne premislijo. Znani so primeri, ko je kakšno dekle na dan posililo tudi do dvajset moških. Najpogosteje se ženske znajdejo v dolgovni odvisnosti (death bandage), ki pa je najbolj razširjena in izdelana oblika odvisnosti. Tisti, ki dekle kupijo, ji takoj naložijo breme kupnine, pogosto pa se dogaja, da k dejanski kupnini dodajo še od 50 do 100 % zneska. Poleg tega ženskam zaračunajo še stroške prevoza, hrane, bivanja, oblek, kondomov in stvari za osebno higieno. Tudi denarno kaznovanje zagotavlja nenehno večanje žrtvinega dolga. Kaznovane so, če se med delom ne smehljajo, če stranke z njimi niso zadovoljne, če kako stranko odklonijo, če med seksom jokajo itd. Ženske so pod stalnim nadzorom, zaprta so v prisilnih bivališčih, kjer jih nadzorujejo med delom ter tudi med redkimi izhodi, če so jim sploh dovoljeni. Šalamon ugotavlja, da trgovci redkeje uporabljajo druge oblike odvisnosti, kot npr. prisilno omamljanje z alkoholom ali drogo.

Šalamon (v Čurin 2006: 110) opisuje primer lokala v Bosni, kjer se je dogajala prisilna prostitucija. Opis je objavljen v članku z naslovom *Hopes betrayed: Bosnia and Herzegovina – Trafficking of women and girls to post-conflict BIH for forced prostitution*, ki je izšel novembra 2002. Raziskovalci organizacije Human Rights Watch so napisali naslednje:

Sobe, ki so se nahajale v majhnem hodniku za lokalom, so zaudarjale po potu in drugih telesnih tekočinah. Opremljenost kopalnice je bila povsem neprimerna za pet žensk, ki so si delile tesen in umazan prostor, kjer so bivale. Kondomi so ležali po tleh in rjuhe na posteljah so bile umazane. Lokal je bil temačen. Lastniki jim niso dovolili zapustiti lokala ali nočnega kluba.

Žrtev iz Albanije, stara 21 let, pa je za članek povedala:

Bilo mi je slabo, veliko sem kašljala. Imela sem hude glavobole in vročino. Ležala sem v postelji in skoraj padla v nezavest, ko je v sobo vstopil lastnikov sin in me grobo pretepel. Utrpela sem hude telesne poškodbe in obležala v postelji tri mesece. Ves ta čas pa me je konstantno zlorabljal. (Prav tam: 115)

Skutnik (2011: 17) piše, da zaradi ugodne geografske lege Slovenija nastopa pri trgovanju z ljudmi predvsem kot tranzitna država, ki povezuje vzhod z zahodom. »Vse pogosteje pa postaja tudi ciljna država ter država izvora v tistem delu trgovine z ljudmi, ki se nanaša na spolno izkoriščanje žensk.« (Čurin 2006: 21) Društvo Ključ ocenjuje, da vsako leto prečka Slovenijo do 2000 žensk, ki so žrtve trgovanja. Slovenija predstavlja tudi državo izvora približno stotih žensk, ki so jih nanovačili in od tod odpeljali v države zahodne Evrope, nekatere še v času mladostnosti (Skutnik 2011: 16). Žrtve prečkajo slovenske meje večinoma legalno ali pa s ponarejenimi dokumenti (prav tam: 17).

Pajnik (2008: 113) meni, da »delovne pogoje v prostituciji določajo načini organiziranja prostitucije, število strank, seksualne prakse in plačilni pogoji«, zato lahko prisilno in prostovoljno prostitucijo ločimo zgolj po vstopu v dejavnost – ali je to prostovoljna osebna odločitev ali pa je v to dejavnost ženska prisiljena. Nikolič Ristanović idr. (2004: 90) razložijo, da je pomembna razlika med prostitucijo in trgovino z ljudmi to, da slednja ljudi zasušnji, jim odvzame prostost in svobodo gibanja. Med lastnikom in žrtvijo nastane sužnjelastniški odnos, v katerem žrtev ne more odločati o svojem telesu. Pri prostituciji pa obstaja možnost, da oseba preneha s tem početjem, ne glede na to, kakšna je prisila in izkoriščanje. Nakazujeta se večja svoboda gibanja in tudi svoboda sprejemanja odločitev v zvezi s prostitucijo. Peršak (2010: 160) meni, da se z osebami, ki so seveda dovolj stare, dovolj informirane in se zato svobodno (torej brez prisile) odločijo za prostitucijo, tudi kaznovalno pravo ne bi smelo ukvarjati. Avtorica zagovarja »pravico do samodoločenosti oz. avtonomijo posameznika na področju spolnosti, ki pomeni prosto razpolaganje s sabo kot spolnim bitjem, s svojim spolnim življenjem« (prav tam).

Kljub temu da prostovoljne prostitutke v družbi ne veljajo za žrtve, ampak za samozavestne, profesionalne, samostojne, pa zadeve niso tako enoznačne. Popov (2002: 20) pravi, da se je tudi pri prostovoljnih prostitutkah potrebno vprašati, kakšno je njihovo ekonomsko, socialno, kulturno in osebno ozadje. Tudi sama menim, da obstaja nekaj, kar loči tisto dekle, ki je ponudbo za prostitucijo sprejelo, od tistega dekleta, ki ponudbe ni sprejelo (Popov 2008: 220). Menim, da gre za prispevek družbenih, družinskih in individualnih konstrukcij in dejavnikov ter okoliščin in osebnih razlik, ki vplivajo na to, kako se bomo odločili. Tukaj ne gre za to, da se preprosto nekega lepega dne zbudiš in rečeš: »Aha, jaz bom pa frizerka« ali pa: »Aha, jaz bom pa prostitutka«.

Med prostovoljno prostitucijo je torej moč opaziti tudi neprostovoljne dejavnike (Pajnik 2008: 74). Tu pa se poraja vprašanje, ali je posameznik lahko žrtev, če se kot žrtev ne počuti. Zakaj tudi ob očitnih primerih zares prostovoljne prostitucije hočemo videti žrtev? Peršak (2010: 158) piše o »viktimizirani nežrtvi« in nadaljuje, da so t. i. zločini brez žrtve še danes kriminalizirani – »nekateri so (po)ustvarjeni zunaj najožjega kroga nosilcev individualnih interesov oz. individualnih pravnih dobrin, ki so bili s kršitvijo kazenskopravne norme domnevno načeti«. Ob vsakem poimenovanju žrtev se moramo vprašati, v čigavem interesu je, da se »prepozna« žrtve. Je to res identiteta, ki si jo ženske želijo in jo uporabljajo v pripovedovanju svoje zgodbe? Slaba stran družbene reprezentacije prostitutk kot žrtev je v tem, da ne daje prostora individualnim zgodbam oseb, ki so seveda različne in unikatne. Peršak (prav tam: 161) nadaljuje, da iskanje opravičil, da ženska ni našla drugega načina, kot da se prepusti prostituciji in preživi, govori o močno ukoreninjeni stigmatizaciji in viktimizaciji prostitutk. Zdi se, da kljub »izhodiščnemu liberalnemu argumentiranju o pravicah in svobodi posameznika na koncu vseeno še vedno potrebujemo neko pojasnilo o vzroku prostituiranja, ki presega „užitek“, nekaj več oz. nekaj drugega kot zgolj uživanje prostitutke v svojem delu« (prav tam).

Peršak (2010: 160) piše, da se prostitucije ne sme vrednotiti kot splošni družbeni problem. Država lahko uporabi tudi nekazenskopravne ukrepe za zmanjšanje tega problema, torej: ko je spolno delo sicer prostovoljno (ne gre za prisilno prostitucijo in trgovino z ljudmi), vendar pa so vanj vstopile osebe zaradi npr. ekonomske ali katere koli druge stiske, torej neprostovoljnih dejavnikov. »Z ukrepi stanovanjske politike države, socialnimi podpornimi službami ter izobraževalnimi in zaposlitvenimi priložnostmi bi se dalo in moralo delež teh prostitutk, ki jih

je v prostitucijo pripeljalo pomanjkanje alternativ in ne toliko želja, radovednost, zabava, interes po dodatnem zaslužku ali kaj podobnega, občutno zmanjšati« (prav tam).

1.1.3.2 Samostojna prostitucija in prostitucija pod zvodništvom

Neodvisne ženske so po nekaterih mnenjih v manjšini. Neodvisno naj bi delalo četrtna do tretjina prostitutk (Pajnik 2008: 114). Te, ki so samostojne, pogosto opisujejo odnos in razmerje med posrednikom in prostitutko kot odnos med izkoriščevalcem in izkoriščanim, saj morajo zvodnikom prostitutke dajati del zaslužka (prav tam: 116). Policija meni, da je v prostituciji malo primerov, v katere ne bi bili vpleteni posredniki, predstava o neodvisnih prostitutkah, ki same urejajo srečanja v svojih stanovanjih in služijo denar le zase, pa je velikokrat zgolj iluzija (prav tam: 114). Je pa ta ugotovitev po mojem mnenju povezana s tem, da večino raziskanih primerov vsebuje zvodnike, saj so ti kriminalizirani in jih zaradi tega preganjajo in obravnavajo. Glede na to, da ni raziskovalnih podatkov o dejanskem številu prostitutk, verjamem, da je samostojnih, skritih prostitutk veliko več, kot si lahko predstavljamo. Vendar je vseeno potrebno opomniti, da ima prostitucija pod zvodništvom zametke prisilne prostitucije, ta pa trgovanja z ljudmi.

Nekatere ženske imajo z zvodniki dobre izkušnje, saj jim ti npr. plačajo stanovanja, hrano, kondome, perejo posteljnino in brisače, skrbijo za logistiko, velikokrat so v vlogi organizatorjev, skrbijo pa tudi za varnost žensk (Pajnik 2008: 116). Slabša plat samostojnosti je za nekatere posameznice tudi ta, da pri samoorganizaciji ta dejavnost preveč posega v njihovo osebno življenje, v smislu, da dekleta občutijo, da nimajo zasebnega življenja, saj je pri organizirani prostituciji ta namreč videti bolj kot začasna dejavnost (prav tam: 117). Prav tako moraš pri samostojni prostituciji ohraniti dovolj »pameti«, da veš, koliko in kdaj lahko zaslužiš ter kdaj odnehati, paziti pa moraš tudi, da si dovolj diskreten in neopazen, saj te zvodniki lahko hitro najdejo (prav tam).

1.2 ŽENSKA PROSTITUCIJA NA SLOVENSKEM

Še enkrat bom ponovila, da doslej v Sloveniji ni še nihče naredil raziskave o prostituciji na reprezentativnem vzorcu vseh glavnih udeležencev, da bi ugotovili celotno dejansko situacijo. Nimamo nikakršnega strokovno dodelanega zanesljivega raziskovalnega gradiva, na katero bi se lahko oprli pri oceni števila ponudnic, ter vsega ostalega, kar bi nam pomagalo bolje razumeti pojav, posledično pa ga tudi zakonsko urediti (Popov 2008: 177). Zato se bom posvetila zgolj preverjenim številkam.

Ker za leto 2016 še ni podatkov, sem navajala statistične podatke za preteklo leto: 2015. Za leto 2015 je značilno povečanje števila storilcev, ki jih je obravnavala policija. Policija ugotavlja, da je bila v tem letu Slovenija največkrat ciljna in tranzitna država. Policija je v šestih preiskavah posamično obravnavala 42 osumljencev in 47 oškodovancev. Vse žrtve so bile ženskega spola (od tega dve mladoletnici) in pri vseh je bil namen trgovine izkoriščanja spolnosti. Večina žrtev je bilo državljanek Ukrajine (17), nato državljanek Srbije (11), Češke republike (7), Makedonije (3) ter po ena oškodovanka iz Madžarske, Slovaške in Slovenije. Od 42 osumljencev je bilo 18 žensk in 24 moških. (Internetni vir 3)

Zaradi suma storitve kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu KZ-1B (kaznivo dejanje trgovine z ljudmi) je policija v letu 2015 podala šest kazenskih ovadb zoper 42 fizičnih oseb (zgoraj omenjenih osumljenih) in dve pravni osebi ter pet poročil po 10. odstavku 148. člena Zakona o kazenskih postopkih zoper šest fizičnih oseb. Državno tožilstvo je v letu 2015 vložilo šest obtožnic zoper 23 oseb, pravnomočni pa sta postali dve obsodilni sodbi zoper pet oseb. (prav tam)

V vseh obravnavanih primerih trgovine z ljudmi so zaznali namen izkoriščanja prostitucije. Žrtve so nanovačili v izvorni državi, potem pa so jih pripeljali v Slovenijo in jih pri nas nastanili z namenom izkoriščanja prostitucije. »Storilci so z zlorabo ranljivosti, podrejenega in odvisnega položaja ter s preslepitvijo dosegli njihovo podrejenost in vdajanje v prostitucijo« (prav tam). Storilci kaznivega dejanja trgovine z ljudmi zaradi izkoriščanja prostitucije žrtve prevzemajo, nastanjajo in tudi drugače razpolagajo z domnevnimi žrtvami. Pri tem zlorabljaajo pravni okvir pridobivanja delovnega dovoljenja. Za nadzor nad žrtvami uporabljajo metode ekonomske prisile in finančne odvisnosti kot na primer »finančno kaznovanje za nespoštovanje hišnega reda in pravil na delovnem mestu, fiktivna minimalna

plača, vračilo dolga, ki je nastal s pridobitvijo delovnega dovoljenja in prihodom v Slovenijo ipd.« (prav tam). Pri nadzorovanju ne uporabljajo fizične sile in omejevanja gibanja.

Ugotovitve policije in strokovnjakov iz nevladnih organizacij kažejo, da se obravnavane žrtve trgovine z ljudmi ne prepoznajo kot žrtve trgovanja. Razlogi so po mnenju policije predvsem v izkoriščanju ranljivosti žrtev, ki izhajajo iz revnih socialnih okolij. Prebivanje v Sloveniji žrtvam omogoča preživetje. Poleg tega pa z zasluženim denarjem vzdržujejo tudi sorodnike v izvorni državi. Žrtve zaradi vzajemnega odnosa s storilci v predkazenskem in kazenskem postopku le redko sodelujejo. (prav tam)

Trend oglaševanja prostitucije se nadaljuje z leta v leto. Oglaševanje še vedno najbolj pogosto poteka v tiskanih in elektronskih medijih. V oglasih so objavljeni fotografije prostitutk, lokacije krajev nudenja spolnih storitev, kontakti in cene spolne storitve. Najbolj pogosto se spolne storitve izvajajo v zasebnih prostorih, kot so stanovanja in hotelske sobe. Odprti pa so tudi forumi na spletnih straneh, kjer se storitve komentira. Forume redno spremlja policija in išče morebitne indikatorje kaznivih dejanj. Za prostitucijo v Sloveniji je torej značilno, da je manj opazna. Ulične prostitucije oziroma prostitucije na prostem se namreč skorajda ne zaznava. S prostitucijo na »višji ravni« se občasno in začasno ukvarjajo pretežno prostitutke s stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki so pri svojem delu samostojne. S prostitucijo »srednje ravni«, to je hotelsko, stanovanjsko in barsko prostitucijo, pa se ukvarjajo predvsem tujke, ki v Sloveniji začasno prebivajo zaradi dela oziroma zaposlitve. Navadno so zaposlene v nočnih lokalih kot plesalke, animatorke, pomožne delavke in odrske umetnice. (prav tam)

Kot **ciljna država** velja Slovenija predvsem za (prav tam):

- a) državljanke tretjih držav iz vzhodne in jugovzhodne Evrope (Ukrajina, Srbija), ki v Sloveniji delajo v nočnih lokalih in zasebnih stanovanjih
- b) dekleta z območja EU (Slovaška, Češka, Madžarska), ki v Sloveniji nimajo urejenega začasnega prebivanja, niti niso zaposlene in ustrezno socialno in zdravstveno zavarovane; s prostitucijo se slednje ukvarjajo v zasebnih prostorih oz. stanovanjih

Kot **tranzitna država** (prav tam) velja Slovenija za osebe z območja EU (Slovaške, Bolgarije in Romunije), ki pa so pri nas z namenom prisilnega beračenja in prisilnega izvrševanja kaznivih dejanj. Policija je zaznavala tudi občasno prisotnost kriminalnih združb, ki se ukvarjajo s trgovino z ljudmi z namenom prisilnega beračenja. Kriminalne združbe migrirajo

iz izvorne države (Bolgarija, Romunija, Slovaška) preko Slovenije v druge države EU (Italija, Avstrija, Francija itd.).

Žrtev trgovine z ljudmi, z njihovim izvorom v Sloveniji pa ni bilo zaznati, torej Slovenija ni (bila) izvorna država (prav tam).

Število žrtev trgovine z ljudmi v letu 2015 z namenom izkoriščanja (prav tam):

	MOŠKI	ŽENSKE	Skupaj
Identificirane žrtve			
SPOLNO IZKORIŠČANJE	0	47	47
DELOVNO IZKORIŠČANJE	0	0	0
DRUGO	0	0	0
Domnevne žrtve			
SPOLNO IZKORIŠČANJE	0	19	19
DELOVNO IZKORIŠČANJE	0	0	0
DRUGO (spolno in delovno)	2	7	9

Tabela 1.1 Število žrtev trgovine z ljudmi v letu 2015

Inšpektorji za delo so v preteklem letu obravnavali tudi 47 kršitev Zakona o zaposlovanju in delu tujcev. Pred letom 2014 je število kršitev kar nekaj let upadalo, leta 2015 pa je število kršitev v primerjavi z letom 2014 naraslo za 15. V zvezi z delovnim dovoljenjem so inšpektorji obravnavali šest kršitev, vse pa so se nanašale na dovoljenje za zaposlitev. Podano je bilo eno naznanilo suma storitve kaznivega dejanja trgovine z ljudmi. Tujci, državljani tretje države so plačali znaten znesek za to, da so prišli na delo v Slovenijo. Delodajalec je kršil tudi druge pravice iz njihovega delovnega razmerja. (prav tam)

Leta 2015 je finančna uprava podala 16 kazenskih ovadb ali naznanil kaznivega dejanja zaradi suma kaznivih dejanj zoper kršitev temeljnih pravic delavcev (196. člen KZ-1) in tri zaradi zaposlovanja na črno (199. člen KZ-1). Osvadbe ali naznanila zaradi suma kaznivega dejanja trgovine z ljudmi pa niso bile podane. (prav tam)

1.2.1 Dekriminalizacija

Države se trudijo omejiti prostitucijo že leta in leta bodisi zaradi »obvarovanja morale, vzdrževanja javnega reda, preprečevanja širjenja spolno prenosljivih bolezni ali preprečevanja seksualnega izkoriščanja deklet« (Outshoorn 2005: 141 v Matoh 2013: 7).

Obstajajo štiri možnosti zakonske obravnave prostitucije:

- 1) **prohibicija:** prostitucija in kakršnakoli udeležnost v njej je prepovedana in kriminalizirana; glavna tarča pregona so predvsem prostitutke, ki zaradi tega postanejo popolnoma odvisne od zvodnikov in policistov; najslabši vpliv na položaj seksualnih delavk (Wijers 1998: 72–73 v Matoh 2013: 8)
- 2) **abolicija:** prostitucije ne prepoveduje, jo pa vidi kot moralno zlo; kriminalizirani so posredniki v prostituciji in trgovanju z ljudmi; prostitutke (tako prostovoljne kot prisilne) obravnavajo kot pasivne žrtve družbenega in ekonomskega sistema; abolicija vodi v izolacijo prostitutk in ilegalno delo posrednikov, zato prostitucija predstavlja večje tveganje nasilja in izkoriščanja (Wijers 1998: 73 v Matoh 2013: 9)
- 3) **legalizacija:** dovoljuje delovanje prostitucije pod določenimi regulacijami; povezana je z interesi javnega reda in miru, javnega zdravja in zbiranja davkov; značilni so sistemi obvezne registracije prostitutk, obvezni zdravstveni pregledi, obdavčitve in licenciranja bordelov, vendar registriranje lahko prinaša tudi trajno stigmatizacijo (Popov 2008: 115–116)
- 4) **decriminalizacija:** dovoljuje delovanje določenih oblik prostitucije brez regulacij; dovoljuje ženskam, da se same odločijo o tem, ali bodo, kako in pod kakšnimi pogoji bodo delale v prostituciji; v prostituciji vidijo prostovoljno storitveno dejavnost; odgovornost z ravni države se prenaša na raven posameznika (Wijers 1998: 73 in Pajnik 2008: 60–61 v Matoh 2013: 10)
- 5) Popov (2008: 56) poleg naštetih modelov dodaja še **načelo delavskih pravic**. Bistvo, ki izhaja iz teh pravic, je priznanje prostitucije za delo, ki je enakovredno vsakemu drugemu. Prostitucijo bi torej morali obravnavati z uporabo civilnega in delovnega prava in ne s kazenskim pravom. Prostitutke bi bile tako delavsko in družbeno emancipirane, dobile bi svoj status, model pa bi zagotovil tudi odpravo izkoriščevalskih razmerij med udeleženi v prostituciji.

Vendar niti v dveh državah ne velja isti model – lahko jih sicer razvrstimo v določene modele, vendar ima vsak model nekaj sestavin, ki ga oddaljujejo od striktnega modela. Delitev na modele je zasnovana zlasti na dveh temeljih (Vidovič 2012: 17):

- 1) volja države, da zagotovi (ali pa tudi ne) zakonske okvire oz. da bo izvajanje prostitucije štela kot zakonito ali nezakonito početje;
- 2) vprašanje moralnega obsojanja oz. ali so moralne obsodbe deležni ponudnice, družbene institucije, stranke ali pa nihče.

Slovenija je leta 2003 prostitucijo dekriminalizirala s spremembo **Zakona o prekrških zoper javni red in mir**, ko so odpravili prepoved vdajanja prostituciji oz. spolnemu občevanju za denar (Matoh 2013: 29). Prekršek pri nas pa ostaja ponujanje spolnih storitev (spolno občevanje, razkazovanje spolnih organov ter ulična prostitucija) na javnem kraju z vsiljevanjem, tako da to dejanje nekoga moti ali pa povzroča vznemirjanje ali zgražanje (prav tam). Torej prostitucija v Sloveniji ni povsem kazensko odpravljena – kazniva ni, le če je skrita pred očmi družbe, kar nam da vedeti, da ljudje s tem prostitucijo očitno še vedno moralno presojujejo. Poleg ulične prostitucije pa je kaznivo tudi posredovanje v prostituciji. »Novela Kazenskega zakonika iz leta 2004 je posredovanje v prostituciji preimenovala v zlorabo prostitucije« (prav tam). Definicijo zlorabe prostitucije navajam v naslednjem poglavju v 175. členu Kazenskega zakonika. Vse oblike posredništva oz. zvodništva so torej kaznive in prepovedane. Za ta dejanja ne obstajajo nobena opravičila in nobena olepševanja – ne glede na to, kako zvodniki ravnaajo z ženskami, počnejo kriminalno dejanje. Kriminalizacija posrednikov pri prostituciji pa negativno vpliva tudi na položaj samih prostitutk, saj so hote ali nehote vključene v kriminalno dejanje. Zaradi kriminaliziranih posrednikov prostitucija sega v podzemlje, ženske pa so zaradi tega ranljivejša.

Peršak (2010: 161) pojasni, da v prostitutki še vedno vidimo nepravo, nemoralno, nenormalno, kriminalno žensko in smo zato seveda še zelo daleč od demarginalizacije prostitucije. Nadaljuje, da so pogajanja na področju prava lahko tako posledica kot vzrok družbenih sprememb ter tudi sprememb v družbenih reprezentacijah prostitucije. Prednost dekriminalizacije je v odpravi pravne marginalizacije in v prenehanju poustvarjanja oz. večanja družbene stigmatizacije prostitutk. Dekriminalizacija poleg tega ustvarja pozitivno možnost za vidnost prostitutk ter jim da možnost, da opravljajo svoj poklic bolj odprto, javno in brez strahu, kar navsezadnje pozitivno učinkuje tudi na njihovo zdravje in varnost. Šori (2005: 77) trdi, da bo dekriminalizacija dobra rešitev le, če ji bodo sledili ukrepi na področju socialnega in zdravstvenega varstva, zvodništvo, trgovina z ljudmi in druga kriminalna dejanja pa bodo strogo preganjani.

Mnenja o tem, ali je prostitucija v Sloveniji dovoljena ali nedovoljena, so različna. Da prostitucija ni prepovedana, potrjuje dejstvo, da imamo v registru poklicev tudi poklic prostitutke (Vidovič 2012: 21). Pojavlja se v registru del v skupini »Drugi poklici za osebne storitve – 5149, v točki 5149.04 Prostitutka« (Popov 2008: 123). Vendar iz tega lahko sklepamo, da je prostitucija dovoljena le za osebe ženskega spola (t. i. prostitutke), vemo pa, da se s prostitucijo ukvarjajo tudi moški (t. i. prostituti). Popov (prav tam: 243) po mojem mnenju dobro strni situacijo in opiše, da je prostitucija pri nas dovoljena le kot delo, sama dejavnost pa ostaja tabu, nedovoljena in zato tudi sporna, nemoralna in skrita.

Na Zavodu za zaposlovanje sem zasledila, da so iskali erotičnega maserja oz. maserko (Internetni vir 4). Zanimivo je, da je bila objava namenjena celotni Sloveniji ter tudi kandidatom iz vseh držav Evropske unije.

EROTIČNA MASERKA - M/Ž

Podatki o prostem delovnem mestu oz. vrsti dela številka **MH10300**

Naziv delodajalca	Nega telesa in storitve, Lidija Ivanuša s.p.
Naslov delodajalca	Arja vas 102 , 3301 PETROVČE
Kontaktna oseba delodajalca za kandidate	kontaktna oseba: IVANUŠA LIDIJA telefon: 031 795 777 el. naslov: lilivanusa@gmail.com
Naziv delovnega mesta oziroma dela	EROTIČNA MASERKA - M/Ž
Opis del in nalog	EROTIČNA MASAŽA
Upravna enota delovnega mesta oziroma dela	ŽALEC
Število prostih delovnih mest	3
Izobrazba	osnovnošolska
Trajanje zaposlitve	Nedoločen čas
Delovni čas	polni delovni čas
Vozniški izpit	B
Drugi pogoji	sproščenost, prijaznost, komunikativnost, urejenost.
Prijava je mogoča do	22.10.2015
Način prijave kandidatov	kandidati naj pošljejo vlogo po e-pošti, kandidati naj pokličejo za razgovor
Posebne namere	Iskanje primernih kandidatov tudi na območju naslednje države oz. držav EU - vse države EU

Tabela 1.2 Objava delovnega mesta za erotično maserko

Problem je, da ne v teoriji, kaj šele v praksi ni dobrega zgleda oz. prakse. Nobeden od modelov oz. tudi nobena kombinacija modelov se ni pokazala kot rešitev za odpravo negativnih elementov. Ne glede na to, kakšen model ima država, zvodništvo ni izginilo, prav tako niso izginili izkoriščanje, zlorabe, nasilje, trgovanje. Nobena zakonodaja ni rehabilitirala posla in njegovih udeležencev, zato je stigmatizacija ostala povsod. Še vedno večina posla ostaja v podzemlju. (Prav tam: 124)

1.2.2 Slovenski zakoni in predpisi

Najprej je potrebno omeniti **Ustavo Republike Slovenije** (Ur. 1. RS, št. 33/1991), v kateri so opredeljene vse človekove svoboščine in pravice, ki pa so pri prisilni prostituciji in trgovini z ljudmi kršene.

V prisilni prostituciji se dogajajo najbolj »okrutne zlorabe človekovega dostojanstva, osebnosti, vključno s poniževanjem, prisilo, spolnim suženjstvom, fizičnim in psihičnim trpinčenjem žensk« (Šalamon v Čurin 2006: 107). V (prisilni) prostituciji so osebe vsakodnevno podvržene fizičnemu, psihičnemu in spolnemu nasilju (Skutnik 20: 68). Pretepanje, posilstvo, prisilni nezaščiteni spolni odnosi, prisilni splavi, odvzemi denarja, nadzorovanje izhodov oz. nedovoljeno zapuščanje sob, odvzemi osebnih dokumentov, prisilno omamljanje, grožnje žrtvam in njihovim družinam, ustrahovanje itd. so le nekateri izmed načinov kaznovanja za »neposlušnost«, razosebljanja in dosega mentalnega zloma žrtve (prav tam). V nekaterih primerih gredo tako daleč, da si je težko predstavljati, da je človek drugi osebi sploh še zmožen storiti kaj tako nečloveškega.

Dekletom so kršene naslednje človekove pravice po naslednjih členih (Internetni vir 5):

- 17. člen, ki govori o nedotakljivosti človekovega življenja
- 18. člen, ki pravi, da ne sme nihče biti podvržen mučenju, nečloveškemu ali ponižujočemu kaznovanju in ravnanju
- 19. člen o pravici do osebne svobode,
- 21. člen o varstvu človekove osebnosti in dostojanstva
- 32. člen o svobodi gibanja
- 34. člen o pravici do osebnega dostojanstva in varnosti
- 35. člen o nedotakljivosti človekovega telesne in duševne celovitosti
- 49. člen, ki pravi, da je zagotovljena svoboda dela

5. 5. 2004 je Ministrstvo za pravosodje Republike Slovenije s pomočjo Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi (o skupini več pišem v naslednjem poglavju) pripravilo nekaj sprememb na področju trgovine z ljudmi. Za Slovenijo je bilo še zlasti pomembno, da je bila trgovina z ljudmi od takrat pri nas opredeljena kot kaznivo dejanje (Štumberger 2010: 12). Poleg svojih predpisov pa Slovenija upošteva tudi mednarodna priporočila in konvencije ter je usmerjena v represivno politiko boja proti trgovanju z ljudmi. Potrebno je medsebojno

sodelovanje držav na bilateralni, regionalni in mednarodni ravni ter sodelovanje z vladnimi in nevladnimi organizacija.

Navedla bom dokumente, ki veljajo v Republiki Sloveniji in so nujni pri obravnavanju (prisilne) prostitucije in/ali trgovine z ljudmi (Skutnik 2011: 33 – 35):

Dokumenti Organizacije Združenih narodov:	Dokumenti Sveta Evrope:	Dokumenti Evropske unije:
Konvencija za preprečevanje in odpravljanje trgovine z osebami in izkoriščanja prostituiranja	Konvencija Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi	Resolucija Evropskega parlamenta o izkoriščanju prostitucije in trgovine z ljudmi
Konvencija Združenih narodov o mednarodnem organiziranem kriminalu	Priporočilo št. R (91) 11 o spolnem izkoriščanju, pornografiji, prostituciji in trgovini z otroki in mlajšimi mladoletniki	Resolucija Evropskega parlamenta o trgovini z ženskami
Protokol za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodno organiziranemu kriminalu	Priporočilo 1325 (1997) o trgovini z ženskami in prisilni prostituciji v državah članicah Evrope	Resolucija Evropskega parlamenta o trgovini z ljudmi
Protokol proti tihotapljenju migrantov po kopnem, morju in zraku, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu	Priporočilo št. R (2000) 11 o ukrepanju proti trgovini z ljudmi za namene spolnega izkoriščanja	Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o trgovini z ženskami v namene spolnega izkoriščanja
	Priporočilo št. R (2001) 16 o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem	Skupni ukrep z dne 24. februarja 1997 Sveta EU na podlagi člena K3 Pogodbe o Evropski Uniji glede aktivnosti boja proti trgovini z ljudmi in spolnem izkoriščanju otrok
	Priporočilo 1545 (2002) o kampanji proti trgovini z ženskami	Okvirni sklep Sveta o boju proti trgovini z ljudmi 2002/629/PZN
	Priporočilo št. R (2002) 5 o varstvu žensk pred nasiljem	Predlog Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o preprečevanju in boju proti

		trgovini z ljudmi in zaščiti žrtve (razveljavlja Okvirni sklep 2002/629/PZN)
	Priporočilo 1337 (2003) o migracijah, povezanih s trgovino z ženskami in prostitucijo	Direktiva Sveta 2004/81/ES z dne 29. aprila 2004 o dovoljenju za prebivanje, izdanem prebivalcem tretjih držav, ki so žrtve nedovoljene trgovine z ljudmi ali so bili predmet dejanj omogočanja nezakonitega priseljevanja, ki sodelujejo s pristojnimi organi

Tabela 1.3 Dokumenti nujni za obravnavo (prisilne) prostitucije in/ali trgovine z ljudmi

Najpomembnejši predpis za pregon kaznivih dejanj je **Kazenski zakonik** (KZ-1, Ur. l. RS, št. 50/2012). Pomembni so predvsem naslednji členi Kazenskega zakonika (Internetni vir 6):

- 112. člen, ki podrobno opisuje dejanja, ki spravljajo v suženjsko razmerje, in pravi, da tisti, ki s kršitvijo pravil mednarodnega prava spravi drugega v suženjsko ali njemu podobno razmerje ali ga ima v takem razmerju, kupi, prodaja, izroči drugi osebi ali posreduje pri nakupu, prodaji ali izročitvi take osebe ali ščuva drugega, naj prodaja svojo svobodo ali svobodo osebe, ki jo preživlja ali zanjo skrbi, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let. Tistega, ki prevaža osebe v suženjskem ali njemu podobnem razmerju iz ene države v drugo, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let. Tistega, ki pa ta dejanja povzroči mladoletniku, se kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.
- 113. člen, ki izrecno določa kaznivo dejanje trgovine z ljudmi in pravi, da se tistega, ki zaradi izkoriščanja prostitucije ali drugih oblik spolnih zlorab, prisilnega dela, suženjstva, služabništva, storitve kaznivih dejanj ali trgovine z organi, človeškimi tkivi ali krvjo drugo osebo kupi, prevzame, nastani, prepelje, prodaja, izroči oziroma z njo kako drugače razpolaga ali tako osebo novači, menjava ali prenaša nadzor nad njo ali pri teh ravnanjih posreduje, se ne glede na morebitno privolitev te osebe kaznuje z zaporom od enega do desetih let. Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno proti mladoletniku ali pa s silo, grožnjo, preslepitvijo, ugrabitvijo ali zlorabo podrejenega ali odvisnega položaja ali z dajanjem ali prejetjem plačil ali koristi, da se doseže soglasje osebe, ki ima nadzor nad drugo osebo, ali z namenom prisiljevanja k nosečnosti ali umetni oploditvi, se storilca kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let. Kdor z namenom izvršitve dejanj zadrži, odvzame, skrije, poškoduje ali uniči javno listino, s katero se izkazuje identiteta žrtve trgovine z ljudmi, se kaznuje z zaporom do treh let in denarno kaznijo. Kdor ve, da je oseba žrtev trgovine z ljudmi, pa uporablja njene

storitve, ki so posledica izkoriščanja te osebe, se kaznuje z zaporom do treh let in denarno kaznijo. Kdor stori omenjena dejanja kot član hudodelske združbe ali če je bila s tem dejanjem pridobljena velika premoženjska korist, se kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let in denarno kaznijo.

- 175. člen, ki opredeljuje zlorabo prostitucije in pravi, da se osebo, ki zaradi izkoriščanja sodeluje pri prostituciji druge osebe ali s silo, z grožnjo, ali s preslepitvijo navede, pridobi ali spodbudi drugo osebo k prostituciji, kaznuje z zaporom od treh mesecev do petih let. Kdor zaradi izkoriščanja sodeluje pri prostituciji mladoletne osebe ali posega po prostituciji mladoletne osebe ali kdor s silo, grožnjo, preslepitvijo, novačenjem ali nagovarjanjem navede, pridobi ali spodbudi mladoletno osebo k prostituciji, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let. Če je bila zloraba prostitucije storjena proti več osebam ali v okviru hudodelske združbe, pa se storilec kaznuje z zaporom od enega do dvanajstih let.

- 132.a člen, ki opredeljuje prisilno sklenitev zakonske zveze ali podobne skupnosti, in sicer se tistega, ki s silo ali grožnjo, da bo uporabil silo, ali z zlorabo podrejenega ali odvisnega položaja drugega prisili v vzpostavitev zakonske zveze, zunajzakonske skupnosti ali registrirane istospolne skupnosti, kaznuje z zaporom do dveh let. Tisti, ki pa ta dejanja stori proti mladoletni osebi ali slabotni osebi, se kaznuje z zaporom do treh let.

- Pomembni pa so tudi 176. člen, ki prepoveduje prikazovanje, izdelavo, posest in posredovanje pornografskega gradiva mladoletnim osebam;

- 134. člen, kjer je navedena kazen za ugrabitev od šestih mesecev pa do petih let oziroma od enega do desetih let, če gre za mladoletno osebo in grožnjo z ubojem ali hudo telesno poškodbo;

- 171. člen, kjer je navedena kazen za osebe, ki se jim dokaže, da so izvajali spolno nasilje nad nekom, z zaporom od šestih mesecev pa do največ petnajst let.

- Omeniti pa moram še 199. člen Kazenskega zakonika, kjer je zaposlovanje na črno inkriminirano kot kaznivo dejanje, ki se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta. Tukaj pa lahko omenim še *sivo ekonomijo* (Vidovič 2012: 30), ki ga tvori neprijavljeno in neobdavčeno delo (tihotapljenje, ilegalne igre na srečo, delo brez delovnega dovoljenja, trgovina z mamili, tobačnimi izdelki, alkoholnimi pijačami, neposredna menjava blaga in storitev, prostitucija, prekupčevanje z zemljišči, neprijavljene davkarije, utaje zakupnin itd.). Gre za neformalno ekonomijo, v katero uvrščamo prihodke, pridobljene z legalnimi in ilegalnimi dejavnostmi (prav tam).

V **Zakonu o državnem tožilstvu** (Ur. l. RS, št. 58/2011) se na to področje osredotoča predvsem 192. člen (Internetni vir 7). V prvem odstavku piše o tem, da Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije obravnava najzahtevnejša kazniva dejanja in njihove storilce. »Pregon terja posebno organiziranost in usposobljenost državnih tožilcev, ter najvišjo raven učinkovitosti.« V drugem odstavku pa so navedena ta kazniva dejanja, med njimi tudi spravljanje v suženjsko razmerje in trgovina z ljudmi.

Pri prostituciji sodelujejo tudi dekleta iz drugih držav, zato je pomemben del slovenske zakonodaje tudi **Zakon o tujcih** (ZTuj-2, Ur. l. RS, št. 50/2011). Zakon (Internetni vir 8) določa pogoje vstopa, načine vstopa, zapustitve in bivanja tujcev v Republiki Sloveniji. Opiše tudi žrtve trgovine ljudi, ki niso državljani Evrope in so bili zaradi prostitucije ali drugih oblik spolnih zlorab, prisilnega dela, suženjstva, služabništva ali trgovine s človeškimi organi, tkivi ali krvjo kupljeni, prevzeti, nastanjeni, prepeljani, prodani, izročeni oz. kako drugače razpolagani. Pomemben je predvsem 50. člen o žrtvah trgovine z ljudmi in žrtvah nezakonitega zaposlovanja.

Iz naštetih dokumentov in zakonov lahko ugotovimo, da je ta pojav razširjen in prisoten ter da se v Sloveniji zavedamo nevarnosti, ki so prisotne na tem področju. Razberemo lahko, da gre za družbeni pojav, ki ima multidisciplinarne razsežnosti. Tako ga je potrebno tudi reševati. (Popov 2003: 43–44)

1.2.3 Društva in organizacije

Štumberger (2010: 13–15) našteva več slovenskih nevladnih organizacij. Pomembno je, da so vse institucije izobražene glede področja prostitucije in da ob potrebi pravilno reagirajo. Potrebno pa je tudi medsebojno sodelovanje. Delujoče so npr. Slovenska filantropija (še posebej spremlja pojav trgovine pri otrocih brez spremstva), Slovenska Karitas, Ženska svetovalnica, Društvo SOS telefon, Društvo za nenasilno komunikacijo, Beli obroč in Društvo Ključ. Imamo tudi mednarodno organizacijo, ki nudi pomoč žrtvam nasilja in kaznivih dejanj, to je IOM – mednarodna organizacija za migracije. Od vseh naštetih pa je le Društvo Ključ specializirana organizacija za nudenje pomoči žrtvam trgovine z ljudmi, med njimi tudi žrtvam prisilne prostitucije. Program pomoči v sodelovanju s Ključem izvaja tudi Karitas, ki žrtvam nudi krizno nastanitev. Področje prostitucije pa zajema tudi sodelovanje policije, kriminalistične službe, sodstva, tožilstva, centrov za socialno delo, zdravstva (npr. Ambulanta s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja), zobozdravstva, šolstva idr.

Popov (2003: 32–33) našteva še naslednje nevladne organizacije, ki delujejo pri nas in na katere se lahko obrnejo dekleta v stiski: Zavod MISSS – Mladinsko informativno-svetovalno središče Slovenije in Anonimni telefon »Skupaj proti kriminalu« v sklopu Mladinsko informacijsko-svetovalnega centra, Ženska svetovalnica in Krizni center Ženske svetovalnice, Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja, Krizni center za mlade, Društvo za nenasilno komunikacijo, Združenje proti spolnemu zlorabljanju, Varne hiše po Sloveniji, Zavod PAPILOT idr. Kot pa sem že napisala, ima le Društvo Ključ program preventivnega in kurativnega delovanja. Ostale organizacije lahko pomagajo predvsem z nasveti in napotitvijo na prave naslove.

V nadaljevanju bom naštel in na kratko predstavila najpomembnejša društva in organizacije na področju dela z dekleti, ki se ukvarjajo s prostitucijo, v večini v sklopu prisilne prostitucije in trgovanja z ženskami z namenom prisilne prostitucije. Več lahko o društvih in njihovem delovanju preberete v prilogi.

1.2.3.1 Slovenska Karitas

Slovenska Karitas izvaja krizne in varne namestitve, krepí mrežo strokovnjakov, prostovoljcev in karitativnih sodelavcev. Program povezuje s cerkvenimi ženskimi redovi v Sloveniji, ki imajo močno mednarodno mrežo. Kot kažejo primeri dobre prakse v tujini, ženski cerkveni redovi že v okviru svojega osnovnega poslanstva aktivno vstopajo na področje pomoči žrtvam trgovine z ljudmi. (Verovšek v Čurin 2006: 141)

Pri tem moram poudariti, da religiozna pripadnost, ob izvajanju programa ni pomembna in da pravzaprav žrtve ponujeno možnost zelo dobro sprejemajo, ne glede na veroizpoved (prav tam: 145).

Verovšek (prav tam: 140) navede, da se v program pomoči namenjenim žrtvam vključi le majhen odstotek žensk, ki so bile prodane v Slovenijo ali pa so na poti skozi njo v druge države. Vključijo se povečini dekleta, ki so bila v suženjskem razmerju relativno krajši čas in so v življenju uspela ohraniti vsaj malo osebnega dostojanstva in ponosa ter ohraniti vsaj toliko moči, da lahko poskrbijo za reševanje svoje situacije. To je pomembno dejstvo.

Slovenska Karitas ta program izvaja v sodelovanju z državnimi upravnimi organi, tožilstvom in policijo. Program pa se izvaja na treh nivojih (prav tam: 140–141):

- 1) oskrba žrtev
- 2) program revitalizacije in resocializacije žrtev
- 3) vzpostavitev in širitev mreže organizacij

Osebam, nameščenim v krizni prostor, so nudeni:

- namestitev
- prehrana
- prva psihosocialna pomoč
- nujna medicinska pomoč
- svetovanje
- informiranje o njihovih zakonitih pravicah
- tolmačenje
- zagovorništvo
- socialna okupacija
- družabništvo
- spremstvo
- zagotavljanje varnosti
- pomoč pri vrnitvi v domovino
- materialna pomoč

(Internetni vir 9)

Slovenska Karitas se ukvarja tudi s preventivo, in sicer razpisuje natečaj »Bodi pozoren – bodi previden« za učence zadnje triade. (Internetni vir 10) Prav tako so izpeljali preventivno akcijo osveščanja ljudi z naslovom »#stopProstituciji #nisiSama«, kjer se jim je pridružila tudi znana slovenska pevka Neisha. S svojim videospotom za pesem z naslovom »Gloria« opozarja, da je (prisilna) prostitucija razširjena tudi v Sloveniji in da ima vsaka prostitucija negativne posledice. (Internetni vir 11)

1.2.3.2 Društvo Ključ

Društvo Ključ – Center za boj proti trgovini z ljudmi je »nevladna, neprofitna, nepolitična in humanitarno usmerjena organizacija v Sloveniji, ki ima aktivno vlogo znotraj načrtovanih aktivnosti Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi«. Prevzema veliko

aktivnosti za zagotovitev pomoči osebam, ki so se ujele v pasti trgovine z ljudmi. Žrtvam trgovine z ljudmi nudijo tudi namestitev v varnem prostoru. (Mesić in Kukolj v Čurin 2006: 149)

Društvo Ključ žrtvam zaradi travm, ki jih te doživljajo, ne glede na njihovo odločitev o sodelovanju v predkazenskem in kazenskem postopku, nudi program (re)integracije ter različne oblike brezplačne pomoči in kurativne projekte. (Mesić in Kukolj v Čurin 2006: 150–151)

Preventivni projekti so naslednji: Da! življenju brez trgovine z ljudmi, Telesnica, Vijolica, Projekt Drugačna zveza in S pesmijo proti trgovini z ljudmi. Namenjeni so predvsem otrokom, mladostnikom, njihovim staršem in osebju v šolah. Društvo Ključ organizira tudi različna usposabljanja, namenjena predvsem strokovni javnosti. (Internetni vir 12, Internetni vir 13 in Internetni vir 14)

Zaposleni v Društvu Ključ sodelujejo tudi v naslednjih mednarodnih projektih: CEINAV – Cultural encounters in interventions against violence in VICTOR – Victims of Child Trafficking – Our Responsibility (Internetni vir 15).

1.2.3.3 Medresorska delovna skupina

Pivc (2010: 11) in Javornik (2012: 25) pišeta, da so leta 2001 s sklepom vlade ustanovili medresorsko delovno skupino za boj proti temu pojavu. 18. decembra 2003 pa so jo preimenovali v Medresorsko delovno skupino vlade Republike Slovenije za boj proti trgovini z ljudmi (v nadaljevanju MDS). Ustanovitev te skupine je bila ena od obveznosti, ki smo se jim zavezali z mednarodnimi dogovori.

4. julija 2012 je bila skupina ponovno obnovljena, združuje pa predstavnike resornih ministrstev, nevladnih organizacij, vrhovnega državnega tožilstva, državnega zbora in mednarodne organizacije, ki imajo svoje sedeže tudi v Sloveniji. MDS usklajuje delo na področju zakonodaje, preventive, odkrivanja, preiskovanja in pregona kaznivih dejanj, pomoči in zaščite žrtev ter sodelovanja v okviru regionalnih in mednarodnih organizacij za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej. Sestaja se na dva meseca, po potrebi pa tudi pogostejše. Namen sestajanja je koordinativno usmerjanje aktivnosti posameznih institucij, katerih predstavniki so člani MDS. Prav tako je to priložnost za neposredno izmenjavo

informacij o aktualnih dogajanjih na področju boja proti trgovini z ljudmi, kar omogoča vpogled izven lastnega delokroga in ozke opredeljenosti delovanja – multidisciplinarnost. (Internetni vir 16)

Leskošek (v Čurin 2006: 135–136) navaja, da je Slovenija pristopila k reševanju problemov na področju prostitucije prav z ustanovitvijo medresorskega telesa ter tako začela z reševanjem problema trgovanja z ženskami. Vendar opozarja, da je potrebno ustvariti razvejeno mrežo organizacij, ki bi bile sposobne sodelovati skozi vse faze razbijanja kriminalnih povezav in hkrati podpore žrtvam.

1.3 ZGODBE ŽENSK Z IZKUŠNJO PROSTITUCIJE

1.3.1 Razlogi za prostitucijo

Za vstop v seksualno industrijo je veliko razlogov. Sharon A. Abbott (Weitzer 2000: 19–26) našteva pet razlogov:

- 1) denar
- 2) slava in glamur
- 3) svoboda in neodvisnost
- 4) priložnost in družabnost
- 5) seks

Hiter zaslužek pogosto pripravi veliko ljudi, še posebej mladih, da se odločijo za vstop v prostitucijo. Tudi družba verjame, da je v tem poslu veliko hitrega zaslužka. Vendar respondentke poročajo, da je delo zelo utrujajoče, dolgočasno in psihično izčrpavajoče, le nekaj deklet pa iz posla dejansko ustvari dober dobiček. Pri vstopu v pornografijo je največji razlog slava, kar je v nasprotju s prostituiranjem, kjer dekleta nočejo biti prepoznana. Vendar dekleta pravijo, da če so motivirana zgolj z denarjem, velikokrat ostanejo le frustrirana. Svoboda in neodvisnost se kot pomembna faktorja v seksualni industriji pojavljata pri tistih, ki si želijo fleksibilne urnike, veliko denarja, zabavo idr. Pri priložnostih omenjajo predvsem to, da lahko v spolni industriji menjaš posel – od striptizete do prostitutke, od prostitutke do pornoigralke itd. Ko si enkrat v teh sferah, se tvoja socialna mreža spremeni – pridobiš svojo subkulturo. Zadnji naštet razlog pa je zelena izkušnja seksa in preprostega uživanja v njem.

Phoenix (v Pajnik 2008: 46) opisuje štiri modele pojasnjevanja prostitucije. Sodobne razprave o prostituciji »se še vedno osredotočajo na pojasnjevanje, v čem je prostitutka drugačna od »preostalih« žensk« – v prostituciji gre namreč za proces ustvarjanja »drugega« (prav tam).

Prostitucija po njenem mnenju v sodobnosti nastaja predvsem zaradi:

- 1) **patologije** (neurejene družinske razmere: nizka izobrazba staršev, člani imajo nizke moralne vrednote, psihološko ozračje je neprimerno, v otroštvu prihaja do travm, imajo psihopatološke osebnostne značilnosti, potrebe so psihonevrotične, osebnostno so nestabilne, ne zmorejo si predstavljati, da bi sploh kako drugače živele) (prav tam: 46)
- 2) **socialne dislokacije in kriminalne subkulture** (ženske so izključene iz socialnih razmerij in sistemov; značilen je družbeni determinizem; prostitutke predstavljajo kriminalno subkulturo in nasprotje »normalnim« družbenim razmerjem, opredeljenim z družinskim in delovnim okoljem) (prav tam: 46)
- 3) **ekonomskega položaja in revščine** (ekonomske razmere in socialno okolje ženskam ponuja premalo možnosti; prostitucija je edina alternativa za preživetje ali izboljšanje ekonomskega položaja; pojavljajo se dileme, koliko gre pri prostituciji za dejanske »odločitve« in koliko je dejavnost povezana s socialnimi, ekonomskimi in ostalimi družbenimi okoliščinami; s tem modelom so prostitucijo začeli legitimizirati kot delo, kar naj bi doprineslo k destigmatizaciji, vendar pa je »neprepoznavanje različnosti v praksah dodatno stigmatiziralo ženske v prostituciji in jih projiciralo v kapitalistično družbo in njene vzorce normirane seksualnosti«) (prav tam: 46–47)
- 4) **spola in nasilja** (prostitucija je »manifestacija patriarhalnega nadzora nad žensko seksualnostjo in je posledica prevlade in nasilja moških«; prostitutke ločuje od drugih žensk, prav tako pojasnjuje negativne učinke prostitucije na življenje prostitutk; načelo viktimizacije; nasilna razmerja in zlorabe; prostitutke ne morejo biti ne-žrtve ali ne nujno žrtve) (prav tam: 47)

Høigård in Finstad (1992: 16) ugotavljata, da je eden od razlogov vstopa v prostitucijo v mladih letih predvsem družba. **Sovrstniki** velikokrat vplivajo na prvi spolni odnos tudi v prostituciji. Najprej se vse začne kot igra, nato pa dekleta, ki sta jih intervjuvala, omenjajo pritisk vrstnikov (prav tam: 19). Spolna delavka Anna (to ime in vsa naslednja imena spolnih delavk v naslednjem poglavju so umetniška imena in niso njihova prava) opisuje, da so jo začele prijateljice zbadati, naj poskusi, in ker ji je zmanjkovalo denarja, se je odločila za ulično prostitucijo (prav tam: 20). Spolne delavke, s katerimi sta avtorici opravili intervjuje, so opisovale, da so npr. prvi seks kot prostitutke opravile vinjene skupaj s prijateljico ali pa da jih je v to početje napeljal fant (prav tam: 17). Mnoge ženske, s katerimi sta avtorici opravili intervjuje, so **preživele otroštvo v raznih institucijah** ali pa so **otroštvo preživele na ulicah** (prav tam: 16). Avtorici omenjata tudi **socialno učenje** (prav tam: 18) – njihove prijateljice so

se prodajale, v družbi so poslušale, da je žensko telo njihov največji adut, nekatere so videle, kako se njihov oče obnaša do drugih žensk oz. kako ves čas vara mamo, spet druge poročajo o tem, da so jih očetje preteпали. V ta okvir so sčasoma stlačile tudi svoje telo in pogled nanj.

Høigård in Finstad (prav tam: 19) pišeta tudi o tem, da sta **pridobljena samopodoba** in **naučeno vedenje v seksualnosti** centralna elementa v procesih odločitve. V času učenja pa lahko pride do bolečih in dramatičnih okoliščin, kot je npr. spolna zloraba v otroštvu. Avtorici dodajata (prav tam), da so tuje študije celo dokazale korelacije med žrtvami incesta in prostitutkami. Pri prostituciji naj bi v takšnih primerih šlo za **nespoštovanje moških**, ki ga pridobijo že v času odraščanja, hkrati pa izgubijo tudi spoštovanje do sebe.

Popov (2008: 157) ugotavlja, da »za nekatera dekleta prostitucija pomeni **osvoboditev** pred nasilno družino ali partnerjem, za nekatere pomeni beg iz revščine, za nekatere beg iz okolja, ki ji ne ponuja nikakršne spodobne ali obetavne prihodnosti, za nekatere beg pred izkoriščevalskim, slabo plačanim delom in delodajalcem, za nekatere zagotovitev materialne stabilnosti, zasebnosti in neodvisnosti, vse pogosteje pa se dekleta, zlasti v razvitem svetu, prostituirajo za **priboljšek**«. Pajnik (2008: 97–98) pa na podlagi odgovorov spolnih delavk, s katerimi je opravila intervjuje, našteva predvsem naslednje razloge: želja po drugačnem in boljšem življenju, boljši socialnoekonomski položaj, finančna neodvisnost, želja po denarju, dodatni zaslužek, želja po hitrem zaslužku, želja po udobnem življenju, finančna stiska ipd. Nekateri spolne delavke pa omenjajo, da tega ne bi počele če bi imele dobro plačano delo – to je le izhod v sili, dokler ne najdejo boljše delovne priložnosti. Ženske so prepričane, da če bi lahko z drugačnim delom prišle do tako **hitrega in dobrega zaslužka**, se ne bi odločile za to dejavnost. Seveda pa ne smemo pozabiti na posameznice, ki se posla lotijo zgolj zaradi **užitka**, seksualnih izkušenj in avanture (Pajnik 2008: 98). Nekatera so svoj užitek pametno povezala z zaslužkom in tako dobro zaslužila za svoje življenje.

Če primerjam Phoenixove štiri modele pojasnjevanja prostitucije z ugotovitvami avtoric Høigård in Finstad, lahko povzamem, da je socialna dislokacija pomemben faktor. Gre namreč za dekleta, ki so izključena iz socialnih razmerij in sistemov. Otroštvo so preživela v raznih institucijah ali pa na ulicah, kar je vplivalo na to, da so njihovi sovrstniki imeli velik vpliv na prvi spolni odnos v prostituciji. Zaradi osebne nestabilnosti (patologija) ter revščine (ekonomski položaj) so se dekleta nato za prostitucijo tudi odločila. Pri socialnem učenju je opaziti model spola in nasilja, predvsem z vidika patriarhalnega nadzora nad žensko

seksualnostjo. »V zgled« so jim bila ravnanja očetov (varanje žene oz. matere, nasilje v družini) ter poslušanje, da je žensko telo ženskin največji adut. Tukaj pa lahko opazimo tudi patološki vzrok, saj gre za neurejene družinske razmere z nizkimi moralnimi vrednotami in neprimernim psihološkim ozračjem. Z odraščanjem nastaja naša samopodoba, naučimo pa se tudi vedenja v seksualnosti. Tudi tukaj igra patologija veliko vlogo, saj lahko pride v času učenja do travm. Omenjajo se spolne zlorabe in incestuozna razmerja, ki so pomemben faktor za vstop v prostitucijo. Ženske imajo psihopatološke osebnostne značilnosti in si drugačnega življenja sploh ne morejo in ne znajo predstavljati.

Če strnem, je torej po avtoričinih ugotovitvah najbolj pogost vzrok patologija. Tudi sama menim, da je vse odvisno od tega, kako odraščáš. Pomembno je, da odraščáš v krogu odraslih oseb, ki ti nudijo varno in zdravo zaledje ter omogočajo celosten razvoj. Odraščanje namreč vpliva na osebnost ter samopodobo v nadaljnjem življenju. To pa posledično vpliva tudi na to, kako se bomo v danih trenutkih v življenju odločali. Ostali naštetih modeli oz. vzroki pa zgolj pripomorejo k hitrejši odločitvi za prostitucijo in k samemu ohranjanju prostitucije v družbi. Popov in Pajnik pa kot smo zgoraj prebrali, pri naštevanju vzrokov za prostitucijo omenita zgolj ekonomski položaj in revščino. Torej osvoboditev in beg iz revščine, okolja, družine, službe. Gre za osamosvojitve, za zagotovitev materialne stabilnosti in neodvisnosti. Omenita tudi prostituiranje za priboljške, torej ne gre zgolj za finančno obubožanost, ampak tudi za željo po denarju, željo po višjem in boljšem socialnoekonomskem položaju ter življenjskem standardu. Seveda je pojem revščina subjektivnega pomena. Prostitucija je za nekatere torej tudi hiter zaslužek, ki vodi v udobnejše življenje.

Zopet pa ne smem izpustiti deklet, ki se prostituirajo iz užitka. Tale »vzrok« bi lahko opredelila le kot zadnjega od Phoenixovih modelov, tj. spol in nasilje, vendar prostitutk v tem modelu ne moremo viktimizirati. Lahko pa zopet omenim patriarhalnost. S prostitucijo se ukvarjajo, ker lahko z užitkom zaslužijo denar. Svoje telo namreč prodajajo moškim, ki hrepenijo po seksu in s tem vzdržujejo povpraševanje in ponudbo.

1.3.2 Pozitivne in negativne izkušnje s prostitucijo

Popov (2008: 214) se strinja, da po nekaj letih dela v prostituciji (tudi prostovoljni) močno upade sposobnost odiranja slabega v podzavest in začnejo se velike psihološke težave. Dekleta se soočajo s fizičnimi, zdravstvenimi in psihološkimi pritiski, ki jih je vse težje prenašati. Klinična terapevtka Melissa Farley je opisala, da moraš biti psihološko in/ali

kemično razdvojen, da lahko opravljaš ta posel, saj nas človeška pamet varuje pred takšnimi izkušnjami (prav tam: 215). Tudi seksualna delavka Frida meni (prevedeno po Høigård in Finstad 1992: 107), da **težko ločiš prostitucijo od svojega čustvenega življenja**. Pove, da s časom postaneš **čustveno poškodovan**. Najteže je namreč ohraniti sebe in svoja čustva, medtem ko se prostituiraš. Nekatera dekleta za zaščito močno čuvajo svojo zasebnost in pravi jaz (prav tam: 69). Seksualna delavka Eva omenja (prav tam: 110), da je **dvojno življenje** težko tudi v čisto vsakodnevnih situacijah, ter opiše primer, kako je nekega večera s prijateljico sedela v restavraciji, ko je prišel moški do njiju in začel s prijateljico klepetati. Kaj kmalu je spremenila osebnost in preusmerila pogovor. Ve, čemu se moški ne morejo upreti. In tako je bilo tudi preostanek tistega večera. Nadela si je vlogo Eve. Za vsa dekleta je **najtežje ločevanje vlog**.

Ženske, ki sta jih intervjuvali Høigård in Finstad (prav tam: 19), so povedale, da je **težko začeti** – prvič je bilo zanje nagnusno, nervozne so bile in prestrašene, nekatere celo zadete ali vinjene. Nato so ugotovile, da »hitro mine« in da je v tem poslu veliko denarja, kar jih je premamilo. Nadaljevati je potem enostavno, ženske se namreč navadijo na početje. Njihovo čustveno življenje je pogostokrat označeno kot »pokvarjeno, težko in hladno« (prav tam: 110). Randi, ki se ukvarja s prostitucijo, opisuje (prav tam: 111), da je postala paranoična, čustva pa mora potlačiti. Meni, da se ni zdravo ukvarjati s prostitucijo. Želi si, da ne bi imela izkušnje s prostitucijo. Meni, da se je potrebno duševno »prečistiti«, ko dejavnost zapustiš.

Eva (prav tam: 107–108) omenja tudi **uničenje spolnega življenja**. Za to ima preprost razlog: seks postane dolgočasen. Omenja, da se začneš seksa podzavestno otepati in postaneš popolnoma aseksualen oz. spolno hladen. Zato je med prostitutiranjem **težko imeti pravega partnerja**, saj je težko opravljati isto delo tudi doma. Eva razloži, da ko pride ponoči domov, vedno vrže na mizo stotake. Tako se ne spominja, s katerimi moškimi je bila. Zanj to namreč niso bili ljudje, ampak zgolj stotaki. Vendar kljub takšnemu profesionalnemu pogledu na dejavnost pravi, da se te izkušnje nekako vseeno dotaknejo in vplivajo na (spolno) življenje. Høigård in Finstad (prav tam: 109) opisujeta, da prostitutke pogosto s časom izgubijo tudi zmožnost, da bi doživela orgazem. Marie iz Francije (prav tam: 108) je bila nekaj časa v zvezi z Anito, ki je bila prostitutka. Marie opisuje težave, ki jih je imela kot Anitina partnerka in pravi, da je imela težave pri spolnih odnosih z Anito, saj jo je morala nenehno opozarjati, da ni ena od strank. Opažati je začela, da se je Anitin čustven svet začel rušiti, uničevala je tudi samo sebe. Skupaj sta bili leto dni, vendar je postajalo vse težje. Marie pravi, da je Anita živela v svojem svetu in bila hladna. Anita pa je na to odgovorila (prav tam: 109), da svojih

čustev ne more spremeniti, kljub temu da je postala veliko bolj brezbržna. Njeno spolno življenje je pač uničeno. Kljub temu, da je lezbijka, pa meni, da zaradi prostitucije sploh ni »prava« lezbijka.

Slabe izkušnje s prostituiranjem ima tudi Anna (prav tam: 108), ki ima občutek, da njeno **telo gnije**, razpada, počuti se kot smet – zakaj bi potem bila njena partnerska zveza v redu? Ne prenese občutka, da bi njeno telo imel nekdo drug kot le stranke. Pravi, da **njeno telo namreč ni njeno**, ko se prostituira. Spolna delavka Elisabeth opisuje (prav tam: 108–109), da se včasih počuti, kot da ima vse pod nadzorom, ona je namreč tista, ki je razpoložljiva za moške, in ona je tista, ki pobere denar. Ampak pogosteje se zgodi, da le obstane tam in na koncu **bruha**. Tudi ona opisuje, da se **počuti kot smet oz. drek** (»I'm such a shit«). Ljudi ne zmore gledati v oči, prav tako o tem z nikomer ne spregovori. Meni, da je to najslabša stvar, ki jo lahko počneš. Prostitucije ne vidi kot seks, ampak kot nekaj groznega in nagnusnega. Pravi, da je med seksom večkrat bruhala, ne da bi pomislila, kaj nagnusnega se pravzaprav takrat dogaja – kar zgodilo se je.

Vendar nekatera dekleta menijo, da so izkušnje s prostitucijo lahko tudi pozitivne. Spolna delavka Katrine (Høigård in Finstad 1992: 106) opisuje, da jo je prostitucija popolnoma spremenila in zanjo je to pozitivna stvar, saj je **spoznala, koliko je vredna**. S tem misli tudi na finančni vidik. Ne primerja se s cenenimi prostitutkami za drogo ali za slabo vino. Kot slab primer navede tudi poročene ženske, ki spijo s svojimi možmi enkrat na teden zgolj zato, ker je to njihova »dolžnost« in ker jih njihovi možje »vzdržujejo«. Zase meni, da je vredna veliko več kot te ženske. Prav tako opaža, da je **pri moških postala bolj izbirična**, z njimi se ne zadovolji takoj ter jih je začela hitreje prezirati. Tudi Brenda pravi (prav tam: 107–108), da se je v tej dejavnosti naučila **»izklopiti« samo sebe**, vendar nikoli popolnoma. Še vedno so bili časi, ko se je zavedla, da leži pod prepotenim okornežem in bi najraje zakričala od groze, vendar so bili ti trenutki vedno manj in manj pogosti. Zato je s časom začela opazati, da ima nasprotno težavo – vse težje se je »vklopila« v preostali »nedelovni« del dneva. Sama meni, da je bilo to vredno, saj je tako s časom postala **odpornejša, manj obremenjujoča se in svobodnejša** v svojih mislih. Ena od slovenskih intervjuvank pa je razložila (Pajnik 2008: 99), da je s prostitucijo poleg **zaslužka** dobila tudi **seksualne izkušnje** in se ob seksu **zabavala**. Spoznala je, kako se moško telo odziva nanjo in njene gibe. Tega po njenih besedah ni možno prebrati v nobenem priročniku. **Znanje** in izkušnje je velikokrat uporabljala v odnosu s svojim partnerjem. Poudarja pa, da si je podzavestno razlagala, da to,

kar počne, ni problematično. Prostituiranja ni nikoli obžalovala, ampak nasprotno – pridobila je na **samozavesti** in se začela zavedati, da to počne dobro. Tako izkušnjo privošči vsaki ženski, vendar opozori, da mora biti zelo zdrava in zelo prisebna. Nekatere ženske delajo v prostituciji zgolj zaradi **avanture** in ne zaradi denarja (prav tam: 99).

1.3.3 Posledice prostitucije

Šalamon (v Čurin 2006: 115) pravi, da žrtve prisilne prostitucije in trgovine z ženskami z namenom prisilne prostitucije pogosto »doživljajo brutalne zlorabe, ki se končajo s psihičnimi, spolnimi in psihološkimi travmami«. Našteva (prav tam), da so **spolno prenosljive bolezni**, okužbe, vnetja ter HIV/AIDS, najpogostejši rezultat prisilne prostitucije.

Popov (2008: 212) meni, da se moramo za ostale (ne-žrtve prisilne prostitucije in trgovine z ljudmi) prostitutke najprej otresti stigem, preden spregovorimo o spolnih boleznih, in če hočemo biti uspešni v boju za njihovo odpravo. Ukrepi rednih zdravniških pregledov so imeli v preteklosti (in imeli bi tudi sedaj) predvsem učinek stigmatizacije, z zdravstvenega vidika pa so bili neučinkoviti (prav tam: 213). Francoska sociologinja in raziskovalka Lilian Mathieu je z raziskavami celo dokazala, da velja za seksualne delavke nižja stopnja okuženosti in da jih ni možno šteti med rizične skupine, saj je velika večina evropskih prostitutk »primerno ozaveščenih in je sprejela uporabo kondoma kot nenapisanega zakona prostitucije« (prav tam: 213). Večjo nevarnost za okužbe po njenem mnenju predstavljajo stalni partnerji strank prostitutk, s katerimi spijo brez kondoma, ter seksualne delavke, ki so zasvojene z mamili in uporabljajo injekcije (prav tam: 213).

Tiste, ki so preživele zlorabo prostitucije, imajo **psihološke diagnoze**, kot so nemir, nespečnost, depresija, posttravmatski stres in motnje. Prihaja do sprememb v čustvovanju, pogosti sta izolacija in umik, povečajo se komunikacijske težave, težave imajo z zaupanjem, počutijo se nebogljene, občutek krivde pa stopnjuje razvrednotenje samega sebe. Spremeni se njihov značaj, »težave imajo z iniciativo in načrtovanjem, kažeta se pasivnost in nemoč« (Šalamon v Čurin 2006: 115). Pri tistih, ki so bile del trgovine z ženskami, se kaže tudi **travmatska navezanost na storilca** (prav tam). Težave imajo tudi na **fiziološki ravni**, torej »s spanjem, z glavoboli, imajo želodčne težave, bolečine v hrbtu, so razdražljive, imajo težave s koncentracijo in so bolj oprezne« (prav tam).

Popov (2008: 216) meni, da je prostitucija psihološko obremenjujoč posel tudi za prostovoljne prostitutke, razlog, ki vodi k temu, pa je zanj **skrajna stigmatizacija**, ki napelje k samoobsojanju in izgubi samopodobe, povzroča zapiranje v vse ožje socialne kroge (prekinejo se stiki z družinami, sorodstvom, prijatelji in se začnejo družiti le s sebi enakimi, kar povzroča osebno propadanje) in napelje k iskanju rešitev v različnih opiatih (alkohol, tablete, mamila idr.).

Prav **uporaba drog** je po Høigård in Finstad (1992: 24) vsakodnevno prisotna pri veliko prostitutkah, še posebej tistih, ki delajo na ulicah. Jemljejo jih, da lahko delajo in se ob tem počutijo »normalno«. Ampak Popov (2008: 214) opozarja, da moramo pojav zasvojenosti obravnavati z dveh vidikov – kot vzrok in kot posledico. Lahko gre za to, da odvisniki ne najdejo druge možnosti kot to, da si s prostitucijo začnejo služiti denar za nakup droge ali pa neposredno za drogo. Lahko pa se droga pojavlja kot sredstvo ohranjanja seksualne delavke v poslu – ali jih zasvojijo zvodniki ali pa dekleta sama začnejo jemati sredstva, da v poslu lažje preživijo.

Andrea Dworkin, ki sem jo že omenjala, je zapisala, da je prostitucija zloraba ženskega telesa; da ni mogoče, da bi bilo katero dekle nepoškodovano, ter da lahko vsakodnevne izkušnje prostitutk primerjamo celo s skupinskimi posilstvi (v Popov 2008: 220). Pomembna tema, ki sem se je že dotaknila in se je moram ponovno, je torej tudi **spolno nasilje**. Popov (2008: 219) pravi, da so seksualne delavke najbolj rizična skupina oz. so najbolj izpostavljene spolnemu nasilju. Ni pomembno, ali gre za prostovoljne ali za prisilne prostitutke. Največ spolnega nasilja je tam, kjer je prostitucija ilegalna. Dekleta po vsem svetu so velikokrat pretepena in tudi posiljena. Da prostitutka ne more biti posiljena, je zgolj stereotip in ogromen pokazatelj diskriminacije in stigmatizacije. Britanski sociolog McKegany (prav tam: 69) je opravil raziskavo med 362 prostitutkami, s katero je ugotovil, da je nasilje sestavni del prostitucije: »Vse so bile deležne posilstva ali/in drugih oblik psihičnega/ali in seksualnega nasilja.« Sophie Day (prav tam: 69) je leta 1995 opravila študijo in ugotovila, da je bilo »55 odstotkov prostitutk deležnih vsaj ene od oblik nasilja, 55 odstotkov jih je imelo težave z mamili, 54 odstotkov jih je imelo psihične zdravstvene težave«. Med tistimi, ki so s prostitucijo prenehale, jih je kar 72 odstotkov priznalo, da imajo večje psihološke težave, kot so jih imele, dokler so še bile prostitutke. V času dela niso bile pozorne na težave, ko so pa prenehale z nudenjem spolnih storitev, pa so večkrat trpele zaradi posttravmatskega stresnega sindroma. Prav tako je Svetovna zdravstvena organizacija na osnovi raziskav dokazala, da

spolno zlorabljeni doživijo resne poškodbe samopodobe, kar je lahko začetek poti v popolno samodestrukcijo (prav tam).

Pajnik (2008: 47) omenja predstavo (predvsem) abolicionistov, da stranke in zvodniki prostitutke izkoriščajo, kar poganja seksualno industrijo. Vendar Pajnik (prav tam) trdi, da prav miselnost, da je prostitucija nasilje nad ženskami, vzdržuje **neenakost med spoloma** in še povečuje nasilje. Prostitucija se tako utrjuje kot patriarhalna institucija, kjer gre za skrajni primer moške prevlade in izkoriščanja žensk. Vendar avtorica (prav tam: 48) opozarja tudi na to, da dekleta sebe ne jemljejo vedno kot žrtve, ampak zgolj kot seksualne delavke, ki zavračajo prostitucijo kot dejavnost izkoriščanja, zatiranja in viktimizacije.

Høigård in Finstad (1992: 60–61) pišeta o tem, da imajo dekleta tudi svoje **tehnike samozaščite**. Če delajo v skupini, pazijo ena na drugo, se čakajo med delom, svariijo ena drugo. Nekatera se varneje počutijo, če nekomu zaupajo, da bodo imela spolni odnos. Nekatera, ki delajo na ulici, si – preden se usedejo v avto – zapišejo številko registrske tablice. Nekaterim veliko pomeni izčrpen pogovor s stranko, preden se spustijo v spolni odnos, zato da se prepričajo, da je vse v redu. Nekatera dekleta prisegajo na solzivec, spet druga menijo, da je najvarneje rešiti konflikt z globokim psihološkim pogovorom, tako da moške pomirijo, jih poskusijo razumeti in prepričati, naj odnehajo z nasilnim vedenjem.

Dekleta z izkušnjo prisilne (in tudi prostovoljne!) prostitucije imajo, kot sem že omenila, **posttravmatske stresne motnje**, kjer se opazi ponavljanje travmatske izkušnje v obliki preplavljanja spominov, samopoškodovanja, motenj spanja, napadov travm, razburjenja ob dogodkih, ki prikličejo spomin na travme, zavračanja pogovora o izkušnjah, izogibanja situacijam, ki spominjajo na travmatske dogodke, imajo težave s spominom, izgubijo veselje do dejavnosti, ki so jih včasih veselile, so duševno otopele, drži se jih občutek neprijetne prihodnosti, doživljajo reakcije kot npr. hitrejše bitje srca ali zmanjšanje utripa ter motnje dihanja pri dogodkih, ki spominjajo na travme, znojijo se in so živčne, doživljajo preganjavice ali spreminjajoča se evforična stanja (Popov 2008: 216–217).

Smrtnost med spolnimi delavkami je kar štiridesetkrat višja v primerjavi z nacionalnim povprečjem, prav tako pa so pogostejši tudi samomorji med prostitutkami (Popov 2008: 215). Vsaka prostitutka, ki je več kot pet let v poslu, naj bi v povprečju celo do štirikrat poskusila narediti samomor (Pajnik 2008: 114).

Kakšna pa je smrt v prostituciji? Smrt telesa ali smrt duha? Gre za počasno smrt zaradi borbe s prenosljivimi boleznimi, vnetji, mamili, spolnimi, fizičnimi in psihološkimi zlorabami ter notranjimi bitkami? Kakšna je bila pred leti smrt mlade Ukrajinke v Novi Gorici, ki je umrla v prometni nesreči, v avtomobilu stranke – moškega, ki je sicer ostal nepoškodovan? V mrtvašnici je prebela en mesec, saj starši niso imeli denarja, da bi jo poslali domov in jo dostojno pokopali. Nazadnje so zanjo poskrbele članice Društva Ključ. Smrt je lahko tudi posledica umora, ki je pogost predvsem pri uličnih prostitutkah. Motivi za umor so lahko kazni za neposlušnost, upornost, lahko gre za umor kot opozorilo, kot discipliniranje, umor zaradi neplačevanja dolgov ali pa zaradi skrivanja zasluženega denarja, včasih je umor posledica pretepanja ali krutega izživljanja itd. Nešteto zgodb, nešteto motivov. A vsi temeljijo na družbenem položaju – biti na dnu družbene lestvice, biti najnižje vrednoten. Razlog torej obstaja le eden: umrle so zato, ker so bile prostitutke. (Popov 2008: 220 -221)

1.4 SOCIALNO DELO NA PODROČJU PROSTITUCIJE

Začeti moram z ugotovitvijo, da terapevtsko delo z nekdanjimi prostitutkami ne deluje na principu »pozabi« oz. na tem, da se dekletom izbriše spomin na to, kar so doživele, ampak deluje na grajenju učenja, kako živeti s svojo preteklostjo (Popov 2008: 217). Okech (2011 v Kovač 2013: 44) meni, da bi morale socialne delavce zanimati, »kako razširiti svoje storitve na tisoče neidentificiranih žrtev, ki najverjetneje potrebujejo pomoč in zaščito.« Hodge in Lietz (2007 v Kovač 2013: 46) pravita, da se socialni delavci pri nudenju pomoči srečujejo s številnimi izzivi, kot so npr. siva ekonomija, potencialna kriminalizacija žrtev ter nesodelovanje žrtev zaradi strahu pred trgovci ali zvodniki.

Štumberger (2010: 21–22) našteva, da moramo ob pogovorih skrbeti za:

- **zaupnost in varnost**

Dekleta se bojijo stigmatizacije, obsojanja, marginalizacije in nerazumevanja. Ker lahko delujejo tudi v kriminalnem svetu, so izpostavljene in ogrožene. Zato jih moramo nujno seznaniti, da bo njihovo pripovedovanje ostalo zaupno, in se tega do konca sodelovanja tudi držati. Postopki in praksa morajo biti izvajani v prid zagotavljanja varnosti. Še posebej previdne morajo biti institucije, kot so policija, centri za socialno delo in sodstvo, saj so po navadi dekleta do njih sumničava in jim ne zaupajo, ker se bojijo posledic.

Tukaj gre za *prvo generično načelo sinergetike*, torej vzpostavljanje primarnega konteksta (odnosne) stabilnosti. Vzpostaviti je potrebno odnos med strokovnim delavcem oz. strokovno delavko in uporabnico ter se dogovoriti o sodelovanju. Uporabnica mora zaupati

strokovnjaku/strokovnjakinji in njegovim/njenim kompetencam. Ustvariti je potrebno občutek varnosti in delati iz perspektive moči. Strokovni delavec oz. delavka uporabnici krepí občutek lastne vrednosti in učinkovitosti. Išče se vire uporabnice. Okvir konteksta pomoči mora biti stabilen, kar pomeni, da so vloge opredeljene, postavljeni sta meja in omejitve, dela se na profesionalnem nivoju z disciplino. Le z dobro vzpostavljenim odnosom se bo sodelovanje razvilo v smeri želenih sprememb, usmerjeno bo v prihodnost in v dogovorjene cilje uporabnice. (Povzeto po Schiepek (2005) iz izpitnih zapiskov predavanj doc. dr. Šugman Bohinc pri predmetu Dialoška praksa v socialnem delu z družino pri magistrskem študiju na Fakulteti za socialno delo)

- **informirano soglasje in izbira**

Ponovna pridobitev samostojnosti je povezana s svobodnim odločanjem o prihodnosti in načrtovanjem korakov. Vedeti moramo, da je tem osebam večkrat odvzeta priložnost izražanja želja in mnenj. Prav tako pridejo večkrat v državo, kjer so brez informacij in brez znanja o tem, kaj se dogaja, kakšna je zakonodaja. Da bi lahko naredile korak naprej, morajo imeti zanesljive informacije in jasno sliko o možnostih, ki so jim na voljo. Hoffman (v Čačinovič Vogrinčič 2006: 19) poudarja, da mora strokovnjak v pogovorih odstopiti z mesta moči in vzpostaviti odnos za skupno raziskovanje. Potrebno je dati več poudarka nudenju opore in sodelovanja kot pa svetovanju.

Tudi tukaj gre za vzpostavljanje primarnega konteksta (odnosne) stabilnosti.

- **ponovno vzpostavljanje občutka moči**

Saleebey (v Čačinovič Vogrinčič: 20–24) poudarja, da je nujno poiskati in mobilizirati moč v uporabniku samem. Življenje v podrejenem položaju uniči občutek lastne vrednosti ter samozaupanja, zato morajo dekleta ponovno pridobiti občutek samospoštovanja in moči. Vzpostaviti morajo zaupanje v lastne sposobnosti in prevzeti nadzor nad svojimi življenji.

Gre za delo iz perspektive moči, torej gre zopet za prvo generično načelo sinergetike, torej za vzpostavljanje primarnega konteksta (odnosne) stabilnosti.

- **odnos, ki ne viktimizira**

Organizacije morajo delovati po načelu, ki zagovarja, da so le storilci krivi za trpljenje deklet z izkušnjo prisilne prostitucije – in to je potrebno jasno izraziti. Nikoli se ne sme prelagati krivde na preživele. Vendar jih hkrati ne smemo narediti pasivne in nemočne. Ta točka se navezuje na ponovno vzpostavljanje občutka moči, saj moramo ženskam – ne glede na to, kaj vse so prestale – povedati, da imajo moč, da morajo to moč krepiti in da se lahko borijo za boljšo prihodnost.

Tu gre za *prvo sinergetično načelo*, ki ima že zametke oz. vzorce *drugega sinergetičnega načela*, tj. krepitev občutka smiselnosti spremembe. S tem, ko preživele ugotovijo, da niso zgolj in samo žrtve, začutijo, da lahko spremenijo nastalo situacijo in se rešijo izkoriščanja in zlorab ter pridobijo nadzor nad svojim življenjem.

Maja Plaz je v Priročniku za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja (2014: 123–136) pisala o tem, kako doseči čim večjo učinkovitost pri svetovanju in psihosocialni podpori pri iskanju poti iz nasilja skupaj z uporabnico. Omenila bom ključne točke, ki pomagajo žrtvam, da se iztrgajo iz rok storilcev in za katere menim, da so pomembne tudi pri delu z ženskami, ki so preživele prisilno prostitucijo in/ali trgovino z ženskami:

- 1) **prvi stik in vzpostavitev odnosa** (uporabnice so izjemno ranljive, strah jih je, kaj se bo zgodilo, ko se bodo razkrile skrivnosti, sram jih je in počutijo se zapostavljene, zato jih je potrebno sprejeti z razumevanjem; biti morajo slišane; na verbalen in neverbalen način jih moramo sprejeti spoštljivo; nuditi moramo varen in zaupljiv odnos)
- 2) **teža nasilja – bodimo odkriti do sebe** (tisti, ki se vsakodnevno srečujejo z žrtvami nasilja, se morajo zelo odkrito pogovoriti s seboj – priznati si morajo svoja prepričanja in stališča o nasilju in svoje morebitne izkušnje in posledice, saj lahko le tako zacelijo svoje rane – to je tudi odgovorno dejanje do uporabnic)
- 3) **odziv strokovnih delavcev in delavk** (pomemben je odziv strokovnjakov, ko se jim žrtve končno izpovejo, kaj se jim je zgodilo; neprimeren odziv lahko zamaje zaupanje uporabnic do strokovnjakov in tudi do samih sebe; prva reakcija ob srečanju z izpovedjo pogosto vpliva na to, kam bo uporabnico peljala pot iz kroga nasilja)
- 4) **več znanja o nasilju – več pravih odzivov – hitrejše okrevanje žensk po preživetem nasilju** (vse, ki delajo na področju nasilja oz. imajo kakršnekoli opravke z žrtvami, je potrebno izobraziti, da ne bi prihajalo do sekundarne viktimizacije – pomembno je širjenje znanja, vodilo vseh služb pa mora biti zavedanje o pomenu odnosa do sočloveka v stiski)
- 5) **patriarhat je še kako živ – ne zanikajmo realnosti, v kateri živi veliko število žensk v Sloveniji in v svetu** (iz izjav strokovnih delavcev na centrih za socialno delo o tem, da so moški pač takšni in naj ženske malo potrpijo itd., lahko izvemo veliko o prepričanjih strokovnjakov o družbeno določeni vlogi moškega in ženske ter opravičevanju zlorabe moči; pomembno je znati postaviti nasilje nad ženskami v širši zgodovinski kontekst podrejenosti; pri prostituciji je nadvlada moškega zelo očitna, saj brez »potreb« moških tudi prostitucije ne bi bilo)

6) **jemanje moči žrtvam** se dogaja tudi na razne druge načine (razumeti moramo, da smo si ljudje med seboj različni, zato tudi žrtve o preživetem nasilju pripovedujejo na različne načine – lahko so otopele, lahko so popolnoma vnesene. Upoštevati moramo, da imamo ljudje različne obrambne mehanizme, zato nas njihovi odzivi ne smejo zmotiti, še manj pa zamajati zaupanje v verodostojnost; pomembno za okrevanje je, da pride resnica na plan na različne načine in ob različnem času

7) **»videti čez«** (strokovni delavec oz. delavka mora razumeti, kaj se dogaja »zadaj«; kljub temu da ga/jo lahko pri odnosu z uporabnicami kaj zmoti, se mora zavedati, da je zadaj še vedno človek, ki je ranjen – biti mora dostojanstven/dostojanstvena in spoštljiv/spoštljiva do uporabnic, pa čeprav mogoče tega odziva na drugi strani v tistem trenutku ni)

8) **prelaganje odgovornosti za nasilje na žrtve** in – ponovno – odnos do nasilja (z verbalno in neverbalno komunikacijo pokažemo, »kje je komu mesto«; če so strokovnjaki pri delu obremenjeni s predsodki in stereotipnimi predstavami povzročiteljev in žrtev, bo to močno vplivalo na delo z njimi; pomemben je pomen pristopa in podpore; potrebno je razumeti podrejenost žrtve; nenehno je treba usvajati veščine in znanja, ki morajo biti zgrajena iz jasnih in neomajnih stališč glede ničelne tolerance do nasilja; nikoli ne sme priti do opravičevanja za storjeno kaznivo dejanje; tukaj razmišljam o miselnosti posameznikov, češ da ženske, ki migrirajo v Slovenijo iz vzhodnih držav, vedo, da tukaj ne bodo le plesale ali pa le masirale – da, morda vedo in je to tudi edini način zaslužka, ki ga iz svojih krajev poznajo, vendar to ne pomeni, da morajo biti tukaj izkoriščane in zlorabljene)

9) **pomen primerne okolja, da žrtev lahko spregovori o nasilju** (zagotoviti je potrebno primeren prostor, kjer žrtve lahko s svojimi besedami in na svoj način spregovorijo o travmatičnih dogodkih; zopet je pomembno znanje, da lahko strokovnjaki upoštevajo tempo in način pripovedovanja, ki pa je po dogodku pogosto zmeden; v Sloveniji je za tiste, ki so preživele trgovino z ženskami, možna krizna namestitev v sklopu Slovenske Karitas, nato pa bivanje v varni hiši Društva Ključ)

10) **lažje se postavimo na stran povzročitelja** (povzročitelj ima večjo fizično in pogosto tudi družbeno moč; ker ne želi, da bi situacija prišla na plan, ima tudi večjo moč prepričevanja; moč prepričevanja in zavijanja resnice v laž, je – kot smo videli – zelo značilna tudi za zvodnike in trgovce z ženskami. Vedo namreč, da so krivi, vendar tega ne bodo nikoli priznali, rešuje pa jih tudi neregulacija prostitucije, kar spretno izkoriščajo. Hitro se lahko zgodi, da se z namenom, da strokovnjakom ni potrebno nič storiti, lažje identificirajo s storilcem kot pa z žrtvijo, ki bi zahtevala nek odziv. Če so strokovnjakova očala, skozi katera gleda na svet, naučena tolerirati nadvlado oz. premoč bodisi »glave družine« nad drugimi

družinskimi člani bodisi zvodnika ali trgovca nad prostitutko, bosta družina oz. odnos med storilcem in dekletom prepoznana kot mirna, normalna, saj v njej vse steče brez presenečenj, torej v skladu s pričakovanji povzročitelja nasilja, ki se mu s svojim vedenjem vsi prilagajajo; pri zlorabi prostitucije pa je zaradi »lukenj v zakonu« pogosto tem »poslovnežem« težko dokazati kazniva dejanja, k temu pa pripomorejo tudi žrtve, ki zaradi različnih razlogov ne želijo sodelovati v postopku)

11) **Verjeti ženskam, žrtvam nasilja? Verjeti ženskam, žrtvam nasilja!** (ženske so prepogosto soočene z dvomom v svojo pripoved, saj so skozi zgodovino ženske zelo pogostokrat obtoževali, da si zgodbe izmišljujejo, nemalokrat pa se to dogaja še danes; preživelim morajo svetovalci in svetovalke verjeti ter izhajati iz njihove realnosti in videnja situacije. Skupaj s preživelo, ne da bi jim pri tem odvzeli moč odločanja o sebi, morajo iskati izhode iz nasilja. Preživela je strokovnjakinja za svojo izkušnjo, je ekspert in le ob upoštevanju njenega videnja se lahko začrta zanjo sprejemljiva pot)

12) **pravica žrtve do popolne informiranosti** (dekleta, ki migrirajo iz tujine z namenom (prisilne) prostitucije, se pogosto ne zavedajo svojih pravic, premalo so poučene o zakonodaji in o tem, na koga in kdaj se lahko obrnejo po pomoč. Ženske, ki znajo svoje zahteve postaviti jasno in odločno, na institucijah večkrat gledajo postrani, češ: saj vedo več kot zaposleni in kako veliko si upajo zahtevati – hitro se sprožijo predsodki in predstave o tem, kako bi žrtev morala delovati in izgledati, vendar nasprotno – ravno informiranih uporabnic se moramo veseliti, saj se zavedajo svojih pravic in znajo postavljati prava vprašanja, kar pomeni, da so na dobri poti, da se osvobodijo nasilja in zlorab)

13) **napotki za učinkovitejšo pomoč ženskam:**

- a) identificirajte in po prioritetah razvrstite strahove, nevarnosti in potrebe uporabnice
- b) uporabnici dajte učinkovite napotke
- c) spremljajte žensko na policijo
- d) z uporabnico podpišite dogovor o sodelovanju
- e) uporabnici predlagajte, naj prične z zapiski
- f) naučite uporabnico, kako naj učinkovito komunicira s sistemom pomoči
- g) preverite, ali ima uporabnica popolnoma delujoč telefon
- h) zahtevajte dobro prevajalko oz. prevajalca
- i) pomagajte uporabnici poiskati ljudi, ki so ji lahko v pomoč in podporo
- j) skupaj z uporabnico razmislite, kdo bi ji lahko pomagal pri različnih opravilih
- k) spremljajte podporno osebo
- l) spremljajte in nadzorujte potek dogodkov

m) uporabnico opozorimo, naj zbira vso dokumentacijo

Ker v Sloveniji še nismo izoblikovali teorij za delo s prostitutkami, Križaj (2010: 30–31) navaja Darjo Zaviršek, ki je v svoji knjigi zapisala dve teoriji po Stallbergu (v Zaviršek 1994: 121), ki prevladujeta na področju prostitucije v tujini:

1) funkcionalistični koncept

Socialno delo se znotraj tega koncepta zavzema za dekriminizacijo in destigmatizacijo celotnega pojava prostitucije ter žensk, ki se z njo ukvarjajo. Za socialno delo in funkcionalistični koncept je pomembna teorija socialne pomoči, saj gre tu za skupine žensk, ki prihajajo iz različnih družbenih slojev in se kot prostitutke tudi hierarhično razvrščajo v različne skupine. Stallberg meni, da se v začetni fazi dela ne usmerja na preventivno dejavnost, ampak zgolj na tiste, ki potrebujejo pomoč. Zanj preventivne dejavnosti na področju prostitucije sploh ni. Menim, da je preventiva stvar razprave, saj gre res lahko za obratni učinek – bolj ko se o problemu službe pogovarjajo in se z njim ukvarjajo, bolj se lahko vzdržuje stigmatizacija in izključenost.

2) pomoč v socialnem delu

Ta poteka v obliki individualnih ali skupinskih pogovorov, spremljanju k zdravniku, v svetovalnico, na sodišče, pomoč pri urejanju zdravstvenih zadev, pri ureditvi denarnih nadomestil, iskanju stanovanja, pomoč pri vrnitvi v domačo državo idr. Problem prostitucije je pri nas vedno bolj razširjen, zato bi potrebovali socialne delavke, ki bi bile posebej usposobljene za to področje na centrih za socialno delo, ustanoviti bi morali posebne svetovalnice za prostitutke, skupine za samopomoč prostitutk idr.

2. PROBLEM

Za obravnavo ženske prostitucije v Sloveniji sem se odločila zato, ker se mi je zdelo, da se o tej temi premalo govori. V kraju iz katerega prihajam in njegovi okolici, je vsaj 10 registriranih nočnih klubov, govori pa se, da je tudi veliko neregistriranih hiš, kjer se zbirajo posamezniki z namenom nudenja in prejemanja spolnih storitev. Želela sem raziskati, kaj torej prostitucija sploh je, ter kakšna je njena praksa v primerjavi z njeno zakonodajo - meja med legalnim in ilegalnim je namreč tanka.

O prostituciji v Sloveniji je malo napisanega, zato sem, kot ste že opazili, pogosto citirala iste avtorje in avtorice. Ker sem želela dobiti čim boljši vpogled v situacijo, sem pridobila informacije s treh področji:

- 1) Nudenja psihosocialne pomoči žrtvam prisilne prostitucije in trgovine z ženskami
- 2) Policije, njihovih nalog in pooblastil
- 3) Ekspertinje iz izkušenj prostovoljne in samostojne prostitucije

Zanimalo me je, kakšna je kurativa in preventiva strokovnih delavcev ter policistov. Želela sem ugotoviti, kakšne izkušnje so pridobili tekom dela na tem področju. S strani ekspertinje pa sem želela izvedeti, kakšen je njen pogled na prostitucijo. Skupek njihovih odgovorov je dal dober vpogled v trenutno stanje zakonodaje, reševanj kaznivih dejanj, nudenja psihosocialne pomoči žrtvam prisilne prostitucije in tudi pogled na izkušnje prostovoljne samostojne spolne delavke in njenega pogleda na to področje.

1.1 Raziskovalna vprašanja

Vprašanja so razdeljena na tri sklope, njihovi odgovori pa se medsebojno povezujejo, dopolnjujejo in tvorijo zanimive ugotovitve, ki jih lahko preberete v četrtem, petem in šestem poglavju. Prvi sklop vprašanj je namenjen strokovnim delavkam iz Društva Ključ in Slovenske Karitas, drugi sklop je namenjen policistoma iz Generalne policijske uprave, tretji sklop vprašanj pa ekspertinji iz izkušenj, ženski, ki se je iz Madžarske preselila v Slovenijo, tukaj pa prostovoljno in samostojno nudi spolne storitve.

1. SKLOP:

Pri strokovnih delavkah me je najprej zanimalo, koliko je deklet, iz katerih držav prihajajo, v katere države največkrat prodajo Slovenke, kdo trguje z dekleti ipd. Nato pa me je zanimalo, kako izvedo za žrtve prisilne prostitucije in žrtve trgovine z ženskami z namenom nudenja spolnih storitev in kako jim pomagajo, torej kakšni so načini in metode dela in pomoči;

kakšne so izkušnje strokovnih delavk, ter žensk, ki jih srečujejo; kako te ženske postanejo del trgovine z ljudmi in kakšne so njihove posledice; ali obstaja meja med prisilno in prostovoljno prostitucijo; kakšno je sodelovanje z drugimi službami; kaj menijo o zakonodaji na področju prisilne prostitucije; na koncu pa sem ju povprašala še o preventivi, ki jo izvajajo.

2. SKLOP:

Sogovornika z Generalne policijske uprave sem vprašala o zakonodaji, dekriminalizaciji, o kaznivih dejanjih in storilcih kaznivih dejanj, ter o tem, katere oblike prostitucije so pogoste pri nas, kje v Sloveniji je največ prostitucije, ali je prostitucije z leti manj ali več, ter o povprečni starost žensk, ki se prostituirajo v Sloveniji. Pogovarjala sem se tudi o primerih nočnih klubov oz. hiš, ki so v našem kraju, ter »luknjah« v zakonu, ki jih posamezniki izrabljajo z namenom zaslužka.

3. SKLOP:

Pri ženski, ki se ukvarja s prostitucijo pa sem najprej želela izvedeti, koliko let ima, iz kje prihaja, kakšno izobrazbo ima, ali ima družino oz. partnerja, kako poimenuje svojo dejavnost, koliko časa se ukvarja s prostitucijo in koliko časa še namerava opravljati to delo, kje opravlja storitve, koliko računa za storitev, kje dobi stranke ipd. Potem me je zanimalo, ali je komu povedala s čim se ukvarja. Zanimalo me je kakšni so njeni razlogi za vstop v prostitucijo, kakšne so njene izkušnje in posledice. Nato me je zanimalo, ali je že imela izkušnjo z delom pod zvodnikom in/ali trgovino z ženskami. Vprašala sem jo po zvodnikih, drogah... Zanimalo me je h komu se obrne po pomoč, kaj meni o zakonodaji, kaj meni o legalizaciji prostitucije, ter ali ima po njenem mnenju dovolj socialnih, zdravstvenih in ekonomskih pravic. Zanimalo me je tudi, ali je zadovoljna s svojim položajem v družbi. Zaključila sem s vprašanjem o sanjah in prihodnosti.

3. METODOLOGIJA

3.1 Vrsta raziskave

Opravila sem kvalitativno raziskavo, saj osnovno izkustveno gradivo predstavljajo besedni opisi in pripovedi, na tak način pa je gradivo tudi obdelano (Mesec 1997: 6). S pomočjo analize polstrukturiranega individualnega intervjuja in treh vprašalnikov sem predstavila in evalvirala stanje, ki je trenutno prisotno v Sloveniji. Ugotovila sem, kako ustanove delajo, kako zaposleni postopajo in ukrepajo ter katero obliko pomoči in podpore nudijo žrtvam prostitucije. Preko elektronske pošte sem za sodelovanje pri empiričnem delu magistrske naloge prosila naslednje ustanove:

- Društvo Ključ – Center za boj proti trgovini z ljudmi, ki je najmočnejši slovenski akter na področju preventivnih in kurativnih dejavnosti (Internetni vir 17)
- Varna hiša in Dnevni center za uživalke nedovoljenih drog, ki so žrtve nasilja, saj veliko deklet, ki se ukvarja s prostitucijo, pristane na drogi ali pa se dekleta začnejo prostituirati, ker potrebujejo denar za drogo (Šori 2005: 74)
- Center za socialno delo Nova Gorica
- Zavod EMMA – Center za pomoč žrtvam nasilja
- Društvo Beli obroč Slovenije – Društvo za pomoč žrtvam kaznivih dejanj
- Materinski dom Maribor in Varna hiša Maribor
- Slovenska filantropija
- Generalna policijska uprava
- Slovenska Karitas, ki nudi krizno namestitev žrtvam

Na prošnjo so se odzvali le iz Društva Ključ, Slovenske Karitas in iz Generalne policijske uprave. Ostale ustanove nimajo izkušenj ali pa ne želijo sodelovati. V Sloveniji sta Društvo Ključ in Slovenska Karitas tudi edini specializirani za to področje, zato so njune informacije, ki sem jih pridobila preko vprašalnikov, zares zaželeno in dobrodošle. Prav tako sem bila navdušena nad podrobnim in izčrpnim intervjujem s Tomažem Peršoljo, vodjem Sektorja za organizirano kriminaliteto in kriminalističnim svetnikom, ter z Damijanom Roškaričem, višjim kriminalističnim inšpektorjem. Razložila sta mi celotno zakonodajo in postopke, ki jih uporabljajo na področju prostitucije.

Kontakt sem po predlogu mentorice vzpostavila tudi z doc. dr. Nevenko Podgornik, realitetno psihoterapevko, ki med drugim deluje tudi na področju nekemičnih oblik zasvojenosti. Ker je veliko pisala na temo igralništva in ker ima izkušnje z zasvojenostjo z igrami na srečo, sva z

mentorico ugibali, ali se je med raziskovanjem soočila tudi s prostitucijo, ki je v igralniškem svetu zelo pogosta. Na predlog Nevenke Podgornik sem prebrala njeno knjigo, kjer pa je prostitucija omenjena zgolj kot spremljevalec igralništva na Goriškem, kaj več pa ni raziskano.

Z raziskavo sem želela pridobiti vpogled tudi v svet deklet, ki se ukvarjajo s prostitucijo. Ta možnost se je pokazala v domačem kraju. Osebi, ki je želela ostati anonimna in ki je ženskam, ki se ukvarjajo s prostitucijo razdelila vprašalnike, sem poslala tri slovenske vprašalnike in tri italijanske, saj dekleta iz tujine v večini ne znajo slovensko. Se pa zaradi bližine italijanske meje in večinskih italijanskih strank naučijo italijanskega jezika. Vprašalnik mi je nazaj vrnila ena spolna delavka, za kar sem ji zelo hvaležna.

3.2 Teme kvalitativnega raziskovanja

Teme raziskovanja so naslednje:

- oblike prostitucije (katera oblika prostitucije je pri nas najbolj pogosta, kakšna je razlika med prostovoljno in prisilno prostitucijo, ali strokovni delavci poznajo tudi dekleta, ki se s tem ukvarjajo na lastno voljo in odločitev, kakšna je meja med prisilno in prostovoljno prostitucijo)
- pogostost prostitucije (kje v Sloveniji je največ prostitucije, je prostitucije v Sloveniji z leti več ali manj, zakaj je po njihovem mnenju prostitucije več oz. manj, koliko žensk se po njihovih podatkih trenutno ukvarja s prostitucijo, kako obširna je v Sloveniji trgovina z ženskami z namenom prisilne prostitucije, kolikšno je trenutno število deklet, ki jim strokovni delavci nudijo pomoč)
- učinki zakonodaje (kako vpliva dekriminalizacija na prisotnost prostitucije, kakšna je zakonodaja na področju prostitucije, ali sedanja zakonodaja nudi dekletom dovolj varnosti in zaščite, kakšno mnenje imajo o zakonodaji v Sloveniji)
- metode/načini dela (kako policisti izvedo za zvodnike, kako jih obravnavajo in kakšni so postopki zoper njih, kako strokovni delavci izvedo, da se »nekaj dogaja«, kako izvedo za dekleta, kako nato postopajo, kakšne so razlike v postopkih obravnave pri prisilni in prostovoljni prostituciji, s katerimi institucijami in društvi sodelujejo v primerih zlorabe prostitucije)

- oblike pomoči (katere oblike psihosocialne pomoči nudijo strokovnjaki dekletom, kako poteka proces pomoči, ali v Sloveniji obstaja varna hiša, ki je namenjena žrtvam prostitucije)
- oblike preventive (kakšna je preventiva na tem področju, ali bi v Sloveniji potrebovali več preventive)
- migracije (iz katerih držav je največ žensk, ki se ukvarjajo s prostitucijo, iz katerih držav je v Slovenijo prodanih največ žensk, koliko Slovenk je prodanih v druge države)
- zvodništvo (kdo so zvodniki, kakšni so zvodniki v Sloveniji)
- razlogi za vstop v prostitucijo (kakšni so najpogostejši razlogi, da se dekleta znajdejo v prostituciji, kako dekleta postanejo del trgovine z ljudmi, kdo in kako trguje z dekleti)
- razlogi za izhod iz prostitucije (zakaj in kdaj se dekleta odločijo končati s to dejavnostjo)
- posledice ukvarjanja s prostitucijo (kakšne so posledice, ki jih imajo dekleta, ko prenehajo s prostitucijo)
- izkušnje strokovnjakov (kakšne so izkušnje pri delu z dekleti, so kakšne posebnosti, zanimivosti, katere so »dobre« in katere »slabe« izkušnje, kakšne izkušnje imajo s sodelujočimi službami)

3.3 Merski instrumenti

Uporabila sem polstrukturirani individualni intervju za pogovor s kriminalistoma ter vprašalnike za strokovni delavki in za dekle, ki se ukvarja s prostitucijo. Za pomoč pri intervjuvanju sem imela vnaprej pripravljen spisek vprašanj oz. vodilo za intervju, ki je služilo kot oporne točke, ki sem se jih nato v pogovoru dotaknila (Mesec 2009: 240). Pogovor sem po privoljenju kriminalistov snemala na diktafon na mobilnem telefonu.

3.4 Opredelitev enot raziskovanja

V empiričnem delu naloge sem sodelovala s strokovno delavko Nino Stenko Primožič s Slovenske Karitas, strokovno delavko Polono Kovač iz Društva Ključ, višjim kriminalističnim inšpektorjem Damijanom Roškaričem in vodjem Sektorja za organizirano kriminaliteto Tomažem Peršoljo z Generalne policijske uprave. V raziskavo sem na srečo imela možnost vključiti tudi anonimni vprašalnik za žensko z izkušnjo prostitucije. Zaradi varnosti in zaupnosti pa bosta spolna delavka in oseba, ki mi je pomagala razdeliti vprašalnike

v prave roke, ostali anonimni. Prav tako ne bom razkrila načina in kraja izvedbe. Vzorec je namenski in priročni, ker sem k sodelovanju povabila načrtno izbrane sogovornike, vendar sem intervju oz. vprašalnike nato izvedla le s tistimi osebami, ki so želele sodelovati.

3.5 Načrt zbiranja podatkov

Podatke sem zbirala od maja do decembra 2015. Najprej sem poslala prošnje za sodelovanje pri raziskavi magistrske naloge različnim ustanovam, nato pa sem Slovenski Karitas in Društvu Ključ, ki sta se odzvala in bila pripravljena sodelovati, poslala vprašanja, ki sem jih postavila glede na prebrano in obdelano literaturo. Tudi na policijsko akademijo sem poslala vlogo za raziskovalno delo, kjer so mi jo po popravku tudi sprejeli in mi nato poslali kontakt dveh oseb, s katerima sem lahko opravila intervju. Ta je s kriminalistoma potekal neposredno v pisarni Tomaža Peršolje. Na vsa vprašanja sta odgovarjala oba skupaj, izmenično in dopolnjujoče. Intervju sem vodila jaz. Vprašanja so se prilagajala poteku pogovora in se tako spreminjala, dodajala ter opuščala. Vprašalnik za dekleta z izkušnjo prostitucije sem sestavila s pomočjo mentorice in ga nato oddala osebi, ki je poskrbela, da bi vprašalnik dobilo čim več deklet. Nazaj sem dobila vrnjen en vprašalnik.

3.6 Načrt obdelave gradiva

Podatke sem obdelala in analizirala po konceptu kvalitativne raziskave. Ob privoljenju sogovornikov z Generalne policijske uprave sem intervju snemala. Dva vprašalnika sem poslala preko elektronske pošte, enega pa razdelila. Nato sem vse skupaj transkribirala, naredila opisno analizo, razčlenila opise, določila enote kodiranja, ter poiskala teme in podteme, ki sem jih razdelila v razpredelnico. Potem sem osno kodirala tako, da sem pojme hierarhično razdelila pod vsako temo. Iz opisane obdelave empiričnih podatkov in z navezavo na strokovne koncepte in ugotovitve drugih raziskav, opisanih v teoretičnem uvodu, sem nato skušala oblikovati svojo poskusno teorijo oz. ugotovitve, ki so podprte z mojimi izjavami in mišljenji ter izjavami in mišljenji sogovornikov.

3.7 Načrt diseminacije rezultatov

Rezultate bom predstavila v magistrski nalogi in v njenem zagovoru. Prav tako bom magistrsko nalogo poslala na Generalno policijsko upravo.

3.9 Časovno terminski načrt

Pisanje naloge mi je vzelo približno eno leto. Od septembra 2015 naprej sem prebirala literaturo, iskala vire na internetu ter si zapisovala pomembno teorijo in podatke za magistrsko nalogo. Že v času magistrskega študija sem razmišljala o temi, ki bi jo raziskovala, in se nato odločila za prostitucijo, ki sem jo nato v drugem semestru tudi predstavila v sklopu predavanj. Že marca sem preko elektronske pošte vzpostavila stik z Društvom Ključ, ki pa je zaradi zaupne lokacije in tempa dela pristal na sodelovanje zgolj preko elektronske pošte. V zaključku drugega semestra sem na Centru za socialno delo Nova Gorica, kjer sem opravljala prakso, zaprosila za sodelovanje pri magistrski nalogi, strokovnim delavcem pa preko elektronske pošte poslala prošnjo, vendar se nanjo ni nihče odzval. 15. 5. 2015 sem na Društvo Ključ poslala vprašanja in dobila odgovore vodje projektov Polone Kovač. Avgusta in septembra sem nato pričela s pošiljanjem prošenj preko elektronske pošte še ostalim potencialnim sogovornikom, ki sem jih naštela zgoraj. Vendar jih večina ni imela izkušenj s tovrstno tematiko. 13. 11. 2015 sem dobila odgovore strokovne delavke Nine Stenko Primožič s Slovenske Karitas. Tudi s Slovensko Karitas sem zaradi njihovega natrpanega urnika sodelovala le preko elektronske pošte. Ko so mi na policijski akademiji odobrili prošnjo za izvedbo intervjuja, sem se glede na posredovani kontakt dogovorila za intervju z višjim kriminalističnim inšpektorjem Damijanom Roškaričem in vodjem Sektorja za organizirano kriminaliteto Tomažem Peršoljo. Intervju sem nato izvedla 26. 11. 2015 ob 10. uri v prostorih Generalne policijske uprave, Uprave kriminalistične policije na Litostrojski 54 v Ljubljani. Decembra sem prejela tudi rešen vprašalnik od ženske, ki se prostovoljno ukvarja s prostitucijo. Pisanje naloge se je zaradi mojega dela in zaradi zasedenosti in odsotnosti mentorice rahlo razvleklo.

Pri intervjuvanju sem potrebovala snemalnik (diktafon). Denar sem potrebovala za kopiranje vprašalnikov, dispozicije in prevozov v Ljubljano. Plačati sem morala tudi angleški prevod in lektoriranje. Pripomočki pri izvajanju raziskave so bili vprašalniki, računalnik, viri z interneta, različna literatura, članki, diplomske ter magistrske naloge. Pomembni faktorji pri pisanju pa so bili tudi vztrajnost, potrpežljivost, preciznost in delavnost. Izvajalec in nosilec magistrske naloge sem jaz, pomoč pa sem dobila pri mentorici doc. dr. Lei Šugman Bohinc. Seveda brez ustrežljivih sogovornikov, ki so mi pomagali pri celostnem uvidu v stanje v Sloveniji, raziskava ne bi uspela. Nosilci magistrske naloge so vse osebe, ki bodo nalogo prebrale.

4. REZULTATI

Kot sem že omenila, bom v tem poglavju predstavila rezultate kvalitativne raziskave. Torej bom analizirala in povezovala izjave strokovnjakov, ki delujejo na področju prostitucije v Sloveniji, ter jih primerjala z izjavami ponudnice seksualnih storitev.

Najprej naj predstavim strokovnjake, ki so odgovarjali na vprašalnike oz. sodelovali v intervjuju:

- Oseba A je strokovna delavka in vodja projektov Polona Kovač iz Društva Ključ.
- Oseba B je strokovna delavka Nina Stenko Primožič s Slovenske Karitas.
- Osebi C sta višji kriminalistični inšpektor, specialist v oddelku za kriminalne združbe Damijan Roškarič in vodja Sektorja za organizirano kriminaliteto, kriminalistični inšpektor Tomaž Peršolja z Generalne policijske uprave.
- Žensko, ki se ukvarja s prostitucijo, pa sem poimenovala kot osebo D. Je največja strokovnjakinja, saj je ekspertinja iz izkušenj.

V nadaljevanju bom poskušala analizirati odgovore strokovnjakov in ekspertinje iz izkušenj ter jih med seboj povezovati in pojasnjevati. Skušala bom izluščiti poskusno teorijo.

4.1 Sodelovanje z uporabnicami

Na vprašanje, kolikšnemu številu deklet trenutno nudijo pomoč, sta strokovni delavki s Slovenske Karitas in iz Društva Ključ odgovorili, da trenutno **ni uporabnic**, zato prihaja do **nezmožnosti sodelovanja** z njimi (*Trenutno ne moremo zagotoviti intervjuja s katero od uporabnic – A51; V krizni namestitvi ni uporabnic – B8*). Prav zato tudi nisem mogla opraviti intervjujev z uporabnicami. Oseba A pa me je opozorila še na **tajno lokacijo** (*Društvo deluje na tajni lokaciji – A50*), ki pravzaprav onemogoča, da bi lahko obiskala društvo. Poleg tega pa sem se zavedala, da je to občutljiva tema, ki se je ne more načeti brez predhodno zgrajenega zaupnega in varnega odnosa. Z iskanjem ekspertinj iz izkušenj sem zaradi tega imela malce težav. Zato sem se obrnila po pomoč drugam – k ljudem, ki delajo na podobnih lokacijah kot ponudnice. Pri nastanku te magistrske naloge je želela sodelovati le ena seksualna delavka, ki svoje delo opravlja samostojno in prostovoljno.

4.2 Pogostost prostitucije

Koliko prostitutk je v Sloveniji, je **nemogoče oceniti** (*Nemogoče oceniti –A4; Policija ne zbira podatkov o prostitutkah in prostitutih, tako da evidence nimamo – C1; Tudi posebne ocene o tem ne delamo, ker ni v skladu z našim delom –C2; To je navidezna ocena oseb, ki se v Republiki Sloveniji na takšen ali drugačen način ukvarjajo s to dejavnostjo – C7; Število kaznivih dejanj je različno iz leta v leto – C16; Težko je ocenjevati – C91*). Količina je znana glede na **število identificiranih žrtev** storilcev (*Govorimo lahko samo o prepoznanih in identificiranih žrtvah – A5; Pregarjamo tiste, ki izkoriščajo prostitucijo, tako da o tistih tudi lahko zakonsko vodimo evidenco – C3; Imamo zabeležene oškodovance kaznivih dejanj – C4*) in **glede na število povzročiteljev kaznivih dejanj** (*Pregarjamo tiste, ki izkoriščajo prostitucijo, tako da o tistih tudi lahko zakonsko vodimo evidenco – C3; Ko obravnavamo kazniva dejanja – C8*), saj na Generalni policijski postaji vodijo le evidence prepoznanih žrtev in storilcev. Pomagajo si tudi s **poročili medresorske delovne skupine** (*V pomoč so nam letna poročila medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi, ki so dostopna na spletu – A6*), **poročili nevladnih organizacij** (*Sklicujemo se na ocene, ki jih delajo druge nevladne organizacije – C5; Spremljamo pa študije, ki jih izvajajo nevladniki – C6*), **poročil statističnih uradov** (*Sklicujemo se na ocene, ki jih delajo druge nevladne organizacije in statistični uradi – C5*) in **interesnih skupin** (*Razne interesne skupine, ki spremljajo to problematiko – C6*). Kot kaže, gre za dobro medsebojno sodelovanje različnih strokovnjakov, ki spremljajo problematiko prostitucije in si med seboj pomagajo z namenom boja proti trgovini z ljudmi in prisilni prostituciji.

Trenutno naj bi bilo po ocenah zgoraj omenjenih poročil v Sloveniji okrog **4000 prostitutk** (*Ocenjuje se, da je okrog 4000 prostitutk, ampak to je navidezna ocena oseb, ki se v Republiki Sloveniji na takšen ali drugačen način ukvarjajo s to dejavnostjo – C7*). Na policiji ocenjujejo, da so ponudnice prisotne po **celotni Sloveniji** in da ni regije, kjer prostitucije še ne bi obravnavali (*Prostitucija se izvršuje praktično v vseh večjih mestih v Republiki Sloveniji – C78; Prostitucija v Sloveniji je že vrsto let razpršena po vsej državi – C88; So že vrsto let po celotni Sloveniji obravnavana tovrstna dejavnost in kazniva dejanja – C89; Ni regije, kjer ne bi v zadnjih petih letih obravnavali prostitucije – C90*). Najbolj pa je prostitucija koncentrirana:

- na **Goriškem** zaradi igralniškega turizma in bližine italijanske meje (*Na goriškem koncu je veliko nočnih lokalov, kjer so ženske izkoriščane za namene prisilne prostitucije – A46; Nekateri trgovci z ljudmi prihajajo iz Goriške, Primorske – A47; Oglašujejo dejavnost*

predvsem na območju Italije, zato ker bazirajo oz. zato ker njihovi gostji prihajajo iz Italije – C22; Kraji, kjer smo zaznali oz. obravnavali največ kaznivih dejanj – C76; V Novi Gorici in na območju Nove Gorice pa se – podobno kot v Ljubljani – 365 dni v letu beleži zelo dobro povpraševanje in temu primerna ponudba zaradi bližine meje in igralnic – C97)

- v **Ljubljani** kot glavnem mestu (Če govorimo o uradni statistiki, lahko povzemamo obravnavana kazniva dejanja, in tukaj lahko z gotovostjo povemo, da v Ljubljani kot v enem od centrov – C74; V nekaterih mestih je ta trend obrnjen, torej da ni tako velikega povpraševanja, zato se prostitutke umikajo v druge kraje in na bolj frekventna območja, to pa je predvsem Ljubljana – C93; Ljubljana je območje, kjer se, skratka, 365 dni v letu ta dejavnost vrši brez nekih nihanj – C94)

- v **Mariboru**

- v **Kopru**, kjer je značilen poletni turizem (Maribor in Koper pa seveda tudi Nova Gorica – C75; Kraji, kjer smo zaznali oz. obravnavali največ kaznivih dejanj – C76)

Dejavniki, ki vplivajo na količino prostitucije oz. na to, kolikšna bo znana statistika na tem področju, je predvsem v **samoiniciativnosti policije** in njenem delu (Odvisno od samoiniciativnosti policije – C15; Preiskave večine kaznivih dejanj, ki smo jih preiskali v zvezi z zlorabo prostitucije, so bile samoiniciativno oz. lastno delo policije ter obvestila nevladnih organizacij – C17; Policija relativno uspešna, relativno dobro zaznava z lastno dejavnostjo izvrševanje tega kaznivega dejanja – C72). Glede na rast ali padanje količine pa na terenu vpliva predvsem lokalno **povpraševanje po prostituciji**, saj je povpraševanje sorazmerno s ponudbo (Potrebe slovenskega povpraševanja po prostituciji vplivajo na to, da so že vrsto let po celotni Sloveniji obravnavana tovrstna dejavnost in kazniva dejanja – C89; Gre za povpraševanje, sorazmerno s ponudbo – C92; V nekaterih mestih je ta trend obrnjen, torej da ni tako velikega povpraševanje, zato se prostitutke umikajo v druge kraje in na bolj frekventna območja – C93). Na povpraševanje vplivajo tudi **bližina sosednjih držav**, kar nudi večji razvoj seksualnega turizma in večjo količino tujih strank (Majhnost Slovenije in bližina sosednjih držav – C89; 365 dni v letu beleži zelo dobro povpraševanje in temu primerno ponudbo zaradi bližine meje – C97), **poletne in zimske sezone** v turističnih destinacijah in takratne večje prisotnosti profesionalnih prostitutk (Sezonska nihanja, predvsem na Primorskem, kjer beležimo večje oglaševanje in večjo prisotnost profesionalnih prostitutk v poletnih časih – C95; V zimskih časih pa predvsem v smučarskih središčih – C96) in **igralnice** ter igralniški turizem (Primerno ponudbo zaradi bližine meje in igralnic – C97), ki poleg iger na srečo nudijo gostom tudi ostale oblike zabav.

4.3 Starost prostitutk

Na Generalni policijski upravi glede na statistiko oškodovank kaznivega dejanja zlorabe prostitucije in morebitnih storilk prekrška pravijo, da je starost deklet, ki se ukvarjajo s prostitucijo, **različna** (*Variirajo, je odvisno – C58*), vendar se največkrat giblje **med dvajsetim in petindvajsetim letom** (*Različna – nekje med 20 in 25 let – C57*). Ponudnica spolnih storitev D, ki je rešila vprašalnik, pa ima **petintrideset let**.

4.4 Migracije deklet

Osebi A in C naštevata predvsem naslednje države, iz katerih ponudnice migrirajo v Slovenijo, oz. del trgovske poti z namenom prisilne prostitucije: **Dominikanska republika** in **Brazilijska** (*Države Latinske Amerike (Dominikanska republika, Brazilija) – A7; V preteklosti je bil ta trend usmerjen v državljanke Dominikanske republike in Ukrajine – C67*), **Ukrajina** (*Vzhodne Evrope (Ukrajina) – A8; Pa tudi Ukrajina je še vedno stalnica – C68*), **Romunija** in **Bolgarija** (*Romunija, Bolgarija – A9*) ter štiri najbolj pogoste države migrantk: **Češka**, **Slovaška**, **Srbija** in **Madžarska** (*Češka, Slovaška, Srbija, Romunija, Bolgarija – A9; V zadnjem času pa opazamo prisotnost državljanek Srbije, Slovaške, Češke, Madžarske – C68; Te štiri so najbolj prisotne – C70*). Tudi oseba D je v Slovenijo prišla iz Madžarske, ene najbolj pogostih držav migrantk. Seveda v manjšini prihajajo tudi še iz **drugih vzhodnoevropskih držav** (*Tudi iz drugih vzhodnoevropskih državah so dekleta, vendar v manjšini – C69*).

Trgovska pot in migracije pa potekajo tudi iz Slovenije. Na policiji beležijo tudi **trgovino s Slovenkami** in slovenske oškodovanke, ki so jih iz naše države odpeljali v druge evropske države z namenom spolnega izkoriščanja (*V zadnjih štirih letih smo imeli nekaj oškodovank, državljanek Republike Slovenije, katerih izvorna država je bila Republika Slovenija – C126; Novačene so bile v Republiki Sloveniji, odpeljane v eno izmed evropskih držav in tam izkoriščane v zvezi s prostitucijo – C127; Imeli smo dva taka primera in en primer, ki se je končal pri novačenju – C128*). Sicer dejanskega podatka o tem, kam so slovenska dekleta prodana oz. kam migrirajo z namenom prostitucije, nimajo in so **podatki neznani** (*Podatka o tem, kam so prodana slovenska dekleta in koliko jih je, nimamo – A13; Podatkov tujih varnostnih organov nimamo, torej ne vemo, koliko imajo oni dejansko ugotovljenih prostitutk, koliko jih ima sklenjeno delovno razmerje npr. v Avstriji, koliko v Sloveniji – C130; Ne moremo ocenjevati, koliko naših državljanek, torej Slovenk se ukvarja s to dejavnostjo – C131*), vendar glede na majhno količino obravnavanih primerov menijo, da **Slovenija ni**

izvorna država (V svojih statistikah in poročilih trdimo, da za enkrat Slovenija ni izvorna država tako žrtev trgovine z ljudmi kot tudi izvorna država prostitutk, ki se prostituirajo v kaki drugi državi – C129; Slovenk zelo malo prodanih – C133). K temu po njihovem mnenju pripomore tudi (zaenkrat) **visok ekonomski standard** v primerjavi z ostalimi izvornimi državami (Naš standard je relativno visok v primerjavi z drugimi državami, npr. Slovaško, Madžarsko, Češko, Srbijo in predvsem Ukrajino – C132). Migracije se po mnenju Polone Kovač iz Društva Ključ selijo **iz južnih in vzhodnih držav Evrope** (Tok trgovine z ljudmi poteka od južnih in vzhodnih – A10) **v zahodne in severne države Evrope** (V zahodno in severno Evropo – A12), torej **iz revnejših držav v razvitejše države** (Iz revnejših držav v bolj razvite – A11).

4.5 Oblike prostitucije

Strokovnjaki ločujejo med prisilno in prostovoljno prostitucijo. Oseba A je povedala, da gre pri uporabnicah na njihovem društvu v večini za žrtve **prisilne prostitucije** (Pri večini primerov za izkoriščanje oseb, ki so se zaradi takšnih ali drugačnih življenjskih okoliščin znašle v stiski – A43; Zelo redko je mogoče zaznati primere, ko bi ženske »poklic« opravljale v lastno zadovoljstvo – A44; Skoraj vedno so prisiljene – A45). Tudi na Generalni policijski upravi se soočajo z žrtvami prisilne prostitucije in njenimi vršilci. Zadeve poskušajo temeljito raziskati, da bi zaščitili dekleta in dokazali kazniva dejanja ([Policija] relativno uspešno procesira oz. podaja kazenske ovadbe zaradi suma storitve kaznivega dejanja zlorabe prostitucije ali trgovine z ljudmi v povezavi z izkoriščanjem prostitucije – C73; Policija skuša raziskati zadevo in ugotoviti, ali so v teh posameznih primerih izkazani utemeljeni razlogi, da gre za sum in da gre za kaznivo dejanje zlorabe prostitucije – C85).

Kot obliki prisilne prostitucije sta se v vprašalnikih ponavljali predvsem prostitucija v nočnih lokalih in trgovina z ljudmi. Strokovna delavka iz Društva Ključ je povedala, da so nekatere njihove uporabnice delale v **nočnih lokalih**, kjer so jih lastniki silili v spolne odnose z obiskovalci (Na goriškem koncu je veliko nočnih lokalov, kjer so potem ženske izkoriščane za namene prisilne prostitucije – A46). Tudi policisti se velikokrat ukvarjajo z zlorabo prostitucije v nočnih lokalih (Oblika, ki jo je policija obravnavala, je prostitucija v nočnih lokalih – C71), ki pa jo velikokrat tudi uspešno prekinajo (Policija je relativno uspešna, relativno dobro zaznava z lastno dejavnostjo izvrševanje tega kaznivega dejanja – C72). Ena največjih oblik prisile pa je zagotovo **trgovina z ljudmi**, ki jo tudi na naših tleh opažajo strokovnjaki (Ko govorimo o trgovini z ljudmi, je tista prisila še toliko bolj prisotna – C98;

Nekateri trgovci z ljudmi prihajajo iz Goriške, Primorske – A47; Ta klub je že deloval in je bil z aktivnostjo policije in s preiskavo, ki se je nanašala na sum in utemeljene razloge za sum, da je ta kriminalna združba izvrševala kaznivo dejanje trgovine z ljudmi, tudi takrat zaprt – C18).

Druga oblika prostitucije, nasprotna prej omenjeni, pa je **prostovoljna oblika**. Tu policija zabeleži največ **slovenskih prostovoljnih prostitutk**, v zadnjem obdobju pa tudi nekaj **tujk**, ki so se v Sloveniji samozaposlile (*Po podatkih s terena so [prostovoljne prostitutke] v glavnem slovenska dekleta – C99; V zadnjem obdobju je tudi nekaj tujk, ki so si uredile status in se samozaposlile v Sloveniji, da lahko izvajajo to dejavnost – C100).*

Strokovna delavka s Slovenske Karitas pa **enači prisilno in prostovoljno prostitucijo**, saj je zanjo vsakršna prodaja telesa zloraba. Za prostitucijo se tudi prostovoljne prostitutke po njenem mnenju ne odločajo iz užitka, ampak globoko nekje tiči nekakšen vzrok, da se določeno dekle odloči postati ponudnica seksualnih storitev (*Vsakršna prostitucija zloraba osebe – B21; Za vsako prostitucijo obstajajo sprožilci oz. globlji dejavniki – B22; Ne moremo govoriti o prostituciji iz užitka – B23).*

Na drugi strani pa na Generalni policijski upravi menijo, da je **pomembno razlikovati oblike prostitucije** (*Pomembno je vedenje, da vidimo, da slučajno niso žrtve izkoriščanja – C101),* zato da lažje preiskujejo kazniva dejanja in njihove storilce ter zaščitijo žrtve zlorab. Deklet, ki se za takšno delo odločijo samostojno in delo prijavijo v skladu z zakonodajo, namreč ne preganjajo.

Med oblike prostitucije, ki jih v zadnjem času opažajo in preiskujejo na Slovenskem, pa na policiji uvrščajo prostitucijo v **masažnih salonih** (*V zadnjem času beležimo tudi trend masažnih salonov – C82),* ponekod **erotične masaže** tudi že oglašujejo (*Beležimo tudi primere, kjer dejansko tudi že oglašujejo prostitucijo, torej gre za erotično masažo – C83).* Prisotni sta tudi **prostitucija v nočnih lokalih** (*Izvrševanje prostitucije v nočnih lokalih – C79; Legalna dejavnost nočnih lokalov je kabaretska dejavnost oz. dejavnost zabave – C80)* in oglaševana **blokovska prostitucija** (*Predvsem za tako imenovano blokovsko prostitucijo in oglaševanje prostitucije v stanovanjih – C79).* Vendar vseeno prevladuje tako imenovana »**skrita**« **prostitucija**, ki se je ne oglašuje, kljub temu pa vemo, da obstaja (*Tudi prej se je prostitucija dogajala na skritem – C62; Prostitucija pa je neoglaševana dejavnost oz.*

dejavnost, za katero vsi vedo, da se tam dogaja, vendar se ne oglašuje v taki meri, kot se oglašuje blokovska prostitucija – C81).

Oseba D svojo dejavnost poimenuje »**začasna dejavnost**«. V to dejavnosti ni bila nikoli prisiljena in se z njo ukvarja **prostovoljno**. Svoje delo organizira sama, torej je **samostojna prostitutka**. V času izpolnjevanja vprašalnika je to delo opravljala eno leto. Koliko časa se še namerava ukvarjati s to dejavnostjo, ne ve. Poleg nudenja spolnih storitev pa se ukvarja še z drugimi dejavnostmi, ki pa jih ni navedla. Stranke dobi **preko spleta**, njeno delo pa poteka **povsod**. Cena izvajanja storitev je **med 100 do 200 evri**.

4.6 Razlogi za vstop

Razlogi za vstop v prostitucijo so **raznoliki** (*Različni – A39; Na različne načine – B24; Trendi se spreminjajo – B25*), vendar vsi štirje strokovnjaki naštevajo predvsem naslednja vzroka, ki ju opažajo pri svojem delu na področju prostitucije: različne oblike **zlorab v matičnih družinah** (*Pogosto, ne pa vedno, gre za osebe z izkušnjo nasilja ali drugih oblik zlorab v matičnih družinah – A40; Gre za osebe, ki pogosto že v primarni družini niso bile deležne ustrezne starševske ljubezni in skrbi – B17; Niso imeli normalnega razvijanja in odraščanja – C162*) in **revščino** (*Osebe, ki prihajajo iz revnih okolij in ne vidijo druge možnosti za preživetje – A41; Nekatere imajo doma otroke, za katere morajo skrbeti – B15*). Na Slovenski Karitas kot enega najočitnejših vzrokov omenjajo **preslepitev z zaslužkom** (*Najbolj očitna je po navadi preslepitev oz. premamitev z oblubo, kako se da s tem poslom zelo veliko zaslužiti – B9; Na žalost trgovci poberejo velik delež dobička – B10*), na Generalni policijski upravi pa omenjajo **nepoznavanje pravic** deklet in žensk, ki zato lažje in hitreje postanejo del zlorab (*Sploh te, ki prihajajo iz tretjih držav, se ne zavedajo, kakšne so njihove dejanske pravice, ne zavedajo se, da je prostitucija v naši državi dekriminalizirana, nimajo informacij, da lahko to dejavnost same opravljajo in na tak način same ustvarjajo nek dohodek – C117; Nnimajo nekih normalnih pogojev, niso dovolj izobražene – C162*). Naštevajo tudi **slabe socialne okoliščine** (*Prihajajo iz bistveno slabših socialnih okoliščin – B14; Izkoriščajo to, da so te ženske iz zelo šibkih socialnih okolij – C117; Socialni vidik. Gre za ranljive ljudi, ki nimajo nekih normalnih pogojev, niso dovolj izobraženi, niso imeli normalnega razvijanja in odraščanja, prihajajo iz nekih šibkih okolij – C162*) in **spolne zlorabe v otroštvu**, ki so na osebah pustile velik pečat – spolnost jim namreč ne predstavlja intime (*Gre za zlorabljene otroke, ki so odrasli v ženske, ki jim spolnost kot taka ne predstavlja intime – B18*).

Oseba D se je za nudenje spolnih storitev odločila iz **ekonomskih razlogov**. Ne vem, ali prihaja iz revnega okolja ali le viša ekonomski standard za lažje in boljše preživetje. Končano ima **fakulteto**, v Sloveniji pa **živi s partnerjem**.

Razlog za vstop v posel nudenja seksualnih storitev je tudi **prisila**. Osebi A in B omenjata **trgovce z ljudmi**, ki dekleta kupijo in prodajajo drugim trgovcem, zvodnikom, lastnikom lokalov oz. klubov itd. Lahko gre za kriminalne mreže, lahko za spletno novačenja ali pa novačijo dekleta, ki so sama že del prisilne prostitucije (*Trgovci z ljudmi – A14; Organizirane kriminalne mreže, ki delujejo na regionalni oz. mednarodni ravni – A15; Vršijo tudi druge oblike prisile – B11; V ospredju spletno novačenje – B26; Verižno novačenje deklet, ki so že žrtve trgovine z ljudmi – B27*). Strokovna delavka s Slovenske Karitas omenja tudi, da dekleta in ženske v prostitucijo prisilijo tudi **bližnje osebe** žrtev, npr. možje, partnerji in ostali člani družine (*V prostitucijo silijo tudi partnerji ali drugi družinski člani – B16*). Na Slovenski Karitas in na Generalni policijski upravi pravijo, da se dekleta in ženske lažje vpelje v prostitucijo, če trgovci oz. zvodniki uporabljajo **psihološko manipulacijo** (*Predvsem psihološke manipulacije – B12; Žrtve z nekim prefinjenim načinom prisiljujejo v materialno oz. dolžniško odvisnost – C118*) ter ustvarijo **odvisnostno razmerje** (*Ohranjajo dekleta v odvisnem razmerju – B13; Žrtve z nekim prefinjenim načinom prisiljujejo v materialno oz. dolžniško odvisnost – C118*), s katero žrtve priklepajo na ta posel.

4.7 Posledice ukvarjanja s prostitucijo

Oseba B je povedala, da so posledice ukvarjanja s prostitucijo **raznolike** (*Večplastne – B37*), odvisne od preživetih situacij in oseb, predvsem pa so večplastne in se med seboj prepletajo. Prav tako se prepletajo vzroki in posledice. Opaža, da imajo vsa dekleta v prisilni prostituciji zaradi zgoraj omenjenega odvisnostnega razmerja **stockholmski sindrom**, ki je znan pri žrtvah jetništva in ugrabitve (*Zelo bipolaren odnos do zvodnikov – B31; Sindrom žrtve nasilja – B32; Na trgovce so navezane – B33; Se spominjajo krutosti – B34; V okviru teorije cone ugodja – B35; Pogosto lažje ostajati v neugodnih, a poznanih okoliščinah, kot izbrati novo, neznano pot – B36*). Gre za psihološki fenomen, ko žrtev razvije čustveno navezanost na ugrabitelja (Internetni vir 18).

Opaža tudi različne **zdravstvene težave**, sploh »ginekološke težave, zobozdravstvene težave, spolno prenosljive bolezni, kronične bolezni« (B38) in **psihološke težave**, kot so »nespečnost, depresija, samomorilnost, nihanje razpoloženja, slaba prehranjenost, posttravmatski stresni

sindrom, disociiranje, regresija» (B41). Srečujejo se tudi z **odvisnostjo od alkohola in drog** (Težave z odvisnostjo od alkohola – B39; V preteklosti tudi nekaj takih z odvisnostjo od drugih drog – B40).

Oseba D je napisala, da zaradi opravljanja te dejavnosti ne more imeti poštene prijateljice, ki se je ne bi sramovala. Ravno zato molči o tem, kaj počne. Posledica opravljanja te dejavnosti je torej tudi **nezmožnost iskrenega odnosa**. Na področju prostitucije je dostopna tudi droga, vendar je ne zanima. Negativni vidiki nudenja spolnih storitev so zanjo to, da ji **to početje ni všeč**, pozitiven vidik pa je **denar**.

4.8 Načini in metode dela

Strokovnjaki **podatke o prostituciji in trgovini z ljudmi** večinoma pridobivajo na **policiji** (Večinoma preko policije – A1; Izvemo prek policije – B1; Povprašajte še policijo – B28). O prostituciji in trgovini z ljudmi pa na policiji izvedo od vznemirjenih **občanov** (Prijavijo tudi sami vznemirjeni občani, saj se ta dejavnost vrši v njihovi neposredni bližini – C84; Anonimne prijave občanov, ki jih podajo – C107) ter tudi od **uporabnikov storitev**, ki posumijo, da je nekaj narobe (Od ozaveščenih uporabnikov teh zaslug, ki pri uporabi teh storitev ugotovijo, da je nekaj narobe – C136; Spremlja se forume, kjer se uporabniki pogovarjajo o svojih izkušnjah, kjer skušamo skozi pogovor povpraševalcev identificirati oz. zaznati, da bi lahko katera od teh ponudnic bila prisiljena v to dejavnost – C138; Smo pozorni na to, ko na forumu pišejo, da je bilo vse umazano, da se dekleta nepravilno zaščitijo, da niso stuširana – C140; Zgolj skušamo npr. od klientov pridobiti podatek, če obstajajo kakšni sumi, da je za njihovim delovanjem še nekdo – C102; To [pomoč klientov] je eden izmed načinov – C105). Informacije dobijo tudi od **lastnikov nočnih lokalov**, kjer se izvajata prostitucija ali trgovina z namenom prisilne prostitucije (Preko lastništva lokalov – C106). Pri odkrivanju kaznivih dejanj jim pomagajo **nevladne organizacije** (Od nevladnih organizacij, ki delajo na tem področju – C135). Največkrat pa si pri preiskovanju kaznivih dejanj pomagajo z **internetnimi mediji**, kjer spremljajo oglaševanja in ponudbe teh storitev ter razne forume, kjer se uporabniki spolnih storitev pogovarjajo o ponudnicah in o svojih izkušnjah z njimi ([Policija] spremlja javno dostopne internetne medije, kjer poteka oglaševanje te dejavnosti – C137; Spremlja se forume, kjer se uporabniki pogovarjajo o svojih izkušnjah, kjer skušamo skozi pogovor povpraševalcev identificirati oz. zaznati, da bi lahko katera od teh ponudnic bila prisiljena v to dejavnost – C138; Pomembno je tudi to, v kakšnih standardih se ta prostitucija izvaja, torej smo pozorni na to, ko na forumu pišejo, da

je bilo vse umazano, da se dekleta nepravilno zaščitijo, da niso stuširana – C140; Spremljamo internetne medije in oglaševanje prostitucije in tam poskušamo iskati določene indikatorje, ki bi kazali, da bi lahko šlo za zlorabo prostitucije oz. za izkoriščanje teh punc v povezavi s prostitucijo – C13).

V Društvo Ključ in na policijo pa se po pomoč obrnejo tudi **žrtve**, čeprav se to zgodi zelo redko. Želijo pa si, da bi dekleta vedela, da ob prijavi ne bodo sankcionirana, ampak le zaščitena in da bi se s to miselnostjo večkrat posledično odločila za prijavo (*Redko se zgodi, da si oseba z izkušnjo trgovine sama poišče pomoč – A3; Imamo ovadbe oškodovancev, se pravi, da pridejo sami k nam in da podajo oz. oznanijo neko kaznivo dejanje – C134; [Radi bi, da bi] dekleta, ki so žrtev izkoriščanja, lažje prijavljala policiji in da [bi vedela, da] ne bodo zaradi tega potem tudi sankcionirana, ko bi jih imeli v postopku – C33; Po spremembi [dekriminalizaciji prostitucije] je bilo kar precej prijav teh deklet, zdaj pa se je to spet malo umirilo, ampak občasno še vedno pride do takšnih prijav – C34*). Na Društvo Ključ pa se z namenom zaščite svojih otrok, prijateljev itd. včasih obrnejo tudi **bližnje osebe žrtev** (*Včasih pa se na nas obrne kakšna bližnja oseba izkoriščanih deklet – starši, prijatelji – A2*).

Načini in metode dela strokovnjakov in strokovnjakinj na področju prostitucije so usmerjeni v **pomoč žrtvam prisilne prostitucije in/ali trgovine z ljudmi**, s samostojnimi in prostovoljnimi prostitutkami pa se v večini ne srečujejo (*Mi delamo z osebami, ki so žrtve trgovanja z ljudmi – A42; Pri večini primerov [gre] za izkoriščanje oseb, ki so se zaradi takšnih ali drugačnih življenjskih okoliščin znašle v stiski – A43; Pomagamo žrtvam trgovine z ljudmi – B19; S t. i. prostitutkami po lastni volji [se] ne srečujemo, saj te ne želijo pomoč – B20; Naša statistika ne zajema celotne populacije prostitutk v Republiki Sloveniji, ampak samo oškodovanke kaznivega dejanja zlorabe prostitucije – C59*).

Eden od načinov dela na področju zaščite je **krizna namestitev**, ki jo izvajajo na Slovenski Karitas. Gre za prvi umik osebe iz ogrožajoče situacije, obdobje okrevanja pa traja do 30 dni (*Že deveto leto [se] izvaja projekt Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – Krizna namestitev – B2; Gre za prvo namestitev, umik osebe iz ogrožajoče situacije – B3; Fncncira MDDSZ – B5; Do 30-dnevno obdobje okrevanja in razmisleka – B6; Do 30 dni nameščena v krizno namestitev, ki jo nudi Slovenska Karitas – A16; Steče postopek nameščanja žrtve – B44*). V krizno namestitev lahko dekleta pripelje **policija**, torej ko se ugotovi kaznivo dejanje zlorab prostitucije in se dekleta nato želi umakniti na varno (*Žrtve trgovine z ljudmi namešča policija – B4; V krizno namestitev namešča policija – B42; Nas obvesti [policija], da imajo v*

postopku osebo, ki je domnevna žrtev trgovine z ljudmi – B43). Žrtve se za krizno namestitev nato odločijo **prostovoljno**, prav tako jo v primeru, da do namestitve pride, tudi prostovoljno zapustijo (*Oseba vstopa v krizno namestitev prostovoljno in jo lahko prostovoljno zapusti – B45*).

V Slovenski Karitas je **pomembno okrevanje** (*Za nas [je] pomembno okrevanje – B30*), zato je **konstantno prisotna strokovna pomoč** zaposlenih in usposobljenih prostovoljcev (*Ob tej osebi [je] stalno prisoten strokovni delavec oz. usposobljen prostovoljec – B46*). Specifično na tem področju je, da so zaradi varnosti in boljšega počutja uporabnic zaposlene le **ženske strokovne delavke** (*Vsi delavci in prostovoljci, ki delajo s to osebo, [so] ženskega spola – B47*).

Dekleta se po krizni namestitvi lahko odločijo za **varni prostor Društva Ključ**, kjer lahko ostanejo, dokler potrebujejo pomoč in dokler tečejo postopki (*Če se odloči ostati v Sloveniji, praviloma pride k nam [v Društvo Ključ] – A17; Ostane, dokler trajajo postopki oziroma dokler potrebuje pomoč – A18; Varni prostor Društva Ključ je namenjen izključno žrtvam trgovine z ljudmi – A19; Tudi osebam z izkušnjo prisilne prostitucije – A20*). Več o nudenju pomoči v času namestitve lahko preberete v naslednjem poglavju, kjer sta sogovornici opisovali oblike pomoči, ki jih nudijo uporabnicam.

Pomemben način dela policije je **preiskovanje kaznivih dejanj** na področju prostitucije, saj se lahko le na tak način prepreči (nadaljnje) zlorabe. Policija mora storiti vse, da se ugotovi kaznivo dejanje, najde storilca in s tem zaščiti žrtve. Policija mora zlorabo prostitucije preiskati po uradni dolžnosti (*Identificirati oz. zaznati, da bi lahko katera od teh ponudnic bila prisiljena v to dejavnost – C138; Gre za uradno pregonljiva kazniva dejanja, kjer pa policija po zakonu o kazenskem postopku mora storiti vse, da ugotovi to kaznivo dejanje ter da najde storilca in zavaruje oz. pridobi druge dokaze, na podlagi katerih bo to kaznivo dejanje lahko nekomu dokazano – C139; Jih [žensk] ne preganjamo, ampak zgolj skušamo npr. od klientov pridobiti podatke, če obstajajo kakšni sumi, da je za njihovim delovanjem še nekdo – C102; Začnemo z bolj konkretnimi aktivnostmi zbiranja dokazov, da lahko potem sprožimo pregon zoper tiste osebe, ki se okoriščajo – C103; Brez priče v kazenskem postopku oz. predkazenskem postopku, ki pove, da je zlorabljen in izkoriščen, je zelo težko na podlagi zakonodaje speljati kazenski postopek oz. pripeljati zadevo do kazenske ovadbe – C185; Ko obravnavamo kazniva dejanja – C8; Zloraba prostitucije [je] uradno kaznivo dejanje, ki ga*

policija mora preiskati po uradni dolžnosti – C9; Če ugotovimo tak indikator oz. znak, po uradni dolžnosti poskusimo zadevo preiskati in [ugotovigi], ali gre za izkoriščanje prostitucije kot kaznivo dejanje po 175. členu, torej kot zlorabo prostitucije, ali pa kot zlorabo prostitucije za še hujšo kaznivo dejanje, torej za trgovino z ljudmi – C14; Tudi že obsodilne sodbe – A48; Ta klub je že deloval in je bil z aktivnostjo policije in s preiskavo, ki se je nanašala na sum in utemeljene razloge za sum, da je ta kriminalna združba izvrševala kaznivo dejanje trgovine z ljudmi, tudi takrat zaprt – C18; Policija [je] relativno uspešna, relativno dobro zaznava z lastno dejavnostjo izvrševanje tega kaznivega dejanja – C72; Policija s svojo dejavnostjo na podlagi pooblastil, ki jih ima, zbira obvestila oz. spremlja problematiko – C77; Poskuša policija raziskati zadevo in ugotoviti, ali so v teh posameznih primerih izkazani utemeljeni razlogi, da gre za sum in da gre za kaznivo dejanje zlorabe prostitucije –C85).

Sogovornika z Generalne policijske uprave menita, da so relativno **uspešni pri podajanju kaznivih ovadb** (*Relativno uspešno procesira oz. podaja kazenske ovadbe zaradi suma storitve kaznivega dejanja zlorabe prostitucije ali trgovine z ljudmi v povezavi z izkoriščanjem prostitucije –C73).*

Kot sem že omenila, pa pri preiskovanju **ne gre za preganjanje prostitutk** oz. žrtve zlorab. Želijo si, da bi se več žensk tega zavedalo in sodelovalo s policijo in tožilstvom (*Jih ne preganjamo, ampak zgolj skušamo npr. od klientov pridobiti podatek, če obstajajo kakšni sumi, da je za njihovim delovanjem še nekdo – C102; [Da] ne gre za kazniva dejanja in da se jih [deklet, ki se ukvarjajo s prostitucijo] ne preganja – C169; Preganjamo tiste, ki izkoriščajo prostitucijo, tako da o tistih tudi lahko zakonsko vodimo evidenco – C3).*

Prostitucija je po besedah sogovornikov z Generalne policijske uprave na sporedu tudi kot **glavna tema delovnih skupin**. Pogovarjajo se o samem pojmu pa tudi o najbolj primerni zakonski ureditvi prostitucije v Sloveniji, kar pa jim še zmeraj povzroča težave (*Je bil sam pojem prostitucije že velikokrat na dnevnem redu raznih delovnih skupin – C40; Kako primerno urediti samo prostitucijo v Sloveniji – C41, Na koncu vsa stroka ni imela nekega končnega odgovora, kako bi bilo to najbolj urediti – C44).*

Način dela pa je tudi **sodelovanje z drugimi službami** (*Sodelovanje z drugimi organizacijami v domovini za varno vračanje in primerno nadaljnjo obravnavo v domovini – B56; Mora biti vključeno šolstvo, zdravstvo, socialno delo, ministrstvo za okolje in prostor –*

C48). Sodelujejo **po potrebi**, saj je odvisno od primera (*Vključujejo po potrebi – A23; Ureja [se] od primera do primera – A25*). Strokovnjakinji in strokovnjaka, ki delajo v ustanovah, ključnih za reševanje problemov na področju prostitucije v Sloveniji, so povedali, da večinoma sodelujejo s **psihoterapevti, šolstvom, zdravstvom in zobozdravstvom** (*Psihoterapijo, vpis v izobraževalni proces, zdravstveno oskrbo – A24; Odlično sodelujemo z ambulantno za osebe brez zdravstvenega zavarovanja, nekaterimi klinikami ter z zasebno zobno ordinacijo – B57*), Slovenska Karitas sodeluje v **evro-mediteranskem projektu proti trgovini z ljudmi**, s Karitas v tujini – **Caritas Europe in Caritas International** –, ter z organizacijo **ADPARE** – Association for Developing Alternative Practices for Reintegration and Education, da žrtvam pomagajo z alternativnimi vadbami in razvojem za reintegracijo in učenje, z **diakonijami**, ki so cerkvena gibanja, in **IOM** – International Organization for migration, ko gre za vračanje deklet nazaj v njihove domovine (*S sorodnimi organizacijami v tujini (drugimi Karitas v mreži COATNET, evro-mediteranskega projekta proti trgovini z ljudmi, Caritas Europe in Caritas Internationalis, ADPARE, DIAKONIJA in zelo dobro sodelujemo z IOM), ko gre za vračanje oseb v domovino – B58*).

Oseba C je povedala, da sodelujejo z **različnimi organizacijami** (*En velik spekter – C155*), sogovornika pa sta izpostavila naslednje institucije: **Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi** (*Medresorska delovna skupina, ki se je s tem ukvarjala – C43; Z Medresorsko delovno skupino za boj proti trgovini z ljudmi – C141; Z Medresorsko delovno skupino poskušamo izvajati neke aktivnosti, da bi na podlagi izdelanih indikatorjev oz. kazalnikov dali neko vedenje oz. svoje izkušnje na tem področju – C166*), z različnimi **državnimi organi** (*Povezani tudi z vsemi drugimi državnimi organi, ki so tako ali drugače vključeni v postopke in sodelujejo v boju proti spolnemu izkoriščanju in trgovini z ljudmi – C142*), najtesneje pa so (tudi v Društvu Ključ) povezani s **tožilstvom in pravosodjem** (*Obrnete [se] na specializirano državno tožilstvo – A49; Intenzivno sodelujemo s tožilstvom in pravosodjem – C143*), **Ministrstvom za zunanje zadeve** (C144), **Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve** (C145), **Ministrstvom za finance** (C152), **upravnimi enotami** (C147), **Azilnim domom** (C148), seveda tudi z **Društvom Ključ** (C149) in **Slovensko Karitas** (C150), **Finančnim uradom RS** (C151, C24), z **Davčno upravo** (C23), **Inšpektoratom RS za delo** (C151, C23), **Uradom za preprečevanje pranja denarja** (C153), **Zavodom za zaposlovanje** (C154), **Uradom za enake možnosti** (C42) in **centri za socialno delo** (C163, C166).

4.9 Oblike pomoči

V času krizne namestitve v Slovenski Karitas uporabnicam nudijo **celostno pomoč** (*Osebi [je] nudena celostna pomoč: namestitev, psihosocialna, zdravstvena, pravna, materialna pomoč, zagovorništvo, tolmačenje in – v kolikor oseba želi – tudi pomoč pri vrnitvi v domovino – B7; Gre za celosten pristop obravnave posameznika – B48*). V času krizne namestitve se skrbi za **stabilizacijo počutja** (*V prvi vrsti [je] stabilizacija počutja in zdravja – B49*) in seveda za **stabilizacijo zdravja** (*Preverja [se] zdravstveno stanje (ali gre za kakšno življenjsko ogrožajočo poškodbo, bolezen) – B50; Osebi [se] nudi materialna pomoč, zdravstvena pomoč – B55*), kar je prva nudena oblika pomoči.

V Društvu Ključ delujejo s **socialnodelovnim pristopom** (*V skladu z doktrino socialnega dela – A21*). Na Slovenski Karitas se **izogibajo psihoterapevtskim tehnikam**, ker namestitev ni trajna, dekleta pa v tako kratkem času niso pripravljena na takšne globinske pristope (*Praviloma [se] ne poslužujemo globinskih psihoterapevtskih tehnik, saj oseba še ni psihično stabilna, niti odnos ni varen ter tudi trajen ni – B54*). Pomembno je, da se z uporabnicami **ustvari izkušnjo zaupnega odnosa**, saj tega zaradi zlorab in izkoriščanj ne poznajo. Mogoče gre celo za prvi tak odnos v njihovem življenju, a je pomemben za psihično in telesno stabilizacijo uporabnic (*Med namestitvijo se preko svetovalnih razgovorov ter stalne prisotnosti na bazi zaupanja ustvarja nov odnos – B51; Prvi tak odnos v življenju, ki ne temelji na principu daj-dam, ampak krepi avtonomijo ter vrača človeku dostojanstvo – B52*). Z vsako uporabnico pripravijo **individualni načrt** (*Priprava osebnega načrta – A22; Skupaj z uporabnico se izoblikuje individualni socialni načrt (kako naprej, kje so viri, kakšno pomoč bi potrebovala, kje lahko sama naredi korak, kaj lahko skupaj) – B53*), nudijo jim tudi **svetovalne razgovore**, kjer se pogovorijo o uporabničinih stiskah in željah. Zagotovljena jim je **pomoč pri vsakodnevnih opravkih**, vendar konstantno skupaj **krepijo samostojnost uporabnic** (*Svetovalni razgovori, pomoč pri vsakodnevnih opravkih ter spodbujanje k samostojnosti – A22*). Zato izvajajo **program (re)integracije** (*Primerno nadaljnjo obravnavo v domovini, reintegracija, spremljanje – B56*), da ekspertinje iz izkušenj pripravijo za življenje tam, kjer se uporabnice odločijo – ali v Sloveniji ali pa doma v njihovih državah. Pomagajo jim tudi pri **vračanju v domovino**, tako da sodelujejo s tujimi organizacijami in spremljajo reintegracijo v staro okolje (*Sodelovanje z drugimi organizacijami v domovini za varno vračanje in primerno nadaljnjo obravnavo v domovini – B56*).

Seveda uporabnicam nudijo tudi **materialno pomoč** in **pravno pomoč**, v primeru nerazumevanja slovenskega jezika pa **pomoč tolmača** (*Osebi [se] nudi materialna pomoč, zdravstvena pomoč, pravna pomoč, tolmačenje, zagovorništvo – B55*). Med namestitvijo in tudi nato na samostojni poti jim je zagotovljeno **zagovorništvo**, da začutijo, da niso same in da lahko uidejo zlorabam.

Oseba D se v primeru težav **obrne le sama nase**. Sicer pravi, da nima težav in da se ne sooča z nevšečnostmi. V primeru težav se ne bi obrnila na policijo ali na center za socialno delo.

4.10 Učinki zakonodaje

Pri delu s storilci kaznivih dejanj na področju prostitucije in s ponudnicami spolnih storitev se policisti in policistke ravna po **Kazenskem zakoniku** (175. člen Kazenskega zakonika – C10; *Poskusimo zadevo preiskati in ugotoviti, ali gre za izkoriščanje prostitucije kot kaznivo dejanje po 175. členu, torej kot zlorabo prostitucije – C14; Država [je] sprejela člen v Kazenskem zakoniku, ki ščiti njihovo dejavnost oz. preprečuje izkoriščanje – C175; Omogoči tudi to, da tisti, ki se s tem ukvarja, lahko pride prijaviti policiji in bo nekaznovan ter tako zaščiti svoje pravice in svoj interes –C176*).

Najpomembnejši je 175. člen, ki obravnava zlorabo prostitucije in jo kaznuje, hkrati pa zaščiti tiste, ki se s prostitucijo ukvarjajo.

Zloraba prostitucije

175. člen

- (1) Kdor zaradi izkoriščanja sodeluje pri prostituciji druge osebe ali kdor s silo, grožnjo ali preslepitvijo navede pridobi ali spodbudi drugo osebo k prostituciji, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do petih let.
- (2) Kdor zaradi izkoriščanja sodeluje pri prostituciji mladoletne osebe ali posega po prostituciji mladoletne osebe ali kdor s silo, grožnjo, preslepitvijo, novačenjem ali nagovarjanjem navede pridobi ali spodbudi mladoletno osebo k prostituciji, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.
- (3) Če sta bili dejanji iz prvega ali drugega odstavka tega člena storjeni proti več osebam ali v okviru hudodelske združbe, se storilec kaznuje z zaporom od enega do dvanajstih let. (Internetni vir 19)

Vendar se je kljub določilom zakonika pri vseh strokovnjakih pojavil dvom v zakonodajo. Pravijo, da zakonodaja ni urejena. Z **zakonodajno neurejenostjo** se srečujejo pri nudenju pomoči dekletom in pri preiskovanju kaznivih dejanj ter preganjanju storilcev kaznivih dejanj (*Sistemijski program reintegracije, ki je ključen za uspešno okrevanje, ni urejen – A26; Manjka predvsem sistemsko urejena in finančno podprta reintegracija oseb z izkušnjo trgovanja –*

A37; Zakonodaje o prostituciji v bistvu ni – B69; Tega se nihče noče lotevati – B70; Kar se tiče trgovine z ljudmi, je pa tako, da je zakonodaja načeloma dobra (DIREKTIVA idr.), vendar v vseh segmentih še ne funkcionira – B73; Država trenutno drugega nima – C171; Potrebno [je] vrsto področne zakonodaje prilagoditi, da bi imeli primerno in boljšo ureditev – C172; Cel kup predpisov bi se moralo urediti – C49).

Pri preiskovanju zlorab policisti naletijo na oviro zaradi **nedorečenosti prostitucije**, saj prostitucija ni dovolj regulirana, kar pa izkoriščajo tako kršilci zlorab prostitucije kot ponudnice (*Živimo v svetu, kjer posamezniki lahko svobodno razpolagajo s svojo lastnino in so tako sedaj izkoristili možnosti, ki jih zakon daje – C19; Začnejo z neko dejavnostjo, ki je na videz popolnoma legalna, ne vemo pa, kaj se za temi štirimi stenami dogaja – C20; Posamezniki izkoriščajo dejansko nedorečenost oz. neregulacijo prostitucije v Republiki Sloveniji – C21; Problem nastane zaradi nedorečenosti oz. država se pač ni mogla odločiti, kako sploh bo s to dejavnostjo, in sploh ni sprejela nekih podzakonskih aktov, ki bi regulirali in podrobno določali določene pogoje, s katerimi se ta dejavnost lahko izvršuje in na kakšen način ter predvsem kdo lahko to dejavnost izvršuje – C28; Kako primerno urediti samo prostitucijo v Sloveniji – C41; Na koncu vsa stroka ni imela nekega končnega odgovora, kako bi bilo to najbolje urediti – C44; V Sloveniji prostitucija ni regulirana – C168).*

Strokovnjaki omenjajo, da je v primerjavi s prostitucijo **zakonsko bolje urejeno področje boja proti trgovini z ljudmi** (*Kar se tiče trgovine z ljudmi, je pa tako, da je zakonodaja načeloma dobra (DIREKTIVA idr.), vendar v vseh segmentih še ne funkcionira – B73; Pri trgovini z ljudmi je malo lažje dokazati – C186; [Država je] zadevo regulirala toliko, da je kot kaznivo dejanje določila zlorabo prostitucije, torej izkoriščanje prostitucije in kaznivo dejanje trgovine z ljudmi – C29).* Zaradi boljše zakonske urejenosti boja proti trgovini z ljudmi lažje dokažejo kaznivo dejanje. Menim pa tudi, da na to vpliva večja očitnost kaznivega dejanja – veliko lažje je namreč postaviti mejo pri tako skrajnem izkoriščanju, kot je trgovina z ženskami z namenom nudenja spolnih uslug. Zlorabo prostitucije je težje dokazati, saj v zakonu obstajajo luknje, ki jih nekateri izkoriščajo in prikrivajo svoja ravnanja. Zgodi pa se lahko, da se dekleta kljub dokazom ne počutijo žrtve, saj izkoriščanje doživljamo subjektivno. Eden od takšnih primerov se je pred novim letom zgodil v mojem kraju, kjer so policisti opravili kriminalistično preiskavo v treh vodilnih nočnih lokalih. Šlo naj bi za domnevno trgovino z ljudmi, vendar so se nato dekleta uprla in povedala, da jih v to delo nihče ne sili ter da ne razumejo, kako je do preiskave sploh prišlo. Policisti so zasegli

približno 90.000 evrov, ki naj bi izvirali iz kaznivih dejanj, ter ovadili 14 osumljenih in dve pravni osebi. Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi Sandi Čurin je pojasnil, da so organi pregona ne glede na to, kaj žrtve menijo, dolžni elemente morebitnih kaznivih dejanj prepoznati, ob njih pravilno ukrepati in izpeljati ustrezne postopke. V istem časopisnem prispevku je povedal tudi, da »se standardi zahodne družbe razlikujejo od standardov vzhodne. Psihični in materialni pritisk žrtve dojemajo različno. Ni nujno, da za žrtev to sploh pomeni izkoriščanje, saj je lahko pripravljena za določeno ceno potrpeti.« (Internetni vir 20) Poudaril je tudi, da se kazniva dejanja trgovine z ljudmi razlikujejo od primera do primera.

To je proces, ki lahko traja daljše obdobje. Začne se v izvorni državi, nadaljuje preko tranzita in sklene na končni destinaciji. V določenih fazah lahko sploh ne kaže znakov trgovine z ljudmi, v sklepni fazi pa to lahko opazimo. Ni nujno, da žrtve to prepoznajo in prijavijo. Normalno opravljajo svoje delo, izkoriščanja pa ne vidijo. Podobno delovanje je morda žrtev že doživela v izvorni državi ali pa je tega navajena. (Prav tam)

Oseba A opaža največ težav zaradi zakonodajne neurejenosti pri **nezmožnosti reintegracije deklet** v okolje (*Manjka predvsem sistemsko urejena in finančno podprta reintegracija oseb z izkušnjo trgovanja – A37; Izobraževanje, usposabljanje, zaposlitev, zdravstvena oskrba – A38*), še posebej v smislu izobraževanja, usposabljanja za delo in nato zaposlitve. Na Slovenski Karitas opažajo tudi **pomanjkanje zdravstvenega varstva** (*Želim si predvsem zdravstvenega varstva za vse te ženske – B71; Želim si spremembe glede zdravstvenih storitev za žrtve trgovine z ljudmi – B72*). Sodelujejo (v večini pro bono) z določenimi zdravniki in zobozdravniki, še vedno pa težko nudijo takšno zdravstveno oskrbo, kot ga imamo ostali in ki bi jo dekleta nujno potrebovala.

Na Generalni policijski upravi sta sogovornika povedala, da opažata, da se luknja v zakonodaji kaže tudi pri **nezaščiti uporabnikov spolnih storitev** (*Država noče in ne more sprejeti nekaterih regulacij, ki bi zaščitile tudi uporabnike – C177; Ne vemo, ali je ta, ki se ukvarja s prostitucijo, bolan, ali ima kakšno spolno prenosljivo bolezen, v kakih pogojih se ta dejavnost opravlja – C178*).

Osebi A in B sta kot pomanjkljivost zakonodaje omenili tudi **pomanjkanje finančnih sredstev** (*Manjka predvsem sistemsko urejena in finančno podprta reintegracija oseb z izkušnjo trgovanja – A37; [Morala bi obstajati] možnost odškodnine tudi za osebe, ki ne*

prihajajo iz članic EU – B74), saj menita, da bi lahko država namenila več denarja za žrtve in njihove potrebe.

Zakonodaja pri nas **javnih hiše ne regulira** (*Te hiše sedaj niso regulirane – C50; V smislu: kje bi se te hiše dovoljevale, je bilo takrat pri regulaciji vrsto vprašanj, vendar niso prišli do zaključkov in končnih mnenj – C51*), **ulična prostitucija pa je prekršek**, sploh če to nekoga moti (*Morebitne storilke prekrška po zakonu o prekrških zoper javni red in mir, vendar le v primeru, če gre za ponujanje spolnih uslug na javnem kraju – C59; Kot prekršek je ostalo še ponujanje spolnih uslug na javnem kraju. To mora tudi nekoga motiti – C60; Eden izmed razlogov, zakaj danes mi prostitutk na ulici nimamo – C61*). Da je ulična prostitucija v Sloveniji prepovedana, pa so se predstavniki odločili predvsem zaradi **negativnih učinkov ulične prostitucije** (*Dikcija je ostala samo zato, da ne bi pospešili ulične prostitucije – C63; V sosednjih državah [lahko vidimo] negativne učinke – C64; V vzhodnoevropskih državah – Madžarska, Slovaška, Češka republika – so dekleta ob avtocesti čakala na kliente – C65; Vztrajali [smo], da ta sankcija še vedno ostane. Predvsem z vidika varnosti – C66*). Navedli so primere iz vzhodnih držav, kjer dekleta stojijo ob cesti in čakajo svoje stranke. Z vidika varnosti se je država zato odločila, da ulična prostitucija ostane prekršek.

Intervjuvanca z Generalne policijske uprave sta povedala, da je **zakonodaja nujno potrebna**, saj bi bilo še slabše, če je ne bi imeli (*Večji problem, če država ne naredi ničesar, da bi to regulirala oz. preprečevala – C174; Cel kup predpisov bi se moralo urediti – C49*). Potrebujemo jo za **zagotovitev splošnih pravic** oseb (*Splošnih pravic, kot je zdravstvena oskrba za vsakega, ki je zdravstveno zavarovan, ter da se jim plačuje socialne prispevke ali v obliki s. p.-ja ali pa v obliki zaposlitve – C170*). Potrebujemo jo zaradi preganjanja **dela na črno**, kar je neprijavljena prostitucija, in bi se jo moralo obravnavati kot vsa druga dela na črno – menita, da če se prijavlja zidarje, frizerje itd., bi morali tudi ta dekleta, saj je država opredelila, da gre za dejavnost, delo in poklic (*Po eni strani država preganja ljudi, ki delajo na črno, torej razne zidarje, avtomehanike itd., po drugi strani pa nič ne stori z ljudmi, ki javno oglašujejo ponujanje storitev, za katere smo opredelili, da so dejavnost in da je delo in poklic – C179; Ugotavljamo na podlagi spremljanja forumov in na podlagi zbranih obvestil, da se tu dejansko ustvarjajo zelo veliki dobički, ki so neobdavčeni – C180; Davčna uprava Republike Slovenije in Inšpektorat Republike Slovenije za delo opažata razne prekrške, kot so prekrški oglaševanja dela na črno – C23; Če ti dohodki niso prijavljeni, gre za prekršek v zvezi z delom na črno oz. z oglaševanjem na črno – C26; Možnosti, da državni organi*

ukrepajo na tem področju zaradi prekrška, imajo – C27; Damo poročilo oz. o tej zadevi obvestimo pristojne inšpekcijske službe, ki so v okviru svojih pooblastil dolžne ukrepati v zvezi z oglaševanjem dela na črno oz. v zvezi z izvajanjem dela na črno – C86; Nihče od teh salonov in domnevnih samostojnih podjetnic, ki delajo v stanovanju, nima dovoljenja oz. nima dejavnosti v svojem s.p.-ju kot prostitutka oz. kot izvrševanje svoje dejavnosti kot prostitutka. V vseh teh primerih gre za delo oz. dejavnost, ki se izvaja na črno, in za oglaševanje neke dejavnosti, ki se oglašuje na črno – C87). Zakon je nujen zaradi preiskovanja **zvodništva**, izkoriščanja deklet in ostalih kaznivih dejanj v zvezi z zvodništvom (Del pa navadno pristane tudi v rokah posameznikov in članov kriminalnih združb, ki izkoriščajo te punce – C181; Oni vedo, da je zvodništvo prepovedano – C108; V sodni praksi, ki je in ki se počasi ustvarja, je zelo pomembna beseda izkoriščanje – C121; Vi se lahko prostituirate v svojem imenu in je vse v redu, ko pa se nekdo pojavi, ki vam začne jemati nekaj oz. vam ponuja neke storitve, ki jih vi morate plačati v okviru te vaše dejavnosti, pa lahko začnemo govoriti o izkoriščanju – C122; Ni več tega, da si storilec in oškodovanka morata deliti dobiček v razmerju 50 : 50, pri vsem, kar je več, pa gre za izkoriščanje. Počasi prihaja do tega, da že vsako jemanje denarja pomeni izkoriščanje – C123; Vsako posredovanje v prostituciji je kaznivo, pa naj bo to, da ji daš stanovanje, da ji iščeš stranke, da skrbiš za varnost, da jo voziš k zdravniku, da ji voziš stranke itd. in za to pobiraš denar. To je izkoriščanje – C124). Sploh pri zvodništvu pravita, da se sodna praksa izboljšuje in da so besedo »izkoriščanje« definirali tako strogo, da že kakršnokoli jemanje denarja pomeni izkoriščanje, prav tako izkoriščanje pomeni kakršnokoli posredovanje v prostituciji in je kaznivo.

Sogovornika z Generalne policijske uprave se sprašujeta o **vpisljivosti etike** ob tovrstni zakonodaji (Ali država lahko podpira izkoriščanje ženskega telesa? Največje etično vprašanje – C173; Največje vprašanje pa je bilo z vidika varstva človekovih pravic – C52; Ali lahko država določi, da ženska ali pa moški lahko prodaja svoje telo? – C53; Največje etično vprašanje – C54; Politika začela nato počasi dvigovati roke, saj so rekli, da na to vprašanje nihče nima odgovora – C55). Sprašujeta se, ali lahko država in njena zakonodaja dovoljujeta izkoriščanje ženskega telesa in na kakšen način. Ali lahko država določi, kaj se pri nudenju spolnih storitev sme in kaj se ne sme?

Politiki na etična vprašanja niso imeli odgovorov, zato so se odločili za **dekriminalizacijo prostitucije**, sankcije pa obstajajo le za izkoriščanje strank, ponudnic ter ostalih oseb, ki so kakorkoli povezane s prostitucijo (Leta 2003 bila sprejeta sprememba zakona zoper javni red in mir, kjer ukvarjanje s prostitucijo oz. samo prostituiranje ni več bilo kriminalizirano –

C31; Sama dekriminalizacija pomeni, da dekleta in moški ki se ukvarjajo s prostitucijo, niso podvrženi sankcijam, torej da niso v prekršku – C37; Ostalo [je] pri takem status quo, kot trenutno je, da je prostitucija pač dekriminalizirana in da obstajajo neke sankcije za izkoriščanje – C56). Z dekriminalizacijo so zaščitili predvsem osebe, ki se ukvarjajo s prostitucijo. **Kazenskopravno varstvo ponudnic** se kaže predvsem v tem, da se dekletom zaradi njihove dejavnosti ni potrebno skrivati, saj niso sankcionirana (Ti, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo, [so] zaščiteni v zvezi s kazenskopravnim varstvom – C30; Smo videli, da bomo na tak način imeli večjo možnost pridobivanja podatkov o samem izkoriščanju prostitucije – C32; Dekleta, ki so žrtev izkoriščanja, [bi] lažje prijavljala policiji in da ne bodo zaradi tega potem tudi sankcionirana, ko bi jih imeli v postopku – C33; Jih ne bomo sankcionirali, ampak da s tem samo sodelujejo v postopku – C35; Ni se jim potrebno skrivati zaradi svoje dejavnosti – C38). Zaradi tega lahko žrtve izkoriščanje lažje prijavijo policiji. Prostitucija je z dekriminalizacijo postala tudi **dejavnost in poklic** (Po obrazložitvi FURS-a gre za to, da je prostitucija po šifrantu poklic dejavnosti tako dejavnost kot poklic – C24; Dohodke, ki se pridobivajo z izvrševanjem te dejavnosti, lahko opredelimo kot dohodke iz te dejavnosti – C25; Ni se jim potrebno skrivati zaradi njihove dejavnosti – C38). Pripomore tudi k **zvišanju človekovih pravic**, saj se lahko vsak sam odloči, kakšno delo bo opravljal (Vsaj malo [bo dekriminalizacija] prispevala k zvišanju človekovih pravic vsakega, da se lahko prostovoljno odloča, kakšno delo bo opravljal – C39).

Poleg dekriminalizacije pa obstajajo še trije modeli obravnave prostitucije, ki sem jih podrobneje opisala že v teoretičnem uvodu. Po svetu torej obstajajo **štiri možnosti zakonske obravnave prostitucije**, ki se med seboj razlikujejo, težko pa je tudi ugotoviti, kateri model je boljši. Prav tako je potrebno modele prilagajati okolju, torej če en model ustreza določeni državi, to ne pomeni, da bo tudi Sloveniji (Po svetu so poznani štirje modeli in težko je ugotoviti, kateri model je najboljši, ker so se v vsakem modelu ugotovile neke prednosti in neke slabosti – C45; To prilagoditi slovenskemu okolju je zopet težko – C46; Nabral [se je] en spisek predpisov, ki bi jih bilo potrebno prilagoditi našemu sistemu in regulaciji prostitucije – C47).

Oseba D trenutne zakonske ureditve **ni želela komentirati**. Meni pa, da bi morala biti **prostitucija povsod legalizirana**. Na vprašanje, ali imajo ženske, ki nudijo spolne storitve, dovolj socialnih, zdravstvenih in ekonomskih pravic, je odgovorila z vprašanjem: »In zakaj jih ne bi imele?« Menim, da je imela v mislih, da ima sama dovolj pravic in da ne vidi razlik z

ženskami, ki se ne ukvarjajo s temi dejavnostmi. Je pa imela pripombo na socialne pravice, natančneje na položaj v družbi. Napisala je, da bi **morali prostitutke ljudje bolj ceniti**, ker tisti »normalni« niso nič boljši. Razmišljala sem o tem, da se mogoče zaradi te dejavnosti počuti manjvredno. Zato raje molči, saj se boji njihovega odziva. Prav tako mi daje beseda »normalni«, ki jo je uporabila, misliti, da sebe in ostala dekleta, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo, nima za »normalne« – da **odstopajo od normalnosti** in družbenih norm. To početje za njo ni »normalno« in ne sovпада s pričakovanji okolice.

4.11 Zvodništvo

Poleg ulične prostitucije pa je kaznivo dejanje tudi zvodništvo. Višji kriminalistični inšpektor Damijan Roškarič in vodja Sektorja za organizirano kriminaliteto Tomaž Peršolja z Generalne policijske uprave sta povedala, da je zvodništvo pri večini zvodnikov **postranski posel**, ki ga opravljajo poleg legalne dejavnosti (*Sami sebe prepričajo, da oni izvajajo neko drugo dejavnost – C109; Imajo to vedno kot nek posel – C111; Srečamo prefinjene gospode, ki imajo po navadi neko legalno dejavnost, zadaj pa imajo še ženske, ki pač morajo oz. ki prostovoljno nudijo spolne usluge – C120*). Velikokrat **si ne priznajo, da so zvodniki** in da opravljajo kaznivo dejanje – olepšujejo svoje početje in se pogosto naredijo nevedne, češ da ne vedo, kaj se dogaja (*Sami sebe prepričajo, da oni izvajajo neko drugo dejavnost – C109; Nobeden še ni nikoli priznal, da je to res počel – C110; V nočnih lokalih, kjer je značilno, da oni prirejajo zabave, skrbijo, da so se gostje zabavajo, kaj pa so dekleta tam počela, pa ne vedo – C112*). Strokovnjaka pravita, da imajo največ opravka s **slovenskimi zvodniki**, torej s slovenskimi možmi, ki urejajo prostitucijo in na njen račun služijo neobdavčen denar (*V več kot 90 odstotkih [so] organizatorji te zlorabe prostitucije slovenski državljani – C114; Zelo redko so tujci, ki organizirajo prostitucijo – C115*). Za zvodnike je značilno, da se **prilagajajo profilom žrtve** in igrajo na karto žrtvine ranljivosti (*Zvodniki se prilagajajo predvsem profilu žrtev, izkoriščajo ranljivost teh žrtev, izkoriščajo to, da so te ženske iz zelo šibkih socialnih okolij in da se sploh te, ki prihajajo iz tretjih držav, ne zavedajo, kakšne so njihove dejanske pravice, ne zavedajo se, da je prostitucija v naši državi dekriminalizirana, nimajo informacij, da lahko to dejavnost same opravljajo in na tak način same ustvarjajo nek dohodek – C117; Žrtve z nekim prefinjenim načinom prisiljujejo v materialno oz. dolžniško odvisnost – C118*). Iščejo ranljiva dekleta iz šibkih socialnih okolij, iz neurejenih družinskih razmer, ki ne poznajo svojih pravic. Prav tako nimajo informacij o dekriminalizaciji prostitucije in možnosti samostojnega opravljanja dela in pridobivanja zaslužka. Največkrat so zvodniki gospodje, možje, za katere ne bi nikoli posumili, da izkoriščajo dekleta. Še zdaleč

pa ne izgledajo kot tisti stereotipni zvodniki iz filma. Za slovenske zvodnike je značilno, da so **atipični** in žensk ne pretepajo, ne zaklepajo v stanovanja, saj so se naučili, da morajo biti ženske zadovoljne in da morajo dobiti denar (*Klasičnega zvodnika iz filmov, ki je visok dva metra, ki te ženske pretepa in z njimi počne ne vem kaj vse, v Sloveniji ni – C116; Že nekaj časa nismo srečali zvodnika, ki bi nekoga pretepal, ga zaklepal, mu jemal dokumente, ga zapiral – C119; Srečamo prefinjene gospode, ki imajo po navadi neko legalno dejavnost, zadaj pa imajo še ženske, ki pač morajo oz. ki prostovoljno nudijo spolne usluge – C120; Skozi postopke so se tudi storilci kaznivih dejanj naučili, da je prvo pravilo zvodništva, da žensk ne smejo pretepati, da morajo biti ženske zadovoljne, da morajo dobiti denar – C125*). Tako bodo dekleta težje opazila, da prihaja do izkoriščanja. Mogoče si tudi zaradi tega težje priznajo, da so žrtve, saj v takšni »organizaciji« dela ne opazijo ničesar napačnega. Posledično je zaradi tega tudi manj prijav policiji, ob ugotovitvi prekrškov pa dekleta zanikajo kakršnekoli zlorabe.

Oseba D z delom pod zvodnikom **nima izkušenj**. Pozna pa dekleta, ki delajo z zvodnikom in za katera ve, da **imajo slabe izkušnje**. O trgovini z dekleti z namenom prisilne prostitucije pravi, da bi morali to prepovedati. Meni, da bi moralo **vsako dekle delati samo**, brez zvodnikov.

4.12 Oblike preventive

Preventivnih akcij in dejavnosti se **redno** poslužujejo vsi sogovorniki (*Seveda delamo na preventivi – B75*). Slovenska Karitas izvaja brezplačne **osnovnošolske delavnice, srednješolske delavnice, delavnice za strokovno javnost in delavnice za lokalne skupnosti** (*Izvajamo brezplačne preventivne delavnice na OŠ in SŠ ter po lokalnih skupnostih ter za zainteresirano strokovno in širšo javnost – B76*). Po šolah in drugih ustanovah delijo **zloženke, bloke in plakate**, v sklopu delavnic pa izvajajo tudi **didaktične igre** (*Ozaveščamo s preventivnimi materiali (zloženke, didaktične igre, bloki, plakati) – B77*). Za učence višjih razredov osnovne šole organizirajo že omenjeni nagradni natečaj »**Bodi pozoren. Bodi previden**« (*Za otroke tretje triade OŠ smo letos drugič organizirali nagradni natečaj »Bodi pozoren. Bodi previden« – B78*), ki je bolje opisan v prilogah. Izvajajo tudi **mednarodne seminarje** (*Od leta 2006 smo izvedli več mednarodnih seminarjev – B79; Seminar Nazaj v življenje: proti trgovini z otroki je bil del kampanje evro-mediteranskega projekta 11 nacionalnih Karitas – B80*). V **sodelovanju z glasbenico** Neisho so izvajali **akcijo »#stopProstituciji #nisiSama«**, s katero so ozaveščali širšo slovensko javnost o prostituciji in

možnih rešitvah iz nje (*Lani smo v oktobru izvajali odmevno akcijo #stopProstituciji #nisiSama, v okviru katere smo od 15. septembra do 18. oktobra 2015 (evropskega dneva boja proti trgovini z ljudmi) skupaj s slovensko glasbenico Neisho in njeno pesmijo Gloria ter istoimenskim videospotom ozaveščali širšo slovensko javnost o pojavnosti (prisilne) prostitucije ter možnosti rešitve iz nje, ki jo ponuja Karitas v okviru svojih programov – B81; Opozarjali [smo] na prisilno prostitucijo in posledice – B82*). Zaradi akcije so **sodelovali z radiom in televizijo** in podprlo jih je 18 radijskih postaj ter tri televizijske hiše (*Akcijo je podprlo 18 radijskih postaj (med njimi tudi najbolj poslušani v Sloveniji: Radio1) ter tri TV hiše – B83*).

Na Generalni policijski postaji menijo, da je preventiva **pomembna** (*Pomembna [sta] preventiva in obveščanje – C188*). **Prisilna prostitucija je osrednja tema osveščanja**, sploh trgovina z ljudmi (*Na področju trgovine z ljudmi je malo več materiala kot na samem področju prostitucije – C189; Spolno izkoriščanje [je] najpogostejša oblika trgovine z ljudmi, je prav prostitucija osrednja tema osveščanja vseh žrtev – C190; Žrtev zlorabe prostitucije [je] zelo hitro lahko tudi žrtev trgovine z ljudmi – C191; Nimamo nekega posebnega in drugačnega sistema ozaveščanja – C192*), saj je spolno izkoriščanja najpogostejša oblika trgovine z ljudmi, prav tako pa lahko žrtev zlorabe prostitucije zelo hitro postane tudi žrtev trgovine z ljudmi. Poslužujejo se različnih **predavanj** in **predstavitev** (*V obliki raznih predavanj in predstavitev – C196*) ter **letakov** in ostalih **propagandnih materialov** (*V obliki kakšnih letakov, propagandnega materiala za osveščanje potencialnih žrtev ali pa žrtev kaznivih dejanj – C197*).

Financerja preventive sta **policija**, ki pa že veliko let ni financirala preventivnih gradiv (*Policija že vrsto let ni financirala nekega preventivnega gradiva – C193*) in **Ministrstvo za notranje zadeve** (*Ministrstvo, ki financira oskrbo žrtve trgovine z ljudmi in kjer je policija vključena v sam projekt – C194; Del sredstev namenji izključno za te preventivne aktivnosti – C195*).

Izvajalci preventive so **nevladne organizacije**, ki svoje delo izvrstno opravijo. Inovativnost nevladnih organizacij je po mnenju sogovornikov z Generalne policijske uprave večja kot pri državni administraciji (*V svetu [je] nek trend, da naj bi na področju prevencij in preventive delovale oz. naj bi države podpirale nevladne organizacije – C198; Pripravijo neke projekte in na podlagi javnih naročil oddajo v izvajanje nevladnim organizacijam, ki se prijavijo na te*

javne razpise za projekte – C199; Vsako leto je izpeljanih kar nekaj zanimivih in inovativnih projektov – C200; Inovativnost teh nevladnih organizacij [je] včasih večja kot pri državni administraciji – C201; V zadnjih letih [je izpeljanih veliko] takih projektov [...], ki so še nas presenetili – od kod taka ideja, kako to izpeljati? – C202; Pristop je bil pravi, prišli so do tiste prave ciljne populacije. Treba je začeti že pri mladih, in prav to je bilo pozitivno – C203).

Ciljna populacija preventive je zagotovo **mladina**, ki jo je potrebno opozoriti na morebitne pasti (*Treba je začeti že pri mladih, in prav to je bilo pozitivno – C203*), preventiva pa je seveda namenjena tudi **potencialnim žrtvam** in **žrtvam** zlorab (*Za osveščanje potencialnih žrtev ali pa žrtev kaznivih dejanj – C197*).

4.13 Izkušnje strokovnjakov

Za zaključek analize pa se bom posvetila še izkušnjam strokovnjakov z delom na področju prostitucije. **Izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami** so v večini pozitivne. Omenjajo **srčnost posameznikov**, ki so pripravljeni nesebično in prostovoljno pomagati (*Gre za srčne posameznike v teh službah, ki se zavzamejo in dobro opravijo svoje delo – B59; Pri teh osebah [je] res zaznati poseben čut – B60*), **zadovoljstvo** in **uspešno sodelovanje** (*Sodelovanje [se] že ves čas dobro vzpostavlja in smo že v preteklosti dobro sodelovali in to le nadgrajujemo – C157; Dobro sodelujemo s policijo, z nekaterimi zdravniki specialisti, zobozdravnico – B61*).

Zaznati je tudi nekaj nezadovoljstva, predvsem zaradi **nesodelovanja** (*To sodelovanje [s socialnimi službami] ni v taki meri, kot bi si mi želeli – C146; Pri socialni službah in njihovih ugotovitvah pa bi lahko bilo sodelovanje malo večje – C156*) in **neporočanja** socialnih služb (*Ker ste v stiku s temu ljudmi, ki so lahko eventualno tudi oškodovanci zlorab ali pa trgovine z ljudmi, da bi lahko te zaznambe na nek formalen način ali pa lahko tudi na neformalen način prišle do policije – C158; Tega postopka ni – C159; Vrzal v prenosu informacij med državnimi organi – C160; Gre v interes oškodovanca. In mislim, da je interes obeh organov enak, ampak je potrebno preprečiti, da bi se to izkoriščanje nadaljevalo – C161; Koliko so centri za socialno delo usposobljeni, da prepoznajo te pasti? – C165*). Želijo si, da bi socialne službe, ki delajo z ljudmi, ki so lahko žrtev kaznivih dejanj in zlorab, preprečile vrzel v prenosu informacij, saj gre navsezadnje za interes oškodovanca oz. oškodovanke. Zato si na Generalni policijski upravi postavljajo vprašanje o **(ne)usposobljenosti za področje prostitucije** (*Morajo znati indentificirati, da se nekdo ukvarja z neko dejavnostjo – C164*;

Koliko so centri za socialno delo usposobljeni, da prepoznajo te pasti? – C165; Z medresorsko delovno skupino poskušamo izvajati neke aktivnosti, da bi na podlagi izdelanih indikatorjev oz. kazalnikov dali neko vedenje oz. svoje izkušnje na tem področju, da bi tudi delavci na centru za socialno delo imeli vedenja, s katerimi bi lahko prepoznali osnove, da gre v ozadju za kazniva dejanja, torej za zlorabo prostitucije in trgovine z ljudmi – C166; Na podlagi protokolov, ki jih imamo s centri, bi vedeli, na kakšen način se nekoga obvešča – C167) in skupaj z medresorsko delovno skupino izvajajo aktivnosti, da bi seznanili delavce na centrih za socialno delo ter ostale ustanove in društva, pristojna za pomoč žrtvam, o osnovah kaznivih dejanj zlorab prostitucije in trgovine z ljudmi, kako jih prepoznati, kako ukrepati in po protokolu obvestiti policijo.

Oseba C je povedala, da morajo med seboj vsi skupaj **nujno sodelovati**, če želijo preprečiti, da bi se izkoriščanje nadaljevalo (*Gre v interes oškodovanca. In mislim, da je interes obeh organov enak, ampak je potrebno preprečiti, da se bo to izkoriščanje nadaljevalo – C161*).

Izkušnje pri delu z dekleti, ki sta jih pridobili osebi A in B, so predvsem **raznolike**, tako kot so med seboj raznolika dekleta in ženske ter zgodbe, ki jih prinašajo s seboj (*Izkušnje so različne – A27; Tudi dekleta, ženske [so] različne – A28; Izkušnje so zelo pestre – B62; Vsaka oseba s seboj prinaša svojo življenjsko zgodbo, ki nikoli ni lahka – B63; Vsaka oseba mi je zanimiva, unikatna, dragocena – B64*). Na Društvu Ključ se srečujejo s **travmatiziranostjo žrtev**, ki pa je lahko tako huda, da uporabnice zavrnejo pomoč (*Različna je stopnja travmatiziranosti – A29; Travmatična izkušnja [je] prehuda in zavrnejo pomoč – A32*). Različni so tudi **obrambni mehanizmi**, ki jim pomagajo preživeti in se – tudi ko niso več potrebni – kažejo na neadekvaten način (*Različni so mehanizmi preživetja – A30; Trčimo v veliko obrambnih mehanizmov, ki so jim pomagali, da so preživele težke stvari: zlorabe, poniževanja – B67; Cenim te obrambe, četudi se kasneje, ko ni več potrebe, kažejo na neadekvaten način – B68*). **Zahtevne zgodbe** zahtevajo od strokovnih delavk veliko znanja in izkušenj za delo z žrtvami (*Vsaka oseba s seboj prinaša svojo življenjsko zgodbo, ki nikoli ni lahka – B63*). Med pomembnimi dejavniki je tudi **izvor deklet**, saj prihajajo iz različnih okolij z različnimi kulturami (*Različna so okolja, od koder prihajajo – A31*), kar zagotovo prinaša različne izkušnje strokovnim delavkam. Pomembno je, da **strokovnjaki spoštujejo žrtve**, kar se je pokazalo kot vsakodnevno prisotno tudi v praksi strokovnih delavk (*Vsaka oseba mi je zanimiva, unikatna, dragocena – B64; Občudujem njihov pogum – B66; Cenim te obrambe, četudi se kasneje, ko ni več potrebe, kažejo na neadekvaten način – B68*). Prav tako

ne zmanjka **sočutja strokovnjakov**, ki človeka ne sme preplaviti (*Pomembno je sočutje, ne pa preplavljenost – B65*).

Tomaž Peršolja, vodja Sektorja za organizirano kriminaliteto in kriminalistični svetnik, ter Damijan Roškarič, višji kriminalistični inšpektor, sta dejala, da dekleta velikokrat **ne poročajo o prostituciji**, saj gre za **vzajemne koristi** oz. za dvostransko korist med dekletom in zvodnikom oz. trgovcem. Tako dolgo kot je interes obojestranski, tako dolgo dekleta ne poročajo o zlorabah in izkoriščanju (*Gre za dvostransko korist – na eni strani za korist prostitutke, da nemoteno opravlja delo tudi za malenkost manjši denar, na drugi strani pa interes kriminalnih združb po nadzorovanju [...] prostitutk – C182; Tako dolgo kot je izkazan ta interes kot obojestranski, tako dolgo mi nimamo oškodovanke, ki bi prišla na policijo in bi rekla, da je zlorabljena in izkoriščena in naj ji pomagamo – C183*). Če želijo speljati kazenski postopek oz. zadevo pripeljati do kazenske ovadbe, pa so priča **nesodelovanju žrtev v postopku**. Oškodovanke bi morale sodelovati pri zbiranju dokazov in povedati, da so bile zlorabljene in izkoriščene, vendar zaradi različnih razlogov s policijo nočejo sodelovati, kar jim otežuje preiskovanje (*Brez priče v kazenskem postopku oz. predkazenskem postopku, ki pove, da je zlorabljena in izkoriščena, je zelo težko na podlagi zakonodaje speljati kazenski postopek oz. pripeljati zadevo do neke kazenske ovadbe – C185; Izjave oškodovancev so zelo pomembne in tukaj ima policija težave pri raziskavah – C187; Morajo oškodovanke sodelovati s policijo pri zbiranju dokazov – C11; Zaradi takšnih in drugačnih razlogov oškodovanke s policijo nočejo ravno sodelovati – C12; [Sodelovanje je] bolj izjema kot pravilo – C36*). **Poročanje o prostituciji** je bilo večje tik po dekriminalizaciji prostitucije, nato pa se je umirilo (*Po spremembi je bilo kar precej prijav teh deklet, zdaj pa se je to spet malo umirilo, ampak občasno še vedno pride do takšnih prijav – C34*). Po mnenju sogovornikov se prijava velikokrat zgodi šele, ko je **presežen tolerančni prag** žrtve (*Ko posamezniki in člani družbe prestopijo oškodovankin tolerančni prag, [...] dejansko [...] nastopi policija – C184*).

Skratka: pri delu z dekleti je lahko **pomoč neuspešna**, saj zavrnejo pomoč in se raje vrnejo v okolje, ki je resda ogrožajoče, vendar ga bolje ali pa edino poznajo (*Travmatična izkušnja [je] prehuda in zavrnejo pomoč – A32; Vrnejo [se] v ogrožajoče okolje, ki ga bolje poznajo – A33*). Ali pa je **pomoč uspešna** in se dekleta postavijo na noge, se zaposlijo in živijo naprej brez izkoriščanja (*Primeri [so] uspešni, osebe se postavijo na noge – A34; Poiščejo varno zaposlitev – A35; Nadaljujejo s svojim življenjem brez izkoriščanja – A36*).

5. RAZPRAVA

Z raziskavo sem želela spoznati in bolje razumeti v stanje na področju prostitucije v Sloveniji. Z uporabnicami Društva Ključ in Slovenske Karitas ni bilo mogoče sodelovati. V času raziskave ni bilo nameščenih uporabnic, poleg tega pa gre za tajno lokacijo, zato dostop ni možen.

Ugotovila sem, da je tudi pri nas prisotna prisilna prostitucija. Največkrat se pojavlja v nočnih lokalih, zaznati pa je tudi trgovino z ljudmi. Policija največkrat obravnava prostitucijo v nočnih lokalih oz. klubih. Prostovoljna prostitucija je najpogostejša med slovenskimi dekleti, zadnje čase pa se tudi tujke preselijo v Slovenijo z namenom nudenja spolnih storitev. Dekleta, ki se pri nas prostituirajo oz. so del trgovine z ljudmi, največkrat prihajajo iz Dominikanske Republike, Brazilije, Ukrajine, Češke, Slovaške, Srbije, Romunije, Bolgarije in Madžarske. Nekatere prihajajo tudi iz drugih vzhodnoevropskih držav, vendar so najpogostejše štiri države Češka, Slovaška, Srbija in Madžarska, iz katere prihaja tudi ženska, ki je rešila vprašalnik. Tok migracij in trgovine z ljudmi poteka od revnejših južnih in vzhodnih držav v bogatejšo zahodno in severno Evropo. Dejanskega podatka o tem, koliko slovenskih deklet je prodanih in kam so prodana, ni. Prav tako na Generalni policijski upravi nimajo podatkov tujih varnostnih organov, koliko slovenskih prostitutk je samozaposlenih na območju tujih držav. Menim, da je to število neznano prav zaradi dela na črno – dekleta po večini namreč ne sklenejo delovnega razmerja, zato jih ni v evidenci. Skutnik (2011: 16) piše, da Slovenija predstavlja državo izvora približno stotih deklet, ki so jih nanovačili pri nas in jih odpeljali v države zahodne Evrope, Društvo Ključ pa ocenjuje, da vsako leto prečka Slovenijo do 2000 žensk, ki so žrtve trgovanja. Na policiji so povedali, da so v zadnjih štirih letih imeli nekaj oškodovanih državljanek Republike Slovenije, katerih izvorna država trgovine z ljudmi je bila Slovenija. Nanovačili so jih v Sloveniji in nato odpeljali v ostale evropske države, kjer so jih izkoriščali in silili v prostitucijo. Glede na obravnavane primere lahko trdimo, da Slovenija zaenkrat še ni izvorna država žrtev trgovine z ljudmi, prav tako pa tudi ni izvorna država slovenskih prostitutk, ki se gredo prostituirat v neko drugo državo. K temu pripomore tudi višji ekonomski standard v primerjavi z vzhodnimi državami.

Strokovna delavka s Slovenske Karitas enači prisilno in prostovoljno prostitucijo, saj meni, da se ženske za prostitucijo ne odločajo zaradi užitka. Dejala je, da nekje globoko v teh dekletih tiči razlog, da so si izbrale to dejavnost. Meja med prisilno in prostovoljno prostitucijo je tanka. V Društvu Ključ in pri Slovenski Karitas sicer ne poznajo deklet, ki se prostovoljno

ukvarjajo s prostitucijo, saj so pri njih nameščene le žrtve zlorab. V nasprotju s strokovno delavko Nino Primožič Stenko pa se strokovnjakoma z Generalne policijske uprave zdi nujno in pomembno oblike med seboj razlikovati, zato da lažje preprečujejo kazniva dejanja. Prostovoljne in samostojne prostitucije namreč ne preganjajo. Strokovna delavka gleda na ločevanje predvsem s psihološkega vidika; sprašuje se torej, zakaj in kako se dekleta odločijo za takšno dejavnost ter kakšne posledice to delo povzroča; policista pa na situacijo in razlikovanje oblik gledata predvsem z zakonskega vidika.

Delo lahko dekleta in ženske opravljajo samostojno ali pa pod nadzorom zvodnika. Zvodništvo je pri nas v večini primerov postranski posel, saj se zvodniki (bodisi ženske ali moški – slednjih je več) ukvarjajo še z raznimi legalnimi posli. V Sloveniji so zvodniki v 90 odstotkih slovenski državljani. Kljub temu da vedo, da so zvodniki in da je to kaznivo, to težko priznajo in svoje početje olepšujejo. Zvodniki so atipični: niso nasilni in »svojih« žensk ne zaklepajo, izsiljujejo in posiljujejo, kot tisti, ki si jih predstavljamo kot stereotipne zvodnike, ampak svoje početje zakamuflirajo v nekakšno olepšano in prefinjeno obliko. Tako tudi ženske ne prepoznajo izkoriščanja, saj jim nekaj procentov odvzema zaslužka ne pomeni veliko v zameno za celotno »organizacijo« in »skrb« s strani zvodnikov. Seveda se zvodniki prilagajajo profilom žrtev, tako da izkoristijo njihove šibkosti. Vsako posredovanje v prostituciji je kaznivo, v sodni praksi pa ima izkoriščanje ničelno toleranco, zato zvodniki še toliko bolj pazijo, da so ženske zadovoljne in da dobijo denar. Če bi slovenske zvodnike uvrstili med tri glavne tipe zvodnikov po Parkerju (Popov 2008: 189), bi bili slovenski zvodniki poslovni zvodniki, ki ustvarjajo dobiček iz seksualne industrije tako, da niso izpostavljeni tveganju sodnega pregona. Ponujajo raznovrstno delo za bolj neposredno delo v prostituciji. Oseba D, ki se ukvarja s prostitucijo, je napisala, da sama sicer nima izkušenj z delom za zvodnike, vendar pozna dekleta, ki imajo slabe izkušnje z delom pod nadzorom zvodnikov.

V Sloveniji je pestra ponudba oblik prostitucije – najpogosteje je mogoče zaznati naslednje oblike: masažni saloni, erotične masaže, blokovska prostitucija in prostitucija v nočnih lokalih. Dejansko število prostitutk je nemogoče oceniti, saj je najbolj pogosta »skrita« prostitucija. Na Generalni policijski postaji menijo, da je trenutno pri nas okrog 4000 prostitutk. Starost prostitutk je različna, največ pa jih je starih med dvajset in petindvajset let. Oseba, ki se ukvarja s prostitucijo in je rešila vprašalnik, je bila v času izpolnjevanja vprašalnika stara 35 let, kar nekoliko odstopa od povprečja.

Ali je prostitucije v Sloveniji z leti več ali manj, je težko oceniti. Količina je znana na podlagi števila identificiranih žrtev in števila povzročiteljev kaznivih dejanj. Na policiji si pomagajo tudi s poročili medresorske delovne skupine, nevladnih organizacij, statističnih uradov in različnih interesnih skupin. Dejavniki, ki vpliva na znano količino prostitucije, je samoiniciativnost policije, torej: pogosteje kot bodo policisti in kriminalisti preiskovali kazniva dejanja, večje bo število žrtev in povzročiteljev. Seveda pa je pogostost prostitucije v določenem kraju odvisna od povpraševanja, ki je sorazmerno s ponudbo in obratno. Prostitucija se izvaja po celotni Sloveniji, najbolj pogosta pa je v Ljubljani in Mariboru, saj sta največji mesti v Sloveniji. Prisotna je tudi v Kopru, kjer je značilen poletni turizem, in na Goriškem zaradi bližine italijanske meje in igralništva. Bližina sosednjih držav, poletne in zimske sezone ter igralnice namreč zelo vplivajo na centralizacijo prostitucije.

Razlogi za vstop v prostitucijo so različni. Največkrat gre za raznolike zlorabe v matični družini, revščino, slabo socialno okolje, iz katerega žrtve prihajajo, in spolne zlorabe v času otroštva. Temelji osebnosti so zamajani ali pa jih sploh ni. To so osebe, ki so že kot deklice doživele različne travme in so odrasle v ženske, ki nosijo s seboj svoje nepredelane, potlačene težke zgodbe. Ženske, ki so preživele spolne zlorabe, nimajo občutka za intimo in ne spoštujejo sebe in svojega telesa. Tiste, ki so preživele raznolike zlorabe v matičnih družinah, ne poznajo ljubezni in varnosti. Tiste, ki so živele v revščini, so lahko hitro preslepljene z zaslužkom ali pa se v prostitucijo podajo, da nahranijo lačne otroke in preživijo svoje družine. Slabo socialno okolje pripomore tudi k nepoznavanju lastnih pravic. Dekleta v prisilno institucijo speljejo trgovci z ljudmi ali pa celo bližnje osebe, kot so starši, partnerji, prijatelji itd. Phoenix (v Pajnik 2008: 46) pravi, da lahko osebe prav zaradi patologije, kot so npr. neurejene družinske razmere, nizke moralne vrednote članov družine, nizka izobrazba, neprimerno psihološko ozračje ipd., razvijejo psihopatološke osebnostne značilnosti, njihove potrebe so psihonevrotične, osebnost pa nestabilna. Te osebe si ne zmorejo predstavljati, da bi sploh lahko drugače živele, in zato je patologija eden od modelov pojasnjevanja nastanka prostitucije, predstavljenih v teoretičnem delu. Ranjena in labilna dekleta zvodniki in trgovci s psihološko manipulacijo še lažje in hitreje spravijo v odvisnostno razmerje in ga lahko tudi dlje časa kot takega ohranjajo.

Oseba D se je za prostitucijo odločila iz ekonomskih razlogov. Torej sta bila povoda za vstop v prostitucijo ekonomski položaj in/ali revščina. Prostitucija se je pokazala kot alternativa za

preživetje ali izboljšanje ekonomskega položaja, torej želje po večjih in dražjih priboljških. Kot sem pisala v teoretičnem delu, pa ne gre vedno za žrtve, ampak se dekleta za prostitucijo odločijo tudi zaradi avantur in užitkov.

Posledice ukvarjanja s prostitucijo se razlikujejo od osebe do osebe. Odvisne so od tega, kako je oseba pristala v prostituciji. Strokovni delavki iz Društva Ključ in s Slovenske Karitas v vprašalnikih opisujeta naslednje posledice, ki jih imajo ženske, ko prenehajo s prostitucijo in so pri njih nameščene:

- stockholmski sindrom, saj se kljub vsemu travmatsko navežejo na trgovca oz. zvodnika
- zdravstvene težave, predvsem težave z zobmi, slaba prehranjenost in ginekološke težave (spolno prenosljive bolezni, okužbe, vnetja ipd.)
- psihološke težave, kot so nespečnost, depresija, samomorilnost, nihanje razpoloženja, posttravmatski stresni sindrom, disociiranje, regresija ipd.
- odvisnost od alkohola in odvisnost od drog, ki je bila pogostejša pred leti, sedaj pa upada

Oseba D, ki se je med izpolnjevanjem vprašalnika ukvarjala s prostitucijo, je kot posledice opazila predvsem strah pred razkritjem in razočaranje nad družbenim položajem. Napisala je, da ne more imeti poštene prijateljice, saj bi se jo le-ta sramovala. Želi pa si, da bi njo in ostale ženske, ki se ukvarjajo s prostitucijo, družba bolj cenila. Skrajna stigmatizacija osebo prisili v popolno osamo. Biti prostitutka je nekaj sramotnega in »nenormalnega«, je dejala oseba D, vendar meni, da tisti, ki se s prostitucijo ne ukvarjajo, niso boljši. Trenutno še ne ve, koliko časa se bo ukvarjala s to dejavnostjo. Njena želja v prihodnosti je odpreti trgovino in najbrž bo za to potrebovala več denarja, torej več prostitucije. Upam, da je to ne bo peljalo k samoobsojanju, izgubi pozitivne samopodobe in osebnostnemu propadanju v samoti.

V primerjavi s socialnim statusom, pa D meni, da so njene zdravstvene in ekonomske pravice iste kot pri posameznicah, ki se ne ukvarjajo s prostitucijo. Menim, da zato, ker gre za obliko prostovoljne in samostojne prostitucije. V nasprotju pa osebi A in B, ki se soočata s posameznicami z izkušnjo prisilne prostitucije in trgovine z ljudmi, pravita, da imajo težave pri urejanju zdravstvenih pravic, bodisi zaradi zavarovanj in tujega državljanstva, zato se poslužujejo pro bono zdravstvenih in zobozdravstvenih ambulant. Ker gre za zlorabo

prostitucije, sta poleg socialnih pravic, zlorabljeni tudi zdravstvena in ekonomska pravica. Dekleta so povsem sama, brez denarja in brez pravic.

Zakonodaja na področju prostitucije dovoljuje delovanje določenih oblik prostitucije brez regulacij. Prostitucija je nedorečena in v rokah posameznikov. Slabo mnenje o zakonodaji imajo strokovne delavke zaradi pomanjkanja zdravstvenega varstva za uporabnice Društva Ključ in Slovenske Karitas ter zaradi nezmožnosti reintegracije deklet v sklopu bivanja oz. po končanem bivanju v Društvu Ključ ali v krizni namestitvi Slovenske Karitas. Na to seveda vpliva pomanjkanje finančnih sredstev. Tudi uporabniki spolnih storitev niso zaščiteni. Zakonodaja pa je po mnenju vseh sodelujočih bolj urejena na področju boja proti trgovini z ljudmi.

Zakonodaja je nujno potrebna za zagotovitev splošnih pravic vseh udeleženi. V Ustavi Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 33/1991) so opredeljene vse človekove svoboščine in pravice, in te so pri prisilni prostituciji in trgovini z ljudmi kršene. Zakonodaja je po mnenju sodelujočih v vprašalnikih in intervjuju potrebna tudi pri preganjanju dela na črno in preiskovanja zvodništva ter ostalih zlorab. Prostitucija v Sloveniji namreč ni povsem kazensko odpravljena – kazniva je ulična prostitucija, torej mora biti skrita pred očmi družbe, prav tako pa je kaznivo tudi posredovanje v prostituciji. Ulična prostitucija je kazniva predvsem zaradi negativnih posledic, ki jih prinese izpostavljenost na ulici. Na Generalni policijski postaji so omenjali varnost in zdravje ponudnic in uporabnikov. Neregulirane so tudi javne hiše, saj strokovnjaki niso prišli do zaključkov, kje in kako bi se te hiše dovoljevale. To dobro izkoriščajo posamezniki, ki svobodno razpolagajo s svojo lastnino in so izkoristili možnosti, ki jih daje zakon. Sogovornika sta povedala, da takšni posamezniki povečini začnejo z neko dejavnostjo, ki je na videz popolnoma legalna, to, kar se nato dogaja za štirimi stenami, pa je »skrito in nepoznano«. Takšni posamezniki izkoriščajo nedorečenost oz. neregulacijo prostitucije v Republiki Sloveniji.

Edini pomislek, če bi prostitucijo obravnavali z zakonodajo, je nastal zaradi etičnega vprašanja – se pravi: ali lahko država sploh odloča o spolnosti in o tem, kakšno delo si bodo posamezniki izbrali. Menim, da so z dekriminalizacijo pustili odprto pot vsakomur, da se odloči, kakšno delo si bo izbral in kaj bo počel s svojim telesom. Hkrati pa so prepovedali vsakršno obliko izkoriščanja in zlorab, kar tudi kazensko preganjajo.

Najpomembnejši predpis za pregon kaznivih dejanj je Kazenski zakonik. Najpomembnejša sta dva člena: 113. člen, ki določa kaznivo dejanje trgovine z ljudmi, in 175. člen, ki opredeljuje zlorabo prostitucije. Slovenija je prostitucijo dekriminalizirala leta 2003 s spremembo Zakona o prekrških zoper javni red in mir. Dekriminalizacija je na prisotnost prostitucije vplivala predvsem tako, da se ženskam in moškim ni potrebno več skrivati zaradi svoje dejavnosti. Žrtve izkoriščanja lahko to kaznivo dejanje lažje prijavijo policiji, s tem pa bo policija imela tudi večjo možnost pridobivanja podatkov o izkoriščanju in zlorabi prostitucije. Prostitutke zaradi tega ne bodo sankcionirane, saj jih ščiti kazensko pravo. Takoj po spremembi, torej ob dekriminalizaciji je bilo kar precej prijav, kasneje pa se je njihovo število zmanjšalo. Dekriminalizacija je prispevala tudi h krepitvi človekovih pravic. Vsak posameznik se namreč lahko odloči, kakšno delo bo opravljal. In prostitucija je dejavnost, delo in poklic. Peršak (2010: 161) vidi prednost dekriminalizacije v odpravi pravne marginalizacije in v prenehanju poustvarjanja oz. večanja družbene stigmatizacije prostitutk.

Poleg dekriminalizacije, ki dovoljuje delovanje prostovoljne in samostojne prostitucije brez regulacij in dovoljuje ženskam, da se same odločijo o tem, ali bodo, kako in pod kakšnimi pogoji bodo delale v prostituciji, saj je prostitucija prostovoljna storitvena dejavnost (Wijers 1998: 73 in Pajnik 2008: 60–61 v Matoh 2013: 10), pa po svetu obstajajo še tri možnosti zakonske obravnave prostitucije, ki so podrobneje opisane v teoretičnem delu:

- 1) prohibicija
- 2) abolicija
- 3) legalizacija

Sogovornika z Generalne policijske uprave nista prepričana, da je kateri izmed modelov boljši. Povedala sta, da je to težko ugotoviti, saj so se v vsakem modelu ugotovile prednosti in slabosti. Prav tako je težko določen model prilagoditi slovenskemu okolju, saj ni zagotovljeno, da če je določen model nekje primeren, je primeren tudi za našo državo. Ob sprejemu modela se namreč nabere spisek predpisov, ki jih je potrebno prilagoditi našemu sistemu in regulaciji prostitucije. Prostitucija je še vedno večkrat glavna tema delovnih skupin, kjer ugotavljajo, kako primerno urediti prostitucijo v Sloveniji.

Menim, da je prostitucija še vedno tabuizirana tema. Družbena stigma je prisotna, saj se o prostituciji raje ne govori, vemo pa, da obstaja. Ženske raje molčijo o dejavnosti – lažejo staršem, partnerju, otrokom. Tudi prostitutka, ki je rešila vprašalnik, zaradi strahu pred zaničevanjem ni nikomur povedala o svoji dejavnosti. To je zanjo najbolj negativna posledica

prostitucije. Menim, da večina žensk zaradi neželenega razkritja in družbene stigme svoje dejavnosti ne prijavi in raje delajo na črno. To potegne za sabo tudi past, saj si morebitnih zlorab in izkoriščanja posledično ne upajo prijaviti policiji. Zaradi tega je področje še bolj skrito, kar privabi določene posameznike, ki to izkoristijo za kazniva dejanja. Dekriminalizacija v Sloveniji ni zmanjšala družbene stigmatizacije. Ženske trenutno raje tvegajo, da bodo zalotena pri delu na črno, kot pa da bi svojo dejavnost prijavila kot prostovoljno storitveno dejavnost in se s tem razkrila svetu. Menim, da prav nobena zakonodaja ne more preprečiti stigmatizacije. Ta je ostala. Zato še vedno večina posla ostaja v »podzemlju«. Tako se vrtimo v začaranem krogu.

Dekriminalizacija je po mojem mnenju sicer dobro zastavljen model zakonske obravnave prostitucije, a za njegovo udejanjenje in delovanje je potrebno imeti podlago brez predhodno usidranih družbenih stigem in norm o prostituciji. Mogoče bo dekriminalizacija sčasoma res spremenila miselnost družbe, zmanjšala stigmatizacijo in javnost bo sprejela prostitucijo kot del vsakdanje dejavnosti, ampak polemike bodo ostajale večne: ali lahko sprejmemo prostovoljno prostitucijo kot nekaj normalnega, če meje med prisilno in prostovoljno prostitucijo skorajda ni? Ali na prosto razpolaganje s sabo kot spolnim bitjem in s svojim spolnim življenjem ne vplivajo tudi neprostovoljni dejavniki? Ali bomo vedno potrebovali pojasnilo o vzroku prostituiranja, ki presega »užitek« v tem delu?

Želim si, da bi dekleta poznala svoje pravice in da ne bi dovoljevala kakršnegakoli posredovanja in izkoriščanja. Za osveščanje in zavedanja je potrebnega še več informiranja in še več preventive, nato pa dela na samozavesti in učenja dobrih izkušenj, saj so vredne veliko več, življenje pa je več kot to, kar so spoznale. Z uspešno stanovanjsko politiko države, podporo socialnih služb, z izobraževalnimi in zaposlitvenimi priložnostmi pa bi lahko zmanjšali število žensk, ki so se za prostitucijo odločile zaradi pomanjkanja drugih možnosti, da bi kaj zaslužile. Zvodništvo, prisilno prostitucijo in trgovino z ljudmi pa je potrebno ostro preganjati.

Strokovnjaki pridobijo podatke o prostituciji na različne načine. Strokovne delavke iz Društva Ključ in Slovenske Karitas za dekleta največkrat izvedo od policije ali pa jih obvestijo bližnje osebe žrtev. Policisti za prostitucijo največkrat izvedo iz internetnih medijev, kjer samoiniciativno pregledujejo forume in iščejo indikatorje kaznivih dejanj. Da »nekaj ni v redu«, izvedo tudi od samih uporabnikov storitev, od lastnikov nočnih lokalov, iz anonimnih

prijav občanov, včasih se nanje obrnejo tudi žrtve. Seveda pa sodelujejo tudi z nevladnimi organizacijami. Nato sledi postopek, ko začnejo z bolj konkretnimi aktivnostmi zbiranja dokazov, da lahko sprožijo pregon zoper tistih osebe, ki se okoriščajo. Kot sem že pisala, žensk z izkušnjo prostitucije ne preganjajo. Sogovornika z Generalne policijske uprave sta povedala, da so dokaj uspešni pri podajanju kaznivih ovadb, saj relativno uspešno procesirajo in podajajo kazenske ovadbe zaradi suma storitve kaznivega dejanja zlorabe prostitucije ali trgovine z ljudmi z namenom prisilne prostitucije. V primeru zlorabe prostitucije žrtve prisilne prostitucije in/ali trgovine z ljudmi zaščitijo tako, da jim najprej ponudijo možnost krizne namestitve Slovenske Karitas in namestitve v varne prostore Društva Ključ. V krizno namestitev jih lahko namesti policija ali pa pridejo prostovoljno. Tam so zaposlene le ženske strokovne delavke, strokovna pomoč je nudena konstantno in celostno, saj je najpomembnejša stabilizacija zdravja in počutja, poskrbijo pa tudi za pravno in materialno pomoč. V primeru govorjenja tujega jezika jim priskrbijo tolmača. Po potrebi sodelujejo tudi z različnimi službami, največkrat z zdravniki in zobozdravniki. Sodelujejo z Medresorsko delovno skupino za boj proti trgovini z ljudmi, s tožilstvom in pravosodjem, Ministrstvom za zunanje zadeve, Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, Uradom za preprečevanje pranja denarja, Finančnim uradom, Zavodom za zaposlovanje, Uradom za enake možnosti, s centri za socialno delo itd. Psihoterapevtskih tehnik se izogibajo, saj osebe ob nastanitvi še niso psihično stabilne, odnosi niso trajni in posledično niso dovolj varni. Sicer pa ob potrebi sodelujejo tudi s psihoterapevti. Poslužujejo se socialnodelovnih pristopov, kar po mojem mnenju pomeni, da uporabljajo jezik socialnega dela, vzpostavijo socialnodelovni odnos, ki temelji na dogovoru, instrumentalni definiciji problema in osebnem vodenju. Delujejo iz perspektive moči in tako ustvarjajo izkušnjo zaupnega odnosa. Nudijo jim tudi možnost zagovorništva, kar pomeni, da strokovne delavke uporabnice »spodbujajo, da v čim večji meri same poskrbijo za svojo varnost, zagovarjanje svojih pravic in zbiranje informacij, saj jim to daje večji občutek moči in obvladovanja situacije« (Internetni vir 21). Med pogovorom strokovne delavke spoznajo želje in ovire, ki obravnavanim ženskam onemogočajo, da bi želje uresničile. Če se zgodi, da uporabnice nečesa ne zmorejo same, jim strokovna delavka pomaga v skladu z njihovimi željami in interesi. Zagotovijo jim pomoč pri vsakodnevnih opravkih, hkrati pa se trudijo krepiti samostojnost posameznic. Strokovna delavka in uporabnica skupaj naredita individualni načrt, v katerem zapišeta, kaj lahko uporabnica stori sama in kje potrebuje pomoč. Individualni načrt pomaga posamezniku, »da ohrani vzvode vpliva ob življenjskih preobratih, prehodih in spremembah, ko se je treba naravnati na nove

okoliščine in dejstva ter peljati svoje življenje v zeleni smeri« (Internetni vir 22). Obsega tri vsebinske dele in tri časovne razsežnosti (prav tam):

1. uvod obravnava *preteklost*
2. jedro vsebuje štiri vidike, raziskuje *sedanjost*
 - a) vpliv
 - b) stiki
 - c) spretnosti
 - d) skrbi/veselje
3. v zaključek se zapišejo cilji, ki usmerijo delovanje za *prihodnost*

Skupaj z uporabnicami izvajajo tudi program (re)integracije v Sloveniji ali pa jim pomagajo pri vračanju v domovino. Takrat sodelujejo z evro-mediteranskim projektom proti trgovini z ljudmi, s Caritas Europe, Caritas International, ADPARE – Association for Developing Alternative Practices for Reintegration and Education in IOM – International Organization for migration. Gre za vključevanje v družbo in pripravo na vsakodnevno življenje ter izzive in odgovornosti, ki jih to prinaša.

Preventiva na tem področju je usmerjena predvsem v trgovino z ljudmi, kjer pa je večina žrtev kupljenih z namenom prisilne prostitucije, tako da se družbo posredno osvešča tudi o (prisilni) prostituciji. Preventivo izvajajo nevladne organizacije, ki se zavedajo pomembnosti ozaveščanja. Financer je povečini Ministrstvo za notranje zadeve. Preventivne delavnice in predstavitve redno izvajajo za mladino v osnovni in srednji šoli. V višjih razredih osnovne šole je Slovenska Karitas izvajala akcijo »Bodi pozoren. Bodi previden«, v sklopu katere so otroci ustvarjali na temo trgovine z ljudmi in prostitucije. Delavnice so namenjene tudi lokalnim skupnostim, tistim, ki jih tema zanima, in tudi strokovni javnosti, torej strokovnjakom, ki delajo z morebitnimi žrtvami. Seveda so preventivne akcije namenjene tudi samim žrtvam. Sodelujejo in izvajajo tudi mednarodne seminarje. Poleg deljenja propagandnih materialov so izpeljali tudi akcijo »#stopProstituciji #nisiSama« v sodelovanju s slovensko pevko Neisho, katere pesem in videospot z naslovom Gloria sta se predvajala na radijskih postajah in televiziji.

Z vidika ozaveščanja je pomemben 18. oktober, evropski dan boja proti trgovini z ljudmi. Statistika za leto 2015 pravi, da je Društvo Ključ izvedlo veliko akcij s potujočo fotografsko razstavo Moje sanje in s tem povezano tematiko okroglih miz o prisilnih porokah. Fotografska

razstava je leta 2015 iz Ljubljane potovala v Krško, Celje, Kranj, Novo mesto, Kočevje in Koper, zato so o tej tematiki poročali tudi lokalni mediji v posameznih krajih. V okviru ozaveščanja širše javnosti sta bili izvedeni dve predavanji o trgovini z ljudmi v lokalnih skupnostih. V sodelovanju s kriminalistično policijo in študenti Evropske pravne fakultete (v organizaciji ELSA– The European Law Students' Association) pa sta bili izvedeni dve predavanji o trgovini z ljudmi za študente prava v Novi Gorici in Ljubljani. Slovenska Karitas pa je leta 2015 izvedla predavanje o trgovini z ljudmi na posvetu za članice v prostovoljnih gasilskih društvih in gasilskih zvezah regije Ljubljana III. (Internetni vir 23)

Leta 2015 je Urad Vlade RS za komuniciranje sofinanciral tri projekte, katerih izvajalke so bile nevladne organizacije. Dva projekta sta bila namenjena ozaveščanju mladostnikov o nevarnostih trgovine z ljudmi in načinih novačenja ter o usposabljanju za prepoznavanje tveganja, ustreznih načinov ukrepanja in samozaščitnega vedenja. Tretji projekt je bil namenjen ozaveščanju tujih delavcev s ciljem učinkovitejšega uveljavljanja in zaščite pravic, zaščite pred izkoriščanjem, opozarjanju na povezanost prisilnega dela in trgovine z ljudmi ter identificiranju morebitnih žrtev, ki potrebujejo dodatno podporo in zaščito. (prav tam)

Tukaj so opisani projekti izvedeni v letu 2015 (prav tam):

- 1) **Pravni center za varstvo človekovih pravic** iz Kopra. V okviru projekta so izvedli 48 delavnic, na katerih je sodelovalo preko 1.000 učencev tretje triade osnovnih šol. Delavnice so potekale s pomočjo računalniške predstavitve v Podgori, Luciji, Logatcu, Mariboru, Kopru, Pivki, Marezigah, Hrvatinih in na Črnem Vrhu. Zloženska je dostopna na spletni strani in profilu izvajalca na Facebooku.
- 2) Drugi projekt, ki sem ga že omenila, je »**Telesnica – kako prepoznati trgovanje z ljudmi in se mu izogniti?**« je izvedlo društvo Ključ – center za boj proti trgovini z ljudmi. V okviru projekta je bilo izvedenih 52 delavnic v osmih srednjih šolah in v štirih vzgojnih zavodih oziroma mladinskih domovih po Sloveniji. Delavnic se je udeležilo 1.275 dijakinj in dijakov. Delavnice so potekale v vzgojnih zavodih v Mariboru, Logatcu, Postojni, Kranju, v Mladinskem domu Malči Belič, v srednjih šolah v Ljubljani, Novem mestu, Krškem, Ravnah na Koroškem in v Novi Gorici.
- 3) Tretji projekt z geslom »**Boj proti trgovini z ljudmi – širjenje informacij je orožje proti izkoriščanju**« je izvajalo Združenje za promocijo prostovoljstva pri Slovenski filantropiji. Obveščali so predvsem delavce migrante, ostale delavce in širšo javnost o trgovini z ljudmi, o potencialnih nevarnostih trgovine z ljudmi, o tem, kako prepoznamo trgovino z ljudmi, o izkoriščanju s prisilnim delom in trgovino z ljudmi ter o načinih, kako preprečiti

izkoriščanje. Izvajali so tudi obveščanje in ozaveščanje delavcev pred odhodom na delo v tujino.

Izkušnje strokovnjakov pri sodelovanju z drugimi službami so dobre in slabe. Srčnost posameznikov in uspešnost sodelovanja prinašata zadovoljstvo in potrjujeta, da je sodelovanje nujno potrebno in pomembno. Slabe izkušnje dobijo prav zaradi nesodelovanja in neporočanja o situacijah. Strokovnjaka sta omenila predvsem nesodelovanje centrov za socialno delo. Za to krivita tudi neusposobljenost strokovnih delavcev za to področje. Menita, da glede na to, da strokovni delavci na centru delajo z različno populacijo, ki se znajde v različnih težkih situacijah, bi lahko bili bolj pozorni na morebitna kazniva dejanja in jih o njih obveščali. Tudi sama sem opazila, da strokovne delavke vedo, da se določene uporabnice ukvarjajo s prostitucijo, vendar ker jim tega ne povedo direktno, jim strokovne delavke na podlagi nekih domnevanj ne morejo pomagati.

Problem prostitucije je pri nas vedno bolj razširjen, zato bi potrebovali socialne delavke, ki bi bile posebej usposobljene za to področje. Ustvariti bi morali posebne svetovalnice za prostitutke, skupine za samopomoč prostitutk ipd. Indikatorji za prepoznavo spolno izkoriščanih, ki bi jih morali strokovni delavci prepoznati, so (Internetni vir 24):

- ☐ oseba je lahko različno stara
- ☐ se pogosteje seli in menjuje lokacije dela
- ☐ je ob zapustitvi mesta nastanitve spremljana
- ☐ ima tetovažo ali drugo oznako z navedbo »lastnika« oziroma osebe, ki jo izkorišča
- ☐ je nastanjena v istem objektu, kjer tudi dela
- ☐ živi ali potuje v skupinah drugih oseb – žensk, ki ne govorijo istega jezika
- ☐ ima malo oblačil
- ☐ ima večinoma erotična oblačila
- ☐ pozna jezik države, kjer dela, oziroma držav, od koder prihajajo stranke, samo v obsegu besed, povezanih s spolnostjo
- ☐ nima lastnih denarnih sredstev
- ☐ nima osebnih dokumentov
- ☐ je prisiljena v spolne odnose brez uporabe kondomov
- ☐ ne more zavrniti strank
- ☐ nima odmorov za malico ali prostih dni, ne more biti na letnem dopustu
- ☐ je okužena s spolno prenosljivo boleznijo, ki je ne zdravi
- ☐ mora biti dosegljiva delodajalcu 24 ur na dan, sedem dni v tednu

- o je brez soglasja preseljena iz enega v drug kraj
- o je v policijskih postopkih oziroma v postopkih s pristojnimi inšpekcijskimi organi prisiljena lagati
- o je prisiljena v izvajanje nezakonitih ali poniževalnih ravnanj
- o dela v nezdravem delovnem okolju, kar vključuje slabo osvetlitev, slabo prezračevanje in ogrevanje
- o ima neurejen dostop do sanitarij
- o je lahko videti utrujena in izčrpana
- o se mora prostituirati med boleznijo, menstruacijo ali nosečnostjo
- o spi na delovnem mestu ali v njegovi neposredni bližini
- o ne hrani zasluženega denarja oz. z njim ne razlaga prosto, temveč ga mora predati v hrambo drugi osebi
- o je prisiljena uživati alkohol/droge na delovnem mestu

Pri delu z dekleti strokovne delavke trčijo na travmatiziranost in obrambne mehanizme. Veliko vlogo igra tudi to, od kod dekleta izvirajo. Glede na raznolike izkušnje in zahtevne zgodbe je lahko pomoč uspešna in neuspešna. Vsekakor pa je potrebno dekleta spoštovati in biti do njih sočuten.

6. SKLEP

Za konec naj sklenem, da je prostitucija tema, ki v nas pusti ogromno vprašanj. Navzven je sam pojav ovit v tančico skrivnostnosti, a ko ga podrobneje spoznamo, ugotovimo, da gre za zgodovinski pojav, ki pa je z leti pridobil negativno oznako, za kar sta kriva predvsem sprememba miselnosti in razvoj družbe. Zaradi želje družbe po nadzorovanju tega pojava, se je prostitucija vedno bolj umikala v »podzemlje«, prostitutke pa so delo našle pri zvodnikih. Tako skrita, je bila mikavna tudi za ostala kazniva dejanja kot npr. preprodaja drog, orožja in trgovina z ženskami. Zakonodaja danes ni več tako stigmatizirana in stremi k družbenem sprejetju prostitucije kot enakopravnega dela in poklica. Strogo pa preganja zvodništvo in trgovino z ženskami, oz. kakršnokoli izkoriščanje in zlorabo. Za žrtve teh kaznivih dejanj ponujamo v Sloveniji tudi psihosocialno pomoč.

V Sloveniji obstajata prostovoljna in prisilna prostitucija. Slovenijo v trgovinski poti prečka večje število deklet. Glede na ugotovljena kazniva dejanja in identificirane žrtve in storilce, trenutno Slovenije nimamo za izvirno državo migrantk ali žrtev trgovine z ljudmi. V Sloveniji je prostitucija dekriminalizirana od leta 2003, kar pomeni, da ni preganjana, dekleta pa lahko storitveno dejavnost tudi registrirajo in jo prostovoljno in samostojno opravljajo. Kaznivi so zvodništvo, trgovina z ljudmi in ulična prostitucija. Prvi dve obliki zaradi izkoriščanja in zlorab, zadnja pa zaradi same varnosti deklet in uporabnikov. Najpomembnejši predpis za pregon kaznivih dejanj je Kazenski zakonik, v katerem sta dva najpomembnejša člena na področju prostitucije: 113. člen, ki določa kaznivo dejanje trgovine z ljudmi, in 175. člen, ki opredeljuje zlorabo prostitucije.

Dekleta svojega dela ne prijavijo predvsem zaradi neželenega razkritja ter zaradi družbenih norm in stigmatizacije. Siva ekonomija jim je dovoljena bolj kot komurkoli. Zaradi skritosti dela in molčanja o resnici prostitucija kljub dekriminalizaciji ostaja v »podzemlju«, kar še bolj kliče po kaznivih dejanjih zvodništva, zlorab prostitucije ali celo trgovine z ljudmi. V prostituciji namreč vedno obstaja tveganje.

Dekleta, ki se za prostitucijo odločijo prostovoljno, to odločitev v večini sprejmejo zaradi ekonomske stiske oz. želje po boljšem zaslužku. Dalida Horvat, ki dela na Društvu SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja, je v Priročniku za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja (2014: 63) napisala članek Nasilje proti ženskam v okviru človekovih pravic, v katerem opozarja, da »revščina in brezposelnost povečujeta priložnosti za trgovino z

ženskami«. Pojavljajo pa se dvomi o tem, ali sploh obstaja meja med prostovoljno in prisilno prostitucijo, saj tudi pri navidez prostovoljni prostituciji obstajajo neprostovoljni dejavniki, ki vplivajo na to, da se nekatere ženske odločijo za to dejavnosti, druge pa ne. Nekateri pa zagovarjajo deviktimizacijo, ker so prepričani, da je to delo enakovredno ostalim, vsi pa imamo prostovoljno in svobodno voljo pri izbiri poklica, ki ga bomo opravljali.

Pri opravljanju svoje dejavnosti se spolne delavke soočajo tako z negativnimi kot s pozitivnimi izkušnjami. Spolna delavka, ki je rešila vprašalnik, je napisala, da je negativno predvsem to, da ji to početje ni všeč, vendar je pozitiven vidik denar, ki ga zasluži z opravljanjem tega dela. Kot posledice prostituiranja strokovnjaki naštevajo predvsem zdravstvene, zobozdravstvene in psihološke težave, a je možno zaslediti tudi pozitivne posledice, kot so seksualne izkušnje, velik zaslužek, avanture in pridobitev samozavesti.

Prostovoljne in samostojne prostitutke pomoči ne iščejo, se pa v Društvo Ključ in v krizno namestitev zatekajo dekleta z izkušnjo trgovine z ljudmi in prisilne prostitucije. Vendar tudi žrtve ne želijo vedno pomoči. Policisti povedo, da se velikokrat same ne čutijo žrtve, saj v zvodništvu ne vidijo ničesar spornega, s storilci pa imajo tudi vzajemni odnos, ki ga ne želijo prekiniti. Menim, da se žrtve tudi bojijo sodelovati s policisti, bodisi zaradi groženj, bodisi zaradi izsiljevanja s strani zvodnikov oz. trgovcev. Zaradi takšnega mišljenja ne želijo sodelovati pri kazenskih postopkih, kar otežuje delo policistov. Šele ko je presežen žrtvin tolerančni prag (kar pa je zelo subjektivno), se nekatere ženske odločijo prijaviti zlorabo prostitucije. Pri trgovini z ženskami strokovne delavke velikokrat pri žrtvah naletijo na travmatizirano odnosno navezanost na storilca. Nekatera dekleta pa zavrnejo pomoč, saj jim je takšna sprememba tuja. Raje se vrnejo v okolje, ki ga poznajo. V proces pomoči se povečini vključijo posameznice, ki so bile v suženjskem razmerju krajši čas in so v življenju uspele ohraniti vsaj malo osebnega dostojanstva in ponosa ter vsaj toliko moči, da lahko poskrbijo za reševanje problema. S tistimi, ki se odločijo ostati in vztrajati, pa je potrebno trdo in dolgo delo. Strokovne delavke naletijo na obrambne mehanizme, največ pa je potrebno delati na samopodobi.

Na pasti prostitucije in trgovine z ljudmi za te namene se opozarja in ozavešča že mladino v osnovnih in srednjih šolah. Preventivne delavnice so namenjene tudi lokalnim skupnostim in strokovnjakom, ki delajo s takšno populacijo ter se morajo redno izpopolnjevati v svoji stroki.

Prostitucija je in bo ostala tabujska tema. Menim, da je preveč nemoralna, da bi jo ljudje sprejeli za normalno. Družba nima ničesar proti njej, vendar je ne želi v svoji bližini, ne želi je javne. Prostitutke so družbeno zelo stigmatizirane, kar je povezano s stereotipi o »normalni ženski seksualnosti« in o »notranjih lastnostih« prostitutk. Družbena konstrukcija »normalne spolnosti« je paradokсна: »normalna« moška seksualnost je koristiti spolne storitve prostitutk, »normalna« ženska seksualnost pa ni biti prostitutka. Čeprav se zakonodaja (dekriminalizacija) sicer trudi razbiti okove stigmatizacije, se ženske, ki se odločijo za to dejavnost, še vedno preveč bojijo razkritja. Mislim pa, da lahko opravljanje takšne dejavnosti prinaša tudi dober zaslužek, ki jim zaradi dela na črno ostane celoten in neobdavčen. Menim, da tudi iz tega vidika prostitutke ne vidijo smisla, zakaj bi izkoristile možnost Zavoda za zaposlovanje, da bi svoje delo prijavile kot osebne storitve. V primerjavi s prisilnimi prostitutkami in žrtvami trgovine z ženskami, ki nimajo nikakršnih pravic, pa imajo glede na odgovore prostovoljne prostitutke D, le-te zdravstvene in ekonomske pravice, medtem kot je socialni status zaradi stigme tudi pri njih slabši kot pri posameznicah, ki se s prostitucijo ne ukvarjajo.

7. PREDLOGI

Moji predlogi so sledeči:

- še večji poudarki na preventivi – redne delavnice in seminarji v osnovnih in srednjih šolah povsod v Sloveniji
- več ozaveščanja, predavanj in seminarjev na fakultetah, kjer se študenti izobražujejo za poklice, ki so v stiku z žrtvami, v zdravstvenih domovih, na policijskih upravah, v sodstvu, centrih za socialno delo itd.
- več svetovanja in posredovanja informacij strokovnih delavk in delavcev ter ostalih strokovnjakov, ki so na kakršenkoli način v stiku z žrtvami
- več dela na terenu – pregledovanje kritičnih lokacij
- zaščita prostitutk v okviru zakonov proti posilstvom in drugih oblikam nasilja, saj so enakovredne vsem ostalim ženskam z izkušnjo (spolnega) nasilja
- mednarodna skrb za zaščito deklet in žensk, ki so del trgovine z ljudmi
- mednarodno sodelovanje pri zatiranju trgovine z ženskami
- ustanovitev podružnic Društva Ključ v krajih, kjer je večji odstotek prostitutk, torej krajih, za katere so značilni zimski in poletni turizem, bližina državnih meja in prisotnost igralnic (npr. v Novi Gorici)
- ustanovitev skupine za samopomoč in/ali skupine za prostitutke, kjer bi si spolne delavke med seboj izmenjevale izkušnje, se svarila pred pasti, si pomagale...
- glede na negativne odzive strokovnih delavk s centra za socialno delo za sodelovanje v vprašalnikih za to magistrsko nalogo ter na negativne izkušnje sogovornikov z Generalne policijske uprave s sodelovanjem strokovnih delavk s centrov za socialno delo, bi bilo potrebno uvesti več seminarjev za informiranje zaposlenih o tem, kako prepoznati indikatorje možnih zlorab in kako postopati v primerih, ko gre za sum zlorabe prostitucije, trgovine z ženskami ali prisilnih porok

8. LITERATURA IN VIRI

- Čačinovič Vogrinčič, Gabi (2006). Socialno delo z družinami. Socialno delo, letnik 45, številka 3/5, str. 111-118. Dostopno na: <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-MOZHKWR5> (ogledano 13. 4. 2016).
- Čurin, S. (2006). Uveljavljanje mednarodnopravnih dokumentov s področja boja proti trgovini z ljudmi. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republika Slovenija. Dostopno na: http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/THB/TZL2015/Zbornik-Uveljavljanje_mednarodnopravnih_dokumentov_s_podrocja_boja_proti_trgovini_z_ljudmi.pdf (ogledano: 3. 1. 2016)
- Enciklopedija Slovenije (1995), Ljubljana: Mladinska knjiga
- Grošelj, B. (2006), Prostitucija v Ljubljani v prvih treh desetletjih 20. stoletja. Kronika (Ljubljana), letnik 54, številka 3, str. 451-464. Dostopno na: www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-X24DOL9D/ (ogledano 10. 10. 2015).
- Høigård, C. in Finstad, L. (1992), Backstreets: Prostitution, Money, and Love. Pennsylvania State Univ Pr (Txt)
- Javornik, A. (2011), Trgovina z ljudmi in prisilno delo otrok ter izkoriščanja otrok v spolne namene (novodobno suženjstvo). Maribor: Pravna fakulteta (diplomsko delo). Dostopno na: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=50095> (ogledano 23. 2. 2016).
- Kovač, P. (2013), Trgovanje z ljudmi s poudarkom na oskrbi žrtev trgovanja z ljudmi. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo (magistrsko delo). Dostopno na: <https://dk.um.si/Dokument.php?id=22773> (ogledano 18. 8. 2015).
- Križaj, K. (2010), Stanovanjska prostitucija v Sloveniji: potrebe in želje ponudnic storitev. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo (diplomsko delo).
- Matoh, T. (2013), Prostitucija na presečišču osebnih okoliščin in družbenih razmerij. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo (diplomska naloga).
- Mesec, B. (1997), Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Mesec, B. (2009), Metodologija raziskovanja v socialnem delu I: Načrtovanje raziskave. Študijsko gradivo za interno uporabo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Nikolič-Ristanović V. idr. (2004), Trafficking in people in Serbia. Belgrade: OSCE.
- Pajnik, M. (2008), Prostitucija in trgovanje z ljudmi: perspektive spola, dela in migracij. Ljubljana : Mirovni inštitut, Inštitut za sodobne družbene in politične študije.
- Peršak, N. (2010), Viktimalizacija prostitutk in sramotenje izjem: mit o prostitutki žrtvi. Revija za kriminalistiko in kriminologijo. Ljubljana, letnik 2, str. 152-163. Dostopno na:

http://www.policija.si/images/stories/Publikacije/RKK/PDF/2010/02/RKK2010-02_NinaPersak_ViktimalizacijaProstitutk.pdf (ogledano 13. 12. 2015).

- Pivc, R. (2010), Večni obstoj trgovine z belim blagom. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo (diplomska naloga).
- Popov, J. (2008), Prostitucija : priročnik za prostitute-ke, stranke in moraliste-ke / po lastni pameti in pri polni zavesti zbral in spisal Jurij Popov. Maribor: Pivec.
- Popov, J. (2002), Trgovina z ljudmi: somrak civilizacije. Ljubljana: Društvo Ključ – Center za boj proti trgovini z ljudmi
- Schiepek, G., Ludwig-Becker, F., Helde, A., Jagfeld, F., Petzold, E.R., Kröger, F. (2005), Sinergetika za prakso: terapija kot spodbujanje samoorganizirajočih procesov. V: J. Bohak, M. Možina (ur.). Četrty študijski dnevi Slovenske krovne zveze za psihoterapijo, Rogla. Zbornik prispevkov. (izpitni zapiski predavanj doc.dr. Lee Šugman Bohinc)
- Skutnik, S. (2011), Trgovina z ljudmi skozi vidik človekovih pravic. Maribor: Pravna fakulteta (diplomsko delo).
- Stare, Sandra (2007), Trgovanje z ženskami za namene prostitucije. Socialno delo, letnik 46, številka 1/2, str. 39-46.
- Šori, I. (2005), Prostitucija v Sloveniji. Etnolog. Nova vrsta (Ljubljana), letnik 15, str. 61-80.
- Štumberger, L. (2010), Psihosocialna pomoč žrtvam trgovine z ljudmi. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Vidovič, S. (2012), Ekonomske implikacije zlorabe prostitucije v Sloveniji. Maribor: Fakulteta za varnostne vede.
- Veselič, Š., Horvat, D. in Plaz, M. (2014), Priročnik za delo z ženskami in otroki z izkušnjo nasilja (Izdaja od 25. obletnici delovanja Društva SOS telefon). Ljubljana: Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja.
- Weitzer, R, J. (2000), Sex for Sale: Prostitution, Pornography, and the Sex Industry. Psychology Press
- Zaviršek, D. (1994), Ženske in duševno zdravje: o novih kulturah skrbi. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo

8.1 Internetni viri

- Internetni vir 1: MLADINA.SI (21. 6. 004), *Slovenski zvodniki*. Dostopno na: <http://www.mladina.si/92486/slovenski-zvodniki/> (Ogledano 15. 10. 2015).
- Internetni vir 2: Vlada Republike Slovenije, *Akcijski načrt za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2015 – 2016*. Dostopno na: www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/THB/AKCIJSKI_NACRT_2015_-_2016.doc (Ogledano 3.3.2016)
- Internetni vir 3: Vlada Republike Slovenije, *Ukrepanje proti trgovanju z ljudmi - Poročilo Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi za leto 2015*. Dostopno na: http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/THB/TZL2015/Porocila_v_pdf/Porocilo_2015.pdf (Ogledano 5. 7. 2016).
- Internetni vir 4: ZRSZ, *Prosta delovna mesta*. Dostopno na: http://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/prosta_delovna_mesta (Ogledano 13. 8. 2015).
- Internetni vir 5: RSUS, *Ustava – Človekove pravice in temeljne svoboščine*. Dostopno na: <http://www.us-rs.si/o-sodiscu/pravna-podlaga/ustava/> (Ogledano 5. 7. 2016).
- Internetni vir 6: PIS, *Kazenski zakonik*. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5050> (Ogledano 10. 7. 2016).
- Internetni vir 7: PIS, *Zakon o državnem tožilstvu*. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5812> (Ogledano 10. 11. 2015).
- Internetni vir 8: PIS, *Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih*. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6612> (Ogledano 10. 11. 2015).
- Internetni vir 9: Vlada Republike Slovenije, *Odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj – Pomoč in zaščita – Poročilo MDS 2015*. Dostopno na:

http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/THB/TZL2015/Porocila_v_pdf/Porocilo_2015.pdf#page=17 (Ogledano 5. 7. 2016).

- Internetni vir 10: Slovenska Karitas, *Pomoč žrtvam trgovine z ljudmi in preventiva – Nagradni natečaj Bodi pozoren. Bodi previden.* 2016. Dostopno na: <http://www.karitas.si/pomoc/pomoc-zrtvam-trgovine-z-ljudmi/> (Ogledano 14. 9. 2015).
- Internetni vir 11: Slovenska Karitas, *#nisiSama.* Dostopno na: <http://www.karitas.si/pomoc/pomoc-zrtvam-trgovine-z-ljudmi/nisisama/> (Ogledano 14. 9. 2015).
- Internetni vir 12: Društvo Ključ, *Kaj ponujamo.* Dostopno na: <http://www.drustvo-kljuc.si/nase-deloprojekti/kaj-ponujamo/> (Ogledano 5. 10. 2015).
- Internetni vir 13: Društvo Ključ, *Preventivni projekti.* Dostopno na: <http://www.drustvo-kljuc.si/nase-deloprojekti/preventivni-projekti/> (Ogledano 5. 10. 2015).
- Internetni vir 14: Društvo Ključ, *Da! življenju brez trgovine z ljudmi.* Dostopno na: <http://www.drustvo-kljuc.si/nase-deloprojekti/preventivni-projekti/da-zivljenju-brez-trgovine-z-ljudmi/> (Ogledano 5. 10. 2015).
- Internetni vir 15: Društvo Ključ, *Mednarodno sodelovanje.* Dostopno na: <http://www.drustvo-kljuc.si/nase-deloprojekti/mednarodno-sodelovanje/> (Ogledano 5. 10. 2015).
- Internetni vir 16: Vlada Republike Slovenije, *Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi.* Dostopno na: http://www.vlada.si teme_in_projekti/boj_proti_trgovini_z_ljudmi/medresorska_delovna_skupina_za_boj_proti_trgovini_z_ljudmi/ (Ogledano 12. 3. 2016).
- Internetni vir 17: Društvo Ključ, *Naše delo/projekti.* Dostopno na: <http://www.drustvo-kljuc.si/nase-deloprojekti/> (Ogledano 15. 5. 2016).

- Internetni vir 18: Lisa. *Stockholmski sindrom – ko se talec naveže na svojega ugrabitelja* (28.8.2013). Dostopno na: <http://www.lisa.si/odnosi/stockholmski-sindrom-ko-se-talec-naveze-na-svojega-ugrabitelja/> (Ogledano 24. 8. 2016).
- Internetni vir 19: Uradni list, *Kazenski zakonik*. Dostopno na: <https://www.uradni-list.si/1/content?id=109161> (Ogledano 18. 7. 2016).
- Internetni vir 20: Primorske novice, »*Nihče nas ni prodajal*« (29. 12. 2015). Dostopno na: <http://www.primorske.si/Novice/Kronika/Nihce-nas-ni-prodajal> (Ogledano 16. 7. 2016).
- Internetni vir 21: DNK, *Socialno zagovorništvo za žrtve nasilja*. Dostopno na: <http://www.drustvo-dnk.si/dejavnosti/osebe-z-izkunjo-nasilja/socialno-zagovornitvo.html> (Ogledano 17. 7. 2016).
- Internetni vir 22: J. Škrjanec (2006), *Individualno načrtovanje z udejanjanjem ciljev – Pomen uporabniškega vpliva pri zagotavljanju socialnovarstvene storitve*. Dostopno na: http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Publikacije/individualno_nacrtovanje_jelka_skrjanc.pdf (Ogledano 20. 6. 2016).
- Internetni vir 23: Vlada Republike Slovenije, *Ukrepajmo proti trgovanju z ljudmi - Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi – Poročilo Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi za leto 2015*. Dostopno na: http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/THB/TZL2015/Porocila_v_pdf/Porocilo_2015.pdf (Ogledano 19. 7. 2016).
- Internetni vir 24: Republika Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve, *Priročnik o identifikaciji, pomoči in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi* (2016: 24). Dostopno na: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/SOJ/word/2016/Prirocnik_-_print_A4.pdf (Ogledano 7. 9. 2016).

8.2 Viri prilog

Priloge se poslužujejo naslednjih virov:

- Čurin, S. (2006). *Uveljavljanje mednarodnopravnih dokumentov s področja boja proti trgovini z ljudmi*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republika Slovenija. Dostopno na: http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/THB/TZL2015/Zbornik-Uveljavljanje_mednarodnopravnih_dokumentov_s_podrocja_boja_proti_trgovini_z_ljudmi.pdf (ogledano: 3.1.2016)
- Schiepek, G., Ludwig-Becker, F., Helde, A., Jagfeld, F., Petzold, E.R., Kröger, F. (2005), Sinergetika za prakso: terapija kot spodbujanje samoorganizirajočih procesov. V: J. Bohak, M. Možina (ur.). Četrty študijski dnevi Slovenske krovne zveze za psihoterapijo, Rogla. Zbornik prispevkov. (izpitni zapiski predavanj doc.dr. Lee Šugman Bohinc)
- Internetni vir 25, internetni vir 27, internetni vir 28 in internetni vir 34: Vlada Republike Slovenije, Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi – *Poročilo Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi za leto 2015*. Dostopno na: http://www.vlada.si/fileadmin/dokumenti/si/THB/TZL2015/Porocila_v_pdf/Porocilo_2015.pdf (Ogledano: 19. 7. 2015)
- Internetni vir 26: Slovenska Karitas, *Pomoč žrtvam trgovine z ljudmi in preventiva - Nagradni natečaj: Bodi pozoren. Bodi previden. 2016*. Dostopno na: <http://www.karitas.si/pomoc/pomoc-zrtvam-trgovine-z-ljudmi> (Ogledano: 14. 9. 2015)
- Internetni vir 29: Društvo Ključ, *Kurativni projekti*. Dostopno na: <http://www.drustvo-kljuc.si/nase-deloprojekti/kurativni-projekti/> (ogledano 14. 9. 2015)
- Internetni vir 30: Facebook stran Društva Ključ. Dostopno na: <https://www.facebook.com/drustvo.kljuc/?fref=ts> (ogledano 22. 3. 2016)
- Internetni vir 31: Društvo Ključ, *Kaj ponujamo*. Dostopno na: <http://www.drustvo-kljuc.si/nase-deloprojekti/kaj-ponujamo/> (Ogledano 5. 10. 2015)
- Internetni vir 32: Društvo Ključ, *Preventivni projekti*. Dostopno na: <http://www.drustvo-kljuc.si/nase-deloprojekti/preventivni-projekti/> (Ogledano 5. 10. 2015).

- Internetni vir 33: Društvo Ključ, *Da! življenju brez trgovine z ljudmi*. Dostopno na: <http://www.drustvo-kljuc.si/nase-deloprojekti/preventivni-projekti/da-zivljenju-brez-trgovine-z-ljudmi/> (ogledano: 22. 3. 2016)

9. PRILOGE

9.1 PRILOGA 1: Podrobnejši opis društev, organizacij in njihovih nalog

9.1.1 Slovenska Karitas

Program krizne namestitve se izvaja na treh nivojih (Verovšek v Čurin 2006: 140–141):

- 1) **Oskrba žrtev**, ki so bile »sprejete na podlagi klica policije, ki je sodelovala v procesu odkrivanja in pregona kaznivega dejanja trgovine z ljudmi ali prikrivajočih kaznivih dejanj«.
- 2) **Program revitalizacije in resocializacije žrtev**, ki so »zaključile osnovni program oskrbe in so se v program vključile na priporočilo drugih nevladnih organizacij ali po lastni želji«.
- 3) **Vzpostavitev in širitev mreže organizacij**, ki so pripravljene sodelovati v programu oskrbe žrtev. Sočasno z izvajanjem osnovnega programa oskrbe žrtev poteka tudi »nadgradnja usposabljanja sodelujočih posameznikov, nadgradnja osnovnega programa in sistematizirana pomoč žrtvam trgovine z ljudmi« (prav tam).

Oskrba žrtev trgovine z ljudmi po pogodbi z državo Republike Slovenije pomeni (prav tam: 141–146):

- zagotovljeno 24-urno dosegljivost strokovnjaka,
- celodnevno izvajanje oskrbe prek kriznih in varnih namestitev (psihosocialno svetovanje, nujna medicinska pomoč, svetovanje v zvezi z zakonitimi pravicami, pravno svetovanje in urejanje statusa ter laična pomoč in spremljanje),
- zaključek programa namestitve in
- njihov povratek v domovino.

Pri krizni namestitvi gre za »celostno do 30 dni trajajočo oskrbo prepoznanih žrtev (tako odraslih kot otrok), ki potrebujejo takojšen umik iz zatečenega okolja« (prav tam).

Slovenska Karitas se ukvarja tudi z reintegracijo v okviru varne namestitve. V letu 2015 je bilo v krizni prostor nameščenih 5 oseb – žrtev trgovine z ljudmi, vse ženskega spola. Eno dekle je bilo še mladoletno, ki pa je v času bivanja dopolnilo 18 let. Nameščene osebe so bile državljanke Slovenije (1), Srbije (1) in Madžarske (3). Nameščene so bile zaradi namena prisilne poroke (prodaja), prisilne prostitucije oziroma prisilnega dela. Državljanke Slovenije je bila po 22 dneh bivanja v krizni namestitvi premeščena v prostore varne namestitve, to je programa, ki ga razpisuje Ministrstvo za notranje zadeve, program pa izvaja društvo Ključ. Drugim je bila na njihovo željo omogočena vrnitev v državo izvora. (Internetni vir 25)

Slovenska Karitas dela tudi na preventivi, in sicer predvsem z otroki zadnjih triad osnovnih šol z natečajem »Bodi pozoren – bodi previden«. Učenci v natečaju sodelujejo s svojo samostojno avtorsko vsebino, namenjeno sovrstnikom. Lahko gre za strip, sliko, pesem, zgodbo, spletno stran, fotografijo, plakat itd. Tema izdelkov je pojav trgovine z ljudmi, njene posledice, pasti in kako se tem pastem seveda tudi uspešno izogniti. (Internetni vir 26)

9.1.2 Društvo Ključ

Društvo Ključ – Center za boj proti trgovini z ljudmi je »nevladna, neprofitna, nepolitična in humanitarno usmerjena organizacija v Sloveniji, ki ima aktivno vlogo znotraj načrtovanih aktivnosti Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi«. Prevzema veliko aktivnosti za zagotovitev pomoči osebam, ki so se ujele v pasti trgovine z ljudmi. Kljub pomanjkanju financ pa lahko žrtvam trgovine z ljudmi nudijo tudi namestitev v varnem prostoru. (Mesić in Kukolj v Čurin 2006: 149)

Varna hiša oz. varna namestitev, ki je nadaljevalni program po krizni namestitvi, je primerna za vse prepoznane žrtve trgovine z ljudmi, ki potrebujejo nadaljnjo celovito oskrbo oziroma so pripravljene sodelovati z organi pregona v kazenskem postopku zoper storilce. Varno namestitev omogoča Društvo Ključ. V letu 2015 sta bili v program Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – namestitev v varni prostor vključeni dve osebi – žrtvi trgovine z ljudmi. Ena državljanka Slovenije za obdobje od 16. februarja 2015 do 3. maja 2015 in državljanka Makedonije za obdobje od 1. januarja 2015 do 8. julija 2015. Varno namestitev in integracijo je financiralo Ministrstvo za notranje zadeve. (Internetni vir 27)

»V vključevanje v samostojno življenje (integracija oziroma reintegracija), ki ga s sofinanciranjem iz projekta EU EQUAL izvaja Društvo Ključ, je bilo v letu 2015 vključenih 10 oseb.« (Internetni vir 28)

Slovenija pomoč žrtvam trgovine z ljudmi pogojuje z njihovim sodelovanjem v policijskih in sodnih postopkih proti trgovcem z ljudmi. Vendar Društvo Ključ žrtvam, zaradi travm, ki jih te doživljajo, ne glede na njihovo odločitev o sodelovanju v predkazenskem in kazenskem postopku, ponudi program (re)integracije. Brez ustrezne celostne pomoči in dolgoročnih dobro načrtovanih rešitev lahko namreč hitro ponovno postanejo žrtve, zato želi društvo žrtvam zagotoviti stimulativen socialni kontekst, saj le-ta omogoča izobraževanje, usposabljanje, širjenje socialne mreže in ne nazadnje pridobitev poklica oziroma možnosti

zaposlitve. Služba je finančni vir, omogoča strukturo časa, stike z ljudmi, povezovanje ciljev, določa status in identiteto dekleta ter nudi zakonitost in kontrolo. »Vse naštetu lahko vodi v samostojno življenje, kar je tudi cilj projekta.« (Mesić in Kukolj v Čurin 2006: 150–151)

Brezplačne oblike pomoči, ki jih Ključ zagotavlja tako tujcem kot slovenskim državljanom, so (prav tam):

- svetovanje po svetovalni telefonski liniji,
- psihosocialna pomoč,
- pomoč pri umiku žrtev iz ogrožajoče situacije,
- krizne namestitve,
- pomoč pri vzpostavljanju stikov z organi pregona,
- pomoč pri urejanju dokumentov in
- organizacija povratka v državo izvora, če seveda žrtve to želijo.

Kurativni projekti so (Internetni vir 29):

- celostna oskrba žrtev,
- svetovalni telefon in
- SOOS Trgovina z ljudmi (namen programa je zmanjševati neenakosti v zdravju in omogočiti lažji dostop do zdravstvenih storitev za žrtve).

Ko preživela pride v oskrbo Društva Ključ, strokovne delavke takole vodijo proces (Internetni vir 30):

Prve potrebe, ki jih imajo osebe, ki bivajo v našem varnem prostoru, so na začetku predvsem: spoštljiv odnos, občutek varnosti in mir. Potem se izkaže potreba po počitku in spanju (če seveda lahko zaspijo), pomembna jim je intima in skrb za telo. Hrana je običajno na zadnjem mestu. Vse te osnovne potrebe lahko osebam z izkušnjo trgovanja z ljudmi zagotovimo prek projekta (Celostna) oskrba žrtev trgovanja z ljudmi. Projekt sofinancirajo Ministrstvo za notranje zadeve, Mestna občina Ljubljana (Oddelek za zdravje in socialno varstvo) ter FIHO. Po določenem obdobju strokovnega dela preživele začnejo razmišljati o prihodnosti. Počasi skupaj preidejo v obdobje sanj, želja. Strokovno se temu reče proces (re)integracije. Skupaj z uporabnicami pripravijo individualni načrt, ki vsebuje: pričakovanja vključene osebe, pravice in dolžnosti, opredeljene kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje ... Vendar je tukaj potrebno postaviti tudi mejo zmožnosti, ki jih ima Društvo Ključ, saj večkrat zmanjka finančnih sredstev za eno najosnovnejših pravic, ki jih imajo uporabnice, tj., da jim država

omogoči (re)integracijo v normalno življenje. Sanje in želje oseb, ki prebivajo v Društvu Ključ so povsem običajne. Npr.: končati šolo, vpisati se na tečaj šivanja, si kupiti platno in barve za risanje, vpisati se na plavalni tečaj, iti kdaj v kino, vpisati se na pravno fakulteto in postati državna tožilka, da bi lahko preganjala take, ki so ji uničili življenje pri trinajstih letih. Financerja (re)integracije za žrtve trgovine z ljudmi v Sloveniji ni. Nekaj malega krijejo iz sredstev Mestne občine Ljubljana, iz programa Oskrbe žrtev trgovine z ljudmi. Zato so vedno znova primorani prositi za donacije. Vedno znova se srečujejo tudi z dejstvom, da v Sloveniji še nismo naredili vsega, kar smo dolžni narediti za žrtve trgovanja z ljudmi, ne glede na vse mednarodne dokumente, ki smo se jim zavezali.

Zaznati je prvih pet sinergetičnih načel (povzeto po Schiepek (2005) iz izpitnih zapiskov predavanj doc. dr. Šugman Bohinc pri predmetu Dialoška praksa v socialnem delu z družino na magistrskem študiju na Fakulteti za socialno delo):

- 1) vzpostavljanje primarnega konteksta (odnosne) stabilnosti
- 2) krepitev občutka smiselnosti spremembe
- 3) razlikovanje problemskih in rešitvenih vzorcev
- 4) razlikovanje energizatorjev (nadzornih parametrov)
- 5) destabilizacija: krepitev odklona z energizatorji

Društvo pa dela tudi na preventivi. Ponuja še (Internetni vir 31):

- preventivne delavnice o trgovanju z ljudmi za mladostnike, njihove starše in osebje na šoli,
- predavanja o trgovanju z ljudmi za laično in strokovno javnost,
- poleg strokovnega osebnega svetovanja potencialnim in dejanskim žrtvam še svetovanje staršem, strokovnim delavcem v socialnem varstvu, šolstvu ...

Preventivni projekti so naslednji: Da! življenju brez trgovine z ljudmi, Telesnica, Vijolica, Projekt Drugačna zveza in S pesmijo proti trgovini z ljudmi. Namenjeni so predvsem otrokom, mladostnikom, njihovim staršem in osebju v šolah. »Cilj preventivnih delavnic je otroke in mladostnike osvestiti o pasteh, ki se jih poslužujejo trgovci z ljudmi, ter mlade opremiti s samozaščitnimi ukrepi.« Za zadnjo triado osnovnih šol izvajajo delavnice »Vijolica – kako se izogniti pastem trgovine z ljudmi«, v srednjih šolah pa delavnice »Telesnica – kako prepoznati trgovanje z ljudmi in se mu izogniti«. Projekt »Da! življenju brez trgovine z ljudmi« je namenjen predvsem mladim, ki so zaradi svoje mladosti, neizkušenosti in naivnosti

možna bodoča žrtev trgovcev z ljudmi, ki jih na različne načine zvabijo v svoj posel. Namenjen je dekletom, da se naučijo prepoznati in zaščititi pred pastmi, ter tudi fantom, ki lahko postanejo možne žrtve ali pa bodoči koristniki uslug prostitutk, ki so v dejavnost prisiljene. Za fante je pomembno, da ponotranjijo dejstvo, da prisilnim prostitutkam spolnost ni v užitek, temveč gre za posilstvo. Društvo Ključ organizira tudi različna usposabljanja, namenjena predvsem strokovni javnosti (starši, zaposleni na šolah, policija, tožilstvo, sodniki, socialni delavci ...). Enkrat letno izvajajo tudi usposabljanje za nove prostovoljce. (prav tam, internetni vir 32 in internetni vir 33)

9.1.3 Medresorska delovna skupina

Leskošek (v Čurin 2006: 135–136) opisuje, da je Slovenija pristopila k reševanju problemov na področju prostitucije prav z ustanovitvijo medresorskega telesa, ter tako začela z reševanjem problema trgovanja z ženskami. Kljub temu pa se kažejo naslednje težave:

- 1) Pomanjkanje organizacij, ki se ukvarjajo neposredno z žrtvami (pri nas le dve nevladni organizaciji, Društvo Ključ in Slovenska Karitas). Potrebujemo vključitev psihosocialne vladne službe ter podporo mreže lokalnih iniciativ, saj je »namen mreženja izvajalskih organizacij predvsem povečati učinkovitost z izmenjavo informacij in izkušenj ter povečati možnost za usklajeno delovanje v konkretnih primerih«.
- 2) Neustrezna vladna politika, ki z načinom financiranja monopolizira dejavnost, ena sama vladno financirana organizacija pa ne more učinkovito delovati na področju trgovanja. Potrebno se je tudi učinkoviteje spopasti s trgovino z otroki in nelegalnimi migranti, saj so slednji večkrat obravnavani kot kriminalci. »Financiranje nevladnih organizacij mora zato biti usmerjeno v različne organizacije in mora vzpodbujati nastajanje novih na področjih, ki ostajajo nepokrita.«
- 3) Pomanjkljivo sodelovanje med nevladnimi in vladnimi službami, saj sodelovanje nevladnih služb z vladnimi preneha, ko slednje prevzamejo ukrepanje v konkretnem primeru. »Nevladne organizacije pogrešajo povratne informacije in sodelovanje v nadaljevanju postopka«. Primeri bi se učinkoviteje reševali, če bi vladne in nevladne službe ostale vključene in sodelujoče na poti do rešitve.
- 4) Visoka toleranca do nasilja na splošno ter stereotipna podoba »moralno spornih žensk z Vzhoda«, ki v prostitucijo vstopajo prostovoljno, njihovo vztrajanje v njej pa je nekakšen »dokaz«, da so tam na svojo voljo. Stereotipi in predsodki ne smejo določati vladnih strategij na področju trgovine z ljudmi.

Potrebno je torej »ustvariti razvejano mrežo organizacij, ki so sposobne sodelovati skozi vse faze razbijanja kriminalnih povezav in podpore žrtvam trgovine« (Leskošek v Čurin 2006: 136).

Akcijski načrt MDS za leto 2015–2016 je sledeči (Internetni vir 34):

- **boljša preventiva** (komunikacija, informiranje javnosti, ozaveščanje ranljivih skupin o tveganjih, ki so jim izpostavljene, ozaveščanje, informiranje in usposabljanje strokovnih javnosti (policistov, sodnikov, tožilcev, socialnih delavcev...), spodbujanje javnih razprav o ukrepih, zagotavljanje informacij, spodbujanje aktivnosti, namenjenih ozaveščanju uporabnikov spolnih storitev, zaposlenih v panogah, ki so posredno povezane s spolnim izkoriščanjem (turizem, gostinstvo, transport ipd.), ozaveščanje delodajalcev v panogah, kjer najpogosteje prihaja do zlorab in kjer obstaja veliko tveganje, da zaposleni postanejo žrtve trgovine z ljudmi idr.),
- **učinkovitejše odkrivanje, preiskovanje in pregon kaznivih dejanj ter storilcev** (spremljanje obsega in trenda, krepitev nadzorstvenih mehanizmov, izdelava priročnika za namen prepoznave žrtev idr.),
- **pomoč in zaščita žrtev** (oskrba, krizne namestitve, namestitve v varnem prostoru, psihosocialna pomoč, zdravstvena nega, prevajalske storitve, svetovanje in nudenje informacij, pomoč pri urejanju vrnitve nazaj v državo, podpora otrok in družin žrtev, reintegracija idr.),
- **sodelovanje v okviru regionalnih in mednarodnih organizacij** za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej,
- **izboljšanje sistemskih rešitev,**
- **sprememba zakonodaje** (dopolnitve kazenskega zakonika (še posebej, »ko gre za oteževalne okoliščine v primerih, kadar kaznivo dejanje trgovine z ljudmi stori javni uslužbenec pri opravljanju svojih dolžnosti in kadar je storjeno naklepno ali je iz hude malomarnosti ogroženo življenje žrtve«), večja dostopnost do odškodnin žrtvam ...).

Projekt PATS – Prepoznavanje, pomoč in zaščita žrtev trgovine z ljudmi, spolnega nasilja in nasilja po spolu pri sprejemu prosilcev za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji je namenjen informiranju prosilcev za mednarodno zaščito o pojavu trgovine z ljudmi. Projekt že tretje leto izvaja Inštitut za afriške študije. Program se delno financira iz evropskih in delno iz nacionalnih sredstev (proračun Ministrstva za notranje zadeve). Poročilo MDS je pokazalo, da je bilo v letu 2015 opravljenih 61 informativnih razgovorov. V tem obdobju je bilo

informiranih 29 oseb ženskega spola in 32 oseb moškega spola. V dveh primerih so izvajalci razgovorov ocenili, da gre za sum trgovine z ljudmi, zato sta bila primera posebej obravnavana. (prav tam)

9.2 PRILOGA 2: Vprašalniki in intervju

9.2.1 Vprašalnik za dekleta z izkušnjo prostitucije

Pozdravljeni!

Sem študentka Univerze v Ljubljani in za magistrsko nalogo pišem o ženski prostituciji. Ker je vprašalnik strogo anonimen, ne vsebuje nobenih podatkov, ki bi razkrili mojo ali vašo identiteto. Prosim vas, da odgovorite na spodnja vprašanja in mi tako pomagate pri raziskavi. Če na katero vprašanje ne želite odgovorite, ga lahko pustite praznega.

1) Koliko let imate?

35 let.

2) Od kod prihajate?

Iz Madžarske.

3) Kakšna je vaša izobrazba?

Končala sem faks.

4) Imate družino oz. partnerja?

Imam fanta, ja.

5) Kako poimenujete svojo dejavnost in sebe?

Začasna dejavnost.

6) Ali ste komu povedali, s čim se ukvarjate? Zakaj ste povedali oziroma zakaj niste nikomur povedali?

Ne.

7) Kako dolgo se že ukvarjate z dejavnostjo?

1 leto.

8) Kako dolgo še nameravate opravljati to delo?

Ne vem.

9) Je to edino delo, ki ga opravljate? Ali ste mogoče poleg te dejavnosti tudi zaposleni?

Ne, delam tudi druge stvari.

10) Kakšni so razlogi, da ste se odločili za nudenje spolnih storitev?

Zaradi ekonomskih razlogov.

11) Ali ste bili v to dejavnost kdaj prisiljeni?

Ne.

12) Kako dobite stranke?

Preko spleta.

13) Kje poteka vaše delo?

Povsod.

14) Približno koliko računate na storitev?

100–200 €

15) Kdo organizira vaše delo? Sami? Imate kakšnega pomočnika, posrednika oz. zvodnika?

Sama.

16) Imate izkušnje z delom pod zvodnikom oz. imate kakšno kolegico, ki dela z zvodnikom?

Kakšne so te izkušnje oz. kakšne so izkušnje kolegice?

Ne, nimam, samo vem, da imajo slabe izkušnje.

17) Imate izkušnje s trgovino z dekleti z namenom prisilne prostitucije oz. poznate kakšno

dekle, ki je bila žrtev trgovine? Kaj menite o trgovini z dekleti?

To bi morali prepovedati. Naj sama dela brez zvodnika.

18) Ali se srečujete pri svojem delu s kakšnimi težavami ali nevšečnostmi? Katerimi?

Ne.

19) Ali je na področju prostitucije dostopna tudi droga?

Ja, vendar me ne zanima.

20) Kateri so za vas pozitivni vidiki in kateri so negativni vidiki nudenja spolnih storitev?

Negativen, da ti ni všeč. Pozitiven je denar.

21) Opažate kakšne posledice opravljanja te dejavnosti? Kakšne so te posledice?

Da ne moreš imeti pošteno prijateljico, ker se sramuje tebe.

22) Kam in h komu se obrnete v primeru težav? Ste zadovoljni s to pomočjo?

Samo sama nase.

23) Ste kdaj iskali pomoč tudi na policiji? Kaj pa na centru za socialno delo? Ali bi se v primeru težav obrnili na policijo in/ali na center za socialno delo?

Nimam težav. Ne bi se obrnila.

24) Kakšno je vaše mnenje o trenutni zakonski ureditvi tega področja? Ste zadovoljni z dekriminizacijo prostitucije? Kje so po vašem mnenju pomanjkljivosti in kje prednosti takšne ureditve?

Ne bom komentirala.

25) Kaj menite o legalizaciji prostitucije?

Bi morala biti povsod legalizirana.

26) Menite, da imate ženske, ki nudite spolne storitve, dovolj socialnih, zdravstvenih in ekonomskih pravic?

In zakaj jih ne bi imele?

27) Ste zadovoljni s svojim položajem v družbi? Ali kaj potrebujete za boljši položaj?

Ljudje nas bi morali bolj ceniti, ker tisti normalni niso nič boljši!

28) Kakšne so vaše sanje? Kje se vidite v prihodnosti?

Da bi imela svojo trgovino.

29) Bi želeli še kaj povedati?

Ne.

Iskreno se vam zahvaljujem za vašo pomoč! Srečno! Lep pozdrav ☺

9.2.2 Primer italijanskega vprašalnika

IL QUESTIONARIO

Gentile intervistato,

Sono una studentessa al corso magistrale di Università di Lubiana. Per la tesi magistrale ho scelto la tematica di prostituzione femminile. Il questionario è rigorosamente anonimo, non include dati personali che potrebbero rivelare la mia o sua identità. La prego di rispondere sulle domande elencate di sotto e così aiutate portare alla conclusione questa ricerca. Se non vuole rispondere su alcuna domanda potete lasciare senza la risposta.

- 1) Quanti anni ha?
- 2) Da dove viene?
- 3) Qual è la Sua formazione?
- 4) Ha la famiglia o coniuge?
- 5) Come denominate la Sua attività e se stessa?
- 6) Ha confidato al qualcuno qual è la vostra occupazione?
- 7) Quanto tempo pratica questa attività?
- 8) Per quanto tempo ancora ha l'intenzione di fare questo lavoro?
- 9) Questo è il Suo unico lavoro svolto? Oppure è, vicino alla questa occupazione, anche occupata in un'altra attività.
- 10) Quali sono le ragioni per aver decidere di fornire servizi sessuali?
- 11) È stata mai forzata in questa attività?
- 12) Dove trova i clienti?
- 13) Dove si svolge Sua attività?
- 14) Quanto circa costa il Suo servizio?
- 15) Chi organizza il Suo lavoro? Lei da sola? Ha qualche assistente, agente o pappone?
- 16) Ha l'esperienza di lavoro sotto gli auspici di pappone o ha qualche collega con questa esperienza? Quali sono queste esperienze o esperienze di collega?
- 17) Ha l'esperienza nel traffico delle donne con lo scopo di prostituzione forzata o conoscete le donne che erano vittime del traffico sopra nominato? Qual è la Sua opinione sul traffico delle donne?

- 18) Ha incontrato durante la Sua esperienza alcuni problemi o inconvenienti? Se la risposta era Sì, quali?
- 19) Sia disponibile anche droga nel campo della prostituzione?
- 20) Quali sono per Lei gli aspetti positivi e quali negativi della fornitura dei servizi sessuali?
- 21) Ha notato alcune conseguenze praticando questa attività? Quale sono queste conseguenze?
- 22) Nel caso in cui si verificano i problemi chi contattate? Siete soddisfatti con l'aiuto offerto?
- 23) Ha mai cercato aiuto presso la stazione di polizia?
- 24) Qual è la Sua opinione sulla regolamentazione corrente del questo settore? È soddisfatta con la depenalizzazione della prostituzione?
- 25) Cosa ne pensa di legalizzazione della prostituzione?
- 26) Donne che fornite servizi sessuali avete adeguati diritti nell'ambito sociale, di salute e economico?
- 27) È soddisfatta con la posizione nella società? Avete gli strumenti per migliorare la situazione sociale?
- 28) Quali sono suoi sogni per il futuro? Dove si vede nel futuro?
- 29) Vuole aggiungere qualcosa?

Le ringrazio di cuore per il Suo aiuto e Le auguro buona fortuna! Distinti saluti!

9.2.3 Intervju s kriminalistoma

1. Koliko žensk se po vaših podatkih trenutno ukvarja s prostitucijo?

Tukaj moramo najprej pojasniti, tudi Damijan bo to potrdil, da policija ne zbira podatkov o prostitutkah in prostitutih, tako da mi neke evidence nimamo in tudi posebne ocene o tem ne delamo, ker ni v skladu z našim delom, ki ga imamo. Se pravi, mi preganjamo tiste, ki izkoriščajo prostitucijo, tako da o tistih tudi lahko zakonsko vodimo evidenco. Mi sicer imamo zabeležene oškodovance kaznivih dejanj, vendar nimamo pa nekega podatka o tem, koliko deklet in moških se ukvarja s prostitucijo. Ko nas nekdo vpraša po teh podatkih, se sklicujemo na ocene, ki jih delajo druge nevladne organizacije in statistični uradi. Tako da mi teh podatkov dejansko nimamo in se tudi ne sklicujemo na naše uradne podatke, da bi jih tako predstavljali. Spremljamo pa te študije, ki jih izvajajo nevladniki in razne interesne skupine, ki spremljajo to problematiko. In nekje se ocenjuje, da je okrog 4000 prostitutk, ampak to je

navidezna ocena oseb, ki bi se v Republiki Sloveniji na takšen ali drugačen način ukvarjali s to dejavnostjo. To je groba ocena, z neko gotovostjo pa ne moremo trditi, koliko je teh ljudi.

2. Torej vi imate podatke oškodovancev?

Ja, tako je. Ko obravnavamo kazniva dejanja.

3. Je teh kaznivih dejanj veliko?

Stvari zelo variirajo od leta do leta. Morate vedeti, da je zloraba prostitucije uradno kaznivo dejanje, ki ga policija mora preiskati po uradni dolžnosti. Gre za 175. člen Kazenskega zakonika. V veliki meri gre za to, da morajo oškodovanke sodelovati s policijo pri zbiranju dokazov. Ugotavljamo, da pri tem navadno, zaradi takšnih in drugačnih razlogov, oškodovanke s policijo nočejo ravno sodelovati. Po drugi strani pa spremljamo internetne medije in oglaševanje prostitucije in tam poskušamo iskati določene indikatorje, ki bi kazali, da bi lahko šlo za zlorabo prostitucije oz. za izkoriščanje teh punc v povezavi s prostitucijo. In če ugotovimo tak indikator oz. znak, po uradni dolžnosti poskusimo zadevo preiskati in videti, ali gre za izkoriščanje prostitucije kot kaznivo dejanje po 175. členu, torej kot zlorabo prostitucije, ali pa kot zlorabo prostitucije za še hujšo kaznivo dejanje, torej za trgovino z ljudmi. Precej je odvisno od samoiniciativnosti policije, zato so tudi števila kaznivih dejanj različna iz leta v leto. Večina teh kaznivih dejanj, ki smo jih preiskali v zvezi z zlorabo prostitucije, je bilo samoiniciativno oz. lastno delo policije ter obvestila nevladnih organizacij.

4. Recimo en tak primer - zdaj se bo odprl še eden od ne vem koliko nočnih klubov, ki jih pač že imamo v Novi Gorici. To bi spet šlo za neko hišo, kjer bi ljudje prostovoljno hodili noter. Podobno kot tale hiša Marina, če ste slišali zanjo, kjer naj bi te punce plačale vstop, zato da bi bilo vse legalno. V tem primeru ne gre za nobeno kaznivo dejanje?

Moram vas popraviti. Tale klub se ponovno odpira. Tale klub je že deloval in je bil z aktivnostjo policije in s preiskavo, ki se je nanašala na sum in utemeljene razloge za sum, da je ta kriminalna združba izvrševala kaznivo dejanje trgovine z ljudmi, tudi takrat zaprt. Morate vedeti, da živimo v svetu, kjer posamezniki lahko svobodno razpolagajo s svojo lastnino in so tako sedaj izkoristili možnosti, ki jih zakon daje. Tako da so na novo ustanovili klub, po vzoru Marine, in tako začnejo z neko dejavnostjo, ki je na videz popolnoma legalna, tega pa, kar se za temi štirimi stenami dogaja, pa ne vemo. Skratka, gre za to, da ti posamezniki izkoriščajo dejansko nedorečenost oz. neregulacije prostitucije v Republiki

Sloveniji. Če se navezujem na izkušnje, ki jih imamo v zvezi z Marino, torej predvsem oglašujejo dejavnost na območju Italije, zato ker bazirajo oz. zato ker njihovi gostje prihajajo iz Italije. Davčna uprava Republike Slovenije in pa Inšpektorat Republike Slovenije za delo opazata razne prekrške, kot so prekrški oglaševanja dela na črno. Dejansko gre po obrazložitvi s strani FURSA za to, da je prostitucija po šifrantu poklic dejavnosti, tako dejavnost, kot poklic. In dejansko dohodke, ki se pridobivajo z izvrševanjem te dejavnosti, lahko opredelimo kot dohodke iz te dejavnosti. Če ti dohodki niso prijavljeni, gre za prekršek v zvezi z delom na črno oz. z oglaševanjem na črno. Tako da možnosti, da državni organi ukrepajo na tem področju, zaradi prekrška imajo. Ampak problem nastane zaradi nedorečenosti oz. država se pač ni mogla odločiti, kako sploh bo s to dejavnostjo in sploh ni sprejela nekih podzakonskih aktov, ki bi regulirali in podrobno določali določene pogoje, s katerimi se ta dejavnost lahko izvršuje in na kakšen način, ter kdo lahko to dejavnost predvsem izvršuje. Država je pač zadevo regulirala toliko, da je kot kaznivo dejanje določila zlorabo prostitucije, torej izkoriščanje prostitucije in pa kaznivo dejanje trgovine z ljudmi. Tako da so ti, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo, zaščiteni v zvezi s kazenskoopravnim varstvom. Poudariti je potrebno, da je leta 2003 bila sprejeta sprememba zakona zoper javni red in mir, kjer ukvarjanje s prostitucijo oz. samo prostituiranje ni več bilo kriminalizirano. Takrat so se tudi z vidika policije s to spremembo oz. s takratnim predlogom strinjali predvsem zaradi tega, ker smo videli, da bomo na tak način imeli večjo možnost pridobivanja podatkov o samem izkoriščanju prostitucije. Torej, da bodo dekleta, ki so žrtev izkoriščanja, lažje prijavljala policiji in da ne bodo zaradi tega potem tudi sankcionirana, ko bi jih imeli v postopku. V tistem obdobju po spremembi je bilo kar precej prijav teh deklet, zdaj pa se je to spet malo umirilo, ampak občasno še vedno pride do takšnih prijav. Treba je vedeti, da jih ne bomo sankcionirali, ampak da s tem samo sodelujejo v postopku. Je pa res, da je to bolj izjema kot pravilo, čeprav na začetku je bilo tega malo več.

5. Torej, kako po vašem mnenju vpliva dekriminalizacija na prisotnost prostitucije?

To je zelo širok pojem. Sama dekriminalizacija je pomenila, da dekleta in pa moški, ki se ukvarjajo s prostitucijo, niso podvrženi sankcijam, torej da niso v prekršku. Ni se jim potrebno skrivati zaradi svoje dejavnosti. Dekriminalizacija je vsaj malo prispela k zvišanju človekovih pravic vsakega, da se lahko prostovoljno odloča, kakšno delo bo opravljal. Sicer pa je bil sam pojem prostitucije že velikokrat na dnevnem redu raznih delovnih skupin. Torej, kako primerno urediti samo prostitucijo v Sloveniji. Bila je pripravljena tudi ena študija Urada za enake možnosti, ki so bili tudi nosilci te študije. To je bila Medresorska delovna skupina, ki

se je s tem ukvarjala. In na koncu vsa stroka ni imela nekega končnega odgovora, kako bi bilo to najboljše urediti. Po svetu so poznani štirje modeli in zdaj, kateri model je najboljši, je težko ugotoviti, ker v vsakem modelu so se ugotovile neke prednosti in neke slabosti. In potem to prilagoditi slovenskemu okolju, je zopet težko določiti. Na koncu se je nabral en spisek predpisov, ki bi jih bilo potrebno prilagoditi našemu sistemu in regulaciji prostitucije. To pomeni, da mora biti vključeno šolstvo, zdravstvo, socialno delo, Ministrstvo za okolje in prostor ... Skratka, cel kup predpisov bi se moralo urediti, saj si npr. ne želimo, da bi bile javne hiše v bližini šol, verskih objektov ...

6. Ampak ta, ki jo bodo zdaj odprli, bo.

Da, ampak ne moremo govoriti o javni hiši.

7. Seveda, saj niso dovoljene.

Da, te hiše sedaj niso regulirane. V smislu, kje bi se te hiše dovoljevale, je bilo takrat pri regulaciji vrsta vprašanj, vendar niso prišli do zaključkov in končnih mnenj. Največje vprašanje pa je bilo z vidika varstva človekovih pravic. Ali lahko država določi, da ženska ali pa moški lahko prodaja svoje telo? To je bilo največje etično vprašanje. Tukaj je tudi politika začela nato počasi dvigovati roke, saj so rekli, da na to vprašanje nihče nima odgovora. Tako je nato ostalo pri takem statusu quo, kot trenutno je, da je prostitucija pač dekriminalizirana in da obstajajo neke sankcije za izkoriščanje.

8. No, bi se vrnila k statistiki. Kakšna je povprečna starost oškodovank, ki jih imate v evidenci?

Povprečna starost je različna – nekje med 20 in 25 let. Ampak variirajo, je odvisno, ker morate vedeti, da naša statistika ne zajema celotne populacije prostitutk v Republiki Sloveniji, ampak samo oškodovanke kaznivega dejanja zlorabe prostitucije in pa morebitne storilke prekrška po zakonu o prekrških zoper javni red in mir, vendar le v primeru, če gre za ponujanje spolnih uslug na javnem kraju. Leta 2003 smo dovolili prostitucijo, vendar je kot prekršek ostalo še ponujanje spolnih uslug na javnem kraju. To mora tudi nekoga motiti. To je eden izmed razlogov, zakaj danes mi prostitutk na ulici nimamo.

9. Se je sedaj vse bolj skrilo?

Tudi prej se je prostitucija dogajala tudi na skritem. Ta dikcija je ostala samo zato, da ne bi pospešili ulične prostitucije, pri kateri se je videlo v sosednjih državah negativne učinke. V

vzhodnoevropskih državah: Madžarska, Slovaška, Češka republika, so dekleta ob avtocesti čakala na kliente. Prav s tega vidika smo potem mi vztrajali, da ta sankcija še vedno ostane. Predvsem z vidika varnosti. Tako da potem zakonodajalec in parlament se je s tako odločitvijo strinjal in je tale sankcija ostala.

10. Iz katerih držav je največ žensk, ki se ukvarjajo s prostitucijo?

V preteklosti je bil ta trend usmerjen v državljanke Dominikanske republike in Ukrajine. V zadnjem času pa opazamo prisotnost državljanek Srbije, Slovaške, Češke, Madžarske. Pa tudi Ukrajina je še vedno stalnica. Pa tudi iz kakšnih drugih vzhodnoevropskih držav so dekleta, vendar v manjšini. Te štiri so najbolj prisotne.

11. Katera pa je najbolj pogosta oblika prostitucije pri nas? Tukaj mislim, ali je to stanovanjska ali je to v nočnih klubih?

Oblika, ki jo je policija obravnavala, je prostitucija v nočnih lokalih. Tukaj je policija relativno uspešna, relativno dobro zaznava z lastno dejavnostjo izvrševanje tega kaznivega dejanja. V nadaljevanju pa relativno uspešno procesuirala oz. podaja kazenske ovadbe zaradi suma storitve kaznivega dejanja zlorabe prostitucije ali trgovine z ljudmi v povezavi z izkoriščanjem prostitucije.

12. Kje v Sloveniji je največ prostitucije?

Če govorimo o uradni statistiki, lahko povzemamo obravnavana kazniva dejanja in tukaj lahko z gotovostjo povemo, da v Ljubljani, kot v enem od centrov, nato Maribor in Koper, pa seveda tudi Nova Gorica. To so kraji, kjer smo zaznali oz. obravnavali največ kaznivih dejanj. Morate vedeti, da policija s svojo dejavnostjo na podlagi pooblastil, ki jih ima, zbira obvestila oz. spremlja problematiko in ugotavljamo, da se prostitucija izvršuje praktično v vseh večjih mestih v Republiki Sloveniji. Gre predvsem za tako imenovano blokovsko prostitucijo in oglaševanje prostitucije v stanovanjih ter za izvrševanje prostitucije v nočnih lokalih. Legalna dejavnost nočnih lokalov je kabaretska dejavnost oz. dejavnost zabave, prostitucija pa je nekje neoglaševana dejavnost oz. dejavnost, za katero vsi vedo, da se tam dogaja, vendar se ne oglašuje v taki meri, kot se oglašuje blokovska prostitucija. V zadnjem času beležimo tudi trend masažnih salonov. Tam dejansko pa beležimo tudi primere, kjer dejansko oglašujejo tudi že prostitucijo, torej gre za erotično masažo. Prijavijo tudi sami vznemirjeni občani, saj se ta dejavnost vrši v njihovi neposredni bližini, da sami zaznavajo in naznanjajo, da gre za prostitucijo. V vseh primerih poskuša policija raziskati zadevo in ugotoviti, ali so v teh

posameznih primerih izkazani utemeljeni razlogi, da gre za sum in da gre za kaznivo dejanje zlorabe prostitucije. V nasprotnem primeru pa damo poročilo oz. o tej zadevi obvestimo pristojne inšpekcijske službe, ki so v okviru svojih pooblastil dolžni ukrepati v zvezi z oglaševanjem dela na črno oz. v zvezi z izvajanjem dela na črno. Nihče od teh salonov in pa domnevnih samostojnih podjetnic, ki delajo v stanovanju, nima dovoljenja oz. nima dejavnosti v svojem s.p.-ju, kot prostitutka oz. kot izvrševanje svoje dejavnosti kot prostitutka. V vseh teh primerih gre za delo oz. dejavnost, ki se izvaja na črno, in za oglaševanje neke dejavnosti, ki se oglašuje na črno. Prostitucija v Sloveniji je že vrsto let razpršena po celi državi. Tudi ta majhnost Slovenije in bližina sosednjih držav ter potreb samega slovenskega povpraševanja po prostituciji vpliva, da je že vrsto let po celotni Sloveniji obravnavana tovrstna dejavnost in kazniva dejanja. Mislim, da ni regije, kjer ne bi v zadnjih petih letih obravnavali prostitucije.

13. O tem ste že nekaj govorili, vendar, a bi lahko ocenili, ali je prostitucije z leti več ali manj?

Trend je težko ocenjevati, vendar menimo, da gre za povpraševanje sorazmerno s ponudbo. Ugotavljamo, da je v nekaterih mestih ta trend obrnjen, torej da ni tako velikega povpraševanja, zato se prostitutke umikajo v druge kraje in bolj frekventna območja, to pa je predvsem Ljubljana. Ljubljana je območje, kjer se skratka 365 dni v letu ta dejavnost vrši brez nekih nihanj. So pa potem sezonska nihanja, predvsem na Primorskem, kjer beležimo večje oglaševanje in večjo prisotnost profesionalnih prostitutk v poletnih časih. V zimskih časih pa predvsem v smučarskih središčih. V Novi Gorici in v območju Nove Gorice pa se podobno kot v Ljubljani 365 dni v letu beleži zelo dobro povpraševanje in temu primerno ponudbo, zaradi bližine meje in igralnic.

14. Tudi o tem ste že veliko govorili in mi razložili, torej kakšne so razlike med prostovoljno in prisilno prostitucijo ter kakšni so postopki in obravnave?

Ja, torej vsako posredovanje pri prostituciji in s tem okoriščanje je sankcionirano. Velikokrat, še posebej pa, ko govorimo o trgovini z ljudmi, je tista prisila še toliko bolj prisotna. In takrat to spada v namen preiskave. Glede prostovoljne prostitucije pa je tako, v glavnem, kar pridobimo podatke s terena, so to v glavnem slovenska dekleta, čeprav v zadnjem obdobju je tudi nekaj tujk, ki so si uredile status in se samozaposlile v Sloveniji, da lahko to dejavnost izvajajo. Za nas je to pomembno vedenje, da vidimo, da slučajno niso žrtve izkoriščanja. Mi jih ne preganjamo, ampak zgolj skušamo npr. od klientov pridobiti podatek, če obstajajo

kakšni sumi, da je za njihovim delovanjem še nekdo. Takrat pa začnemo z bolj konkretnimi aktivnostmi zbiranja dokazov, da lahko potem sprožimo pregon zoper tiste osebe, ki se okorišča. Nas sama ta dekleta ne zanimajo toliko.

15. Kako izveste za zvodnike? Kako jih obravnavate? Kakšni so postopki zoper njih? Sedaj ste že povedali, da si pomagata s klienti.

To je eden izmed načinov, potem drugo preko lastništva lokalov, tretje pa so tudi anonimne prijave občanov, ki jih podajo. To so tej trije ključni elementi, kjer policija črpa informacije, da potem lahko začne z bolj konkretnimi aktivnostmi.

16. Zdaj se mi je utrnilo eno vprašanje, ki sicer ni na spisku, pa ne vem, če vas lahko vprašam – ampak kdo sploh je tipični zvodnik? Sem brala veliko teorije in tudi intervjujev s temi, ki se s tem ukvarjajo, vendar se oni nimajo za zvodnike. Imajo se za razne podjetnike. Zanima me, kdo je tisti zvodnik, ki počne kaznivo dejanje.

Oni vedo, da je zvodništvo prepovedano, in oni se sami sebe prepričajo, da oni izvajajo neko drugo dejavnost. Noben še ni nikoli priznal, da je to res počel, da so mu dekleta morala dajati denar itd. Oni imajo to vedno kot nek posel, sploh za tiste v nočnih lokalih, kjer je značilno, da oni prirejajo zabave, skrbijo, da se gostje zabavajo, kaj pa so dekleta tam počela, pa ne vedo nič. Čeprav smo mi z delom večkrat ugotovili, da je vse skupaj dobro organizirala prav ta oseba ali pa skupina ljudi. Pri nas je značilno, da so v več kot 90-ih odstotkih organizatorji te zlorabe prostitucije slovenski državljani. Zelo redko so tujci, ki organizirajo prostitucijo. Prav tako morate vedeti še eno stvar – klasičnega zvodnika iz filmov, ki je visok dva metra, ki te ženske pretepa in z njimi počne, ne vem kaj vse, v Sloveniji ni. Zvodniki se prilagajajo predvsem profilu žrtev, izkoriščajo ranljivost teh žrtev, izkoriščajo to, da so te ženske iz zelo šibkih socialnih okolij in da se sploh te, ki prihajajo iz tretjih držav, ne zavedajo, kakšne so njihove dejanske pravice, ne zavedajo se, da je prostitucija v naši državi dekriminalizirana, nimajo informacij, da lahko to dejavnost same opravljajo in na tak način same ustvarjajo nek dohodek. To vse s pridom izkoriščajo ti storilci kaznivih dejanj, ki žrtve z nekim prefinjenim načinom prisiljujejo v materialno oz. dolžniško odvisnost. Navajajo jih, da se za njih ukvarjajo s prostitucijo. Že nekaj časa nismo srečali zvodnika, ki bi nekoga pretepal, ga zaklepal, mu jemal dokumente, ga zapiral ... Ampak dejansko srečamo prefinjene gospode, ki imajo po navadi neko legalno dejavnost, zadaj pa imajo še ženske, ki pač morajo oz. ki prostovoljno nudijo spolne usluge. V sodni praksi, ki je in ki se počasi ustvarja, je zelo pomembna beseda izkoriščanje. Torej, vi se lahko prostituirate v svojem imenu in je vse v

redu, ko pa se nekdo pojavi, ki vam začne jemati nekaj oz. vam ponuja neke storitve, ki jih vi morate plačati v okviru te vaše dejavnosti, pa lahko začnemo govoriti o izkoriščanju. Tudi sodna praksa, ki se počasi vzpostavlja, govori o tem, da ni več tega, da si storilec in oškodovanka morata deliti dobiček v razmerju 50 : 50, vse, kar je več, pa gre za izkoriščanje. Počasi gre k temu, da že vsako jemanje denarja pomeni izkoriščanje. Vsako posredovanje v prostituciji je kaznivo, pa naj bo to, da ji daš stanovanje, da ji iščeš stranke, da skrbiš za varnost, da jo voziš k zdravniku, da ji voziš stranke itd. in za to pobiraš denar. To je izkoriščanje. In skozi postopke so se tudi storilci kaznivih dejanj naučili, da je prvo pravilo zvodništva, da žensk ne smejo pretepati, da morajo biti ženske zadovoljne, da morajo dobiti denar in da dejansko nadzorujejo ta dekleta in jih spravljajo v dolžniško razmerje. Takrat lahko govorimo o zlorabi prostitucije ali pa ko so izpolnjeni še drugi pogoji za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi z namenom prisilne prostitucije.

17. Kako obširna pa je v Sloveniji trgovina z ženskami z namenom prisilne prostitucije?

V zadnjih štirih letih smo imeli nekaj oškodovank državljanek Republike Slovenije, katerih izvorna država je bila Republika Slovenija. To pomeni, da so bile novačene v Republiki Sloveniji, odpeljane v eno izmed evropskih držav in tam izkoriščane v zvezi s prostitucijo. Če se prav spomnim, smo imeli dva taka primera in pa en primer, ki se je končal pri novačenju. Ne gre za nek zanemarljiv odstotek vseh oškodovank. Vendar v naših statistikah in poročilih trdimo, da zaenkrat Slovenija ni izvorna država tako žrtev trgovine z ljudmi kot tudi izvorna država prostitutk, ki se prostituirajo v neki drugi državi. Podatkov s strani tujih varnostnih organov nimamo, torej koliko imajo oni dejansko ugotovljenih prostitutk, koliko jih ima sklenjeno delovno razmerje npr. v Avstriji, koliko v Sloveniji. S temi podatki ne razpolagamo, zato na podlagi tega ne moremo ocenjevati, koliko naših državljanek, torej Slovenk, se s to dejavnostjo ukvarja. Lahko govorim le za oškodovanke in na podlagi kaznivih dejanj lahko govorimo, da Slovenija še ni izvorna država. In tudi naš standard je relativno visok v primerjavi z drugimi državami, npr. Slovaško, Madžarsko, Češko, Srbijo in predvsem Ukrajino. Torej držav, iz katerih k nam prihaja največ žrtev.

18. Torej na vprašanje, iz katerih držav je v Slovenijo prodanih največ žensk in koliko Slovenk je prodanih v druge države, lahko strnemo, da ...

Ja, da je Slovenk zelo malo prodanih.

19. Kako izveste, da se »nekaj dogaja« oz. kako izveste za žrtve?

Kot je kolega že prej povedal, imamo ovadbe s strani oškodovancev, se pravi, da pridejo sami k nam in da podajo oz. oznanijo neko kaznivo dejanje. Imamo tudi s strani nevladnih organizacij, ki delajo na tem področju, ter s strani ozaveščenih uporabnikov teh zaslug, ki pri uporabi teh storitev ugotovijo, da je nekaj narobe. Policija pa spremlja javno dostopne internetne medije, kjer poteka oglaševanje te dejavnosti. Spremljajo se forumi, kjer se uporabniki pogovarjajo o svojih izkušnjah, kjer skušamo skozi pogovor povpraševalcev identificirati oz. zaznati, da bi lahko katera od teh ponudnic bila prisiljena v to dejavnost. Pogovarjajo se o tem, da so imeli slabo izkušnjo, da je bila punca pretepena, da je imela vidne znake telesnih poškodb, odrgnin. To so indikatorji, prek katerih poskušamo identificirati nekatere oškodovance tako trgovine z ljudmi kot prisilne prostitucije. Gre za uradno pregonljiva kazniva dejanja, kjer pa policija po zakonu o kazenskem postopku mora storiti vse, da ugotovi to kaznivo dejanje ter da najde storilca in zavaruje oz. pridobi druge dokaze, na podlagi katerih bo to kaznivo dejanje lahko nekomu dokazano. Pomembno je tudi to, v kakšnih standardih se ta prostitucija izvaja, torej smo pozorni na to, ko na forumu pišejo, da je bilo vse umazano, da se dekleta nepravilno zaščitijo, da niso stuširana. To nam daje indic, da nekaj ni v redu in da je nekdo za njimi, ki jim ne zagotavlja pogojev, kjer bi lahko dostojno opravljale to dejavnost. Zaradi tega smo mi še bolj pozorni in začnemo še z natančnejšim preverjanjem. Imeli smo tudi že nekaj takih primerov, ko smo prav na podlagi tega lahko nato začeli s postopkom.

20. S katerimi institucijami in društvi vse sodelujete? Nekaj ste jih že našeli.

Najprej naj naštejemo krovno, torej policija sodeluje z Medresorsko delovno skupino za boj proti trgovini z ljudmi, ki zajema vse oblike izkoriščanja. Med drugim tudi spolno izkoriščanje in izkoriščanje prostitucije. V okviru tega smo povezani tudi z vsemi drugimi državnimi organi, ki so tako ali drugače vključeni v postopke in sodelujejo v boju proti spolnemu izkoriščanju in trgovini z ljudmi. Zelo intenzivno sodelujemo s tožilstvom in pravosodjem, s katerimi že tako ali tako po zakonu moramo sodelovati. Sodelujemo tudi z Ministrstvom za zunanje zadeve, predvsem v povezavi s pridobivanji dovoljenj ali pa s pridobivanjem podatkov iz tujine, ki jih lahko pridobijo, kot naši zastopniki v tujini. To je pomemben faktor. Potem Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, tudi oni imajo prek svojih socialnih služb informacije. Vendar to sodelovanje ni v taki meri, kot bi si mi želeli. Policija ima tudi sodelovanje z ministrskim delom, se pravi z delom, ki usmerja delo upravnih enot, potem sodelovanje z azilnim domom, z begunci. Potem imamo sklenjen tudi sporazum z

eno nevladno organizacijo – z Društvom Ključ. Sporazumem v sodelovanju tako policija kot ministrstvo. Mislili smo še z eno organizacijo sprejeti sporazum, to je Slovenska Karitas, ker izvajajo določene aktivnosti, vendar je bila sprejeta nato bolj taka politična odločitev, da glede na to, da je izvajalec vseh teh programov, ki jih ministrstvo financira, da se že v sklopu same pogodbe navedeni vsi pogoji in načini sodelovanje, tako da nekega dodatnega sodelovanja, sporazuma oz. protokola ni potrebno sprejeti. V okviru ministrstva so še pristojne inšpekcijske službe, kot je FURS, ki je pristojen za preprečevanje dela na črno, in pa Inšpektorat za delo Republike Slovenije. Predvsem ta dva inšpektorata sta ta, ki bi nekje v prihodnosti bila oz. sta že vpletena v preprečevanje trgovine z ljudmi. Svoj del iščeta tudi na področju predvsem nadzorovanja tega dela prostitucije, ki ga je mogoče nadzorovati, torej predvsem delo na črno in reševanja dela na črno. No, Ministrstvo za finance, pa Urad za preprečevanje pranja denarja, torej več teh uradov ... Finance so res pomemben faktor. Tudi Zavod za zaposlovanje na primer sodeluje. Tukaj imamo res en velik spekter. Zdaj pri socialnih službah in njihovih ugotovitvah, pa bi lahko bilo sodelovanje malo večje. Za vse ostale prej omenjene akterje pa se sodelovanje že ves čas dobro vzpostavlja in smo že v preteklosti dobro sodelovali in to le nadgrajujemo.

21. Kaj pa pogrešate pri socialnih službah? Sama prihajam iz Fakultete za socialno delo, tudi v dispoziciji in v vlogi za prošnjo za sodelovanje sem pisala prav o pomembnosti tega sodelovanja. Kaj manjka?

Ukrepe lahko samo na podlagi pristojnosti, ki jih imate kot Centri za socialno delo. Opažamo, da ker ste v stiku s temu ljudmi, ki so lahko eventualno tudi oškodovanci zlorab ali pa trgovine z ljudmi, da bi lahko te zaznambe na nek formalen način ali pa lahko tudi na neformalen način prišle do policije. Tega postopka ni. Tu je tista vrzel v prenosu informacij med državnimi organi, ki bi se lahko dopolnila oz. spremenila. Vse gre v interes oškodovanca. In mislim, da je interes obeh organov enak, ampak je potrebno preprečiti, da bi se to izkoriščanje nadaljevalo.

22. Ja, želela sem opraviť intervju na centru za socialno delo, saj je logično, da je to prva institucija, kamor bi se obrnila kot študentka, pa tudi tam sem bila na praski. In bila sem zraven tudi pri primerih, ko se je nekako domnevalo, kaj ženska počne, menjavala je s.p.-je, imela je otroka, ponoči je ni bilo doma, skratka, na centru je bila zaradi veliko stvari, ampak nikoli se o njeni dejavnosti ni spregovorilo. Tudi sama ni nikoli o tem spregovorila in najbrž tudi nikoli ne bo. Kaj potem storiti?

Ja, to je tak primer, ko pač ni zaznati, da bi prišlo do nekega fizičnega nasilja ali pa kakšne druge oblike nasilja nad njo. In do takrat je to pač samo njena odločitev, da se bo na tak način preživljala. Če ni problematično, če zaradi tega ne trpijo otroci itd., je v redu. Saj je zanemarjanje otroka kaznivo dejanje, zaradi česar je potrebno obvestiti policijo in otroka primerno rešiti. Že sam kazenski postopek, ki ni nujno, da je zaključen s sankcijo, je včasih dovolj, da sem sam odnos staršev do otroka spremeni. Včasih ena represivna stvar lahko zelo preventivno vpliva.

23. Ja, sama menim, da ravno zaradi otrok te ženske ne povedo, s čim se ukvarjajo, ker se bojijo. Zato razumem tudi strokovne delavke, da zgolj zaradi domnev ne bodo ukrepale.

Ja, sigurno. Treba se je tudi zavedati, zakaj se nekateri začnejo ukvarjati s prostitucijo. Predvsem za socialni vidik. Gre za ranljive ljudi, ki nimajo nekih normalnih pogojev, niso dovolj izobraženi, niso imeli normalnega razvijanja in odraščanja, prihajajo iz nekih šibkih okolij. In prav ta spekter ljudi pokriva socialno delo. In zato morajo znati indentificirati, da se nekdo ukvarja z neko dejavnostjo. Vprašanje je, koliko so centri za socialno delo usposobljeni, da prepoznajo te pasti. V sodelovanju z Medresorsko delovno skupino poskušamo izvajati neke aktivnosti, da bi na podlagi izdelanih indikatorjev oz. kazalnikov dali neko vedenje oz. svoje izkušnje na tem področju, da bi tudi delavci na centru za socialno delo imeli vedenja, s katerimi bi lahko prepoznali osnove, da gre v ozadju za kazniva dejanja, torej za zlorabo prostitucije in trgovine z ljudmi. In potem na podlagi protokolov, ki jih imamo s centri, bi vedeli, na kakšen način se nekoga obvešča. In v nadaljevanju bi nato center v primeru pri otrocih – žrtvah postavil skrbnika za posebni primer in potem v nadaljevanju bi policija sodelovala v reševanju tega primera.

24. Tudi tukaj se je na koncu vse lepo uredilo, vendar še vedno ni bilo nikjer rečeno, s čim se ukvarja. Situacija se je navsezadnje rešila.

Bistvo je v tem, da se je situacija rešila, še posebej v prid otroka, saj je bila družina tukaj vpletena. To je bil en tak mejni primer, lahko pa pride do primera, ko bi zaznali oz. bi se ugotovilo, da pa še nekdo manipulira s tole žensko. Če pa bi to zaznali, pa bi bilo zelo dobro prijaviti policiji, da bi potem tukaj ukrepali in prišli prej do rezultatov.

25. Kaj pa menite o zakonodaji? Ali dovolj ščiti dekleta? Kaj bi še potrebovala, da bi bila bolj varna in zaščitena?

Ja, to je že na začetku omenjeno, da v Sloveniji prostitucija ni regulirana. Tako da razen tega, da ne gre za kazniva dejanja in da se jih ne preganja, jim kaj drugega država ne more zagotoviti, razen tistih splošnih pravic, kot je zdravstvena oskrba za vsakega, ki je zdravstveno zavarovan, ter da se jim plačujejo socialni prispevki ali v obliki s.p.-ja ali pa v obliki zaposlitve. Tako da država trenutno drugega nima. Kot sem že izpostavil, bi bilo potrebno vrsto področne zakonodaje prilagoditi, da bi imeli primerno in boljšo ureditev. In zopet postavljam isto vprašanje, ali država sploh lahko podpira izkoriščanje ženskega telesa. Največje etično vprašanje.

26. Ja, če se sploh lahko vtika v to.

Po drugi strani pa mislim, da je večji problem, če država ne naredi ničesar, da bi to regulirala oz. preprečevala. Na eni strani imamo prostitutke, zaradi katerih je država sprejela člen v Kazenskem zakoniku, kjer ščiti njihovo dejavnost oz. preprečuje izkoriščanje. Omogoči tudi to, da tisti, ki se s tem ukvarja, lahko pride prijaviti policiji in bo nekaznovan, ter tako zaščititi svoje pravice in svoj interes. Na drugo strani pa vsi pozabljamo na interese uporabnikov. Država noče in ne more sprejeti nekaterih regulacij, ki bi zaščitile tudi uporabnike. Se pravi, ne vemo, ali je ta, ki se ukvarja s prostitucijo, bolan, ali ima kakšno spolno prenosljivo bolezen, v kakih pogojih se ta dejavnost opravlja ..., tukaj pa je ta druga plat, o kateri bi morali začeti razmišljati. Moje osebno mnenje je, da po eni strani država preganja ljudi, ki delajo na črno, torej razni zidarji, avtomehaniki itd., po drugi strani pa nič ne stori z ljudmi, ki javno oglašujejo ponujanje storitev, za katere smo opredelili, da so dejavnost in da je delo in poklic. Država ne stori ničesar, da bi to regulirala in tam pobrala denar. V naših preiskavah ugotavljamo na podlagi spremljanja forumov in na podlagi zbranih obvestil, da se tu dejansko ustvarjajo zelo veliki dobički, ki so neobdavčeni. Del pa navadno pristane tudi v rokah posameznikov in članov kriminalnih združb, ki izkoriščajo te punce. Gre za dvostransko korist – na eni strani za korist prostitutke, da nemoteno opravlja delo tudi za malenkost manjši denar, na drugi strani pa interes kriminalnih združb po nadzorovanju teh prostitutk. In tako dolgo, kot je izkazan ta interes kot obojestranski, tako dolgo mi nimamo oškodovanke, ki bi prišla na policijo in bi rekla, da je zlorabljena in izkoriščena in naj ji pomagamo. Pride pa do tega po navadi v nadaljevanju, ko posamezniki in člani družbe prestopijo oškodovančin tolerančni prag in takrat dejansko pa nastopi policija. Brez priče v kazenskem postopku oz. predkazenskem postopku, ki pove, da je zlorabljena in izkoriščena, je zelo težko na podlagi

zakonodaje speljati kazenski postopek oz. pripeljati zadevo do neke kazenske ovadbe. Pri trgovini z ljudmi je malo lažje dokazati. Izjave oškodovancev so zelo pomembne in tukaj ima policija težave pri raziskavah.

27. No in še zadnje vprašanje, kakšna je pa vaša preventiva na tem področju? Mislim na splošno policijo.

Tukaj sem hotel že prej to temo začeti, pri zaščiti in varstvu teh deklet. Tukaj je pač pomembna preventiva in obveščanje. Sicer na področju trgovine z ljudmi je malo več materiala kot na samem področju prostitucije. Ampak ker je spolno izkoriščanje najpogostejša oblika trgovine z ljudmi, je prav prostitucija osrednja tema osveščanja vseh žrtev. Saj je prav žrtev zlorabe prostitucije zelo hitro lahko tudi žrtev trgovine z ljudi. In zato nimamo nekega posebnega in drugačnega sistema ozaveščanja. Sama policija že vrsto let ni financirala nekega preventivnega gradiva, je pa Ministrstvo, ki financira oskrbo žrtve trgovine z ljudmi in kjer je policija vključena v sam ta projekt in sestavo pogodbe in izbiro izvajalca, tudi del sredstev nameni izključno za te preventivne aktivnosti. Izvajajo se v obliki raznih predavanj in predstavitev in pa v obliki kakšnih letakov, propagandnega materiala za osveščanje potencialnih žrtev ali pa žrtev kaznivih dejanj. V zvezi s tem, ker je tudi v svetu nek trend, da naj bi na področju prevencij in preventive delovale oz. naj bi države podpirale nevladne organizacije, da te aktivnosti izvajajo, smo se tudi v Sloveniji odločili, da bomo dali podporo nevladnim organizacijam. S sredstvi, ki bi jih lahko državne institucije uporabljale za neke preventivne aktivnosti, ki bi jih posamezni organi izvajali, bodisi Policija, Urad vlade za komuniciranje, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvo za zunanje zadeve, pripravijo neke projekte in na podlagi javnih naročil oddajo v izvajanje nevladnim organizacijam, ki se prijavijo na te javne razpise za projekte. Vsako leto je kar nekaj zanimivih in inovativnih projektov izpeljanih. Na koncu se je izkazalo, da je prav, da je sprejet tak pristop, ker je inovativnost teh nevladnih organizacij včasih večja kot pri državni administraciji. Tako da je bilo kar nekaj v zadnjih letih takih projektov izpeljanih, ki so še nas presenetili, od kod taka ideja, kako to izpeljati. Pristop je bil pravi, prišli so do tiste prave ciljne populacije. Treba je začeti že pri mladih in prav to je bilo pozitivnega pri tem.

9.2.4 Vprašalnik za Slovensko Karitas

1. Kako izveste, da se "nekaj dogaja", oz. kako največkrat izveste za dekleta/ženske, ki se ukvarjajo s prostitucijo oz. so žrtve trgovine z ljudmi?

Za žrtve trgovine z ljudmi izvemo prek policije. Slovenska Karitas namreč letos že deveto leto izvaja projekt Oskrba žrtev trgovine z ljudmi – Krizna namestitev, pri katerem gre za prvo namestitev, umik osebe iz ogrožajoče situacije. V Krizno namestitev osebe – (domnevne) žrtve trgovine z ljudmi namešča policija, namestitev pa financira MDDSZ, izvaja jo Slovenska Karitas. Gre za do 30-dnevno obdobje okrevanja in razmisleka, ko je osebi nudena celostna pomoč: namestitev, psihosocialna, zdravstvena, pravna, materialna pomoč, zagovorništvo, tolmačenje in, v kolikor oseba želi, tudi pomoč pri vrnitvi v domovino.

2. Kolikšno je trenutno število deklet, ki jim nudite pomoč? Koliko od teh je Slovenk?

V tem trenutku v Krizni namestitvi ni uporabnic.

3. Kakšni so največkrat razlogi, da se dekleta znajdejo v prostituciji?

Razlogov je veliko. Najbolj očitni so po navadi preslepitev oz. premamljanje z obljubo, kako se da s tem poslom zelo veliko zaslužiti, vendar pa na žalost trgovci poberejo velik delež dobička, poleg tega pa vršijo tudi druge oblike prisile (v zadnjem času predvsem psihološke manipulacije), da ohranjajo dekleta v odvisnem razmerju. Večina oseb prihaja iz bistveno slabših socialnih okoliščin, nekatere imajo doma otroke, za katere morajo skrbeti, včasih pa jih v prostitucijo silijo tudi partner ali drugi družinski člani. Vsekakor gre za osebe, ki pogosto že v primarni družini niso bile deležne ustrezne starševske ljubezni in skrbi. Velikokrat gre za zlorabljenе otroke, ki so odrasle v ženske, ki jim spolnost kot taka ne predstavlja intime.

4. Poznate tudi dekleta, ki se s tem ukvarjajo na lastno voljo in po svoji odločitvi, torej brez prisile? Kakšna je po vašem meja med prisilno in prostovoljno prostitucijo?

Kot sem v uvodu omenila, pomagamo žrtvam trgovine z ljudmi. Torej se s t. i. prostitutkami po lastni volji ne srečujemo, saj te ne želijo pomoči. Menim pa, da je vsakršna prostitucija zloraba osebe. Menim tudi, da za vsako prostitucijo obstajajo sprožilci oz. globlji dejavniki in ne moremo govoriti o prostituciji iz užitka ipd.

5. Kako dekleta postanejo del trgovine z ljudmi?

Na različne načine. Trendi se spreminjajo. Zdaj je predvsem, po naših izkušnjah z nameščenimi osebami, v ospredju spletno novačenje, verižno novačenje s strani deklet, ki so že žrtve trgovine z ljudmi ipd. (o trendih povprašajte še policijo).

6. Kakšne izkušnje imajo dekleta s svojimi zvodniki? Imate izkušnje z zvodniki tudi vi?

Z osebami, ki so preživele trgovino z ljudmi, se ne pogovarjamo o zvodnikih-trgovcih, razen če to same povlečejo na plano, saj je za nas pomembno okrevanje. Večinoma imajo v Krizni namestitvi, ko se začne faza okrevanja, zelo bipolaren odnos do zvodnikov, sindrom žrtev nasilja. Na nek način so na trgovce navezane, po drugi strani se spominjajo krutosti. Vse v okviru teorije cone ugodja (ko nam je pogosto lažje ostajati v neugodnih, a poznanih okoliščinah, kot izbrati novo, neznano pot).

7. Kakšne so posledice (psihične, zdravstvene, socialne ...), ki doletijo dekleta, ko se rešijo prisilne prostitucije?

Posledice so večplastne. Najbolj očitne so po navadi v prvi fazi zdravstvene težave: ginekološke težave, zobozdravstvene težave, spolno prenosljive bolezni, kronične bolezni; veliko deklet ima težave z odvisnostjo od alkohola (v zadnjem času malo manj, drugače pa v preteklosti tudi nekaj takih z odvisnostjo od drugih drog), nespečnost, depresija, samomorilnost, nihanje razpoloženja, slaba prehranjenost, PTSS (poglejte si simptome), disociiranje, regresija idr.

8. Kakšen je postopek oziroma vaše delo, ko izveste, da je prišlo do trgovanja oz. do prisilne prostitucije?

Kot sem že omenila, v Krizno namestitev namešča Policija, le-ta nas obvesti, da imajo v postopku osebo, ki je domnevna žrtev trgovine z ljudmi, nato steče postopek nameščanja žrtve. Oseba vstopa v Krizno namestitev prostovoljno in jo lahko prostovoljno zapusti. Tekom namestitve na varni lokaciji je ob tej osebi stalno prisoten strokovni delavec oz. usposobljen prostovoljec. Ker govorimo o ženskah, so vsi delavci in prostovoljci, ki delajo s to osebo, ženskega spola.

9. Kakšna je vaša psihosocialna pomoč in podpora dekletom s to izkušnjo? Kaj jim nudite poleg namestitve?

Gre za celosten pristop obravnave posameznika. Predvsem je v prvi vrsti stabilizacija počutja in zdravja. Najprej se preverja zdravstveno stanje (ali gre za kakšno življenjsko ogrožajočo poškodbo, bolezen), tekom namestitve pa se prek svetovalnih razgovorov ter stalne prisotnosti na bazi zaupanja ustvarja nov odnos, ki je za to osebo verjetno prvi tak odnos v življenju, ki ne temelji na principu daj-dam, ampak krepi avtonomijo ter vrača človeku dostojanstvo. Skupaj z uporabnico se izoblikuje individualni socialni načrt (kako naprej, kje so viri, kakšno pomoč bi potrebovala, kje lahko sama naredi korak, kaj lahko skupaj ... itd.). V tej prvi fazi – krizni namestitvi se praviloma ne poslužujemo globinskih psihoterapevtskih tehnik, saj oseba še ni psihično stabilna niti odnos ni varen ter tudi trajen ni. Kot sem že zgoraj omenila, se poleg tega osebi nudi materialna pomoč, zdravstvena pomoč, pravna pomoč, tolmačenje, zagovorništvo ter pomoč pri vračanju v domovino ter sodelovanje z drugimi organizacijami v domovini – za varno vračanje in primerno nadaljnjo obravnavo v domovini (reintegracija, drugi resursi pomoči, npr. spremljanje, materialna pomoč).

10. Katere službe so še vključene v celoten proces pomoči?

Vsekakor odlično sodelujemo z Ambulanto za osebe brez zdravstvenega zavarovanja, nekaterimi klinikami ter z zasebno zobno ordinacijo, ki naše uporabnike prednostno brezplačno takoj obravnava. Povezani smo tudi s sorodnimi organizacijami v tujini (drugimi Karitas v mreži COATNET, EU-Mediteranskega projekta proti trgovini z ljudmi, Caritas Europa in Caritas Internationalis, ADPARE, DIAKONIJA in zelo dobro sodelujemo z IOM), ko gre za vračanje oseb v domovino.

11. Kakšne izkušnje imate z drugimi službami v smislu sodelovanja? S kom pa največ sodelujete?

Z drugimi službami dobro sodelujemo – predvsem gre za srčne posameznike v teh službah, ki se zavzamejo in dobro opravijo svoje delo. Včasih je pri teh osebah res zaznati poseben čut. Dobro sodelujemo s policijo, nekaterimi zdravniki, specialisti, zobozdravnico idr.

12. Kakšne so vaše izkušnje pri delu z dekleti? So kakšne posebnosti, zanimivosti, ki jih pri delu opazate? Katere so "dobre" in katere "slabe" izkušnje?

Izkušnje so zelo pestre. Vsaka oseba s seboj prinaša svojo življenjsko zgodbo, ki nikoli ni lahka. Vsaka oseba mi je zanimiva, unikatna, dragocena. Pomembno je sočutje, ne pa preplavljenost. Občudujem njihov pogum. Vsekakor trčimo v veliko obrambnih mehanizmov,

ki so jim pomagali, da so preživele težke stvari, zlorabe, poniževanja. Zato cenim te obrambe, četudi se kasneje, ko ni več potrebe, kažejo na neadekvaten način.

13. Kakšno je vaše mnenje o sistemu (zakonodaji) v Sloveniji glede tega področja? Kaj je v redu? Kaj manjka? Kaj si želite spremeniti? Imate kakšne ideje?

Zakonodaje o prostituciji v bistvu ni. Tega se nihče noče lotevati. Želim si predvsem zdravstvenega varstva za vse te ženske. Kar se tiče trgovine z ljudmi, je pa tako, da je zakonodaja načeloma dobra (DIREKTIVA idr.), vendar v vseh segmentih še ne funkcionira. Predvsem si želim spremembe glede zdravstvenih storitev za žrtve trgovine z ljudmi ter pa možnost odškodnine tudi za osebe, ki ne prihajajo iz članic EU.

14. Ali delate tudi kaj na preventivi? Menite, da bi v Sloveniji potrebovali več preventive na tem področju?

Seveda delamo na preventivi. Izvajamo brezplačne preventivne delavnice na OŠ in SŠ ter po lokalnih skupnostih ter zainteresiranih strokovnih in širših javnostih. Ozaveščamo s preventivnimi materiali (zloženke, didakt. igre, bloki, plakati), za otroke tretje triade OŠ smo letos drugič organizirali nagradni natečaj Bodi pozoren. Bodi previden. Od leta 2006 smo izvedli več mednarodnih seminarjev. Včerajšnji seminar Nazaj v življenje, proti trgovini z otroki, je bil del kampanje evro-mediteranskega projekta 11-ih nacionalnih Karitas. Lani smo v oktobru izvajali odmevno akcijo #stopProstituciji #nisiSama, v okviru katere smo od 15. septembra do 18. oktobra 2015 (evropskega dneva boja proti trgovini z ljudmi) skupaj s slovensko glasbenico Neisho in njeno pesmijo Gloria ter istoimenskim videospotom, ozaveščali širšo slovensko javnost o pojavnosti (prisilne) prostitucije ter možnosti rešitve iz nje, ki jo ponuja Karitas v okviru svojih programov. V tej akciji smo opozarjali na (prisilno) prostitucijo in posledice, akcijo je podprlo 18 radijskih postaj (med njimi tudi najbolj poslušani v Sloveniji: Radio1) ter tri TV-hiše.

9.2.5 Vprašalnik za Društvo Ključ

1. Kako izveste, da se "nekaj dogaja", oziroma, kako največkrat izveste za dekleta (moj fokus bo na njih), ki so žrtve?

Večinoma prek policije, včasih pa se na nas obrne kakšna bližnja oseba izkoriščanih deklet (starši, prijatelji ...). Zelo redko se zgodi, da si oseba z izkušnje trgovine sama poišče pomoč.

2. Kolikšno je trenutno število deklet v Sloveniji, ki so žrtve? Koliko je Slovenk?

To je nemogoče oceniti. Govorimo lahko samo o prepoznanih/identificiranih žrtvah, tukaj vam bodo v pomoč letna poročila medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi, ki so dostopna na spletu.

3. Iz katerih držav je največ deklet?

Države Latinske Amerike (Dominikanska republika, Brazilija ...), vzhodne Evrope (Ukrajina), pa tudi Češka, Slovaška, Srbija, Romunija, Bolgarija ...

4. Kam največkrat pošiljajo Slovenke?

Praviloma tok trgovine z ljudmi poteka od južnih in vzhodnih, revnejših držav v bolj razvite, bogatejše države, torej v zahodno in severno Evropo. Konkretnega podatka o tem, kam so prodana slovenska dekleta in koliko jih je, nimamo.

5. Kdo in kako največkrat trguje z dekleti? Kdo in kako največkrat trguje s Slovenkami?

Trgovci z ljudmi. Ne razumem najbolje vprašanja – organizirane kriminalne mreže, ki delujejo na regionalni oz. mednarodni ravni.

6. Kakšen je postopek oziroma vaše delo, ko izveste, da je prišlo do trgovanja oz. prisilne prostitucije?

Oseba je najprej za do 30 dni nameščena v krizno namestitev, ki jo nudi Slovenska Karitas, potem pa, če se odloči ostati v Sloveniji, praviloma pride k nam. V varnem prostoru Ključa lahko ostane, dokler trajajo postopki oziroma dokler potrebuje pomoč.

7. Ali obstaja v Sloveniji varna hiša, ki je namenjena izključno dekletom s to izkušnjo?

Ja, varni prostor Društva Ključ je namenjen izključno žrtvam trgovine z ljudmi, torej tudi osebam z izkušnjo prisilne prostitucije.

8. Kakšna je vaša psihosocialna pomoč in podpora dekletom s to izkušnjo ter kdo jim še vse nudi pomoč? Katere službe so vključene? Kakšne izkušnje imate z drugimi službami?

Psihosocialna pomoč, ki jo nudimo, je v skladu z doktrino socialnega dela – priprava osebnega načrta, svetovalni razgovori, pomoč pri vsakodnevnih opravkih ter spodbujanje k

samostojnosti, program (re)integracije za osebe z izkušnjo trgovanja. Drugi akterji se vključujejo po potrebi, bodisi gre za psihoterapijo, vpis v izobraževalni proces, zdravstveno oskrbo. Večina stvari se ureja od primera do primera, na žalost sistemski program reintegracije, ki je ključen za uspešno okrevanje, ni urejen.

9. Kakšne so vaše izkušnje pri delu z dekleti? Posebnosti, zanimivosti, katere so dobre in katere slabe izkušnje?

Izkušnje so različne, saj so tudi dekleta/ženske različne. Različna je stopnja travmatiziranosti, različni so mehanizmi preživetja ter različna so okolja, od koder prihajajo. Včasih je travmatična izkušnja prehuda in zavrnejo pomoč ter se vrnejo v ogrožujoče okolje, ki ga bolje poznajo. Spet drugič so primeri uspešni, osebe se postavijo na noge, poiščejo varno zaposlitev, nadaljujejo s svojim življenjem brez izkoriščanja.

10. Kakšno je vaše mnenje o sistemu v Sloveniji glede ureditve tega področja? Kaj je v redu? Kaj manjka? Kaj si želite spremeniti?

Kot rečeno, manjka predvsem sistemsko urejena in finančno podprta reintegracija oseb z izkušnjo trgovanja – izobraževanje, usposabljanje, zaposlitev, zdravstvena oskrba.

11. Kakšni so največkrat razlogi, da se dekleta znajdejo v prostituciji?

Razlogi so različni, pogosto, ne pa vedno, gre za osebe z izkušnjo nasilja ali drugih oblik zlorab v matičnih družinah ter osebe, ki prihajajo iz revnih okolij in ne vidijo druge možnosti za preživetje.

12. Poznate tudi dekleta, ki se s tem ukvarjajo na lastno voljo in odločitev, brez prisile? Kakšna je po vašem ta meja med prisilno in prostovoljno prostitucijo?

Ne, ker mi delamo z osebami, ki so žrtve trgovanja z ljudmi. O pravi prostovoljnosti zelo težko govorimo, saj gre pri večini primerov za izkoriščanje oseb, ki so se zaradi takšnih ali drugačnih življenjskih okoliščinah znašle v stiski. Tudi, ko ne gre za trgovanje z ljudmi, je zelo redko zaznati primere, ko bi ženske 'poklic' opravljale v lastno zadovoljstvo. Tako ali drugače so skoraj vedno prisiljene.

13. Ker sem iz Nove Gorice, ki leži na meji z Italijo in kjer je ogromno igralnic ter nočnih klubov, me zanima, ali ste že slišali za kakšen primer iz goriškega konca. Ali ste že imeli kdaj kakšne razstave, izobraževanja, delavnice v tem kraju oz. okolici? Imate

mogoče že kakšno idejo, kako bi lahko to temo v našem kraju bolj odprli in predstavili? Ker je to tabu tema, se o tem ne govori veliko, vendar pa izgleda, kot da vsi vedo, kaj se v bistvu dogaja in je to pač nekaj samoumevnega. Tudi sama dekleta skrivajo, kaj v resnici počno.

Seveda, v goriškem koncu je veliko nočnih lokalov, kjer so potem ženske izkoriščane za namene prisilne prostitucije. Tudi nekateri trgovci z ljudmi prihajajo iz Goriške/Primorske, bile so tudi že obsodilne sodbe. Za več informacij o tem se lahko obrnete na specializirano državno tožilstvo.

14. Še vedno sem se pripravljena oglasiti na društvu. Je mogoče tudi kakšna možnost, da izpeljem intervju s katerim od deklet? Mi lahko, prosim, svetujete oziroma imate kakšno idejo, kako in kje naj tak intervju opravim?

Društvo deluje na tajni lokaciji, tako da te možnosti ni. Ravno tako vam trenutno ne moremo zagotoviti intervjuja s kakšno od uporabnic. Ideje, kako opraviti intervju, nimamo, v pomoč vam je lahko morda prispevek izpred nekaj mesecev na RTV, avtor je bil novinar Luka Lukić – v prispevku, kjer je delal intervjuje z večinoma t. i. prostovoljnimi prostitutkami, je zelo jasno razbrati, kako zelo težko govorimo o kakršni koli prostovoljnosti, ko gre za prostitucijo.

9.3 PRILOGA 3: Kodiranje vprašalnikov s strokovnjaki

9.3.1 Kodiranje intervjuja s strokovno delavko in vodjo projektov Polono Kovač – Društvo Ključ

METODE IN NAČINI DELA

1. Kako izveste, da se "nekaj dogaja", oziroma, kako največkrat izveste za dekleta (moj fokus bo na njih), ki so žrtve?

/(A1)Večinoma preko policije,/ (A2) včasih pa se na nas obrne kakšna bližnja oseba izkoriščanih deklet – starši, prijatelji .../ (A3) redko se zgodi, da si oseba z izkušnjo trgovine sama poišče pomoč./

POGOSTOST PROSTITUCIJE

2. Kolikšno je trenutno število deklet v Sloveniji, ki so žrtve? Koliko je Slovenk?

/(A4) nemogoče oceniti./ (A5) Govorimo lahko samo o prepoznanih in identificiranih žrtvah,/ (A6) v pomoč letna poročila medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi/, ki so dostopna na spletu./

MIGRACIJE DEKLET

3. Iz katerih držav je največ deklet?

/(A7) Države Latinske Amerike (Dominikanska republika, Brazilija ...) /(A8) vzhodne Evrope (Ukrajina),/ (A9) Češka, Slovaška, Srbija, Romunija, Bolgarija .../

4. Kam največkrat pošiljajo Slovenke?

/(A10) tok trgovine z ljudmi poteka od južnih in vzhodnih,/ (A11) revnejših držav v bolj razvite,/ (A12) v zahodno in severno Evropo./ (A13) podatka o tem, kam so prodana slovenska dekleta in koliko jih je, nimamo./

RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO

5. Kdo in kako največkrat trguje z dekleti? Kdo in kako največkrat trguje s Slovenkami?

/(A14) Trgovci z ljudmi./ (A15) organizirane kriminalne mreže, ki delujejo na regionalni oz mednarodni ravni./

METODE IN NAČINI DELA

6. Kakšen je postopek oziroma vaše delo, ko izveste, da je prišlo do trgovanja oz. prisilne prostitucije ?

/(A16) do 30 dni nameščena v krizno namestitev, ki jo nudi Slovenska Karitas,/ (A17) če se odloči ostati v Sloveniji, praviloma pride k nam./ (A18) ostane, dokler trajajo postopki oziroma dokler potrebuje pomoč./

OBLIKE POMOČI

7. Ali obstaja v Sloveniji varna hiša, ki je namenjena izključno dekletom s to izkušnjo?

/(A19) varni prostor Društva Ključ je namenjen izključno žrtvam trgovine z ljudmi,/ (A20) tudi osebam z izkušnjo prisilne prostitucije./

8. Kakšna je vaša psihosocialna pomoč in podpora dekletom s to izkušnjo ter kdo jim še vse nudi pomoč?

/(A21) v skladu z doktrino socialnega dela/ (A22) priprava osebnega načrta, svetovalni razgovori, pomoč pri vsakodnevnih opravkih ter spodbujanje k samostojnosti, program (re)integracije za osebe z izkušnjo trgovanja./

METODE IN NAČINI DELA

9. Katere službe so vključene?

/(A23) vključujejo po potrebi,/ (A24) psihoterapijo, vpis v izobraževalni proces, zdravstveno oskrbo./

IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

10. Kakšne izkušnje imate z drugimi službami?

(A25) ureja od primera do primera,/ (A26) sistemski program reintegracije, ki je ključen za uspešno okrevanje, ni urejen./

11. Kakšne so vaše izkušnje pri delu z dekleti? Posebnosti, zanimivosti, katere so dobre in katere slabe izkušnje?

/(A27) Izkušnje so različne,/ (A28) tudi dekleta, ženske različne./ (A29) Različna je stopnja travmatiziranosti/ (A30) različni so mehanizmi preživetja/ (A31) različna so okolja, od koder prihajajo./ (A32) travmatična izkušnja prehuda in zavrnejo pomoč/ (A33) vrnejo v ogrožajoče okolje, ki ga bolje poznajo./ (A34) primeri uspešni, osebe se postavijo na noge,/ (A35) poiščejo varno zaposlitev/ (A36) nadaljujejo s svojim življenjem brez izkoriščanja./

UČINKI ZAKONODAJE

12. Kakšno je vaše mnenje o sistemu v Sloveniji glede ureditve tega področja? Kaj je v redu? Kaj manjka? Kaj si želite spremeniti?

/(A37) manjka predvsem sistemsko urejena in finančno podprta reintegracija oseb z izkušnjo trgovanja/ (A38) izobraževanje, usposabljanje, zaposlitev, zdravstvena oskrba./

RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO

13. Kakšni so največkrat razlogi, da se dekleta znajdejo v prostituciji?

/(A39) različni,/ (A40) pogosto, ne pa vedno, gre za osebe z izkušnjo nasilja ali drugih oblik zlorab v matičnih družinah/ (A41) osebe, ki prihajajo iz revnih okolij in ne vidijo druge možnosti za preživetje./

OBLIKE PROSTITUCIJE

14. Poznate tudi dekleta, ki se s tem ukvarjajo na lastno voljo in odločitev, brez prisile?

/(A42) mi delamo z osebami, ki so žrtve trgovanja z ljudmi./

15. Kakšna je po vašem ta meja med prisilno in prostovoljno prostitucijo?

/(A43) pri večini primerov za izkoriščanje oseb, ki so se zaradi takšnih ali drugačnih življenjskih okoliščin znašle v stiski./ (A44) zelo redko zaznati primere, ko bi ženske 'poklic' opravljale v lastno zadovoljstvo./ (A45) so skoraj vedno prisiljene./

POGOSTOST PROSTITUCIJE

16. Ker sem iz Nove Gorice, ki leži na meji z Italijo in kjer je ogromno igralnic ter nočnih klubov me zanima, če ste že slišali za kakšen primer iz goriškega konca?

/(A46) v goriškem koncu je veliko nočnih lokalov, kjer so potem ženske izkoriščane za namene prisilne prostitucije./ (A47) nekateri trgovci z ljudmi prihajajo iz Goriške, Primorske,/ (A48) tudi že obsodilne sodbe./ (A49) obrnete na specializirano državno tožilstvo./

SODELOVANJE Z UPORABNICAMI

17. Še vedno sem se pripravljena oglasiti na društvu. Je mogoče tudi kakšna možnost, da izpeljem intervju s katerim od deklet? Mi lahko prosim svetujete oziroma imate kakšno idejo, kako in kje naj tak intervju opravim?

/(A50) Društvo deluje na tajni lokaciji,/ (A51) trenutno ne moremo zagotoviti intervjuja s kakšno od uporabnic./

9.3.2 Kodiranje intervjuja s strokovno delavko Nino Stenko Primožič – Slovenska Karitas

METODE IN NAČINI DELA

1. Kako izveste, da se "nekaj dogaja", oz., kako največkrat izveste za dekleta/ženske, ki se ukvarjajo s prostitucijo oz. so žrtve trgovine z ljudmi?

/(B1) izvemo prek policije./ (B2) že deveto leto izvaja projekt Oskrba žrtev trgovine z ljudmi-Krizna namestitev,/ (B3) gre za prvo namestitev, umik osebe iz ogrožajoče situacije./ (B4) žrtve trgovine z ljudmi namešča policija,/ (B5) financira MDDSZ,/ (B6) do 30-dnevno obdobje okrevanja in razmisleka,/ (B7) osebi nudena celostna pomoč: namestitev, psihosocialna, zdravstvena, pravna, materialna pomoč, zagovorništvo, tolmačenje in v kolikor oseba želi, tudi pomoč pri vrnitvi v domovino./

SODELOVANJE Z UPORABNICAMI

2. Kolikšno je trenutno število deklet, ki jim nudite pomoč? Koliko od teh je Slovenk?

/(B8) v Krizni namestitvi ni uporabnic./

RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO

3. Kakšni so največkrat razlogi, da se dekleta znajdejo v prostituciji?

/(B9) Najbolj očitni so po navadi preslepitev oz. premamitev z obljubo, kako se da s tem poslom zelo veliko zaslužiti,/ (B10) na žalost trgovci poberejo velik delež dobička,/ (B11) vršijo tudi druge oblike prisile/ (B12) predvsem psihološke manipulacije/ (B13) ohranjajo dekleta v odvisnem razmerju./ (B14) prihaja iz bistveno slabših socialnih okoliščin,/ (B15) nekatere imajo doma otroke, za katere morajo skrbeti,/ (B16) v prostitucijo silijo tudi partner ali drugi družinski člani./ (B17) gre za osebe, ki pogosto že v primarni družini niso bile deležne ustrezne starševske ljubezni in skrbi./ (B18) gre za zlorabljene otroke, ki so odrasle v ženske, ki jim spolnost kot taka ne predstavlja intime./

OBLIKE PROSTITUCIJE

4. Poznate tudi dekleta, ki se s tem ukvarjajo na lastno voljo in odločitev, torej brez prisile?

/(B19) pomagamo žrtvam trgovine z ljudmi./ (B20) s t.i. prostitutkami po lastni volji ne srečujemo, saj te ne želijo pomoči./

5. Kakšna je po vašem meja med prisilno in prostovoljno prostitucijo?

/(B21) vsakršna prostitucija zloraba osebe./ (B22) za vsako prostitucijo obstajajo sprožilci oz. globlji dejavniki/ (B23) ne moremo govoriti o prostituciji iz užitka/

RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO

6. Kako dekleta postanejo del trgovine z ljudmi?

/(B24) Na različne načine./ (B25) Trendi se spreminjajo./ (B26) v ospredju spletno novačenje,/ (B27) verižno novačenje s strani deklet, ki so že žrtve trgovine z ljudmi/ (B28) povprašajte še policijo./

POSLEDICE UKVARJANJA S PROSTITUCIJO

7. Kakšne izkušnje imajo dekleta s svojimi zvodniki?

/(B29) se ne pogovarjamo o zvodnikih ali trgovcih, razen če to same povlečejo na plano,/ (B30) za nas pomembno okrevanje./ (B31) zelo bipolaren odnos do zvodnikov,/ (B32) sindrom žrtev nasilja./ (B33) na trgovce navezane,/ (B34) se spominjajo krutosti./ (B35) v okviru teorije cone ugodja,/ (B36) pogosto lažje ostajati v neugodnih, a poznanih okoliščinah, kot izbrati novo, neznano pot./

8. Kakšne so posledice (psihične, zdravstvene, socialne...), ki doletijo dekleta, ko se rešijo prisilne prostitucije?

/(B37) večplastne./ (B38) zdravstvene težave: ginekološke težave, zobozdravstvene težave, spolno prenosljive bolezni, kronične bolezni;/ (B39) težave z odvisnostjo od alkohola/ (B40) v preteklosti tudi nekaj takih z odvisnostjo od drugih drog,/ (B41) nespečnost, depresija, samomorilnost, nihanje razpoloženja, slaba prehranjenost, posttravmatski stresni sindrom, disociiranje, regresija/

NAČINI IN METODE DELA

9. Kakšen je postopek oziroma vaše delo, ko izveste, da je prišlo do trgovanja oz. do prisilne prostitucije?

/(B42) v Krizno namestitev namešča Policija,/ (B43) nas obvesti, da imajo v postopku osebo, ki je domnevna žrtev trgovine z ljudmi/, (B44) steče postopek nameščanja žrtve./ (B45) Oseba vstopa v Krizno namestitev prostovoljno in jo lahko prostovoljno zapusti./ (B46) ob tej osebi stalno prisoten strokovni delavec oz. usposobljen prostovoljec./ (B47) vsi delavci in prostovoljci, ki delajo s to osebo ženskega spola./

OBLIKE POMOČI

10. Kakšna je vaša psihosocialna pomoč in podpora dekletom s to izkušnjo? Kaj jim nudite poleg namestitve?

/(B48) Gre za celosten pristop obravnave posameznika./ (B49) v prvi vrsti stabilizacija počutja in zdravja./ (B50) preverja zdravstveno stanje (ali gre za kakšno življenjsko ogrožajočo poškodbo, bolezen),/ (B51) tekom namestitve, pa se preko svetovalnih razgovorov ter stalne prisotnosti na bazi zaupanja, ustvarja nov odnos,/ (B52) prvi tak odnos v življenju, ki ne temelji na principu daj-dam, ampak krepi avtonomijo ter vrača človeku dostojanstvo./ (B53) Skupaj z uporabnico se izoblikuje individualni socialni načrt (kako naprej, kje so viri, kakšno pomoč bi potrebovala, kje lahko sama naredi korak, kaj lahko skupaj.../ (B54) praviloma ne poslužujemo globinskih psihoterapevtskih tehnik, saj oseba še ni psihično stabilna, niti odnos ni varen ter tudi trajen ni./ (B55) osebi nudi materialna pomoč, zdravstvena pomoč, pravna pomoč, tolmačenje, zagovorništvo ter pomoč pri vračanju v domovino/ (B56) sodelovanje z drugimi organizacijami v domovini za varno vračanje in primerno nadaljnjo obravnavo v domovini (reintegracija, spremljanje, materialna pomoč)./

METODE IN NAČINI DELA

11. Katere službe so še vključene v celoten proces pomoči?

/(B57) odlično sodelujemo z Ambulanto za osebe brez zdravstvenega zavarovanja, nekaterimi klinikami ter z zasebno zobno ordinacijo,/ (B58) s sorodnimi organizacijami v tujini (drugimi Karitas v mreži COATNET, EU-Mediteranskega projekta proti trgovini z ljudmi, Caritas Europa in Caritas Internationalis, ADPARE, DIAKONIJA in zelo dobro sodelujemo z IOM), ko gre za vračanje oseb v domovino./

IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

12. Kakšne izkušnje imate z drugimi službami v smislu sodelovanja? S kom pa največ sodelujete?

/(B59) gre za srčne posameznike v teh službah, ki se zavzamejo in dobro opravijo svoje delo./ (B60) pri teh osebah res zaznati poseben čut./ (B61) Dobro sodelujemo s policijo, nekaterimi zdravniki, specialisti, zobozdravnico,/

13. Kakšne so vaše izkušnje pri delu z dekleti? So kakšne posebnosti, zanimivosti, ki jih pri delu opazate? Katere so "dobre" in katere "slabe" izkušnje?

/(B62) Izkušnje so zelo pestre./ (B63) Vsaka oseba s seboj prinaša svojo življenjsko zgodbo, ki nikoli ni lahka./ (B64) Vsaka oseba mi je zanimiva, unikatna, dragocena./ (B65) Pomembno je sočutje, ne pa preplavljenost./ (B66) Občudujem njihov pogum./ (B67) trčimo v veliko obrambnih mehanizmov, ki so jim pomagali, da so preživele težke stvari, zlorabe, poniževanja./ (B68) cenim te obrambe, četudi se kasneje, ko ni več potrebe, kažejo na neadekvaten način./

UČINKI ZAKONODAJE

14. Kakšno je vaše mnenje o sistemu (zakonodaji) v Sloveniji glede tega področja? Kaj je v redu? Kaj manjka? Kaj si želite spremeniti? Imate kakšne ideje?

/(B69) Zakonodaje o prostituciji v bistvu ni./ (B70) Tega se nihče noče lotevati./ (B71) Želim si predvsem zdravstvenega varstva za vse te ženske./ (B72) Kar se tiče trgovine z ljudmi je pa tako, da je zakonodaja načeloma dobra (DIREKTIVA idr.), vendar v vseh segmentih še ne funkcionira./ (B73) si želim spremembe glede zdravstvenih storitev za žrtve trgovine z ljudmi/ (B74) možnost odškodnine tudi za osebe, ki ne prihajajo iz članic EU./

OBLIKE PREVENTIV

12. Ali delate tudi kaj na preventivi? Menite, da bi v Sloveniji potrebovali več preventive na tem področju?

/(B75) Seveda delamo na preventivi./ (B76) Izvajamo brezplačne preventivne delavnice na OŠ in SŠ ter po lokalnih skupnostih ter zainteresiranih strokovnih in širših javnostih./ (B77) Ozaveščamo s preventivnimi materiali (zloženke, didakt. Igre, bloki, plakati),/ (B78) za otroke tretje triade OŠ smo letos drugič organizirali nagradni natečaj Bodi pozoren. Bodi previden./ (B79) Od leta 2006 smo izvedli več mednarodnih seminarjev./ (B80) seminar Nazaj v življenje; proti trgovini z otroki, je bil del kampanje Evro-Mediterranskega projekta 11-ih nacionalnih Karitas./ (B81) Lani smo v oktobru izvajali odmevno akcijo #stopProstituciji #nisiSama, v okviru katere smo od 15. septembra do 18. oktobra 2015 (evropskega dneva boja proti trgovini z ljudmi) skupaj s slovensko glasbenico Neisho in njeno pesmijo Gloria ter istoimenskim videospotom, ozaveščali širšo slovensko javnost o pojavnosti (prisilne) prostitucije ter možnosti rešitve iz nje, ki jo ponuja Karitas v okviru svojih programov./ (B82) opozarjali na (prisilno) prostitucijo in posledicah,/ (B83) akcijo je podprlo 18 radijskih postaj (med njimi tudi najbolj poslušani v Sloveniji: Radio1) ter tri TV hiše./

9.3.3 Kodiranje intervjuja z višjim kriminalističnim inšpektorjem specialistom v oddelku za kriminalne združbe, Damijanom Roškaričem, in vodjem Sektorja za organizirano kriminaliteto, kriminalističnim inšpektorjem Tomažem Peršoljo – Generalna policijska uprava

POGOSTOST PROSTITUCIJE

1. Koliko žensk se po vaših podatkih trenutno ukvarja s prostitucijo?

/(C1) policija ne zbira podatkov o prostitutkah in prostitutih, tako da mi neke evidence nimamo/ (C2) tudi posebne ocene o tem ne delamo, ker ni v skladu z našim delom,/ (C3) mi preganjamo tiste, ki izkoriščajo prostitucijo, tako da o tistih tudi lahko zakonsko vodimo evidenco./ (C4) imamo zabeležene oškodovance kaznivih dejanj,/ (C5) se sklicujemo na ocene, ki jih delajo druge nevladne organizacije in statistični uradi./ (C6) Spremljamo pa te študije, ki jih izvajajo nevladniki in razne interesne skupine, ki spremljajo to problematiko./ (C7) se ocenjuje, da je okrog 4000 prostitutk, ampak to je navidezna ocena oseb, ki bi se v Republiki Sloveniji na takšen ali drugačen način ukvarjajo s to dejavnostjo./

2. Torej vi imate podatke oškodovancev?

/(C8) Ko obravnavamo kazniva dejanja./

3. Je teh kaznivih dejanj veliko?

/(C9) zloraba prostitucije uradno kaznivo dejanje, ki ga policija mora preiskati po uradni dolžnosti./ (C10) 175. člen Kazenskega zakonika./ (C11) morajo oškodovanke sodelovati s policijo pri zbiranju dokazov./ (C12) pri tem (sodelovanju) navadno, zaradi takšnih in drugačnih razlogov, oškodovanke s policijo nočejo ravno sodelovati./ (C13) spremljamo internetne medije in oglaševanje prostitucije in tam poskušamo iskati določene indikatorje, ki bi kazali, da bi lahko šlo za zlorabo prostitucije oz. za izkoriščanje teh punc v povezavi s prostitucijo./ (C14) če ugotovimo tak indikator oz. znak, po uradni dolžnosti poskusimo zadevo preiskati in videti ali gre za izkoriščanje prostitucije kot kaznivo dejanje po 175. členu, torej kot zlorabo prostitucije, ali pa kot zlorabo prostitucije za še hujšo kaznivo dejanje, torej za trgovino z ljudmi./ (C15) odvisno od samoiniciativnosti policije./ (C16) števila kaznivih dejanj različna iz leta v leto./ (C17) Večina teh kaznivih dejanj, ki smo jih preiskali v zvezi z zlorabo prostitucije je bilo samoiniciativno oz. lastno delo policije, ter obvestila nevladnih organizacij./

UČINKI ZAKONODAJE

4. Recimo en tak primer - zdaj se bo odprl še eden od ne vem koliko nočnih klubov, ki jih pač že imamo v Novi Gorici. To bi spet šlo za neko hišo, kjer bi ljudje prostovoljno hodili notri. Podobno kot tale hiša Marina, če ste slišali zanjo, kjer naj bi te punce, ki se ukvarjajo s prostitucijo plačale vstop, zato da bi bilo vse legalno. V tem primeru ne gre za nobeno kaznivo dejanje?

/(C18) Tale klub je že deloval in je bil z aktivnostjo policije in s preiskavo, ki se je nanašala na sum in utemeljene razloge za sum, da je ta kriminalna združba izvrševala kaznivo dejanje trgovine z ljudmi, tudi takrat zaprt./ (C19) živimo v svetu, kjer posamezniki lahko svobodno razpolagajo s svojo lastnino in so tako sedaj izkoristili možnosti, ki jih zakon daje./ (C20) začnejo z neko dejavnostjo, ki je na videz popolnoma legalna, to pa kar se za temi štirimi stenami dogaja pa ne vemo./ (C21) teli posamezniki izkoriščajo dejansko nedorečenost oz. neregulacije prostitucije v Republiki Sloveniji./ (C22) predvsem oglašujejo dejavnost na območju Italije, zato ker bazirajo oz. zato ker njihovi gostji prihajajo iz Italije./ (C23) Davčna uprava Republike Slovenije in pa Inšpektorat Republike Slovenije za delo opaža razne prekrške, kot so prekrški oglaševanja dela na črno./ (C24) po obrazložitvi s strani FURSA gre za to, da je prostitucija po šifrantu poklic dejavnosti, tako dejavnost, kot poklic./ (C25) dohodke, ki se pridobivajo z izvrševanjem te dejavnosti, lahko opredelimo kot dohodke iz te

dejavnosti./ (C26) Če teli dohodki niso prijavljeni, gre za prekršek v zvezi z delom na črno, oz. z oglaševanjem na črno./ (C27) možnosti, da državni organi ukrepajo na tem področju zaradi prekrška imajo./ (C28) problem nastane zaradi nedorečenosti oz. država se pač ni mogla odločiti, kako sploh bo s to dejavnostjo in sploh ni sprejela nekih podzakonskih aktov, ki bi regulirali in podrobno določali določene pogoje s katerimi se ta dejavnost lahko izvršuje in na kakšen način, ter kdo lahko to dejavnost predvsem izvršuje./ (C29) (država je) zadevo regulirala toliko, da je kot kaznivo dejanje določila zlorabo prostitucije, torej izkoriščanje prostitucije in pa kaznivo dejanje trgovine z ljudmi./ (C30) ti, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo zaščiteni v zvezi s kazenskopravnim varstvom./ (C31) leta 2003 bila sprejeta sprememba zakona zoper javni red in mir, kjer je ukvarjanje s prostitucijo oz. samo prostituiranje ni več bilo kriminalizirano./ (C32) smo videli, da bomo na tak način imeli večjo možnost pridobivanja podatkov o samem izkoriščanju prostitucije./ (C33) dekleta, ki so žrtev izkoriščanje, lažje prijavljala policiji in da ne bodo zaradi tega potem tudi sankcionirana, ko bi jih imeli v postopku./ (C34) po spremembi je bilo kar precej prijav teh deklet, zdaj pa se je to spet malo umirilo, ampak občasno še vedno pride do takšnih prijav./ (C35) jih ne bomo sankcionirali, ampak da s tem samo sodelujejo v postopku./ (C36) to bolj izjema kot pravilo./

5. Torej, kako po vašem mnenju vpliva dekriminalizacija na prisotnost prostitucije?

/(C37) Sama dekriminalizacija pomeni, da dekleta in pa moški, ki se ukvarjajo s prostitucijo, niso podvrženi sankcijam, torej da niso v prekršku./ (C38) Ni se jim potrebno skrivati zaradi svoje dejavnosti./ (C39) vsaj malo prispevala k zvišanju človekovih pravic vsakega, da se lahko prostovoljno odloča, kakšno delo bo opravljal./ (C40) je bil sam pojem prostitucije že velikokrat na dnevnem redu raznih delovnih skupin./ (C41) kako primerno urediti samo prostitucijo v Sloveniji./ (C42) pripravljena tudi ena študija Urada za enake možnosti, ki so bili tudi nosilci./ (C43) Medresorska delovna skupina, ki se je s tem ukvarjala./ (C44) na koncu vsa stroka ni imela nekega končnega odgovora, kako bi bilo to najboljše urediti./ (C45) Po svetu so poznani štirje modeli in zdaj, kateri model je najboljši, je težko ugotoviti, ker v vsakem modelu so se ugotovile neke prednosti in neke slabosti./ (C46) to prilagoditi Slovenskemu okolju, je zopet težko določiti./ (C47) nabral en spisec predpisov, ki bi jih bilo potrebno prilagoditi našemu sistemu in regulaciji prostitucije./ (C48) mora biti vključeno šolstvo, zdravstvo, socialno delo, Ministrstvo za okolje in prostor.../ (C49) cel kup predpisov bi se moralo urediti./

6. Seveda, saj niso dovoljene.

/(C50) te hiše sedaj niso regulirane./ (C51) V smislu, kje bi se te hiše dovoljevale, je bilo takrat pri regulaciji vrsto vprašanj, vendar niso prišli do zaključkov in končnih mnenj./ (C52) Največje vprašanje pa je bilo z vidika varstva človekovih pravic./ (C53) Ali lahko država določi, da ženska ali pa moški lahko prodaja svoje telo?/ (C54) največje etično vprašanje./ (C55) politika začela nato počasi dvigovati roke, saj so rekli, da na to vprašanje nihče nima odgovora./ (C56) ostalo pri takem status quo, kot trenutno je, da je prostitucija pač dekriminalizirana in da obstajajo neke sankcije za izkoriščanje./

STAROST PROSTITUTK

7. No, bi se vrnila k statistiki. Kakšna je povprečna starost oškodovank, ki jih imate v evidenci?

/(C57) različna – nekje med 20 in 25 let./ (C58) variirajo, je odvisno,/ (C59) naša statistika ne zajema celotne populacije prostitutk v Republiki Sloveniji, ampak samo oškodovanke kaznivega dejanja zlorabe prostitucije in pa morebitne storilke prekrška po zakonu o prekrških zoper javni red in mir, vendar le v primeru, če gre za ponujanje spolnih uslug na javnem kraju./ (C60) kot prekršek ostalo še ponujanje spolnih uslug na javnem kraju. To mora tudi nekoga motiti./ (C61) eden izmed razlogov, zakaj danes mi prostitutk na ulici nimamo./

OBLIKE PROSTITUCIJE

8. Se je sedaj vse bolj skrilo?

/(C62) Tudi prej se je prostitucija dogajala tudi na skritem./ (C63) dikcija je ostala samo zato, da ne bi pospešili ulične prostitucije,/ (C64) videlo v sosednjih državah negativne učinke./ (C65) V vzhodnoevropskih državah: Madžarska, Slovaška, Češka republika, so dekleta ob avtocesti čakala na kliente./ (C66) vztrajali, da ta sankcija še vedno ostane. Predvsem z vidika varnosti./

MIGRACIJE DEKLET

9. Iz katerih držav je največ žensk, ki se ukvarjajo s prostitucijo?

/(C67) V preteklosti je bil ta trend usmerjen v državljanke Dominikanske republike in Ukrajine./ (C68) V zadnjem času pa opazamo prisotnost državljanek Srbije, Slovaške, Češke, Madžarske. Pa tudi Ukrajina je še vedno stalnica./ (C69) tudi iz kakšnih drugih vzhodnoevropskih državah so dekleta, vendar v manjšini./ (C70) Te štiri so najbolj prisotne./

OBLIKE PROSTITUCIJE

10. Katera pa je najbolj pogosta oblika prostitucije pri nas? Tukaj mislim, ali je to stanovanjska, ali je to v nočnih klubih?

/(C71) Oblika, ki jih je policija obravnavala je prostitucija v nočnih lokalih./ (C72) policija relativno uspešna, relativno dobro zaznava z lastno dejavnostjo izvrševanje tega kaznivega dejanja./ (C73) relativno uspešno procesuirala oz. podaja kazenske ovadbe zaradi suma storitve kaznivega dejanja zlorabe prostitucije ali trgovine z ljudmi v povezavi z izkoriščanjem prostitucije./

POGOSTOST PROSTITUCIJE IN OBLIKE PROSTITUCIJE

11. Kje v Sloveniji je največ prostitucije?

/(C74) Če govorimo o uradni statistiki, lahko povzemamo obravnavana kazniva dejanja in tukaj lahko z gotovostjo povemo, da v Ljubljani, kot v enem od centrov,/ (C75) Maribor in Koper, pa seveda tudi Nova Gorica./ (C76) kraji, kjer smo zaznali oz. obravnavali največ kaznivih dejanj./ (C77) policija s svojo dejavnostjo na podlagi pooblastil, ki jih ima, zbira obvestila, oz. spremlja problematiko/ (C78) prostitucija izvršuje praktično v vseh večjih mestih v Republiki Sloveniji./ (C79) predvsem za tako imenovano blokovsko prostitucijo in oglaševanje prostitucije v stanovanjih, ter za izvrševanje prostitucije v nočnih lokalih./ (C80) Legalna dejavnost nočnih lokalov je kabaretska dejavnost oz. dejavnost zabave,/ (C81) prostitucija pa je nekje neoglaševana dejavnost oz. dejavnost za katero vsi vedo, da se tam dogaja, vendar se je ne oglašuje v taki meri, kot se oglašuje blokovsko prostitucijo./ (C82) V zadnjem času beležimo tudi trend masažnih salonov./ (C83) beležimo tudi primere, kjer dejansko oglašujejo tudi že prostitucijo, torej gre za erotično masažo./ (C84) Prijavijo tudi sami vznemirjeni občani, saj se ta dejavnost vrši v njihovi neposredni bližini,/ (C85) poskuša policija raziskati zadevo in ugotoviti ali so v teh posameznih primerih izkazani utemeljeni razlogi, da gre za sum in da gre za kaznivo dejanje zlorabe prostitucije./ (C86) damo poročilo, oz. o tej zadevi obvestimo pristojne inšpekcijske službe, ki so v okviru svojih pooblastil dolžni ukrepati v zvezi z oglaševanjem dela na črno oz. v zvezi z izvajanjem dela na črno./ (C87) Nihče od teh salonov in pa domnevnih samostojnih podjetnic, ki delajo v stanovanju, nima dovoljenja oz. nima dejavnosti v svojem s.p.-ju, kot prostitutka oz. kot izvrševanje svoje dejavnosti kot prostitutka. V vseh teh primerih gre za delo oz. dejavnost, ki se izvaja na črno in za oglaševanje neke dejavnosti, ki se oglašuje na črno./ (C88) Prostitucija v Sloveniji je že vrsto let razpršena po celi državi./ (C89) majhnost Slovenije in bližina sosednjih držav, ter

potreb samega slovenskega povpraševanja po prostituciji vpliva, da je že vrsto let po celotni Sloveniji obravnavana tovrstna dejavnost in kazniva dejanja./ (C90) ni regije, kjer ne bi v zadnjih petih letih obravnavali prostitucijo./

POGOSTOST PROSTITUCIJE

12. O tem ste že nekaj govorili, vendar, a bi lahko ocenili, ali je prostitucije z leti več ali manj?

/(C91) težko ocenjevati,/ (C92) gre za povpraševanje sorazmerno s ponudbo./ (C93) v nekaterih mestih ta trend obrnjen, torej da ni tako velikega povpraševanje, zato se prostitutke umikajo v druge kraje in bolj frekventna območja, to pa je predvsem Ljubljana./ (C94) Ljubljana je območje, kjer skratka 365 dni v letu ta dejavnost se vrši brez nekih nihanj./ (C95) sezonska nihanja, predvsem na Primorskem, kjer beležimo večje oglaševanje in večjo prisotnost profesionalnih prostitutk v poletnih časih./ (C96) V zimskih časih pa predvsem v smučarskih središčih./ (C97) V Novi Gorici in v območju Nove Gorice, pa se podobno kot v Ljubljani, 365 dni v letu beleži zelo dobro povpraševanje in temu primerno ponudbo, zaradi bližine meje in igralnic./

OBLIKE PROSTITUCIJ

13. Tudi o tem ste že veliko govorili in mi razložili, torej kakšne so razlike med prostovoljno in prisilno prostitucijo?

/(C98) ko govorimo o trgovini z ljudmi, je tista prisila še toliko bolj prisotna./ (C99) kar pridobimo podatke s terena, so to v glavnem slovenska dekleta,/ (C100) v zadnjem obdobju, je tudi nekaj tujk, ki so si uredile status in se samozaposlile v Sloveniji, da lahko to dejavnost izvajajo./ (C101) pomembno vedenje, da vidimo, da slučajno niso žrtve izkoriščanja./

NAČINI IN METODE DELA

14. Kakšni so postopki in obravnave?

(C102) jih ne preganjamo, ampak zgolj skušamo npr. od klientov pridobiti podatek, če obstajajo kakšni sumi, da je za njihovim delovanjem še nekdo./ (C103) začnemo z bolj konkretnimi aktivnostmi zbiranja dokazov, da lahko potem sprožimo pregon zoper tiste osebe, ki se okorišča./ (C104) Nas sama ta dekleta ne toliko zanimajo./

15. Kako izveste za zvodnike? Sedaj ste že povedali, da si pomagata s klienti.

/(C105) To (pomoč klientov) je eden izmed načinov,/ (C106) preko lastništva lokalov,/ (C107) anonimne prijave občanov, ki jih podajo./

ZVODNIŠTVO

16. Zdaj se mi je utrnilo eno vprašanja, ki sicer ni na spisku, pa ne vem če vas lahko vprašam - ampak kdo sploh je tisti tipični zvodnik? Sem brala veliko teorije in tudi intervjujev z osebami, ki se s tem ukvarjajo, vendar oni se nimajo za zvodnike. Imajo se za razne podjetnike. Zanima me, kdo je tisti zvodnik, ki počne kaznivo dejanje?

/(C108) Oni vedo, da je zvodništvo prepovedano/ (C109) sami sebe prepričajo, da oni izvajajo neko drugo dejavnost./ (C110) Noben še ni nikoli priznal, da je to res počel,/ (C111) imajo to vedno kot nek posel,/ (C112) v nočnih lokalih, kjer je značilno, da oni prirejajo zabave, skrbijo, da so se gostje zabavajo, kaj pa dekleta so tam počela, pa ne vedo nič./ (C113) z delom večkrat ugotovili, da je vse skupaj dobro organizirala prav ta oseba ali pa skupina ljudi./ (C114) v več kot 90-ih odstotkih, organizatorji te zlorabe prostitucije, slovenski državljani./ (C115) Zelo redko so tujci, ki organizirajo prostitucijo./ (C116) klasičnega zvodnika iz filmov, ki je visok dva metra, ki te ženske pretepa in z njimi počne ne vem kaj vse, v Sloveniji ni./ (C117) Zvodniki se prilagajajo predvsem profilu žrtev, izkoriščajo ranljivost teh žrtev, izkoriščajo to, da so te ženske iz zelo šibkih socialnih okolij in da se sploh te, ki prihajajo iz tretjih držav, ne zavedajo, kakšne so njihove dejanske pravice, ne zavedajo se, da je prostitucija v naši državi dekriminalizirana, nimajo informacij, da lahko to dejavnost same opravljajo in na tak način same ustvarjajo nek dohodek./ (C118) žrtve z nekim prefinjenim načinom prisiljujejo v materialno oz. dolžniško odvisnost./ (C119) Že nekaj časa nismo srečali zvodnika, ki bi nekoga pretepal, ga zaklepal, mu jemal dokumente, ga zapiral.../ (C120) srečamo prefinjene gospode, ki imajo po navadi neko legalno dejavnost, zadaj pa imajo še ženske, ki pač morajo oz. ki prostovoljno nudijo spolne usluge./ (C121) V sodni praksi, ki je in ki se počasi ustvarja, je zelo pomembna beseda izkoriščanje./ (C122) vi se lahko prostituirate v svojem imenu in je vse v redu, ko pa se nekdo pojavi, ki vam začne jemati nekaj oz. vam ponuja neke storitve, ki jih vi morate plačati v okviru te vaše dejavnosti, pa lahko začnemo govoriti o izkoriščanju./ (C123) ni več tega, da si storilec in oškodovanka morata deliti dobiček v razmerju 50:50, vse kar je več, pa gre za izkoriščanje. Počasi gre k temu, da že vsako jemanje denarja pomeni izkoriščanje./ (C124) Vsako posredovanje v prostituciji je kaznivo, pa naj bo to, da ji daš stanovanje, da ji iščeš stranke, da skrbiš za

varnost, da jo voziš k zdravniku, da ji voziš stranke itd. in za to pobiraš denar. To je izkoriščanje./ (C125) skozi postopke, so se tudi storilci kaznivih dejanj naučili, da je prvo pravilo zvodništva, da žensk ne smejo pretepat, da morajo biti ženske zadovoljne, da morajo dobiti denar/

POGOSTOST PROSTITUCIJE

17. Kako obširna pa je v Sloveniji trgovina z ženskami z namenom prisilne prostitucije?

/(C126) V zadnjih štirih letih smo imeli nekaj oškodovank državljanek Republike Slovenije, katerih izvorna država je bila Republika Slovenija./ (C127) so bile novačene v Republiki Sloveniji, odpeljane v eno izmed evropskih držav in tam izkoriščane v zvezi s prostitucijo./ (C128) smo imeli dva taka primera in pa en primer, ki se je končal pri novačenju./ (C129) v naših statistikah in poročilih trdimo, da za enkrat Slovenija ni izvorna država tako žrtev trgovine z ljudmi, kot tudi izvorna država prostitutk, ki se prostituirajo v neki drugi državi./ (C130) Podatkov s strani tujih varnostnih organov nimamo, torej koliko imajo oni dejansko ugotovljenih prostitutk, koliko jih ima sklenjeno delovno razmerje npr. v Avstriji, koliko v Sloveniji./ (C131) ne moremo ocenjevati, koliko naših državljanek, torej Slovenk, se s to dejavnostjo ukvarja./ (C132) naš standard je relativno visok v primerjavi z drugimi državami, npr. Slovaško, Madžarsko, Češko, Srbijo in predvsem Ukrajino./

18. Torej na vprašanje iz katerih držav je v Slovenijo prodanih največ žensk in koliko Slovenk je prodanih v druge države, lahko strnemo, da...

/(C133) Slovenk zelo malo prodanih./

NAČINI IN METODE DELA

19. Kako izveste, da se »nekaj dogaja«, oz. kako izveste za žrtve?

/(C134) imamo ovadbe s strani oškodovancev, se pravi, da pridejo sami k nam in da podajo oz. oznanijo neko kaznivo dejanje./ (C135) s strani nevladnih organizacij, ki delajo na tem področju,/ (C136) s strani ozaveščenih uporabnikov teh zaslug, ki pri uporabi teh storitev ugotovijo, da je nekaj narobe./ (C137) spremlja javno dostopne internetne medije, kjer poteka oglaševanje te dejavnosti./ (C138) Spremlja se forume, kjer se uporabniki pogovarjajo o svojih izkušnjah, kjer skušamo skozi pogovor povpraševalcev identificirati oz. zaznati, da bi lahko katera od teh ponudnic bila prisiljena v to dejavnost./ (C139) Gre za uradno pregonljiva kazniva dejanja, kjer pa policija po zakonu o kazenskem postopku mora storiti vse, da ugotovi to kaznivo dejanje, ter da najde storilca in zavaruje oz. pridobi druge dokaze, na podlagi

katerih bo to kaznivo dejanje lahko nekomu dokazano./ (C140) Pomembno je tudi to, v kakšnih standardih se ta prostitucija izvaja, torej smo pozorni na to, ko na forumu pišejo, da je bilo vse umazano, da se dekleta nepravilno zaščitijo, da niso stuširana./

20. S kateri institucijami in društvi vse sodelujete? Nekaj ste jih že našeli.

/(C141) z Medresorsko delovno skupino za boj proti trgovini z ljudmi,/ (C142) povezani tudi z vsemi drugimi državnimi organi, ki so tako ali drugače vključeni v postopke in sodelujejo v boju proti spolnemu izkoriščanju in trgovini z ljudmi./ (C143) intenzivno sodelujemo s tožilstvom in pravosodjem,/ (C144) z Ministrstvom za zunanje zadeve, predvsem v povezavi s pridobivanji dovoljenj ali pa s pridobivanjem podatkov iz tujine, ki jih lahko pridobijo, kot naši zastopniki v tujini./ (C145) Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, tudi oni imajo preko svojih socialnih služb informacije./ (C146) to sodelovanje ni v taki meri, kot bi si mi želeli./ (C147) z ministrskim delom, se pravi z delom, ki usmerja delo upravnih enot,/ (C148) z azilnim domom, z begunci./ (C149) sklenjen tudi sporazum z eno nevladno organizacijo – z Društvom Ključ./ (C150) Slovenska Karitas,/ (C151) pristojne inšpekcijske službe, kot je FURS, ki je pristojen za preprečevanje dela na črno, in pa Inšpektoratom za delo Republike Slovenije./ (C152) Ministrstvo za finance,/ (C153) Urad za preprečevanje pranja denarja,/ (C154) Zavod za zaposlovanje/ (C155) en velik spekter./

IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

21. Kakšne so vaše izkušnje s sodelovanjem z drugimi institucijami?

/(C156) pri socialni službah in njihovih ugotovitvah, pa bi lahko bilo sodelovanje malo večje./ (C157) sodelovanje že ves čas dobro vzpostavlja in smo že v preteklosti dobro sodelovali in to le nadgrajujemo./

22. Kaj pa pogrešate pri socialnih službah? Sama prihajam iz Fakultete za socialno delo, tudi v dispoziciji in v vlogi za prošnjo za sodelovanje sem pisala prav o pomembnosti tega sodelovanja. Kaj manjka?

/(C158) ker ste v stiku s temu ljudmi, ki so lahko eventualno tudi oškodovanci zlorab ali pa trgovine z ljudmi, da bi lahko te zaznambe na nek formalen način ali pa lahko tudi na neformalen način prišle do policije./ (C159) Tega postopka ni./ (C160) vrzel v prenosu informacij med državnimi organi,/ (C161) gre v interes oškodovanca. In mislim, da je interes obeh organov enak, ampak je potrebno preprečiti, da se bo to izkoriščanje nadaljevalo./

23. Ja, sama menim, da ravno zaradi otrok, te ženske ne povedo, s čim se ukvarjajo, ker se bojijo. Zato razumem tudi strokovne delavke, da zgolj zaradi domnev, ne bodo ukrepale.

/(C162) socialni vidik. Gre za ranljive ljudi, ki nimajo nekih normalnih pogojev, niso dovolj izobraženi, niso imeli normalnega razvijanja in odraščanja, prihajajo iz nekih šibkih okolij./ (C163) prav ta spekter ljudi pokriva socialno delo./ (C164) morajo znati indentificirati, da se nekdo ukvarja z neko dejavnostjo./ (C165) koliko so centri za socialno delo usposobljeni, da prepoznajo te pasti./ (C166) z Medresorsko delovno skupino poskušamo izvajati neke aktivnosti, da bi na podlagi izdelanih indikatorjev oz. kazalnikov, dali neko vedenje, oz. svoje izkušnje na tem področju, da bi tudi delavci na centru za socialno delo imeli vedenja, s katerimi bi lahko prepoznali osnove, da gre v ozadju za kazniva dejanja, torej za zlorabo prostitucije in trgovine z ljudmi./ (C167) na podlagi protokolov, ki jih imamo s centri, bi vedeli, na kakšen način, se nekoga obvešča./

UČINKI ZAKONODAJE

24. Kaj pa menite o zakonodaji? Ali dovolj ščiti dekleta? Kaj bi še potrebovala, da bi bila bolj varna in zaščitena?

/(C168) v Sloveniji prostitucija ni regulirana./ (C169) ne gre za kazniva dejanja in da se jih ne preganja,/ (C170) splošnih pravic, kot je zdravstvena oskrba za vsakega, ki je zdravstveno zavarovan, ter da se jim plačuje socialne prispevke ali v obliki s.p.-ja, ali pa v obliki zaposlitve./ (C171) država trenutno drugega nima./ (C172) potrebno vrsto področne zakonodaje prilagoditi, da bi imeli primerno in boljšo ureditev./ (C173) ali država sploh lahko podpira izkoriščanje ženskega telesa? Največje etično vprašanje./

25. Ja, če se sploh lahko vtika v to.

/(C174) večji problem, če država ne naredi ničesar, da bi to regulirala, oz. preprečevala./ (C175) država sprejela člen v Kazenskem zakoniku, kjer ščiti njihovo dejavnost oz. preprečuje izkoriščanje./ (C176) Omogoči tudi to, da tisti, ki se s tem ukvarja, lahko pride prijaviti policiji in bo nekaznovan, ter tako zaščiti svoje pravice in svoj interes./ (C177) Država noče in ne more sprejeti nekaterih regulacij, ki bi zaščitile tudi uporabnike./ (C178) ne vemo, ali je ta, ki se ukvarja s prostitucijo bolan, ali ima kakšno spolno prenosljivo bolezen, v kakih pogojih se ta dejavnost opravlja.../ (C179) po eni strani država preganja ljudi, ki delajo na črno, torej razni zidarji, avtomehaniki itd., po drugi strani pa nič ne stori z ljudmi, ki javno oglašujejo ponujanje storitev, za katere smo opredelili, da so dejavnost in da je delo in poklic./

(C180) ugotavljamo na podlagi spremljanja forumov in na podlagi zbranih obvestil, da se tu dejansko ustvarjajo zelo veliki dobički, ki so neobdavčeni./ (C181) Del pa navadno pristane tudi v rokah posameznikov in članov kriminalnih združb, ki izkoriščajo te punce./ (C182) Gre za dvostransko korist – na eni strani za korist prostitutke, da nemoteno opravlja delo tudi za malenkost manjši denar, na drugi strani pa interes kriminalnih združb po nadzorovanju teh prostitutk./ (C183) tako dolgo, kot je izkazan ta interes kot obojestranski, tako dolgo mi nimamo oškodovanke, ki bi prišla na policijo in bi rekla, da je zlorabljen in izkoriščen in naj ji pomagamo./ (C184) ko posamezniki in člani družbe prestopijo oškodovankin tolerančni prag in takrat dejansko pa nastopi policija./ (C185) Brez priče v kazenskem postopku, oz. predkazenskem postopku, ki pove, da je zlorabljen in izkoriščen, je zelo težko na podlagi zakonodaje speljati kazenski postopek, oz. pripeljati zadevo do neke kazenske ovadbe./ (C186) Pri trgovini z ljudmi je malo lažje dokazati./ (C187) Izjave oškodovancev so zelo pomembne in tukaj ima policija težave pri raziskavah./

PREVENTIVA

26. No in še zadnje vprašanje, kakšna je pa vaša preventiva na tem področju? Mislim na splošno policijo.

/(C188) pomembna preventiva in obveščanje./ (C189) na področju trgovine z ljudmi, je malo več materiala kot na samem področju prostitucije./ (C190) spolno izkoriščanje najpogostejša oblika trgovine z ljudmi, je prav prostitucija osrednja tema osveščanja vseh žrtev./ (C191) žrtev zlorabe prostitucije, zelo hitro lahko tudi žrtev trgovine z ljudmi./ (C192) nimamo nekega posebnega in drugačnega sistema ozaveščanja./ (C193) policija že vrsto let ni financirala nekega preventivnega gradiva./ (C194) Ministrstvo, ki financira oskrbo žrtve trgovine z ljudmi in kjer je policija vključena v sam ta projekt/ (C195) del sredstev nameni izključno za te preventivne aktivnosti./ (C196) v obliki raznih predavanj in predstavitev/ (C197) v obliki kakšnih letakov, propagandnega materiala za osveščanje potencialnih žrtev ali pa žrtev kaznivih dejanj./ (C198) v svetu nek trend, da naj bi na področju prevencij in preventive delovale oz. naj bi države podpirale nevladne organizacije./ (C199) pripravijo neke projekte in na podlagi javnih naročil oddajo v izvajanje nevladnim organizacij, ki se prijavijo na te javne razpise za projekte./ (C200) Vsako leto je kar nekaj zanimivih in inovativnih projektov izpeljanih./ (C201) inovativnost teh nevladnih organizacij, včasih večja kot pri državni administraciji./ (C202) v zadnjih letih takih projektov izpeljanih, ki so še nas presenetili od kje taka ideja, kako to izpeljati./ (C203) Pristop je bil pravi, prišli so do tiste prave ciljne populacije. Treba je začeti že pri mladih in prav to je bilo pozitivnega pri temu./

9.4 PRILOGA 4: Določitev enot kodiranja – strokovnjaki na področju trgovine z ljudmi in prisilne prostitucije

(A = Polona Kovač iz Društva Ključ, B = Nina Stenko Primožič iz Slovenske Karitas in
C = Damijan Roškarič in Tomaž Peršolja iz Generalne policijske uprave)

1. Kako izveste, da se "nekaj dogaja", oz., kako največkrat izveste za dekleta/ženske, ki se ukvarjajo s prostitucijo oz. so žrtve trgovine z ljudmi?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A1	Večinoma preko policije	Policija (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA
A2	včasih pa se na nas obrne kakšna bližnja oseba izkoriščanih deklet - starši, prijatelji ...	Bližnja oseba žrtve (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA
A3	redko se zgodi, da si oseba z izkušnjo trgovine sama poišče pomoč	Žrtve (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA
B1	izvemo prek policije	Policija (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA
B2	že deveto leto izvaja projekt Oskrba žrtev trgovine z ljudmi- Krizna namestitev	Krizna namestitev	NAČINI IN METODE DELA
B3	gre za prvo namestitev, umik osebe iz ogrožajoče situacije	Krizna namestitev	NAČINI IN METODE DELA
B4	žrtve trgovine z ljudmi namešča policija	Namestitev s strani Policije (Krizna namestitev)	NAČINI IN METODE DELA
B5	financira MDDSZ	Krizna namestitev	NAČINI IN METODE DELA
B6	do 30-dnevno obdobje okrevanja in razmisleka	Krizna namestitev	NAČINI IN METODE DELA

B7	osebi nudena celostna pomoč: namestitvev, psihosocialna, zdravstvena, pravna, materialna pomoč, zagovorništvo, tolmačenje in v kolikor oseba želi tudi pomoč pri vrnitvi v domovino	Celostna pomoč	OBLIKE POMOČI
C134	imamo ovadbe s strani oškodovancev, se pravi, da pridejo sami k nam in da podajo oz. oznanijo neko kaznivo dejanje	Žrtve (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA
C135	s strani nevladnih organizacij, ki delajo na tem področju	Nevladne organizacije (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA
C136	s strani ozaveščenih uporabnikov teh zaslug, ki pri uporabi teh storitev ugotovijo, da je nekaj narobe	Uporabniki storitev (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA
C137	(policija) spremlja javno dostopne internetne medije, kjer poteka oglaševanje te dejavnosti	Internetni mediji (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA
C138	Spremlja se forume, kjer se uporabniki pogovarjajo o svojih izkušnjah, kjer skušamo skozi pogovor povpraševalcev identificirati oz. zaznati, da bi lahko katera od teh ponudnic bila prisiljena v to dejavnost.	Internetni mediji (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi) Uporabniki storitev (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA

		Preiskovanje kaznivih dejanj	
C139	Gre za uradno pregonljiva kazniva dejanja, kjer pa policija po zakonu o kazenskem postopku mora storiti vse, da ugotovi to kaznivo dejanje, ter da najde storilca in zavaruje oz. pridobi druge dokaze, na podlagi katerih bo to kaznivo dejanje lahko nekomu dokazano	Preiskovanje kaznivih dejanj	NAČINI IN METODE DELA
C140	Pomembno je tudi to, v kakšnih standardih se ta prostitucija izvaja, torej smo pozorni na to, ko na forumu pišejo, da je bilo vse umazano, da se dekleta nepravilno zaščitijo, da niso stuširana.	Uporabniki storitev (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi) Internetni mediji (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi) Preiskovanje kaznivih dejanj	NAČINI IN METODE DELA

2. Kolikšno je trenutno število deklet, ki jim nudite pomoč? Koliko od teh je Slovenk? / Je mogoče tudi kakšna možnost, da na vašem društvu izpeljem intervju s katerim od deklet?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A50	Društvo deluje na tajni lokaciji	Tajna lokacija (nezmožnost sodelovanja z uporabnicami)	SODELOVANJE Z UPORABNICAMI
A51	trenutno ne moremo zagotoviti intervjuja s kakšno od uporabnic	Ni uporabnic (nezmožnost sodelovanja)	SODELOVANJE Z UPORABNICAMI

		uporabnicami)	
B8	v Krizni namestitvi ni uporabnic	Ni uporabnic (nezmožnost sodelovanja z uporabnicami)	SODELOVANJE Z UPORABNICAMI

3. Kakšni so največkrat razlogi, da se dekleta znajdejo v prostituciji? / Kako dekleta postanejo del trgovine z ljudmi?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A39	različni	Raznolikost razlogov	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
A40	pogosto, ne pa vedno, gre za osebe z izkušnjo nasilja ali drugih oblik zlorab v matičnih družinah	Zlorabe v matični družini	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
A41	osebe, ki prihajajo iz revnih okolij in ne vidijo druge možnosti za preživetje	Revščina	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B9	Najbolj očitni so po navadi preslepitev oz. premamitev z obljubo, kako se da s tem poslom zelo veliko zaslužiti	Preslepitev s zaslužkom	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B10	na žalost trgovci poberejo velik delež dobička	Preslepitev s zaslužkom	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B11	vršijo tudi druge oblike prisile	Prisila (trgovci)	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B12	predvsem psihološke manipulacije	Psihološka manipulacija	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B13	ohranjajo dekleta v odvisnem	Odvisnostno razmerje	RAZLOGI ZA

	razmerju		VSTOP V PROSTITUCIJO
B14	prihaja iz bistveno slabših socialnih okoliščin	Slabe socialne okoliščine	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B15	nekateri imajo doma otroke, za katere morajo skrbeti	Revščina	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B16	v prostitucijo silijo tudi partner ali drugi družinski člani	Prisila (Bližnje osebe)	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B17	gre za osebe, ki pogosto že v primarni družini niso bile deležne ustrezne starševske ljubezni in skrbi	Zlorabe v matični družini	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B18	gre za zlorabljene otroke, ki so odrasle v ženske, ki jim spolnost kot taka ne predstavlja intime	Spolne zlorabe v otročtvu	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B24	Na različne načine	Raznolikost razlogov	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B25	Trendi se spreminjajo	Raznolikost razlogov	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B26	v ospredju spletno novačenje	Prisila (trgovci z ljudmi)	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B27	verižno novačenje s strani deklet, ki so že žrtve trgovine z ljudmi	Prisila (trgovci z ljudmi)	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
B28	povprašajte še policijo	Policija (Pridobivanje podatkov o prostituciji)	NAČINI IN METODE DELA

		in trgovini z ljudmi)	
--	--	-----------------------	--

4. Poznate tudi dekleta, ki se s tem ukvarjajo na lastno voljo in odločitev, torej brez prisile? / Kakšna je po vašem mnenju meja med prisilno in prostovoljno prostitucijo?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A42	mi delamo z osebami, ki so žrtve trgovanja z ljudmi	Pomoč žrtvam prisilne prostitucije in/ali trgovine z ljudmi	NAČINI IN METODE DELA
A43	pri večini primerov za izkoriščanje oseb, ki so se zaradi takšnih ali drugačnih življenjskih okoliščinah znašle v stiski	Prisilna prostitucija Pomoč žrtvam prisilne prostitucije in/ali trgovine z ljudmi	OBLIKE PROSTITUCIJE NAČINI IN METODE DELA
A44	zelo redko zaznati primere, ko bi ženske 'poklic' opravljale v lastno zadovoljstvo	Prisilna prostitucija Pomoč žrtvam prisilne prostitucije in/ali trgovine z ljudmi	OBLIKE PROSTITUCIJE NAČINI IN METODE DELA
A45	so skoraj vedno prisiljene	Prisilna prostitucija	OBLIKE PROSTITUCIJE
B19	pomagamo žrtvam trgovine z ljudmi	Pomoč žrtvam prisilne prostitucije in/ali trgovine z ljudmi	NAČINI IN METODE DELA
B20	s t.i. prostitutkami po lastni volji ne srečujemo, saj te ne želijo pomoči	Pomoč žrtvam prisilne prostitucije in/ali trgovine z ljudmi	NAČINI IN METODE DELA
B21	vsakršna prostitucija zloraba osebe	Enačenje prisilne in prostovoljne prostitucije	OBLIKE PROSTITUCIJE
B22	za vsako prostitucijo obstajajo sprožilci oz. globlji dejavniki	Enačenje prisilne in prostovoljne prostitucije	OBLIKE PROSTITUCIJE

B23	ne moremo govoriti o prostituciji iz užitka	Enačenje prisilne in prostovoljne prostitucije	OBLIKE PROSTITUCIJE
C98	ko govorimo o trgovini z ljudmi, je tista prisila še toliko bolj prisotna	Trgovina z ljudmi (prisilna prostitucija)	OBLIKE PROSTITUCIJE
C99	kar pridobimo podatke s terena, so to (prostovoljne prostitutke) v glavnem slovenska dekleta	Slovenska dekleta (prostovoljna prostitucija)	OBLIKE PROSTITUCIJE
C100	v zadnjem obdobju, je tudi nekaj tujk, ki so si uredile status in se samozaposlile v Sloveniji, da lahko to dejavnost izvajajo	Tujke (prostovoljna prostitucija)	OBLIKE PROSTITUCIJE
C101	pomembno vedenje, da vidimo, da slučajno niso žrtve izkoriščanja	Pomembnost razlikovanja oblik	OBLIKE PROSTITUCIJE

5. Kakšne izkušnje imajo dekleta s svojimi zvodniki? Imate izkušnje z zvodniki tudi vi?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
B29	se ne pogovarjamo o zvodnikih ali trgovcih, razen če to same povlečejo na plano	Pomembnost okrevanja	NAČINI IN METODE DELA
B30	za nas pomembno okrevanje	Pomembnost okrevanja	NAČINI IN METODE DELA
B31	zelo bipolaren odnos do zvodnikov	Stockholmski sindrom	POSLEDICE UKVARJANJA S PROSTITUCIJO
B32	sindrom žrtve nasilja	Stockholmski sindrom	POSLEDICE UKVARJANJA S PROSTITUCIJO
B33	na trgovce navezane	Stockholmski sindrom	POSLEDICE UKVARJANJA S PROSTITUCIJO

B34	se spominjajo krutosti	Stockholmski sindrom	POSLEDICE UKVARJANJA S PROSTITUCIJO
B35	v okviru teorije cone ugodja	Stockholmski sindrom	POSLEDICE UKVARJANJA S PROSTITUCIJO
B36	pogosto lažje ostajati v neugodnih, a poznanih okoliščinah, kot izbrati novo, neznano pot	Stockholmski sindrom	POSLEDICE UKVARJANA S PROSTITUCIJO

6. Kakšne so posledice (psihične, zdravstvene, socialne...), ki doletijo dekleta, ko se rešijo prisilne prostitucije?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	ENOTA
B37	večplastne	Raznolikost posledic	POSLEDICE UKVARJANJA S PROSTITUCIJO
B38	zdravstvene težave: ginekološke težave, zobozdravstvene težave, spolno prenosljive bolezni, kronične bolezni	Zdravstvene težave	POSLEDICE UKVARJANJA S PROSTITUCIJO
B39	težave z odvisnostjo od alkohola	Odvisnost od alkohola	POSLEDICE UKVARJANJA S PROSTITUCIJO
B40	v preteklosti tudi nekaj takih z odvisnostjo od drugih drog	Odvisnost od drog	POSLEDICE UKVARJANJA S PROSTITUCIJO
B41	nespečnost, depresija, samomorilnost, nihanje razpoloženja, slaba prehranjenost, posttravmatski stresni sindrom, disociiranje, regresija	Psihološke težave	POSLEDICE UKVARJANJA S PROSTITUCIJO

7. Kakšen je postopek oziroma vaše delo, ko izveste, da je prišlo do trgovanja oz. do prisilne prostitucije?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A16	do 30 dni nameščena v krizno namestitev, ki jo nudi Slovenska Karitas	Krizna namestitev	NAČINI IN METODE DELA
A17	če se odloči ostati v Sloveniji, praviloma pride k nam (v Društvo Ključ)	Namestitev v varni prostor Društva Ključ	NAČINI IN METODE DELA
A18	ostane, dokler trajajo postopki oziroma dokler potrebuje pomoč	Namestitev v varni prostor Društva Ključ	NAČINI IN METODE DELA
B42	v Krizno namestitev namešča Policija	Namestitev s strani Policije (Krizna namestitev)	NAČINI IN METODE DELA
B43	nas obvesti (policija), da imajo v postopku osebo, ki je domnevna žrtev trgovine z ljudmi	Namestitev s strani Policije (Krizna namestitev)	NAČINI IN METODE DELA
B44	steče postopek nameščanja žrtve	Krizna namestitev	NAČINI IN METODE DELA
B45	Oseba vstopa v Krizno namestitev prostovoljno in jo lahko prostovoljno zapusti	Prostovoljna namestitev (Krizna namestitev)	NAČINI IN METODE DELA
B46	ob tej osebi stalno prisoten strokovni delavec oz. usposobljen prostovoljec	Konstantnost strokovne pomoči	NAČINI IN METODE DELA
B47	vsi delavci in prostovoljci, ki delajo s to osebo ženskega spola	Ženske strokovne delavke	NAČINI IN METODE DELA
C102	Jih (žensk) ne preganjamo, ampak zgolj skušamo npr. od klientov pridobiti podatek, če obstajajo kakšni sumi, da je za	Preiskovanje kaznivih dejanj Ne-preganjanje prostitutk (preiskovanje	NAČINI IN METODE DELA

	njihovim delovanjem še nekdo	kaznivih dejanj) Uporabniki storitev (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	
C103	začnemo z bolj konkretnimi aktivnostmi zbiranja dokazov, da lahko potem sprožimo pregon zoper tiste osebe, ki se okorišča	Preiskovanje kaznivih dejanj	NAČINI IN METODE DELA
C104	Nas sama ta dekleta ne toliko zanimajo.	Ne-preganjanje prostitutk (preiskovanje kaznivih dejanj)	NAČINI IN METODE DELA

8. Kakšna je vaša psihosocialna pomoč in podpora dekletom s to izkušnjo? Kaj jim nudite poleg namestitve?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A21	v skladu z doktrino socialnega dela	Socialnodelovni pristop	OBLIKE POMOČI
A22	priprava osebnega načrta, svetovalni razgovori, pomoč pri vsakodnevnih opravkih ter spodbujanje k samostojnosti, program (re)integracije za osebe z izkušnjo trgovanja	Individualni načrt Svetovalni razgovori Pomoč pri vsakodnevnih opravkih Delo na samostojnosti Program (re)integracije	OBLIKE POMOČI
B48	Gre za celosten pristop obravnavе posameznika	Celostna pomoč	OBLIKE POMOČI
B49	v prvi vrsti stabilizacija počutja in zdravja	Stabilizacija počutja Stabilizacija zdravja	OBLIKE POMOČI
B50	preverja zdravstveno stanje (ali gre za kakšno življenjsko ogrožajočo poškodbo, bolezen)	Stabilizacija zdravja	OBLIKE POMOČI

B51	tekom namestitve, pa se preko svetovalnih razgovorov ter stalne prisotnosti na bazi zaupanja, ustvarja nov odnos	Ustvarjanje izkušnje zaupnega odnosa	OBLIKE POMOČI
B52	prvi tak odnos v življenju, ki ne temelji na principu daj-dam, ampak krepi avtonomijo ter vrača človeku dostojanstvo	Ustvarjanje izkušnje zaupnega odnosa	OBLIKE POMOČI
B53	Skupaj z uporabnico se izoblikuje individualni socialni načrt (kako naprej, kje so viri, kakšno pomoč bi potrebovala, kje lahko sama naredi korak, kaj lahko skupaj...	Individualni načrt	OBLIKE POMOČI
B54	praviloma ne poslužujemo globinskih psihoterapevtskih tehnik, saj oseba še ni psihično stabilna, niti odnos ni varen ter tudi trajen ni	Izogibanje psihoterapevtskih tehnik	OBLIKE POMOČI
B55	osebi nudi materialna pomoč, zdravstvena pomoč, pravna pomoč, tolmačenje, zagovorništvo ter pomoč pri vračanju v domovino	Materialna pomoč Stabilizacija zdravja Pravna pomoč Tolmačenje Zagovorništvo Vračanje v domovino	OBLIKE POMOČI
B56	sodelovanje z drugimi organizacijami v domovini za varno vračanje in primerno nadaljnjo obravnavo v domovini (reintegracija, spremljanje, materialna pomoč)	Sodelovanje z drugimi službami Program (re)integracije Materialna pomoč Vračanje v domovino	NAČINI IN METODE DELA OBLIKE POMOČI

9. Katere službe so še vključene v celoten proces pomoči?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A23	vključujejo po potrebi	Po potrebi (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
A24	psihoterapijo, vpis v izobraževalni proces, zdravstveno oskrbo	Psihoterapija Šolstvo Zdravstvo (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
B57	odlično sodelujemo z Ambulanto za osebe brez zdravstvenega zavarovanja, nekaterimi klinikami ter z zasebno zobno ordinacijo	Zdravstvo (sodelovanje z drugimi službami) Zobozdravstvo (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
B58	s sorodnimi organizacijami v tujini (drugimi Karitas v mreži COATNET, EU-Mediteranskega projekta proti trgovini z ljudmi, Caritas Europa in Caritas Internationalis, ADPARE, DIAKONIJA in zelo dobro sodelujemo z IOM), ko gre za vračanje oseb v domovino	Evro-Mediteranski projekt proti trgovini z ljudmi Caritas Europa Caritas Internationalis ADPARE DIAKONIJA IOM (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
C141	z Medresorsko delovno skupino za boj proti trgovini z ljudmi	Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
C142	povezani tudi z vsemi drugimi državnimi organi, ki so tako ali	Državni organi (sodelovanje z drugimi	METODE IN NAČINI DELA

	drugače vključeni v postopke in sodelujejo v boju proti spolnemu izkoriščanju in trgovini z ljudmi	službami)	
C143	intenzivno sodelujemo s tožilstvom in pravosodjem	Tožilstvo in pravosodje (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
C144	z Ministrstvom za zunanje zadeve, predvsem v povezavi s pridobivanji dovoljenj ali pa s pridobivanjem podatkov iz tujine, ki jih lahko pridobijo, kot naši zastopniki v tujini	Ministrstvo za zunanje zadeve (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
C145	Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, tudi oni imajo preko svojih socialnih služb informacije	Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
C146	to sodelovanje (s socialnimi službami) ni v taki meri, kot bi si mi želeli	Nesodelovanje (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
C147	z ministrskim delom, se pravi z delom, ki usmerja delo upravnih enot	Upravne enote (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
C148	z azilnim domom, z begunci	Azilni dom (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
C149	sklenjen tudi sporazum z eno nevladno organizacijo – z Društvom Ključ	Društvo Ključ (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
C150	Slovenska Karitas	Slovenska Karitas (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA

C151	pristojne inšpekcijske službe, kot je FURS, ki je pristojen za preprečevanje dela na črno, in pa Inšpektoratom za delo Republike Slovenije	Finančni urad Republike Slovenije Inšpektorat za delo Republike Slovenije (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
C152	Ministrstvo za finance	Ministrstvo za finance (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
C153	Urad za preprečevanje pranja denarja	Urad za preprečevanja pranja denarja (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
C154	Zavod za zaposlovanje	Zavod za zaposlovanje (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
C155	en velik spekter	Raznolikost organizacij (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA

10. Kakšne izkušnje imate z drugimi službami v smislu sodelovanja? S kom pa največ sodelujete? / Kaj pa pogrešate pri socialnih službah?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A25	ureja od primera do primera	Po potrebi (sodelovanje z drugimi službami)	METODE IN NAČINI DELA
A26	sistemski program reintegracije, ki je ključen za uspešno okrevanje, ni urejen	Zakonodajna neurejenost	UČINKI ZAKONODAJE
B59	gre za srčne posameznike v teh službah, ki se zavzamejo in dobro opravijo svoje delo	Srčnost posameznikov (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

B60	pri teh osebah res zaznati poseben čut	Srčnost posameznikov (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
B61	Dobro sodelujemo s policijo, nekaterimi zdravniki, specialisti, zobozdravnico	Uspešnost sodelovanja (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
C156	pri socialni službah in njihovih ugotovitvah, pa bi lahko bilo sodelovanje malo večje	Nesodelovanje (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
C157	sodelovanje že ves čas dobro vzpostavlja in smo že v preteklosti dobro sodelovali in to le nadgrajujemo	Zadovoljstvo (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami) Uspešnost sodelovanja (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
C158	ker ste v stiku s temu ljudmi, ki so lahko eventualno tudi oškodovanci zlorab ali pa trgovine z ljudmi, da bi lahko te zaznambe na nek formalen način ali pa lahko tudi na neformalen način prišle do policije	Ne-poročanje (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
C159	Tega postopka ni	Ne-poročanje (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
C160	vrzel v prenosu informacij med državnimi organi	Ne-poročanje (izkušnje pri sodelovanju z	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

		drugimi službami)	
C161	gre v interes oškodovanca. In mislim, da je interes obeh organov enak, ampak je potrebno preprečiti, da se bo to izkoriščanje nadaljevalo	Nujnost sodelovanja (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

11. Kakšne so vaše izkušnje pri delu z dekleti? So kakšne posebnosti, zanimivosti, ki jih pri delu opazate? Katere so "dobre" in katere "slabe" izkušnje?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A27	Izkušnje so različne	Raznolikost izkušenj (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
A28	tudi dekleta, ženske različne	Raznolikost izkušenj (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
A29	Različna je stopnja travmatiziranosti	Travmatiziranost žrtev (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
A30	različni so mehanizmi preživetja	Obrambni mehanizmi (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
A31	različna so okolja, od koder prihajajo	Izvor deklet (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
A32	travmatična izkušnja prehuda in zavrnejo pomoč	Travmatiziranost žrtev (izkušnje pri delu z dekleti) Neuspešnost pomoči (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
A33	vrnejo v ogrožajoče okolje, ki ga bolje poznajo	Neuspešnost pomoči (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

A34	primeri uspešni, osebe se postavijo na noge	Uspešnost pomoči (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
A35	poiščejo varno zaposlitev	Uspešnost pomoči (izkušnje pri delu z dekletu)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
A36	nadaljujejo s svojim življenjem brez izkoriščanja	Uspešnost pomoči (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
B62	Izkušnje so zelo pestre	Raznolikost izkušenj (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
B63	Vsaka oseba s seboj prinaša svojo življenjsko zgodbo, ki nikoli ni lahka	Raznolikost izkušenj (izkušnje pri delu z dekleti) Zahtevnost zgodb (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
B64	Vsaka oseba mi je zanimiva, unikatna, dragocena	Raznolikost izkušenj (izkušnje pri delu z dekleti) Spoštovanje žrtev s strani strokovnjakov (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
B65	Pomembno je sočutje, ne pa preplavljenost	Sočutje s strani strokovnjakov (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
B66	Občudujem njihov pogum	Spoštovanje žrtev s strani strokovnjakov (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

B67	trčimo v veliko obrambnih mehanizmov, ki so jim pomagali, da so preživele težke stvari, zlorabe, poniževanja	Obrambni mehanizmi (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
B68	cenim te obrambe, četudi se kasneje, ko ni več potrebe, kažejo na neadekvaten način	Obrambni mehanizmi (izkušnje pri delu z dekleti) Spoštovanje žrtev s strani strokovnjakov (izkušnje pri delu z dekleti)	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

12. Kakšno je vaše mnenje o sistemu (zakonodaji) v Sloveniji glede tega področja? Kaj je v redu? Kaj manjka? Kaj si želite spremeniti? Imate kakšne ideje?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A37	manjka predvsem sistemsko urejena in finančno podprta reintegracija oseb z izkušnjo trgovanja	Zakonodajna neurejenost Nezmožnost reintegracije deklet (zakonodajna neurejenost) Pomanjkanje financ	UČINKI ZAKONODAJE
A38	izobraževanje, usposabljanje, zaposlitev, zdravstvena oskrba	Nezmožnost reintegracije deklet (zakonodajna neurejenost) Pomanjkanje zdravstvenega varstva	UČINKI ZAKONODAJE
B69	Zakonodaje o prostituciji v bistvu ni	Zakonodajna neurejenost	UČINKI ZAKONODAJE
B70	Tega se nihče noče lotevati	Zakonodajna neurejenost	UČINKI ZAKONODAJE
B71	Želim si predvsem	Pomanjkanje	UČINKI

	zdravstvenega varstva za vse te ženske	zdravstvenega varstva (zakonodajna neurejenost)	ZAKONODAJE
B72	si želim spremembe glede zdravstvenih storitev za žrtve trgovine z ljudmi	Pomanjkanje zdravstvenega varstva (Zakonodajna neurejenost)	UČINKI ZAKONODAJE
B73	Kar se tiče trgovine z ljudmi je pa tako, da je zakonodaja načeloma dobra (DIREKTIVA idr.), vendar v vseh segmentih še ne funkcionira	Zakonodajna neurejenost Boljša zakonska urejenost boja proti trgovini z ljudmi (zakonodajna neurejenost)	UČINKI ZAKONODAJE
B74	možnost odškodnine tudi za osebe, ki ne prihajajo iz članic EU	Zakonodajna neurejenost Pomanjkanje financ	UČINKI ZAKONODAJE
C168	v Sloveniji prostitucija ni regulirana	Nedorečenost prostitucije (Zakonodajna neurejenost)	UČINKI ZAKONODAJE
C169	ne gre za kazniva dejanja in da se jih (dekleta, ki se ukvarjajo s prostitucijo) ne preganja	Ne-preganjanje prostitutk (preiskovanje kaznivih dejanj)	NAČINI IN METODE DELA
C170	splošnih pravic, kot je zdravstvena oskrba za vsakega, ki je zdravstveno zavarovan, ter da se jim plačuje socialne prispevke ali v obliki s.p.-ja, ali pa v obliki zaposlitve	Zagotovitev splošnih pravic (Nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C171	država trenutno drugega nima	Zakonodajna neurejenost	UČINKI ZAKONODAJE

C172	potrebno vrsto področne zakonodaje prilagoditi, da bi imeli primerno in boljšo ureditev	Zakonodajna neurejenost	UČINKI ZAKONODAJE
C173	ali država sploh lahko podpira izkoriščanje ženskega telesa? Največje etično vprašanje	Vprašljivost etike (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C174	večji problem, če država ne naredi ničesar, da bi to regulirala, oz. preprečevala	Nujnost zakonodaje	UČINKI ZAKONODAJE
C175	država sprejela člen v Kazenskem zakoniku, kjer ščiti njihovo dejavnost oz. preprečuje izkoriščanje	Kazenski zakonik	UČINKI ZAKONODAJE
C176	Omogoči tudi to, da tisti, ki se s tem ukvarja, lahko pride prijaviti policiji in bo nekaznovan, ter tako zaščiti svoje pravice in svoj interes	Kazenski zakonik	UČINKI ZAKONODAJE
C177	Država noče in ne more sprejeti nekaterih regulacij, ki bi zaščitile tudi uporabnike	Nezaščita uporabnikov spolnih storitev (zakonodajna neurejenost)	UČINKI ZAKONODAJE
C178	ne vemo, ali je ta, ki se ukvarja s prostitucijo bolan, ali ima kakšno spolno prenosljivo bolezen, v kakih pogojih se ta dejavnost opravlja...	Nezaščita uporabnikov spolnih storitev (zakonodajna neurejnost)	UČINKI ZAKONODAJE
C179	po eni strani država preganja ljudi, ki delajo na črno, torej razni zidarji, avtomehaniki itd., po drugi strani pa nič ne stori z ljudmi, ki javno oglašujejo	Delo na črno (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE

	ponujanje storitev, za katere smo opredelili, da so dejavnost in da je delo in poklic		
C180	ugotavljamo na podlagi spremljanja forumov in na podlagi zbranih obvestil, da se tu dejansko ustvarjajo zelo veliki dobički, ki so neobdavčeni	Delo na črno (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C181	Del pa navadno pristane tudi v rokah posameznikov in članov kriminalnih združb, ki izkoriščajo te punce	Zvodništvo (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C182	Gre za dvostransko korist – na eni strani za korist prostitutke, da nemoteno opravlja delo tudi za malenkost manjši denar, na drugi strani pa interes kriminalnih združb po nadzorovanju teh prostitutk	Vzajemna korist med prostitutko in zvodnikom (ne-poročanje o prostituciji (izkušnje pri delu z dekleti))	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
C183	tako dolgo, kot je izkazan ta interes kot obojestranski, tako dolgo mi nimamo oškodovanke, ki bi prišla na policijo in bi rekla, da je zlorabljen in izkoriščena in naj ji pomagamo	Vzajemna korist med prostitutko in zvodnikom (ne-poročanje o prostituciji (izkušnje pri delu z dekleti))	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
C184	ko posamezniki in člani družbe prestopijo oškodovankin tolerančni prag in takrat dejansko pa nastopi policija	Presežen tolerančni prag žrtev (poročanje o prostituciji (izkušnje pri delu z dekleti))	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
C185	Brez priče v kazenskem postopku, oz. predkazenskem	Nesodelovanje žrtev v postopku	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

	postopku, ki pove, da je zlorabljen in izkoriščen, je zelo težko na podlagi zakonodaje speljati kazenski postopek, oz. pripeljati zadevo do neke kazenske ovadbe	(ne-poročanje o prostituciji (izkušnje pri delu z dekleti)) Preiskovanje kaznivih dejanj	NAČINI IN METODE DELA
C186	Pri trgovini z ljudmi je malo lažje dokazati	Boljša zakonska urejenost boja proti trgovini z ljudmi (zakonodajna neurejenost)	UČINKI ZAKONODAJE
C187	Izjave oškodovancev so zelo pomembne in tukaj ima policija težave pri raziskavah	Nesodelovanje žrtev v postopku (ne-poročanje o prostituciji (izkušnje pri delu z dekleti))	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

13. Ali delate tudi kaj na preventivi? Menite, da bi v Sloveniji potrebovali več preventive na tem področju?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
B75	Seveda delamo na preventivi	Redno	OBLIKE PREVENTIV
B76	Izvajamo brezplačne preventivne delavnice na OŠ in SŠ ter po lokalnih skupnostih ter zainteresiranih strokovnih in širših javnostih	Osnovnošolske delavnice Srednješolske delavnice Delavnice za strokovno javnost Delavnice za lokalne skupnosti	OBLIKE PREVENTIV
B77	Ozaveščamo s preventivnimi materiali (zloženke, didaktične igre, bloki, plakati)	Zloženke Didaktične igre Bloki Plakati	OBLIKE PREVENTIV

B78	za otroke tretje triade OŠ smo letos drugič organizirali nagradni natečaj Bodi pozoren. Bodi previden	Nagradni tečaj »Bodi pozoren. Bodi previden«	OBLIKE PREVENTIV
B79	Od leta 2006 smo izvedli več mednarodnih seminarjev	Mednarodni seminarji	OBLIKE PREVENTIV
B80	seminar Nazaj v življenje; proti trgovini z otroki, je bil del kampanje Evro-Mediterranskega projekta 11-ih nacionalnih Karitas	Mednarodni seminarji	OBLIKE PREVENTIV
B81	Lani smo v oktobru izvajali odmevno akcijo #stopProstituciji #nisiSama, v okviru katere smo od 15. septembra do 18. oktobra 2015 (evropskega dneva boja proti trgovini z ljudmi) skupaj s slovensko glasbenico Neisho in njeno pesmijo Gloria ter istoimenskim videospotom, ozaveščali širšo slovensko javnost o pojavnosti (prisilne) prostitucije ter možnosti rešitve iz nje, ki jo ponuja Karitas v okviru svojih programov	Akcija »#stopProstituciji #nisiSama« Sodelovanje z glasbenico	OBLIKE PREVENTIV
B82	opozarjali na (prisilno) prostitucijo in posledicah	Akcija #stopProstituciji #nisiSama	OBLIKE PREVENTIV
B83	akcijo je podprlo 18 radijskih postaj (med njimi tudi najbolj poslušani v Sloveniji: Radio1) ter tri TV hiše	Sodelovanje z radiom in televizijo	OBLIKE PREVENTIV

C188	pomembna preventiva in obveščanje	Pomembnost	OBLIKE PREVENTIV
C189	na področju trgovine z ljudmi, je malo več materiala kot na samem področju prostitucije	Prisilna prostitucija kot osrednja tema osveščanja	OBLIKE PREVENTIV
C190	spolno izkoriščanje najpogostejša oblika trgovine z ljudmi, je prav prostitucija osrednja tema osveščanja vseh žrtev	Prisilna prostitucija kot osrednja tema osveščanja	OBLIKE PREVENTIV
C191	žrtev zlorabe prostitucije, zelo hitro lahko tudi žrtev trgovine z ljudmi.	Prisilna prostitucija kot osrednja tema osveščanja	OBLIKE PREVENTIV
C192	nimamo nekega posebnega in drugačnega sistema ozaveščanja	Prisilna prostitucija kot osrednja tema osveščanja	OBLIKE PREVENTIV
C193	policija že vrsto let ni financirala nekega preventivnega gradiva	Policija (financer)	OBLIKE PREVENTIV
C194	Ministrstvo, ki financira oskrbo žrtve trgovine z ljudmi in kjer je policija vključena v sam ta projekt	Ministrstvo za notranje zadeve (financer)	OBLIKE PREVENTIV
C195	del sredstev nameni izključno za te preventivne aktivnosti	Ministrstvo za notranje zadeve (financer)	OBLIKE PREVENTIV
C196	v obliki raznih predavanj in predstavitev	Predavanja Predstavitve	OBLIKE PREVENTIV
C197	v obliki kakšnih letakov, propagandnega materiala za osveščanje potencialnih žrtev ali pa žrtev kaznivih dejanj	Letaki Propagandni material Žrtve (ciljna populacija)	OBLIKE PREVENTIV

		Potencialne žrtve (ciljna populacija)	
C198	v svetu nek trend, da naj bi na področju prevencij in preventive delovale oz. naj bi države podpirale nevladne organizacije,	Nevladne organizacije (izvajalci)	OBLIKE PREVENTIV
C199	pripravijo neke projekte in na podlagi javnih naročil oddajo v izvajanje nevladnim organizacij, ki se prijavijo na te javne razpise za projekte	Nevladne organizacije (izvajalci)	OBLIKE PREVENTIV
C200	Vsako leto je kar nekaj zanimivih in inovativnih projektov izpeljanih	Nevladne organizacije (izvajalci)	OBLIKE PREVENTIV
C201	inovativnost teh nevladnih organizacij, včasih večja kot pri državni administraciji	Nevladne organizacije (izvajalci)	OBLIKE PREVENTIV
C202	v zadnjih letih takih projektov izpeljanih, ki so še nas presenetili od kje taka ideja, kako to izpeljati	Nevladne organizacije (izvajalci)	OBLIKE PREVENTIV
C203	Pristop je bil pravi, prišli so do tiste prave ciljne populacije. Treba je začeti že pri mladih in prav to je bilo pozitivnega pri temu	Nevladne organizacije (izvajalci) Mladina (ciljna populacija)	OBLIKE PREVENTIV

14. Kolikšno je trenutno število deklet v Sloveniji, ki se ukvarja s prostitucijo? Koliko je Slovenk? / Torej vi imate podatke oškodovancev? / Je teh kaznivih dejanj veliko?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A4	nemogoče oceniti	Nemogoča ocenitev (količina)	POGOSTOST PROSTITUCIJE
A5	Govorimo lahko samo o prepoznanih in identificiranih žrtvah	Število identificiranih žrtev (količina)	POGOSTOST PROSTITUCIJE
A6	v pomoč letna poročila Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi, ki so dostopna na spletu	Poročila Medresorske delovne skupine (količina)	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C1	policija ne zbira podatkov o prostitutkah in prostitutih, tako da mi neke evidence nimamo	Nemogoča ocenitev (količina)	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C2	tudi posebne ocene o tem ne delamo, ker ni v skladu z našim delom	Nemogoča ocenitev (količina)	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C3	mi preganjamo tiste, ki izkoriščajo prostitucijo, tako da o tistih tudi lahko zakonsko vodimo evidenco	Število povzročiteljev kaznivih dejanj (količina) Število identificiranih žrtev (količina) Ne-preganjanje prostitutk (preiskovanje kaznivih dejanj)	POGOSTOST PROSTITUCIJE NAČINI IN METODE DELA
C4	imamo zabeležene oškodovance kaznivih dejanj	Število identificiranih žrtev (količina)	POGOSTOST PROSTITUCIJE

C5	se sklicujemo na ocene, ki jih delajo druge nevladne organizacije in statistični uradi	Poročila nevladnih organizacij (količina) Poročila statističnih uradov (količina)	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C6	Spremljamo pa te študije, ki jih izvajajo nevladniki in razne interesne skupine, ki spremljajo to problematiko	Poročila nevladnih organizacij (količina) Poročila interesnih skupin (količina)	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C7	se ocenjuje, da je okrog 4000 prostitutk, ampak to je navidezna ocena oseb, ki bi se v Republiki Sloveniji na takšen ali drugačen način ukvarjajo s to dejavnostjo	4000 prostitutk (količina) Nemogoča ocenitev (količina)	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C8	Ko obravnavamo kazniva dejanja	Število povzročiteljev kaznivih dejanj (količina) Preiskovanje kaznivih dejanj	POGOSTOST PROSTITUCIJE NAČINI IN METODE DELA
C9	zloraba prostitucije uradno kaznivo dejanje, ki ga policija mora preiskati po uradni dolžnosti	Preiskovanje kaznivih dejanj	NAČINI IN METODE DELA
C10	175. člen Kazenskega zakonika	Kazenski zakonik	UČINKI ZAKONODAJE
C11	morajo oškodovanke sodelovati s policijo pri zbiranju dokazov	Nesodelovanje žrtev v postopku (ne-poročanje o	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

		prostituciji (izkušnje pri delu z dekleti))	
C12	pri tem (sodelovanju) navadno, zaradi takšnih in drugačnih razlogov, oškodovanke s policijo nočejo ravno sodelovati	Nesodelovanje žrtev v postopku (ne-poročanje o prostituciji (izkušnje pri delu z dekleti))	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
C13	spremljamo internetne medije in oglaševanje prostitucije in tam poskušamo iskati določene indikatorje, ki bi kazali, da bi lahko šlo za zlorabo prostitucije oz. za izkoriščanje teh punc v povezavi s prostitucijo	Internetni mediji (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA
C14	če ugotovimo tak indikator oz. znak, po uradni dolžnosti poskusimo zadevo preiskati in videti ali gre za izkoriščanje prostitucije kot kaznivo dejanje po 175. členu, torej kot zlorabo prostitucije, ali pa kot zlorabo prostitucije za še hujšo kaznivo dejanje, torej za trgovino z ljudmi	Preiskovanje kaznivih dejanj Kazenski zakonik	NAČINI IN METODE DELA UČINKI ZAKONODAJE
C15	odvisno od samoiniciativnosti policije	Samoiniciativnost policije (dejavnik vplivanja na količino prostitucije)	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C16	števila kaznivih dejanj različna iz leta v leto	Nemogoče oceniti (količina) Število povzročiteljev	POGOSTOST PROSTITUCIJE

		kaznivih dejanj (količina)	
C17	Večina teh kaznivih dejanj, ki smo jih preiskali v zvezi z zlorabo prostitucije je bilo samoiniciativno oz. lastno delo policije, ter obvestila nevladnih organizacij	Samoiniciativnost policije (dejavnik vplivanja na količino prostitucije) Sodelovanje z drugimi službami	POGOSTOST PROSTITUCIJE NAČINI IN METODE DELA

15. Iz katerih držav je največ deklet? / Kako obširna pa je v Sloveniji trgovina z ženskami z namenom prisilne prostitucije?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A7	Države Latinske Amerike (Dominikanska republika, Brazilija ...)	Dominikanska republika Brazilija	MIGRACIJE DEKLET
A8	vzhodne Evrope (Ukrajina),	Ukrajina	MIGRACIJE DEKLET
A9	Češka, Slovaška, Srbija, Romunija, Bolgarija...	Češka Slovaška Srbija Romunija Bolgarija	MIGRACIJE DEKLET
C67	V preteklosti je bil ta trend usmerjen v državljanke Dominikanske republike in Ukrajine	Dominikanska republika Ukrajina	MIGRACIJE DEKLET
C68	V zadnjem času pa opazamo prisotnost državljanek Srbije, Slovaške, Češke, Madžarske. Pa tudi Ukrajina je še vedno stalnica	Srbija Slovaška Češka Madžarska Ukrajina	MIGRACIJE DEKLET
C69	tudi iz kakšnih drugih vzhodnoevropskih državah so	Druge Vzhodnoevropske	MIGRACIJE DEKLET

	dekleta, vendar v manjšini	države	
C70	Te štiri so najbolj prisotne	Srbija Slovaška Češka Madžarska	MIGRACIJE DEKLET

C126	V zadnjih štirih letih smo imeli nekaj oškodovank državljanek Republike Slovenije, katerih izvorna država je bila Republika Slovenija.	Slovenske oškodovanke (Trgovina s Slovenkami)	MIGRACIJE DEKLET
C127	so bile novačene v Republiki Sloveniji, odpeljane v eno izmed evropskih držav in tam izkoriščane v zvezi s prostitucijo	Slovenske oškodovanke (Trgovina s Slovenkami)	MIGRACIJE DEKLET
C128	smo imeli dva taka primera in pa en primer, ki se je končal pri novačenju	Slovenske oškodovanke (Trgovina s Slovenkami)	MIGRACIJE DEKLET
C129	v naših statistikah in poročilih trdimo, da za enkrat Slovenija ni izvorna država tako žrtev trgovine z ljudmi, kot tudi izvorna država prostitutk, ki se prostituirajo v neki drugi državi	Slovenija ni izvorna država žrtev (Trgovina s Slovenkami)	MIGRACIJE DEKLET
C130	Podatkov s strani tujih varnostnih organov nimamo, torej koliko imajo oni dejansko ugotovljenih prostitutk, koliko jih ima sklenjeno delovno razmerje npr. v Avstriji, koliko	Ni podatkov (Trgovina s Slovenkami)	MIGRACIJE DEKLET

	v Sloveniji.		
C131	ne moremo ocenjevati, koliko naših državljanek, torej Slovenk, se s to dejavnostjo ukvarja	Ni podatkov (Trgovina s Slovenkami)	MIGRACIJE DEKLET
C132	naš standard je relativno visok v primerjavi z drugimi državami, npr. Slovaško, Madžarsko, Češko, Srbijo in predvsem Ukrajino	Visok ekonomski standard (Slovenija ni izvorna država žrtev (trgovina s Slovenkami))	MIGRACIJE DEKLET
C133	Slovenk zelo malo prodanih	Slovenija ni izvorna država žrtev (Trgovina s Slovenkami)	MIGRACIJE DEKLET

16. Kam največkrat pošiljajo Slovenke?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A10	tok trgovine z ljudmi poteka od južnih in vzhodnih	Iz južnih in vzhodnih držav Evrope	MIGRACIJE DEKLET
A11	revnejših držav v bolj razvite	Iz revnejših v razvitejše države	MIGRACIJE DEKLET
A12	v zahodno in severno Evropo	V zahodne in severne države Evrope	MIGRACIJE DEKLET
A13	podatka o tem, kam so prodana slovenska dekleta in koliko jih je, nimamo	Neznani podatki (Trgovina s Slovenkami)	MIGRACIJE DEKLET

17. Kdo in kako največkrat trguje z dekleti? Kdo in kako največkrat trguje s Slovenkami?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A14	Trgovci z ljudmi	Prisila (trgovci z ljudmi)	RAZLOGI ZA VSTOP V

			PROSTITUCIJO
A15	organizirane kriminalne mreže, ki delujejo na regionalni oz mednarodni ravni	Prisila (Trgovci z ljudmi)	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO

18. Ali obstaja v Sloveniji varna hiša, ki je namenjena izključno dekletom s to izkušnjo?

OSEB A	IZJAVA	POJEM	TEMA
A19	varni prostor Društva Ključ je namenjen izključno žrtvam trgovine z ljudmi	Namestitev v varni prostor Društva Ključ	NAČINI IN METODE DELA
A20	tudi osebam z izkušnjo prisilne prostitucije	Namestitev v varni prostor Društva Ključ	NAČINI IN METODE DELA

19. Ker sem iz Nove Gorice, ki leži na meji z Italijo in kjer je ogromno igralnic ter nočnih klubov me zanima, če ste že slišali za kakšen primer iz goriškega konca?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
A46	v goriškem koncu je veliko nočnih lokalov, kjer so potem ženske izkoriščane za namene prisilne prostitucije.	Goriška Nočni lokali (prisilna prostitucija)	POGOSTOST PROSTITUCIJE OBLIKE PROSTITUCIJE
A47	nekateri trgovci z ljudmi prihajajo iz Goriške, Primorske	Goriška Trgovina z ljudmi (prisilna prostitucija)	POGOSTOST PROSTITUCIJE OBLIKE PROSTITUCIJE
A48	tudi že obsodilne sodbe	Preiskovanje kaznivih dejanj	NAČINI IN METODE DELA
A49	obrneta na specializirano državno tožilstvo	Tožilstvo in pravosodje (sodelovanje z drugimi službami)	NAČINI IN METODE DELA

20. Recimo en tak primer - zdaj se bo odprl še eden od ne vem koliko nočnih klubov, ki jih pač že imamo v Novi Gorici. To bi spet šlo za neko hišo, kjer bi ljudje prostovoljno hodili notri. Podobno kot tale hiša Marina, če ste slišali zanjo, kjer naj bi te punce, ki se ukvarjajo s prostitucijo plačale vstop, zato da bi bilo vse legalno. V tem primeru ne gre za nobeno kaznivo dejanje?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
C18	Tale klub je že deloval in je bil z aktivnostjo policije in s preiskavo, ki se je nanašala na sum in utemeljene razloge za sum, da je ta kriminalna združba izvrševala kaznivo dejanje trgovine z ljudmi, tudi takrat zaprt	Preiskovanje kaznivih dejanj Trgovina z ljudmi (prisilna prostitucija)	NAČINI IN METODE DELA OBLIKE PROSTITUCIJE
C19	živimo v svetu, kjer posamezniki lahko svobodno razpolagajo s svojo lastnino in so tako sedaj izkoristili možnosti, ki jih zakon daje	Nedorečenost prostitucije (zakonodajna neurejenost)	UČINKI ZAKONODAJE
C20	začnejo z neko dejavnostjo, ki je na videz popolnoma legalna, to pa kar se za temi štirimi stenami dogaja pa ne vemo	Nedorečenost prostitucije (zakonodajna neurejenost)	UČINKI ZAKONODAJE
C21	teli posamezniki izkoriščajo dejansko nedorečenost oz. neregulacije prostitucije v Republiki Sloveniji	Nedorečenost prostitucije (zakonodajna neurejenost)	UČINKI ZAKONODAJE
C22	predvsem oglašujejo dejavnost na območju Italije, zato ker bazirajo oz. zato ker njihovi gostji prihajajo iz Italije	Goriška	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C23	Davčna uprava Republike Slovenije in pa Inšpektorat	Davčna uprava (sodelovanje z drugimi)	NAČINI IN

	Republike Slovenije za delo opaža razne prekrške, kot so prekrški oglaševanja dela na črno	službami) Inšpektorat za delo RS (sodelovanje z drugimi službami) Delo na črno (nujnost zakonodaje)	METODE DELA UČINKI ZAKONODAJE
C24	po obrazložitvi s strani FURSA gre za to, da je prostitucija po šifrantu poklic dejavnosti, tako dejavnost, kot poklic	Finančni urad RS (sodelovanje z drugimi službami) Prostitucija kot dejavnost in poklic	NAČINI IN METODE DELA UČINKI ZAKONODAJE
C25	dohodke, ki se pridobivajo z izvrševanjem te dejavnosti, lahko opredelimo kot dohodke iz te dejavnosti	Prostitucija kot dejavnost in poklic	UČINKI ZAKONODAJE
C26	Če teli dohodki niso prijavljeni, gre za prekršek v zvezi z delom na črno, oz. z oglaševanjem na črno	Delo na črno (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C27	možnosti, da državni organi ukrepajo na tem področju zaradi prekrška imajo	Delo na črno (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C28	problem nastane zaradi nedorečenosti oz. država se pač ni mogla odločiti, kako sploh bo s to dejavnostjo in sploh ni sprejela nekih podzakonskih aktov, ki bi regulirali in podrobno določali določene pogoje s katerimi se ta dejavnost lahko izvršuje in na kakšen način, ter kdo lahko to dejavnost predvsem izvršuje	Nedorečenost prostitucije (zakonodajna neurejenost)	UČINKI ZAKONODAJE

C29	(država je) zadevo regulirala toliko, da je kot kaznivo dejanje določila zlorabo prostitucije, torej izkoriščanje prostitucije in pa kaznivo dejanje trgovine z ljudmi	Boljša zakonska urejenost boja proti trgovini z ljudmi (zakonodajna neurejenost)	UČINKI ZAKONODAJE
C30	ti, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo zaščiteni v zvezi s kazenskopravnim varstvom	Kazenskopravno varstvo ponudnic (dekriminalizacija prostitucije)	UČINKI ZAKONODAJE
C31	leta 2003 bila sprejeta sprememba zakona zoper javni red in mir, kjer je ukvarjanje s prostitucijo oz. samo prostituiranje ni več bilo kriminalizirano	Dekriminalizacija prostitucije	UČINKI ZAKONODAJE
C32	smo videli, da bomo na tak način imeli večjo možnost pridobivanja podatkov o samem izkoriščanju prostitucije	Kazenskopravno varstvo ponudnic (dekriminalizacija prostitucije) Pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi	UČINKI ZAKONODAJE NAČINI IN METODE DELA
C33	dekleta, ki so žrtev izkoriščanja, lažje prijavljala policiji in da ne bodo zaradi tega potem tudi sankcionirana, ko bi jih imeli v postopku	Žrtve (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi) Kazenskopravno varstvo ponudnic (dekriminalizacija prostitucije)	NAČINI IN METODE DELA UČINKI ZAKONODAJE

C34	po spremembi je bilo kar precej prijav teh deklet, zdaj pa se je to spet malo umirilo, ampak občasno še vedno pride do takšnih prijav	Žrtve (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi) Poročanje o prostituciji (izkušnje pri delu z dekleti)	NAČINI IN METODE DELA IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV
C35	jih ne bomo sankcionirali, ampak da s tem samo sodelujejo v postopku	Kazenskopravno varstvo ponudnic (dekriminalizacija prostitucije)	UČINKI ZAKONODAJE
C36	to (sodelovanje) bolj izjema kot pravilo	Nesodelovanje žrtev v postopku (ne-poročanje o prostituciji (izkušnje pri delu z dekleti))	IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

21. Torej, kako po vašem mnenju vpliva dekriminalizacija na prisotnost prostitucije?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
C37	Sama dekriminalizacija pomeni, da dekleta in pa moški, ki se ukvarjajo s prostitucijo, niso podvrženi sankcijam, torej da niso v prekršku	Dekriminalizacija prostitucije	UČINKI ZAKONODAJE
C38	Ni se jim potrebno skrivati zaradi svoje dejavnosti	Prostitucija kot dejavnost in poklic (dekriminalizacija prostitucije) Kazenskopravno varstvo ponudnic (dekriminalizacija prostitucije)	UČINKI ZAKONODAJE

C39	vsaj malo prispevala k zvišanju človekovih pravic vsakega, da se lahko prostovoljno odloča, kakšno delo bo opravljal	Zvišanje človekovih pravic (dekriminalizacija prostitucije)	UČINKI ZAKONODAJE
C40	je bil sam pojem prostitucije že velikokrat na dnevnem redu raznih delovnih skupin	Prostitucija kot glavna tema delovnih skupin	NAČINI IN METODE DELA
C41	kako primerno urediti samo prostitucijo v Sloveniji	Prostitucija kot glavna tema delovnih skupin Nedorečenost prostitucije (zakonodajna neurejenost)	NAČINI IN METODE DELA UČINKI ZAKONODAJE
C42	pripravljena tudi ena študija Urada za enake možnosti, ki so bili tudi nosilci	Urad za enake možnosti (sodelovanje z drugimi službami)	NAČINI IN METODE DELA
C43	Medresorska delovna skupina, ki se je s tem ukvarjala	Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi (sodelovanje z drugimi službami)	NAČINI IN METODE DELA
C44	na koncu vsa stroka ni imela nekega končnega odgovora, kako bi bilo to najboljše urediti	Prostitucija kot glavna tema delovnih skupin Nedorečenost prostitucije (zakonodajna neurejenost)	NAČINI IN METODE DELA UČINKI ZAKONODAJE
C45	Po svetu so poznani štirje modeli in zdaj, kateri model je najboljši, je težko ugotoviti, ker v vsakem modelu so se	Štiri možnosti zakonske obravnave prostitucije	UČINKI ZAKONODAJE

	ugotovile neke prednosti in neke slabosti		
C46	to prilagoditi Slovenskemu okolju, je zopet težko določiti	Štiri možnosti zakonske obravnave prostitucije	UČINKI ZAKONODAJE
C47	nabral en spisek predpisov, ki bi jih bilo potrebno prilagoditi našemu sistemu in regulaciji prostitucije	Štiri možnosti zakonske obravnave prostitucije	UČINKI ZAKONODAJE
C48	mora biti vključeno šolstvo, zdravstvo, socialno delo, Ministrstvo za okolje in prostor...	Sodelovanje z drugimi službami	NAČINI IN METODE DELA
C49	cel kup predpisov bi se moralo urediti	Zakonodajna neurejenost Nujnost zakonodaje	UČINKI ZAKONODAJE

22. Javne hiše niso dovoljene?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
C50	te hiše sedaj niso regulirane	Neregulirane javne hiše	UČINKI ZAKONODAJE
C51	V smislu, kje bi se te hiše dovoljevale, je bilo takrat pri regulaciji vrsto vprašanj, vendar niso prišli do zaključkov in končnih mnenj	Neregulirane javne hiše	UČINKI ZAKONODAJE
C52	Največje vprašanje pa je bilo z vidika varstva človekovih pravic	Vprašljivost etike (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C53	Ali lahko država določi, da ženska ali pa moški lahko prodaja svoje telo?	Vprašljivost etike (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C54	največje etično vprašanje	Vprašljivost etike	UČINKI

		(nujnost zakonodaje)	ZAKONODAJE
C55	politika začela nato počasi dvigovati roke, saj so rekli, da na to vprašanje nihče nima odgovora	Vprašljivost etike (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C56	ostalo pri takem status quo, kot trenutno je, da je prostitucija pač dekriminalizirana in da obstajajo neke sankcije za izkoriščanje	Dekriminalizacija prostitucije	UČINKI ZAKONODAJE

23. Kakšna je povprečna starost oškodovank, ki jih imate v evidenci?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
C57	različna – nekje med 20 in 25 let	Od 20 do 25 let Različna starost	STAROST PROSTITUK
C58	variirajo, je odvisno	Različna starost	STAROST PROSTITUK
C59	naša statistika ne zajema celotne populacije prostitutk v Republiki Sloveniji, ampak samo oškodovanke kaznivega dejanja zlorabe prostitucije in pa morebitne storilke prekrška po zakonu o prekrških zoper javni red in mir, vendar le v primeru, če gre za ponujanje spolnih uslug na javnem kraju	Pomoč žrtvam prisilne prostitucije in/ali trgovine z ljudmi Ulična prostitucija kot prekršek	NAČINI IN METODE DELA UČINKI ZAKONODAJE
C60	kot prekršek ostalo še ponujanje spolnih uslug na javnem kraju. To mora tudi nekoga motiti	Ulična prostitucija kot prekršek	UČINKI ZAKONODAJE
C61	eden izmed razlogov, zakaj danes mi prostitutk na ulici	Ulična prostitucija kot prekršek	UČINKI ZAKONODAJE

	nimamo		
--	--------	--	--

24. Se je sedaj vse bolj skrilo (ker ni več ulične prostitucije)?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
C62	Tudi prej se je prostitucija dogajala tudi na skritem.	»Skrita« prostitucija	OBLIKE PROSTITUCIJE
C63	dikcija je ostala samo zato, da ne bi pospešili ulične prostitucije	Negativni učinki ulične prostitucije (Ulična prostitucija kot prekršek)	UČINKI ZAKONODAJE
C64	videlo v sosednjih državah negativne učinke	Negativni učinki ulične prostitucije (Ulična prostitucija kot prekršek)	UČINKI ZAKONODAJE
C65	V vzhodnoevropskih državah: Madžarska, Slovaška, Češka republika, so dekleta ob avtocesti čakala na kliente.	Negativni učinki ulične prostitucije (Ulična prostitucija kot prekršek)	UČINKI ZAKONODAJE
C66	vztrajali, da ta sankcija še vedno ostane. Predvsem z vidika varnosti	Negativni učinki ulične prostitucije (Ulična prostitucija kot prekršek)	UČINKI ZAKONODAJE

25. Katera pa je najbolj pogosta oblika prostitucije pri nas? Tukaj mislim, ali je to stanovanjska, ali je to v nočnih klubih itd.?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
C71	Oblika, ki jih je policija obravnavala je prostitucija v nočnih lokalih	Nočni lokali (prisilna prostitucija)	OBLIKE PROSTITUCIJE
C72	policija relativno uspešna, relativno dobro zaznava z	Nočni lokali (prisilna prostitucija)	OBLIKE PROSTITUCIJE

	lastno dejavnostjo izvrševanje tega kaznivega dejanja	Preiskovanje kaznivih dejanj Samoiniciativnost policije (dejavniki vplivanja na količino prostitucije)	NAČINI IN METODE DELA POGOSTOST PROSTITUCIJE
C73	(policija) relativno uspešno procesuirala oz. podaja kazenske ovadbe zaradi suma storitve kaznivega dejanja zlorabe prostitucije ali trgovine z ljudmi v povezavi z izkoriščanjem prostitucije	Prisilna prostitucija Trgovina z ljudmi (prisilna prostitucija) Uspešnost podajanja kazenskih ovadb (Preiskovanje kaznivih dejanj)	OBLIKE PROSTITUCIJE NAČINI IN METODE DELA

26. Kje v Sloveniji je največ prostitucije?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
C74	Če govorimo o uradni statistiki, lahko povzemamo obravnavana kazniva dejanja in tukaj lahko z gotovostjo povemo, da v Ljubljani, kot v enem od centrov,	Ljubljana	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C75	Maribor in Koper, pa seveda tudi Nova Gorica	Maribor Koper Goriška	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C76	kraji, kjer smo zaznali oz. obravnavali največ kaznivih dejanj	Ljubljana Maribor Koper Goriška	POGOSTOST PROSTITUCIJE

C77	policija s svojo dejavnostjo na podlagi pooblastil, ki jih ima, zbira obvestila, oz. spremlja problematiko	Preiskovanje kaznivih dejanj	NAČINI IN METODE DELA
C78	prostitucija izvršuje praktično v vseh večjih mestih v Republiki Sloveniji	Celotna Slovenija	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C79	predvsem za tako imenovano blokovsko prostitucijo in oglaševanje prostitucije v stanovanjih, ter za izvrševanje prostitucije v nočnih lokalih	Blokovska prostitucija Prostitucija v nočnih lokalih	OBLIKE PROSTITUCIJE
C80	Legalna dejavnost nočnih lokalov je kabaretska dejavnost oz. dejavnost zabave	Prostitucija v nočnih lokalih	OBLIKE PROSTITUCIJE
C81	prostitucija pa je neke neoglaševana dejavnost oz. dejavnost za katero vsi vedo, da se tam dogaja, vendar se je ne oglašuje v taki meri, kot se oglašuje blokovsko prostitucijo	»Skrita« prostitucija Blokovska prostitucija	OBLIKE PROSTITUCIJE
C82	V zadnjem času beležimo tudi trend masažnih salonov	Masažni saloni	OBLIKE PROSTITUCIJE
C83	beležimo tudi primere, kjer dejansko oglašujejo tudi že prostitucijo, torej gre za erotično masažo	Erotična masaža	OBLIKE PROSTITUCIJE
C84	Prijavijo tudi sami vznemirjeni občani, saj se ta dejavnost vrši v njihovi neposredni bližini	Občani (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA
C85	poskuša policija raziskati zadevo in ugotoviti ali so v teh posameznih primerih izkazani	Preiskovanje kaznivih dejanj	NAČINI IN METODE DELA

	utemeljeni razlogi, da gre za sum in da gre za kaznivo dejanje zlorabe prostitucije	Prisilna prostitucija	OBLIKE PROSTITUCIJE
C86	damo poročilo, oz. o tej zadevi obvestimo pristojne inšpekcijske službe, ki so v okviru svojih pooblastil dolžni ukrepati v zvezi z oglaševanjem dela na črno oz. v zvezi z izvajanjem dela na črno	Delo na črno (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C87	Nihče od teh salonov in pa domnevnih samostojnih podjetnic, ki delajo v stanovanju, nima dovoljenja oz. nima dejavnosti v svojem s.p.-ju, kot prostitutka oz. kot izvrševanje svoje dejavnosti kot prostitutka. V vseh teh primerih gre za delo oz. dejavnost, ki se izvaja na črno in za oglaševanje neke dejavnosti, ki se oglašuje na črno	Delo na črno (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C88	Prostitucija v Sloveniji je že vrsto let razpršena po celi državi	Celotna Slovenija	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C89	majhnost Slovenije in bližina sosednjih držav, ter potreb samega slovenskega povpraševanja po prostituciji vpliva, da so že vrsto let po celotni Sloveniji obravnavana	Celotna Slovenija Povpraševanje po prostituciji (dejavniki vplivanja na količino prostitucije)	POGOSTOST PROSTITUCIJE

	tovrstna dejavnost in kazniva dejanja	Bližina sosednjih držav (dejavniki vplivanja na količino prostitucije)	
C90	ni regije, kjer ne bi v zadnjih petih letih obravnavali prostitucijo	Celotna Slovenija	POGOSTOST PROSTITUCIJE

27. O tem ste že nekaj govorili, vendar, a bi lahko ocenili, ali je prostitucije z leti več ali manj?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
C91	težko ocenjevati,	Nemogoča ocenitev (količina)	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C92	gre za povpraševanje sorazmerno s ponudbo	Povpraševanje po prostituciji (količina)	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C93	v nekaterih mestih ta trend obrnjen, torej da ni tako velikega povpraševanje, zato se prostitutke umikajo v druge kraje in bolj frekventna območja, to pa je predvsem Ljubljana	Povpraševanje po prostituciji (količina) Ljubljana	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C94	Ljubljana je območje, kjer skratka 365 dni v letu ta dejavnost se vrši brez nekih nihanj	Ljubljana	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C95	sezonska nihanja, predvsem na Primorskem, kjer beležimo večje oglaševanje in večjo prisotnost profesionalnih prostitutk v poletnih časih	Poletne in zimske sezone	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C96	V zimskih časih pa predvsem v smučarskih središčih	Poletne in zimske sezone	POGOSTOST PROSTITUCIJE
C97	V Novi Gorici in v območju	Goriška	POGOSTOST

	Nove Gorice, pa se podobno kot v Ljubljani, 365 dni v letu beleži zelo dobro povpraševanje in temu primerno ponudbo, zaradi bližine meje in igralnic.	Bližina sosednjih držav (dejavniki vplivanja na količino prostitucije) Igralnice (dejavniki vplivanja na prostitucijo)	PROSTITUCIJE
--	---	---	--------------

28. Kako izveste za zvodnike? Sedaj ste že povedali, da si pomagata s klienti.

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
C105	To (pomoč klientov) je eden izmed načinov	Uporabniki storitev (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA
C106	preko lastništva lokalov	Lastniki nočnih lokalov (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA
C107	anonimne prijave občanov, ki jih podajo.	Občani (pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi)	NAČINI IN METODE DELA

29. Zdaj se mi je utrnulo eno vprašanja, ki sicer ni na spisku, pa ne vem če vas lahko vprašam - ampak kdo sploh je tisti tipični zvodnik? Sem brala veliko teorije in tudi intervjujev z osebami, ki se s tem ukvarjajo, vendar oni se nimajo za zvodnike. Imajo se za razne podjetnike. Zanima me, kdo je tisti zvodnik, ki počne kaznivo dejanje?

OSEBA	IZJAVA	POJEM	TEMA
C108	Oni vedo, da je zvodništvo prepovedano	Zvodništvo (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C109	sami sebe prepričajo, da oni izvajajo neko drugo dejavnost.	Postranski posel	ZVODNIŠTVO

		Nepriznanje	
C110	Noben še ni nikoli priznal, da je to res počel,	Nepriznanje	ZVODNIŠTVO
C111	imajo to vedno kot nek posel,	Postranski posel	ZVODNIŠTVO
C112	v nočnih lokalih, kjer je značilno, da oni prirejajo zabave, skrbijo, da so se gostje zabavajo, kaj pa dekleta so tam počela, pa ne vedo nič.	Nepriznanje	ZVODNIŠTVO
C113	z delom večkrat ugotovili (policisti), da je vse skupaj dobro organizirala prav ta oseba ali pa skupina ljudi.	Zvodništvo (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C114	v več kot 90-ih odstotkih, organizatorji te zlorabe prostitucije, slovenski državljani.	Slovenski zvodniki	ZVODNIŠTVO
C115	Zelo redko so tujci, ki organizirajo prostitucijo.	Slovenski zvodniki	ZVODNIŠTVO
C116	klasičnega zvodnika iz filmov, ki je visok dva metra, ki te ženske pretepa in z njimi počne ne vem kaj vse, v Sloveniji ni.	Prototipični zvodniki	ZVODNIŠTVO
C117	Zvodniki se prilagajo predvsem profilu žrtev, izkoriščajo ranljivost teh žrtev, izkoriščajo to, da so te ženske iz zelo šibkih socialnih okolij in da se sploh te, ki prihajajo iz tretjih držav, ne zavedajo, kakšne so njihove dejanske pravice, ne zavedajo se, da je prostitucija v naši državi	Prilagajanje profilom žrtev Slabe socialne okoliščine Revščina Nepoznavanje pravic	ZVODNIŠTVO RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO

	dekriminalizirana, nimajo informacij, da lahko to dejavnost same opravljajo in na tak način same ustvarjajo nek dohodek.		
C118	žrtve z nekim prefinjenim načinom prisiljujejo v materialno oz. dolžniško odvisnost.	Psihološka manipulacija Odvisnostno razmerje Prilagajanje profilom žrtev	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO ZVODNIŠTVO
C119	Že nekaj časa nismo srečali zvodnika, ki bi nekoga pretepal, ga zaklepal, mu jemal dokumente, ga zapiral...	Prototipični zvodniki	ZVODNIŠTVO
C120	srečamo prefinjene gospode, ki imajo po navadi neko legalno dejavnost, zadaj pa imajo še ženske, ki pač morajo oz. ki prostovoljno nudijo spolne usluge.	Prototipični zvodniki Postranski posel	ZVODNIŠTVO
C121	V sodni praksi, ki je in ki se počasi ustvarja, je zelo pomembna beseda izkoriščanje.	Zvodništvo (Nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C122	vi se lahko prostituirate v svojem imenu in je vse v redu, ko pa se nekdo pojavi, ki vam začne jemati nekaj oz. vam ponuja neke storitve, ki jih vi morate plačati v okviru te vaše dejavnosti, pa lahko začnemo govoriti o izkoriščanju.	Zvodništvo (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C123	ni več tega, da si storilec in	Zvodništvo (nujnost	UČINKI

	oškodovanka morata deliti dobiček v razmerju 50:50, vse kar je več, pa gre za izkoriščanje. Počasi gre k temu, da že vsako jemanje denarja pomeni izkoriščanje.	zakonodaje)	ZAKONODAJE
C124	Vsako posredovanje v prostituciji je kaznivo, pa naj bo to, da ji daš stanovanje, da ji iščeš stranke, da skrbiš za varnost, da jo voziš k zdravniku, da ji voziš stranke itd. in za to pobiraš denar. To je izkoriščanje.	Zvodništvo (nujnost zakonodaje)	UČINKI ZAKONODAJE
C125	skozi postopke, so se tudi storilci kaznivih dejanj naučili, da je prvo pravilo zvodništva, da žensk ne smejo pretepat, da morajo biti ženske zadovoljne, da morajo dobiti denar	Prototipični zvodniki	ZVODNIŠTVO

30. Ja, sama menim, da ravno zaradi otrok, te ženske ne povedo, s čim se ukvarjajo, ker se bojijo. Zato razumem tudi strokovne delavke, da zgolj zaradi domnev, ne bodo ukrepale.

OSEB A	IZJAVA	POJEM	TEMA
C162	socialni vidik. Gre za ranljive ljudi, ki nimajo nekih normalnih pogojev, niso dovolj izobraženi, niso imeli normalnega razvijanja in odraščanja, prihajajo iz nekih šibkih okolij.	Slabe socialne okoliščine Zlorabe v matični družini Nepoznavanje pravic	RAZLOGI ZA VSTOP V PROSTITUCIJO
C163	prav ta spekter ljudi pokriva	CSD (sodelovanje z	NAČINI IN

	socialno delo	drugimi službami)	METODE DELA
C164	morajo znati indentificirati, da se nekdo ukvarja z neko dejavnostjo.	(Ne)usposobljenost za to področje (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAK OV
C165	koliko so centri za socialno delo usposobljeni, da prepoznajo te pasti.	(Ne)usposobljenost za to področje (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami) Neporočanje (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAK OV
C166	z Medresorsko delovno skupino poskušamo izvajati neke aktivnosti, da bi na podlagi izdelanih indikatorjev oz. kazalnikov, dali neko vedenje, oz. svoje izkušnje na tem področju, da bi tudi delavci na centru za socialno delo imeli vedenja, s katerimi bi lahko prepoznali osnove, da gre v ozadju za kazniva dejanja, torej za zlorabo prostitucije in trgovine z ljudmi.	(Ne)usposobljenost za to področje (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami) Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi (sodelovanje z drugimi službami) CSD (sodelovanje z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAK OV NAČINI IN METODE DELA
C167	na podlagi protokolov, ki jih imamo s centri, bi vedeli, na kakšen način, se nekoga obvešča.	(Ne)usposobljenost za to področje (izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami)	IZKUŠNJE STROKOVNJAK OV

9.5 PRILOGA 5: Osno kodiranje

SODELOVANJE Z UPORABNICAMI

- Nezmožnost sodelovanja:
 - Tajna lokacija: A50
 - Ni uporabnic: A51, B8

STAROST PROSTITUTK

- Od 20 do 25 let: C57
- Različna starost: C57, C58

OBLIKE PROSTITUCIJE

- Prisilna prostitucija: A43, A44, A45, C73, C85
 - Nočni lokali: A46, C71, C72
 - Trgovina z ljudmi: A47, C18, C73, C98
- Enačenja prisilne in prostovoljne prostitucije: B21, B22, B23
- Prostovoljna prostitucija:
 - Slovenska dekleta: C99
 - Tujke: C100
- Pomembnost razlikovanja oblik: C101
- Masažni saloni: C82
- Erotična masaža: C83
- »Skrita« prostitucija: C62, C81
- Blokavska prostitucija: C79, C81
- Prostitucija v nočnih lokalih: C79, C80

RAZLOGI ZA VSTOP

- Raznolikost razlogov: A39, B24, B25
- Zlorabe v matični družini: A40, B17, C162
- Revščina: A41, B15
- Preslepitev z zaslužkom: B9, B10
- Nepoznavanje pravic: C117, C162
- Prisila:
 - Trgovci z ljudmi: A14, A15, B11, B26, B27

- Bližnje osebe: B16
- Psihološka manipulacija: B12, C118
- Odvisnostno razmerje: B13, C118
- Slabe socialne okoliščine: B14, C117, C162
- Spolne zlorabe v otroštvu: B18

POSLEDICE UKVARJANJA S PROSTITUCIJO

- Raznolikost posledic: B37
- Stockholmski sindrom: B31, B32, B33, B34, B35, B36
- Zdravstvene težave: B38
- Odvisnost od alkohola: B39
- Odvisnost od drog: B40
- Psihološke težave: B41

POGOSTOST PROSTITUCIJE

- Količina:
 - Nemogoča ocenitev: A4, C1, C2, C7, C16, C91
 - Število identificiranih žrtev: A5, C3, C4
 - Poročila Medresorske delovne skupine: A6
 - Število povzročiteljev kaznivih dejanj: C3, C8, C16
 - Poročila nevladnih organizacij: C5, C6
 - Poročila statističnih uradov: C5
 - Poročila interesnih skupin: C6
 - 4000 prostitutk: C7
- Goriška: A46, A47, C22, C75, C76, C97
- Ljubljana: C74, C76, C93, C94
- Maribor: C75, C76
- Koper: C75, C76
- Celotna Slovenija: C78, C88, C89, C90
- Dejavniki vplivanja na količino prostitucije:
 - Samoiniciativnost policije: C15, C17, C72
 - Povpraševanje po prostituciji: C89, C92, C93
 - Bližina sosednjih držav: C89, C97

- Poletne in zimske sezone: C95, C96
- Igralnice: C97

MIGRACIJE DEKLET

- Dominikanska republika: A7, C67
- Brazilija: A7
- Ukrajina: A8, C67, C68
- Češka: A9, C68, C70
- Slovaška: A9, C68, C70
- Srbija: A9, C68, C70
- Romunija: A9
- Bolgarija: A9
- Madžarska: C68, C70
- Druge vzhodnoevropske države: C69
- Iz južnih in vzhodnih držav Evrope: A10
- V zahodne in severne države Evrope: A12
- Iz revnejših v razvitejše države: A11
- Trgovina s Slovenkami:
 - Slovenske oškodovanke: C126, C127, C128
 - Ni podatkov: A13, C130, C131
 - Slovenija ni izvorna država: C129, C133
 - Visok ekonomski standard: C132

OBLIKE POMOČI

- Celostna pomoč: B7, B48
- Socialnodelovni pristop: A21
- Individualni načrt: A22, B53
- Svetovalni razgovori: A22
- Pomoč pri vsakodnevnih opravkih: A22
- Delo na samostojnosti: A22
- Program (re)integracije: A22, B56
- Stabilizacija počutja: B49
- Stabilizacija zdravja: B49, B50, B55

- Ustvarjanje izkušnje zaupnega odnosa: B51, B52
- Izogibanje psihoterapevtskih tehnik: B54
- Materialna pomoč: B55, B56
- Pravna pomoč: B55
- Tolmačenje: B55
- Zagovorništvo: B55
- Vračanje v domovino: B55, B56

NAČINI IN METODE DELA

- Pridobivanje podatkov o prostituciji in trgovini z ljudmi: C32
 - Policija: A1, B1, B28
 - Občani: C84, C107
 - Bližnja oseba žrtve: A2
 - Uporabniki storitev: C136, C138, C140, C102, C105
 - Žrtve: A3, C134, C33, C34
 - Lastniki nočnih lokalov: C106
 - Nevladne organizacije: C135
 - Internetni mediji: C137, C138, C140, C13
- Krizna namestitev: B2, B3, B5, B6, A16, B44
 - S strani Policije: B4, B42, B43
 - Prostovoljno: B45
- Namestitev v varni prostor Društva Ključ: A17, A18, A19, A20
- Preiskovanje kaznivih dejanj: C138, C139, C140, C102, C103, C185, C8, C9, C14, A48, C18, C72, C77, C85
 - Uspešnost podajanja kaznivih ovadb: C73
 - Ne-preganjanje prostitutk: C102, C104, C169, C3
- Pomoč žrtvam prisilne prostitucije in/ ali trgovine z ljudmi: A42, A43, A44, B19, B20, C59
- Pomembnost okrevanja: B29, B30
- Konstantnost strokovne pomoči: B46
- Ženske strokovne delavke: B47
- Prostitucija kot glavna tema delovnih skupin: C40, C41, C44
- Sodelovanje z drugimi službami: B56, C17; C48

- Po potrebi: A23, A25
- Psihoterapija: A24
- Šolstvo: A24
- Zdravstvo: A24, B57
- Zobozdravstvo: B57
- Evro-Mediteranski projekt proti trgovini z ljudmi: B58
- Caritas Europa: B58
- Caritas International: B58
- ADPARE: B58
- DIAKONIJA: B58
- IOM: B58
- Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi: C43, C141, C166
- Državni organi: C142
- Tožilstvo in pravosodje: A49, C143
- Ministrstvo za zunanje zadeve: C144
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve: C145
- Upravne enote: C147
- Azilni dom: C148
- Društvo Ključ: C149
- Slovenska Karitas: C150
- Finančni urad RS: C151, C24
- Davčna uprava: C23
- Inšpektorat za delo RS: C151, C23
- Ministrstvo za finance: C152
- Urad za preprečevanje pranja denarja: C153
- Zavod za zaposlovanje: C154
- Urad za enake možnosti: C42
- Centri za socialno delo: C163, C166
- Raznolikost organizacij: C155

UČINKI ZAKONODAJE

- Kazenski zakonik: C175, C176, C10, C14
- Zakonodajna neurejenost: A26, A37, B69, B70, B73, B74, C171, C172, C49
 - Nedorečenost prostitucije: C19, C20, C21, C28, C41, C44, C168

- Nezmožnost reintegracije deklet: A37, A38
- Pomanjkanje zdravstvenega varstva: A38, B71, B72
- Boljša zakonodajna urejenost boja proti trgovini z ljudmi: B73, C186, C29
- Nezaščita uporabnikov spolnih storitev: C177, C178
- Pomanjkanje financ: A37, B74
- Nujnost zakonodaje: C174, C49
 - Zagotovitev splošnih pravic: C170
 - Vprašljivost etike: C173, C52, C53, C54, C55
 - Delo na črno: C179, C180, C23, C26, C27, C86, C87
 - Zvodništvo: C181, C108, C113, C121, C122, C123, C124
- Dekriminalizacija prostitucije: C31, C37, C56
 - Kazenskopravno varstvo ponudnic: C30, C32, C33, C35, C38
 - Prostitucija kot dejavnost in poklic: C24, C25, C38
 - Zvišanje človekovih pravic: C39
- Štiri možnosti zakonske obravnave prostitucije: C45, C46, C47
- Neregulirane javne hiše: C50, C51
- Ulična prostitucija kot prekršek: C59, C60, C61
 - Negativni učinki ulične prostitucije: C63, C64, C65, C66

ZVODNIŠTVO

- Postranski posel: C109, C111, C120
- Nepriznanje: C109, C110, C112
- Slovenski zvodniki: C114, C115
- Prilagajanje profilom žrtve: C117, C118
- Prototipični zvodniki: C116, C119, C120, C125

OBLIKE PREVENTIV

- Redno: B75
- Osnovnošolske delavnice: B76
- Srednješolske delavnice: B76
- Delavnice za strokovno javnost: B76
- Delavnice za lokalne skupnosti: B76
- Zloženke: B77

- Didaktične igre: B77
- Bloki: B77
- Plakati: B77
- »Bodi pozoren. Bodi previden.«: B78
- Mednarodni seminarji: B79, B80
- Akcija »#stopProstituciji #nisiSama«: B81, B82
- Sodelovanje z glasbenico: B81
- Sodelovanje z radiom in televizijo: B83
- Pomembnost: C188
- Prisilna prostitucija kot osrednja tema osveščanja: C189, C190, C191, C192
- Financer:
 - Policija: C193
 - Ministrstvo za notranje zadeve: C194, C195
- Predavanja: C196
- Predstavitve: C196
- Letaki: C197
- Propagandni material: C197
- Ciljna populacija:
 - Žrtve: C197
 - Potencialne žrtve: C197
 - Mladina: C203
- Izvajalci:
 - Nevladne organizacije: C198, C199, C200, C201, C202, C203

IZKUŠNJE STROKOVNJAKOV

- Izkušnje pri sodelovanju z drugimi službami:
 - Srčnost posameznikov: B59, B60
 - Uspešnost sodelovanja: B61, C157
 - Nesodelovanje: C146, C156
 - Zadovoljstvo: C157
 - Ne-poročanje: C158, C159, C160, C165
 - Nujnost sodelovanja: C161
 - (Ne)usposobljenost za to področje: C164, C165, C166, C167

- Izkušnje pri delu z dekleti:
 - Raznolikost izkušenj: A27, A28, B62, B63, B64
 - Travmatiziranost žrtev: A29, A32
 - Obrambni mehanizmi: A30, B67, B68
 - Izvor deklet: A31
 - Neuspešnost pomoči: A32, A33
 - Uspešnost pomoči: A34, A35, A36
 - Zahtevnost zgodb: B63
 - Spoštovanje žrtev s strani strokovnjakov: B64, B66, B68
 - Sočutje s strani strokovnjakov: B65
 - Ne-poročanje o prostituciji:
 - vzajemna korist: C182, C183
 - nesodelovanje žrtev v postopku: C185, C187, C11, C12, C36
 - Poročanje o prostituciji: C34
 - presežen tolerančni prag: C184